

Fermin
Muguruzak
bakarkako
lehen diskoa
aurkeztu du

■ 'Brigadistak Sound
System' bere lanik
pertsonalena dela dio • 51

politika

■ Maitane Sagastume preso eta bere haurra Palentziara eraman dituzte • 16

gizartea

■ Eibar-Gasteiz autobidearen lehen harria jarri dute • 18

ekonomia

■ MCCk aurten 75.000 milioi pezeta irabazi eta 3.900 lanpostu sortzea aurreikusten du • 26

mundua

■ Ocalan «ohorezko lehendakari» izendatu du Kurduen Kongresu Nazionalak • 32

■ Indiak onartu egin du bi ehiza hegazkin galdu dituela Kaxmir bonbardatzean • 34

kirola

■ Scariolok Tau utzi eta Real Madrid entrenatuko du datorren denboraldian • 36

■ Virenquek irabazi zuen atzoko Giroko etapa • 39

■ Hiru pauso, hiru norabide

Sami herritarren laguntasunean amaitu dute abenturaren azken pausoa • 46-47

MONOGRAFIKOAK
Gaur

formakuntza

Gerra Balkanetan

Milosevici gerra krimenak egozteak zaildu egiten ditu bide diplomatikoak

Hagako Auzitegiak Jugoslaviako presidentea auzipetu du Kosovoko ustezko sarraskiengatik

■ SLOBODAN MILOSEVIC Jugoslaviako presidentea eta beste lau agintari gerra krimenak egiteagatik auzipetu ditu Jugoslavia Ohirako Nazioarteko Auzitegiak. «Gutxienez» 340 zibil hiltzea, 740.000 lagun Kosovotik kanporatzea, biztanleria jazartzea eta gerra arauak

haustea leporatzen zaie. Belgradeko Gobernuak akusazio horiek baztertu egin ditu, eta Jugoslavia Ohirako auzitegi hori ez duela onartzen adierazi du, nahiz eta Hagako Auzitegia bera onartu, bertan «jugoslaviarren genozidioa» egitea egotzi baitie NATOk herrialdeei.

NATOk, berriz, Milosevicen auzipetzeak ez duela ezer aldatzen adierazi du. Errusiako Gobernuak, bide diplomatikotik saiatzen ari baita, Milosevicen kontra-koakusazioa Kosovoko gerrari konponbide baketsua aurkitzeko bidean traba handi bat dela azaldu du. • 29-31

Ekainaren 13ko hauteskundeak

JOXE LACALLE

Alderdiek buru-belarri ekin diote kanpainari

■ BART gauean hasi zen ekainaren 13ko hauteskundeetarako kanpaina. Udaltarako, Batzar Nagusietarako, Nafarroako Parlamenturako eta Europako Legebiltzarrerako ordezkariak aukeratu behar diren kanpaina honi hasiera, emateko alderdi politiko guztiek egin zituzten ekitaldiak atzo. Nafarroako Parlamenturako bozen garrantzia nabarmendu zuen Aznar Iruñean egoteak, UPNri sustengua emanez.

• 8-15

HBren errekurtsua baztertzearen alde egiten zuen txostena atzera bota du Konstituzionalak

■ HBko mahaikideen errekurtsua baztertzearen alde egiten zuen Jimenez de Pargaren txostena atzera bota zuten atzo Auzitegi Konstituzionaleko magistratuak. Orain, Carles Viver Pi-Sunyerrek idatziko du txosten berria, epaileek eztabaida dezaute. Hainbat epailek mahaikideen helegitea onartzearen aldeko jarrera izateak eragin du txosten berria idatz beharra. Mahaikideen abokatu Iñigo Iruñek azaldu zuen Auzitegi Gorenaren epaiko «astakeria juridikoa» errepikatzeko kontrako handiagoa dagoela Auzitegi Konstituzionalean, Estrasburgoko Auzitegiak defentsari arrazoa emateko arrisku handia baitago. • 6-7

Gau
on
kursaal
casino

DONOSTIA SAN SEBASTIAN

...elkarriketa

Eneko Lizarraga

• PAZ DE ZIGANDAKO
IKASLEA •

«Azterketa bezperan ikasten dut»

Estatuko matematika olinpiadetarako txartela eskuratu du Paz de Zigandan aritzen den 14 urteko ikasle honek.

■ Zer-nolakoa izan zen Iruñeko olinpiada?

Ba, egia esan, ez zen oso zaila izan. Guztia logika izan zen. Ez zuen hainbeste inporta kontuak ongi edo gaizki egiten zenituen, logikaz argudiatzea zen garrantzitsua. Horregatik, kalkulagailua erabiltzen uzten ziguten.

■ Orain Albazetara zoaz, estatukoetara. Urduri?

Pixka bat bai, ez baitakigu zehazki zer galdetuko duten, eta denetarako prest egon behar dugu.

■ Matematika oso gustatzen zaizue, ala talentu apartekoak zarete?

Niri, asko gustatzen zaizkit. Batzuetan, batez ere asko ikasten duzunean, oso baliagarriak gertatzen zaizkizu. Ongi dakitenek, gainera, joku modura har ditzakete matematikak. Beste ikasketetan ere matematiketan bezain ongi aritzen naiz, baina ez naiz talentu apartekoa. Gainera, gehiegi ere ez dut ikasten. Gelan ikasten dugun gehiena, buruan gelditzen zait egunean bertan, eta, gero, azterketa bezperan ikasten dut

■ Pentsatu al duzu institutuan bukatutakoan zer egingo duzun?

Ez, baina seguruenik zientzietako karreraren bat hartuko dut, seguruenik matematikekin lotura duen ikasketaren bat.

Urko Aristi
IRUÑEA

...esaera

«Ez dago harkaitzik diruak luzatzen ez duenik»

...hizpideak

Slobodan Milosevic: Balkanetako gerrako kriminal bakarra?

■ Hagako Auzitegiak Slobodan Milosevic Jugoslaviako presidentea gerrako kriminala izendatzeak ezustekoan harrapatu du bat baino gehiago. Harri-dura hau ez dagokie Milosevici leporatzen zaizkion krimenei. Nazioarteko komunitateak badaki Belgradeko agintariaren politika genozidak eraginiko sufrimenduaren berri. Horretan ez da dudarik; bai, ordea, beste kontu batzuetan.

Erabakiaren komenientzia eskasarekin bat datoz bide diplomatikoak jorratzearen aldeko asko. NATOk dio, hala ere, egoera berria ez dela eragozpena izango, hau da, Milosevic duela oraindik solaskide. Baina nola mintzatu pertsona batekin hiltzaile deitzen ari zaionean?

Nazioarteko politikagintza pragmatis-

mo eta zinismoaren arteko mugetan mugitzen da beti. Bi adibide: Milosevic Mendebaldearen peza izan da baliagarri izan den artean; Mendebaldea bera ere Balkanetako beste buruzagi batzuk sustengatzen ari da, modu zibilizatua-goz «garbiketa etnikoa» ere bultzatzen ari direnak —Sarajevon ez omen da serbiar bat bera ere geratzen—. Bestetik, serbiarrek ez dute Hagako Auzitegia aintzat hartzen, baina duela aste pare bat erakunde horretara jo zuten «NATOren krimenak» salatzeke. Izan ere, hilaren 10ean NBEko Giza Eskubideen aldeko Goi Komisariatu Mary Robinsonek iradoki zuen posible izan zitekeela Serbia eta NATO, biak, Hagara eramatea «gerra krimenengatik». Milosevic al da, beraz, Balkanetan ari den gerrako kriminal bakarra?

Autobide eztabaidatua

■ Eibar-Gasteiz autobidearen Gipuzkoako zatia-aren lehen harria jarri dute Eusko Jaurlaritzako eta Gipuzkoako agintariek. Errepidearen eraikuntza nola finantzatuko den lotu gabe dago oraindik, eta Arabako zatia noiz eta nola eraikiko den ere ez dago zehaztua. Lehenengo harria paratu dute, beraz, baina azkenengoa ipintzerako bide handia eta eztabaida zenbait egin beharko direla aurreikusten da.

Hauteskunde kanpaina berezia

■ Bart gauean hasi da hauteskunde kanpaina ofiziala Hego Euskal Herrian. Hiru hauteskunde mota batera batu-ko dira ekainaren 13an: udal mailakoak, foralak (batzar nagusietarako eta Nafarroako Parlamenturako) eta Europako Parlamenturako hauteskundeak. Pilaketa horretatik dator hauteskunde kanpaina berezia izateko motibo bat, baina ez bakarra. HBko mahaikide presoek errekurtsioari buruz Auzitegi Konstitu-

zionalaren deliberazioa hauteskundearen atarian suertatzeaz gain, berezitasunaren iturri nagusia duela zortzi hilabete abiatutako prozesu politikoaren heldutasuna izan da. Iragandako denborarekin batera, EAJ, EA eta EHren arteko legegintzaldi akordioa da heldutasun horren adierazle nabarmenena. Baina ez da gutxietsi behar buruzagi sozialista batzuen tonu aldaketa, oraingoz hauteskunde irudi bat baldin bada ere.

...pertsonaiak

FERMIN MUGURUZA • Bakar-kako lehen diskoa at-
era du kantari irunda-
rrak. Erroma, Cara-
cas, Los Angeles,
Miarritze, Azkarate,
Paris, Bartzelona,

Habana eta Buenos Airesen grabatu du.

FELIX MARTI • Linguapax nazioarteko batzorde-
ko lehendakariaren
arabera, hizkuntz
aniztasuna gizakiaren
ondarea da. Behar
bezala kudeatuz gero,
guztientzat kultur iturria litzateke-
la esan du Unescoko jardunaldian.

SERGIO SCARIOLO • Bi urte-
tan Tau Baskonia sas-
kibalo taldeko entre-
natzailea izan da.
Orain badirudi Gas-
teizko taldea utzi, eta
Real Madrid zuzentze-
ra pasako dela. Denbora gutxi barru
sinatuko du kontratu berria.

...datua

3.550 kilometro egin dituzte
Hiru pauso, hiru norabide espedizio-
ko sei kideek. 35 egunetan Norve-
giako hiriburutik Kirkeneserainoko
bidaia egin dute.

...adierazpena

«Tontakeriak esaten ez baditut, ez
naiz lasaitzen»

•
Julio Iglesias
Abeslaria

... seiko urrea

XABIER GURRUTXAGA

Ramon Rubial

PCEkoak ziren, eta ez zegoen jada sozialista askorik kartzeletan. Urte asko zeramazkiten presoek halere bazuten Ramon Rubialek espainiar kartzeletan bizi izandako hogeitaz berri.

Gogoan dut odolez eta mal-
koz irabazitako demokrazia
honen hastapenetan, autono-
miaurre garaia iritsi zenean
Eusko Kontseilu Nagusiko
Lehendakariaren izendatzea
zela eta Rubial eta Ajuriagerra
hauteagaien arteko lehiak

arroto zituen hau-
tsak. Egia esan bere pen-
tsamendu politikoa-
ren garapenari buruz
egindako ekarpenik
ez dut ezagutzen. Be-
re lagun minek esan

ohi zuten bezala «hitz gutxi-
koak baina esan askokoa» omen
zen. Duela bizpau hilabete
emandako entrebista batean
esandako bi adierazpenek
hausnarketarako bide eman zi-
daten. Bata «kartzelak irakatsi
zidan tolerante izaten» eta bes-
tea, nazionalistekin zituzten

harremanetaz galdeturik: *las
calles de Bilbao estan teñidas
de sangre de las peleas entre
militantes de ambos partidos.*

Bazuen gizon horrek zerbait
jendearen erakargarri. Nire us-
tez bere izateko era apal eta hu-
milagatik, politika gizartearen
serbitzuan jartzeagatik eta
norberaren mesedetarako tres-
na bezala ez erabiltzeagatik
jende askorentzat militante po-
litikoaren eredu bat izan da eta
sozialista aunitzentzat «hun
urtetako zintzotasuna»rekiko
zilbor hestea. Hori guztia ikus-
ten zitzaion bere aurpegi bere-
zian. Baina penak eta sufri-
mentuak ere atzematen zi-
tzaion, familia bereko zenbait
sozialista lotsagabek izandako
portaerek eragindakoak hain
zuzen, eta ez naiz ari korrup-
zioaz. Goian bego.

• MATTIN •

Hautagaiek ulertzen ez gaituztenean

• JAGOBA ZULUETA •

[EHEKO KIDEA]

Hego Euskal Herrian hauteskunde zurrunbiloan murgildurik gaude, herritarrekin gertutasun handien eskatzen duten erakunde publikoen ingurukoak, gainera. Giro politikoak euskararen aldeko urratsak eman daitezkeela pentsatzera eramaten gaitu, Euskal Herriaren aldeko hautua egiteko borondatea somatzen baita hainbat alderdiren jokabidean. Hautu hori, aitzitik, diskurtso politiko borobiletan baino gehiago, jarrera zehatzetan eta egitasmoetan ikusi behar da.

Euskal Herriaz mintzo bagara, euskararenak zutabe izan behar du, eta hortxe borondateak eta euskaldunekiko errespeto gutxienezkoak tupust egiten dute, eta, beti bezala, euskaldunen kalterako. Ez genuen aurrekari onik, eta oso atzera ez dugu egin behar, EAEko lehendakaria hautatzeko garaian emaitza euskaraz mintzatzeko eta ulertzeko arazo latzak dituen pertsona ezarri zutenean. Edota EITBko zuzendari nagusi erdaldun bat ipini nahi dutenean.

Aurrekari horiekin, dardarka hasiak ginen, eta alderdi politikoen zerrendei begiradatxo bat egin ostean, kezka dakusagu berriz ere Nafarroako lehendakariak euskara arrotz izango duela, Arabako eta Bizkaiko ahaldu nagusiak erdaldu hutsak izateko arriskua handia dugula, eta Hego Euskal Herriko hiriburuetan alkateetatik euskaraz mintzatzeko gai izango direnak zenbat ukan ditzakegun zero bat entzuteko beldurrez galdeztzen dugu. Eta hori beste legebiltzarkide, batzarkide eta hainbat herriako alkate eta zinegotziak ai-

patu gabe. Hautagai horiek ez digute ulertzen beraingana zuzentzen garenean. Ez dute euskaldunok geure hizkuntzaz dioguna zuzenean jasotzen: itzultzaile bidez edo laguntzaile baten bitartekaritza jakingo dute lotsaz baina bere eskubideez jabetuta euskaraz berbetan gerturatzen zaion euskaldunaren esana. Hain sinplea eta hain gogorra. Gure herrian, herritarron ordezkariak euren gain hartzen dutenek bigarren mailako herritar gisa hartzen gaituzte, ulertuak izateko, aintzat hartuak izateko itzulpena behar duten atzeritarrak bezala. Kurduen antzera... Euskal Herrian.

Euskararen normalkuntzaren aldarrikapena urtetan indartzen ari den errealitatea. Normalkuntza prozesu horretan herri mugimenduak, erakunde publikoen utzikaria eta beldur politikoengatik batik bat, izan dira lanaren zamarik handiena hartu dutenak. Erakunde publikoek aitzindaritzat aldarrikatu dute behin baino gehiagotan, baina hori demostratzeko, ausardiaz egin beharreko politikak behar ditugu, euskalduntze prozesuari bere osotasunean, estatuen tresneria politiko eta mediatikoekiko beldur eta menpekotasunik gabe, ekingo diotenak. Hizkuntz politika ez da erakunde nagusien kontua soilik, herrietan eta foru instituzioetan ere egiten den eta

egin behar dena baizik. Horretaz ez jabetzeak eraginkortasun txikiko edo kontrako hizkuntz politika egitea izango du ondorio.

Alderdi politiko gehien hauteskunde programak ez doaz, bere eremutan, euskalduntze plan orokorrrak antolatze bidean. Euskara ez da lehentasun politikoa alderdi gehienentzat, eta berriz ere herritarren eskaeren atzetik doazela eta

“
Nafarroako
lehendakariak
euskara arrotz izango
du, baita Arabako eta
Bizkaiko ahaldu
nagusiek ere

berandu iristeko arriskuan daudela nabarmena da. Lidergoa eta zilegitasuna eguneroko lanak ematen ditu, eta ez argazki politak. Hauteskunde hauetan berriz ere erakunde publiko funtsezkoenak euskararen mesederako konpromezuetan lotzeko aukera gal dezakegu, euskaltzaleok egiten ditugun eskaerak, proposamenak, aldarrikapenak... zaborrontzira doazelako. Hautagaiek ez gaituzte ulertzen. Euskararena, arrotza zaien gaia da, eta euskarak behar dituen aurrerapausoetan inplikatzeko ulertezina gertatzen zaiela nabarmena da.

Alderdien euskararekiko sentsibilitatea neurtzeko aukera izango dugu hauteskunde kanpaina honetan. Zenbat hautagaik dakiten gure hizkuntza, euskararen zein erabilpen egingo duten kanpaina herritarrengana helarazterakoan, euskararen normalkuntzarako zein proposamen dituzten... Gogoan izan bozkatzeko garaian.

... MAIXUX REKALDE

Herri indigenak (II)

Joan den egunean, Latineamerikako herri indigenak politikan parte hartzeko era berri bat eratzen ari zirela eta mobilizazio politiko indartsua sortu dutela adierazten nuen. Mobilizazio politiko honek honako eskaera hauek biltzen ditu:

– Nortasun eta talde izaera berezia dituen herri izaera aitortu eta errespetatzea, arriskuan jarri baititu egun bizi duten globalizazio eta kapitalismo neoliberalak.

– Osatzen dituzten Estatu nazionalen izaera multietniko eta kultura anitzekoa aitortzea.

– Lurzoro eta tradizioz bereak diren lurraldeekiko dituzten eskubideak errespetatzea garapen autogestionarioa indartuz.

– Askatasunez aukeratzeko edota autodefiniziozko eskubidea eta beraien sistema juridiko tradizionala (idatzi gabe egon arren euren talde bizitza bideratzen duten arau eta legeen multzoa) errespetatzea.

– Hizkuntza, hezkuntza eta medikuntza autoktonoen eskubideak suspertzea, eta beraien ohiko erakunde sozial, politiko eta erlijiosoak errespetatzea. Euren kultura eta milaka urtetako jakinduriaren jabe izateko eskubidea.

Azken finean, beraien etorkizunaren protagonista eta kudeatzaileak izateko eskubidea dutela aldarrikatzen dute herri indigenek, baina Gobernuak murrizketa ugari ezartzen dizkiete, Estatu-nazioaren subiranotasunaren aurka baitoaz. Hala eta guztiz ere, nazioarteko elkartean eskubide hauek onartzeko joera areagotzen ari da. Lana ez da erraza, globalizazioak eta eredu neoliberalak eta indigenen mugimenduak berak dituen hutsuneak sortutako erronkei aurre egitea eskatzen baitu.

Dena dela, zapaltzaileak herri indigenak menperatu eta desagartarazten saiatu badira ere, hauek iraganetik indarrak atera, gaur egungo oztopoak gainditu eta eguneroko borrokan etorkizuneko egitasmoa gauzatzen jarraituko dute.

...kornerra

MIKEL ELORZA

Bitxiloreak

■ Nerabeak bailiran, bitxiloreari petalotxoak kenduz dihardute Auzitegi Konstituzionaleko magistratuek HBko mahaikideen auzian: bai, ez, bai, ez... Eta bien bitartean maitaleak zain. Zain etxean ikusi nahi dituztenak, eta zain espetxean segi dezaten *maite* dutenak. Magistratuek emaitzaz ez dute kezkatu behar: edozein dela ere, justiziaren funtzionamendu zuzen eta demokratikoaren adibide izango da. Justiziak irabazi egingo du. Beraz, espetxean mantentzearen aldekoek kontrakoa erabakita ere demokraziaren *garaipena* ospa dezakete (gogoz kontra bada ere). Erabaki zuzen bakkarra kaleratzea dela pentsatzen dugunok ere badugu antzeko sentipena: edozein izanda ere erabakia, justiziaren gezurrean sinesten jarraituko dugu. Diferentzia, beti bezala, espetxean daudenengan dago. Haienentzat ez baita bitxilorea. Kartzelan ez dago udaberrik.

Gudarien etorbidea, z/g 20140 Andoain

zuzendariari@jalgi.com

943 300 228

OHARRA: Ahalik eta iritzi gehienek izan dezaten tokia, ez da komeni makinazko 15 le-
rro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea
eta NAREN zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak
bere esku du horretarako eskubidea. Erdaraz iristen diren gutunak ez dira argitaratuko.

zuzendariari

J.A. Rubalkaba Jauna

Jaso berri dugu ETBk ekaineko hauteskundeak direla-eta presta-
tu duen eztabaida saioen progra-
mazioa. Bertan ez da inondik
inora jasotzen Administrazio
Kontseiluaren azken bileran
onartutakoa. Hartara, ETBko
zuzendaritzak horrela jokatzeari
oso falta larria egiten duela uste
dugu, inondik inora onartu ezi-
nezkoa. Eta gure esku dagoen
guztia egingo dugu EITBko
zuzendaritza-organo gorenak
onartutakoa betea izan dadin.

Horrexegatik, gutun honen
bitartez Administrazio Kontsei-
luaren ezohiko eta premiazko
bilera eskatzen dugu, ETBko
zuzendaritzak hartutako neu-
rriak aztertu eta zuzentzeko.
Kontuan hartuta hauteskunde
kanpaina astear dagoela, bilera
lehenbailehen burutu beharra
adierazten dizugu. **Josu Ameza-
ga, Arantza Erasun eta Juan
Mari Mendizabal • EITBko Admi-
nistrazio Kontseiluko kideen ize-
nean • DONOSTIA**

Gerardo Markuletari gertaturikoaz...

Gerardoren berriak pixka bat azale-
tik dakizkigunok hizkuntz-borro-
kan, nolabait, muturretatik
urrun dela jakitun gaude. Marku-
letak errana baita: «Euskara, edo
goxo-pragmatikoki zabalduko
dugu, edo ez dugu zabalduko».

Baina Markuleta euskararen
diglosia adierazterakoan maisu
bat da. Errealitatea bere gordin-
tasunean agertzean iaioa da.
Aurreiritzirik gabe; norberak

ondorioak atera ditzala. Honen
harira, nik, irakurle zaitudan
hori, xumeki laburtu nahi dizut
arestian hedabide erdaldun bate-
an Gerardo Markuleta euskaraz
idatzi duena. Honako hau, hain
justu: «Gutun ziurtatu baten bila
Gasteizko Postetxera joan nin-
tzen. (Jasotze hori egiteko NA
erakustea beharrezkoa izanik).
Postako langileak NARI begiratu,
gutunari begiratu eta gaztelaniaz
esan zidan: «Barkatu, jauna,
baina deiturak ez datoz bat». Nik
(Gerardok) berriz: «Nola ez dato-
zela bat?».

Postariak: «Zure nortasun agi-
rian Markuleta Gutierrez dio,
begira; gutunazalean, ordean,
Markuleta Jauna jartzen du».

Ez da broma, ez da fikzioa, ez
eta asmakizuna ere. Nola gerta-
tu, halaxe kontatu du Gerardo
Markuleta Gutierrez jaunak.

Bitartean, EUSKALDUNON EGUN-
KARIAN berriki argitaraturiko
elkarrizketa batean, Arabako
Diputatu Nagusia den Felix
Ormazabalek euskararen kon-
tuan azkarregi joatea ez dela

komeni aipatu digu; «kontrako
jarrerak sor ditzakeelako». Zuhur
jokatu, beraz. Elebakarrei euske-
ra ez inposatu. Ez izan faxista,
arren! **Iñigo Kastresana • GAS-
TEIZ**

Mikel Goikuriarekiko elkartasuna

Pasa den abenduaren 18an, Agu-
rainen, gure ikastetxeko hainbat
ikasle zein irakasle *Euskal Preso-
ak Euskal Herrira* lemapean buru-
turiko kalejiran parte hartu zuten.
Kalejira amaitzeaz zegoenean, Er-
tzaintzak ikasle bat *identifikatu*
zuen. Horren ondorioz, ikasleari
heldu zaion jakinarazpenaren ara-
bera, 50.000 pezetatik 5.000.000
pezetarainoko isuna jaso dezake.

Ohar honen bidez guztiz neurritz
kanpoko zigorra ken diezaioten es-
katzearekin batera, ikastetxe hone-
tako ikasle Mikel Goikuriari irakas-
legoaren erabateko elkartasuna
adierazi nahi diogu. **Jabier Perez •
Aniturri BHiko irakasle klaustroaren
izenean • AGURAIN (ARABA)**

galdeiozu...

Joseba Tapia

• TRIKITILARIA •

**Zer falta zaio Euskal
Herriko trikitilari
txapelketari? Benetako
txapelketarik ba al dugu?**

Itziar Gorrotxategi | Ordizia |

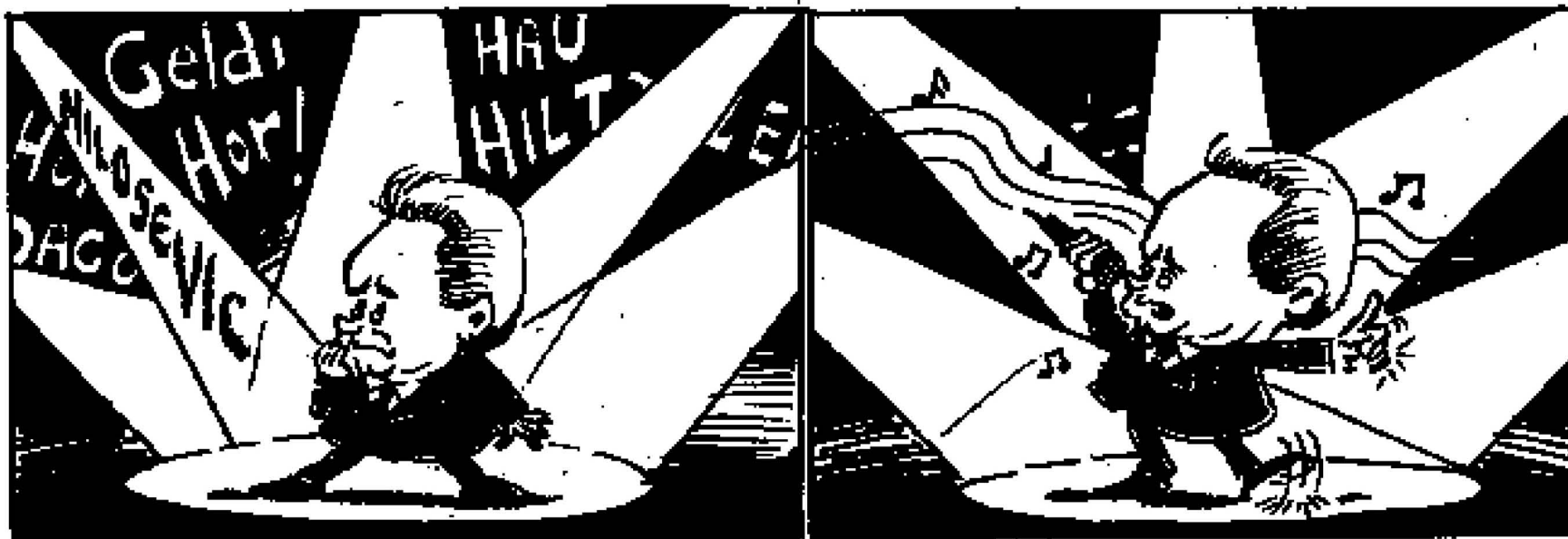
■ **GARAI BATEAN** juradu
kualifikatu batek epaitzen zi-
tuen txapelketak. Trikitila-
riak, nonbait, eskolatu gabe-
ak ziren eta publikoa ere bai.
Soinu handia jotzen zutenak
edo solfeo zekitenak jartzen
zituzten epaimahaiko, eta
haien epaia aintzakotzat jar-
tzen zuten guztiek. Gaur sub-
jektibitateak ez du horrelako-
rik egiten uzten. Ideologia eta
bando asko dago eta bakoi-
tzak berera tiratzen du. Nire
ustez, Euskadi Irratiak anto-
latzen dituen txapelketa ho-
riek arrunt kaltegarriak dira;
antolatzaileek beren irudira-
ko eta poltsikorako erabiltzen
dituzte txapelketak. Eta par-
tehartzaileek ez dakite zerga-
tik irabazi edo galtzen dituz-
ten puntuak.

Ekainaren 1etik aurrera
Xabier Kintana

• EUSKALTZAINA

izango da Galdeiozu ataleko gonbidatua.
Bidali zure galderak ordurako.

• MONTXO •

XXI. mendeko telebista eredua ♦ ETB

Txikiaren hurbiltasuna

• HASIER ETXEBERRIA •

[IDAZLEA ETA ETBKO KAZETARIA]

Duela pare bat aste Maddalen Iriarte adiskidea bere programara ekarritako gonbidatuekin batera Demokraziaren gaia hartuta zebilen istant berean, zizta egin nion telemandoari eta hara non, FR2 katea publiko frantsesean *Gau On* saioaren antzeko beste bat zegoen, *Hitz gurutzatuak* izeneko. Gaiak Kosovo eta Balkanak ziren eta besteak beste Régis Debray, Daniel Cohn Bendit eta Jack Lang ziren gonbidatuen artean. Gainera zuzeneko konexioan zuten frantsesa primeran hitzegiten zuen errefuxiatu bat Mazedoniatik. Borislav Milosevic jaunaren grabaketa bat ere bazuten, pakea egiteko orduan zertzuk onartuko zituzten zehazki aipatzen. Milosevic hau, Slobodan-ek Moskun daukan ordezkaria da eta esan zuena guztiz berria izan zen. Denak zeuden su eta gar nor berea defendatzen. Maila izugarriko eztabaida izan zen eta unerik gailurrenean, hala ere, eten egin zuten oraindik ere gorago joateko: Israelen gertatu berri ziren hautes emaitzak zuzeneko korrespontsalen bitartez eman ziren ezagutzera, korrespontsal hauek ere programaren barnean gertatu zirelarik txertaturik. Debate berria piztu zen horrela eta ezin izan nuen begirik kendu pantailatik han esaten zirenen interesaz jabetuta. Publizitate etenik ere ez zen egon ia.

Horietako batean, Maddalenen saiora itzuli nintzen eta han jarraitzen zuten zintzo asko, ahalik eta modu onean Demokraziaren gaiak hizketan. Ez daukat zalantzarik: astelehen buru zuri batean Euskal Telebistak egiteko moduko programa bikaina izan zen hura. Gutti dira, baldin badira, Maddalenen neurrikoak. Gutti, bere atzean dabilen taldearen parekoak. Irudiaren gramatika, kameraren eta argiaren erabilera ere tajuz zeuden erabakita. Standarra, behinik behin. Gonbidatuak ere, gure faunaren artetik ongi hautatuak zeuden... dena primeran. Gainera zuzenean. Arraioa. Hain historia

laburreko telebistan gertatzeko ez da txantxa, alajainetan.

Kontuak kontu, ordea, egun berean EGUNKARIAK eginiko galderak nituen nik gogoan hegaka: Zer egin behar luke Euskal Telebistak bere tikitassunean? Nola eragingo diote teknologia berriek? Zein izango da euskarazko telebista baten papera? Zuzendaritza berriak nondik jo

aren trukean. Euskaltelek izango du lanik besteekin borrokatzen. Teknologia eta aukera hori ezartzearen erritmoa geldotuko duen gauza bakarra, etxeetako aparailuen parkea baizik ez da izango baina hori ere bizpahiru urtean kitto. Denok edukiko dugu oraingo katea ugaritasuna berrogei aldiz biderkatutik. Gaurko atoloia, hondartza bihurtuko da

Bestea kulturala. Beste bat zerbitzuko (Kontsumoa, osasuna, gastronomia...). Beste bat haurrentzakoa. Beste bat musikala... eta hala. Euskarak eduki dezala presentzia hondartza digital horretan.

Geratzen den diruarekin gaurko ETB1en ordezkia egingo nuke: eredu generalista duena, informazioan oinarritua eta, derrigor, produkzio ordutan murriztua. Kalitate apur bat nahi bada ez dago zertan hogeita lau ordu egiten ibili beharrik. Aski da zortzi orduko katea ona hiru bider egunean errepikatzearekin.

ETB2ri dagokionean zer egin litekeen ere badakit, baina ez dut galdetu gabekoari erantzuteko ohiturarik eta EGUNKARIAK ez dit halakorik eskatu.

Egoera politiko berriak zer eragin izan behar luke?

Nire ustetan bat ere ez. Euskal Telebistak oraindik ez du lortu informazio zintzoaren erreferente izatea. Zentsura, autozentsura eta erabilera partzialak nagusitu izan dira. Herriarrian mesedetan baino, jauntxo batzuen

zerbitzura egon izanaren irudia dauka. Callejak eta abarrak ezagutuak ditugu hemen. ETBk mirabetza politiko orotatik urrun informazio zintzoa eman behar luke, gure bizimoduak albiste eredu bilakatzen saiatuz. Baina oraindik haizearen arabera izara baizik ez da.

Zer eska dakioke balizko zuzendaritza berriari?

Dena eta gehiago baina lehenik EIT-Bren sortze legea eta Europatik Telebista Publikoei buruzko legedia, orain arte ez bezala, zehatz eta zuzen betetzea. Hortik aurrera mila gauza.

Hala ere bada kontu bat inongo zuzendaritza berri eta iraultzailek konponduko ez duena: gure tikitassuna. Aipatu dudana gauean bezala, gure neurriko *Gau On* ikusi ordez, interes handi-

goko *Izen Gurutzatuak* ikusi nuen. Horren kontra ezin ezer egin, herri handien artean beti izango baikara txiki. Txikiaren hurbiltasuna baino ez da, beraz, bidea.

beharko luke? Nola jokatu egoera politiko berrian? Telebista Publikoak zein etorkizun du?... Artistak dira EGUNKARIAK galdetzen.

Zer egin behar luke ETBk bere tikitassunean?

Bide motzenak erantzuten dio horri: handitzen saiatu. Kontua da jendea eta politikariak ez direla konturatu

ere egin gainera datorkigunaz. Datorren hilabetean onartuko da Lurretikako Telebista Digitalaren Legea eta jada pastela banatuta dago. Polancok, Correok eta beste grupo guztiek eresia dute aurrez espazioa. Euskal Telebista pigmeo bat baizik ez da izango ugaritasun ikaragarri horretan. Gaur etxera katea bakoitza datorkigun leku

beretik sei edo zortzi etorriko dira bihar. Airez eta kablez. Telefonotik, parabolikatik eta aurki argindarraren entxufe beretik. Dena doan, enpresa baten edo besteren erabiltzaile izate-

“
Datorren hilabetean onartuko da Lurretikako Telebista Digitalaren Legea; Euskal Telebista pigmeo bat baizik ez da izango ugaritasun ikaragarri horretan
”

“
Euskal Telebistak oraindik ez du lortu informazio zintzoaren erreferente izatea. Zentsura, autozentsura eta erabilera partzialak nagusitu izan dira
”

EPAILEEK TXOSTEN BERRIA EGIN BEHARKO DUTE, ALDEKO ZEIN KONTRAKO JARRERAK NAHIKO PAREKATUAK BAITAUDE

Mahaikideen errekurtsoa baztertzearen alde egiten zuen txostena atzera bota dute

■ Auzitegi Konstituzionalaren osoko bilkuran, magistratuek atzera bota dute Jimenez de Pargak eginiko txostena

■ Hainbat epailek mahaikideen helegitea onartzearen aldeko jarrera dute, eta horrek eragin du txosten berri bat behar izatea

■ Txostengile berria Carles Viver Pi-Sunyer da, eta idatzia prestatutakoan hasiko dira epaileak berriro eztabaidatzen

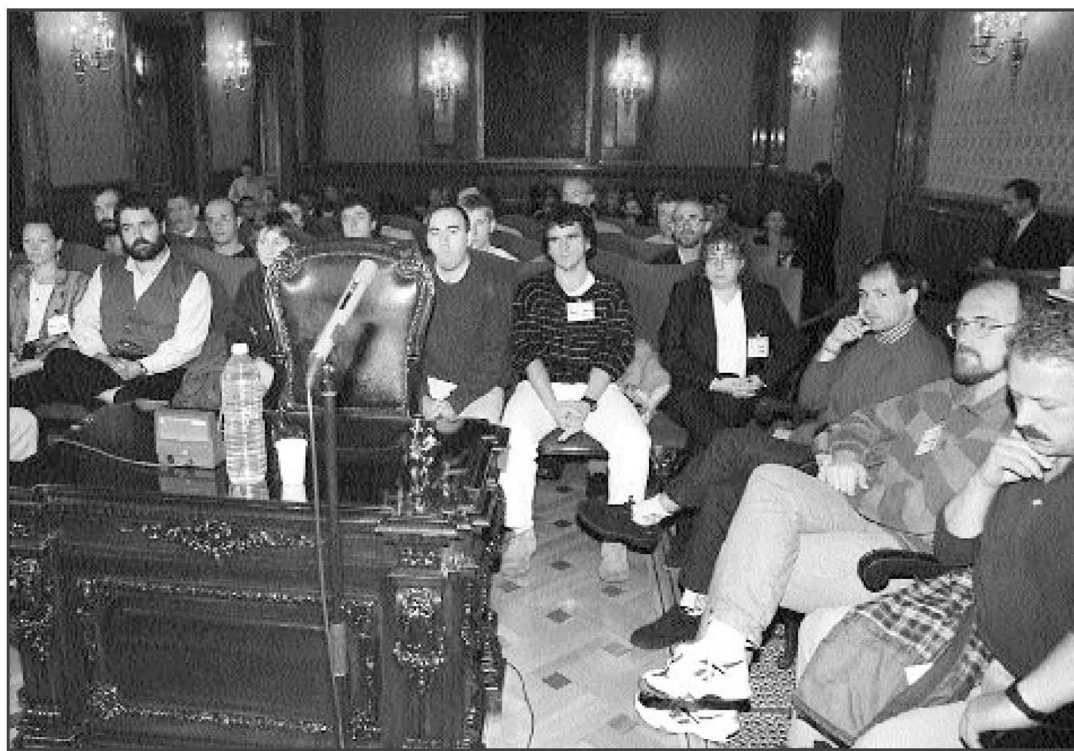
Aitziber Iartza / Donostia

AUZITEGI KONSTITUZIONA-LAK HBko Mahai Nazionala-ko kideen errekurtsoa baztertzea erabakita zuela filtratu zen herenegun, baina EGUNKARIAK azaldu legez, gertarek erakutsi dute Auzitegi Konstituzionalean nahiko parekatuta daudela aldeko zein kontrako jarrerak. Hala, Auzitegi Konstituzionalaren osoko bilkurak plenoak atzera bota du Manuel Jimenez de Parga magistratuak aurkeztutako txostena —mahaikideen errekurtsoa baztertzea planteatzen zuena—. Ondorioz, beste magistratu batek txosten berri bat egin beharko du. Oraingoan Carles Viver Pi-Sunyerri egokitu zaio txostena egitea, eta zirriborroa egiten duenean eztabaidak aurrera jarraituko du Auzitegi Konstituzionaleko bilkuran.

Berriro ere eman beharreko pausoak ikusita, litekeena da Auzitegi Konstituzionalak ekaineko hauteskundeak igaro arte atzeratzea ebazpena.

Aukera guztiak zabalik

Pedro Cruz Villalon Auzitegi Konstituzionaleko presidentek, Efe agentziari eginiko adierazpenetan, aukera guztiak zabalik daudela esan zuen. Cruzek ez zituen azaldu txostena baztertzearen arrazoiak baina hau adierazi zuen: «Esan dezakedan gauza bakarra da aurrekoa eztabaida hain luze baten ostean baztertzeak karga esanguratsua duela, eta noski, ordezkorengan eragina duela». Ezin izan zuen zehaztu ebazpena noizko izango den, «gauzen indarrak baldintzatuko baitu». Bestetik, ebazpen horretan Jimenez de Parga lehen txostengileak boto partikularra eman go ote duen galdetuta, zera erantzun zuen: «Baztertuta-

Herri Batasunako mahaikide espetxeratuak, Auzitegi Gorenean epaitu zituztenean.

ko ponentzia batetik ohikoa da boto bat sortzea, baina ez dago inolako araurik»

Bestetik, zenbait agentziak txostena forma arazoengatik baztertu zela zabaldu zuten, baina horrelako gauzengatik ez da txostengilea aldatzen.

IÑIGO IRUIN

■ ■ ■ «Absoluzioak bake eta demokraziarako prozesu politikoa sendotuko luke; besteak beste, ziurrenik Barne ministro txarra baztertzea eragin dezakeelako»

Iruin: «Arriskua ikusten dute Estrasburgok Espainia zigor dezan delitu politikoa berriz ezarri duelako»

■ IÑIGO IRUIN HBko Mahai Nazionalako kideen abokatuak azken egunotan gertatuaren irakurketa egin zuen. Abokatu hernaniarren ustez, izandako filtrazioek argi azaltzen dute helburua «barne eztabaidak amaitzea» zela. «Jimenez de Pargaren tesiak gero eta sinesgarritasun gutxiago zuten, eta horregatik urgentziazkoa

zen ebazpen jakin bat egongo zela zabaltzea, hala une hartan eztabaidan zena erreala bihurtuko bailitzateke eta epaileen mugimendu gaitasuna gutxitu». Estrategia horren adierazletzat jo zuen joan den astean Abc egunkariak gaia honez kaleratutako artikulua.

Baina, Iruinen aburuz, Auzitegi Gorenak

plazaratu epaia defenditzea arrunt zaila da. «Auzitegi Gorenak eginiko astakeria juridikoa hain da larria, ezen desiragarria den independentzia judizialek ezinezkoa da halako oinarriko eskubideen bortxaketa bat irenstea», dio Iruinek. Gorenak hori «estrategia politiko baten zerbitzura» egin zuela uste du abokatuak.

«Baina Auzitegi Konstituzionalean badirudi Zuzenbide Estatuaren halako ukazio bat beinkatzeko erresistentzia dagoela; izan ere, ikusten dute arriskua dagoela Estrasburgon defentsari arrazoia emateko eta Espainiako Estatuaren zigorretatik delitu politikoa berriro ezarri duelako», esan du.

Iruinek dioenez,

«Konstituzionalaren erabakia lardaskeria izugarria da», dio PPK

■ JORGE TRIAS, PPren bozeramailea Kongresuko Batzorde Konstituzionalean, HBko mahaikideen errekurtsoei buruz aritu zen. «Auzitegiaren erabakia men egiten diot, kasu guztietan bezala, baina oraingoa lardaskeria izugarria da», esan zuen. Erabakia «lehenbailehen» hartzeko ere eskatu zuen.

Bestetik, Trisek onartu zuen Konstituzionala «bitan banatua» dagoela gai honen inguruan, eta txostengile berriak kideen adostasun osoa lortzea zaila izango dela.

HBren auziak «Estatuaren muinari» eragiten diola onartu zuen. Triasek esan zuenez, eredu ezberdinak dituzte Konstituzionaleko kideek eta, «gauzak horrela egonik, oso zaila da Estatuaren muinari eragiten dioten epailetan ados jartzea».

errekurtsoa baztertzearen alde gehienez bost epaile daude eta aurka zazpi. Baina, horrek sor dezakeen esperantzaren gainetik, jokoan zer den gogoratu du Iruinek. «Absoluzioak bake eta demokrazia bide politikoa sendotuko luke; besteak beste, ziurrenik Barne ministro txarra baztertzea ekar dezakeelako».

HB: «Gero eta argiago dago mahaikideen espetxeratzea eskandalu politikoa dela»

Mayor Orejak dio berak ez duela afaldu Auzitegi Konstituzionaleko epaileekin

Erredakzioa / Donostia

HBren Mahai Nazionalako kide espetxeratuen errekurtsoaren inguruan, Arnaldo Otegik eta Joseba Permachek berriro ere hizpide izan zituzten Auzitegi Konstituzionaleko epaileak jasaten ari diren presioak. Otegiren ustez, mahaikideen kontrako epaia «politikoa» izan zela berresten dute Konstituzionalean izandako gertaerok.

LEHEN ere sarritan esandakoa berretsi du, Arnaldo Otegi HBko buruzagiaren ustez, Auzitegi Konstituzionalean mahaikideen errekurtsoarekin gertatutakoak: haien kontrako epaia politikoa izan zela. «Gertatu dena gertatu ostean, zailagoa da haiek kartzelan edukitzea. Dagoneko jende guztiak ikusten du eskandalu politikoa dela haien espetxeratzea».

Hala ere, Auzitegi Konstituzionalean konfiantzarik ez duela azaldu zuen Otegik, «magistratuekin eginiko afari pribatuak ez baitira amaitu, eta presioak ere ez baitira amaitu». Ildo horretan, Otegik ziurtatu zuen Konstituzionaleko txostengileak nahita filtratu zuela sententzia, auzitegiak ildo horretako epaia eman zezan. Otegik nabarmendu zuen, gainera,

Joseba Permache eta Arnaldo Otegi, artxiboko argazki batean.

aurreko Mahai Nazionalak eginiko lana fruituak ematen ari dela.

Joseba Permachek ordu batzuk lehenago azaldu zuenez, HBk baditu datu konkretuak Mayor Oreja epaileekin bilerak eta afariak egiten ari dela esateko. Mayor presioa egiteko hainbat bide erabiltzen ari dela azaldu zuen epaia ekainaren 13a baino lehen eman dezaten: «Izan ere, Mayor izututa dago».

Jaime Mayor Oreja Barne ministroak, berriz, ukatu egin zuen Konstituzionaleko epaileekin hitz egin edo afaldu duela egunotan, eta epaileei galdetzeko esan zion Permachi.

Epaileenganako presioari buruzko informazioa jaso duela dio Ibarretxek

Agentziak / Bilbo

JUAN JOSE IBARRETXE EAEko lehendakariak atzo esan zuenez, Eusko Jaurlaritzak zenbait informazio jaso du eta, horien arabera, Auzitegi Konstituzionaleko epaileak «presionatzeko saioak» izan dira. Ildo horretan, Justiziak pertsona guztiekin «neurtzeko tresna bera» erabili behar duela adierazi zuen, eta eskaera hori egin zien epaileei.

Hala, Ibarretxek gogor kritikatu zituen Konstituzionalaren erabakiari buruz atzo egindako filtrazioa eta tankera horretako beste filtrazio guztiak. «Hainbat politikariri komunikabideen eta justiziaren alorrean jostatzea gustatzen zaie; eta, era berean, hainbat epaileri politikaren munduan jostatzea gustatzen zaie», adierazi zuen EAEko lehendakariak.

Jesus Cardenal •
Estatuko fiskal nagusia

«Auzitegi Konstituzionalak erabakitakoa ongi eginga egongo da»

► «Epaitegi Konstituzionalak erabakitzen duena ongi eginga egongo da, Konstituzioaren interpretatzaile gorena eta benetakoa denez. Zuzenbide estatuan gaude, eta, horregatik, epaitegiak egitea erabaki duena ondo eginga egongo da. Nik konfiantza osoa dut. Hain zuzen ere, erabaki duena Auzitegi Konstituzionalaren Lege Organikoaren hipotesi bat da».

Javier Madrazo • IU-
EBko koordinatzaile nagusia

«Gizarteak ez du ulertzen helegite hau erabaki artean 22 lagun kartzelan izatea»

► «Gizarteak ez du ulertzen HBk aurkeztutako helegiteari buruz erabakia hartu bitartean 22 lagun kartzelan egotea bideo bat emititzen saiatzeagatik. Era berean, ez du ulertzen gizarteak Justizian aparteko arintasuna egotea Vera, Barriónuevo, Galindo eta lagunak epaia egiteko orduan eta kalean izatea, Estatu indarkeriaren barruan bahiketak eta hilketak antolatu arren. Auzitegi Konstituzionala gehiegi itxaroten ari da erabakia hartzeko, eta arin jokatu behar du. HBko kideak kartzelan egotea oraindik ere ulergaitzagoa da une honetan».

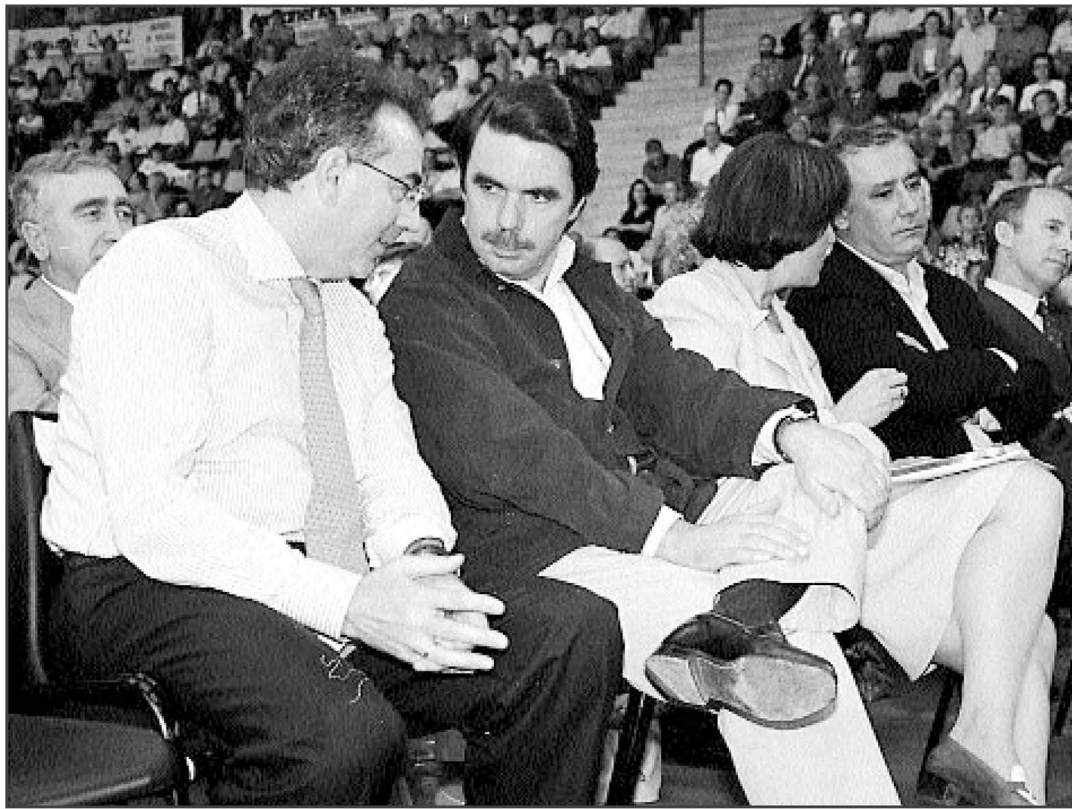
Aznar: «Ez da demokratikoa demokratikoki ezer erakutsi ez dutenei boterea ematea»

UPN-PPren mitinak Anaitasuna kiroldegiko harmailen erdia besterik ez zuen bete

Juan Kruz Lakasta / Iruñea

Espainiako presidente Jose Maria Aznarrek Nafarroako egungo marko juridiko-politikoaren defentsa sutua egin zuen atzo UPN-PPk Iruñean antolatutako ekitaldi politikoan. PPko buruak, halaber, gogor egin zuen Lizarra-Garaziko Akordioaren sinatzaileen aurka, eta bereziki EHren kontra. Esan zuenez, «ez da demokratikoa, ezta arduratsua ere, demokratikoki ezer erakutsi ez dutenei boterea ematea».

UPN-REN eta PPren ekitaldiak Iruñeko Anaitasuna kiroldegiko harmailen erdia betetzea besterik ez zuen lortu. Giroa hotz samarra zen Miguel Sanz Nafarroako Gobernuako lehendakariagaia, Yolanda Barcina Iruñeko alkategaia, Javier Pomes Europako Parlamenturako hautagaia eta Loyola de Palacio PPren Europako hauteskundeetarako zerrendaburua agertokira igo zirelarik. Espainiako presidentea ez zen UPN-PPko buruon artean, eta horrek zurrumurruak eragin zituen harmailetan. Marmarrak ez ziren eten Jose Maria Aznar bera, Barcinaren hitzaldia moztuz eta PPren hauteskunde-sintoniak lagunduta, Anaitasuna kiroldegiko aretoan sartu zen arte.

Miguel Sanz, Jose Maria Aznar, Loyola de Palacio eta Javier Arenas, atzo, Iruñean.

Aznarrek UPNren diskurtsoaren zutabe nagusien alde egin zuen atzoko hitzaldian. Azaldu zuenez, «inor ez da pasatuko nafarren borondatearen gainetik, eta Nafarroak bere identitatea bizi deza ke eta bizi behar du hausturarik, konplexurik eta beldurrik gabe». Haren arabera, «bakeak ez du preziorik, batzuk baldintzak jartzen eta ordainak eskatzen tematzen badira ere». Bestalde, nafar guztien aurkako iraintzat jo zuen «hiltzaile bat Parlamenturako hautagai» aurkeztea,

eta gogor salatu zituen «batzuek ez duten indarra erakusteko Iruñera eta Lizarrara antolatzen dituzten txangoak».

Sanz: «Bakean utz gaitzatela»

Ildo beretik, Sanzek esan zuen erregionalistak ez direla alarmistak: «Dioguna da une zail honetan adi ibili beharra dagoela, Nafarroako herritarren artean gero eta gaitzespen handiagoak pizten dituzten nazionalistak hor daude-

lako, Nafarroa anexionatu nahian». Halaber, demokrazian edozein gauza defenditzea zilegi dela esan zuen, «baina soilik besteen askatasunaren kontrako indarkeria gaitzesten bada, eta besteoi bakean bizitzeko aukera ematen bazaie». «Bakean utz gaitzatela», galdegin zuen. Nolanahi ere, Aznarrek UPNren diskurtsoaren zutabeen alde egin zuenez, Sanzek horiek alde batera utzi zituen, eta batez ere UPNko Nafarroako Gobernuaren kudeaketa goraiatu zuen.

Alli: «CDN euskal eta espainiar nazionalismoen arteko hirugarren bidea da»

Erredakzioa / Iruñea

JUAN CRUZ ALLI lehendakariari hitzetan, «CDN euskal nazionalismoaren eta erregionalismo nafarrez mozorroturiko espainiar nazionalismoaren arteko hirugarren bidea da». Allik CDNren hauteskunde-kanpainaren hasiera ekitaldian egin zituen adierazpenok. CDNk Iruñeko Gaztelu Plazan gaueko 00:00etan ekitaldi politikoa eginez hasi zuen kanpaina. Ekitaldian Allik azaldu zuenez, «CDNk, elkarriketan, errespetuan eta tolerantzian oinarriturik, gehien goaren nazionalismoa eta gutxiengoaren nazionalismoa bateragarri bilakatu nahi ditu».

Bakegintzari dagokionez, Allik esan zuen Nafarroaren izaera askotarikoa errespetatzeko konpromisoa hartzen duela: «Konpromiso hori hartzen dugu Nafarroan bizikidetzatza posible izan dadin. Gobernuak gutxiengoa ere aintzat har dezan. Nafarroan guztiontzako tokia dagoela nabarmentzeko. Bakea lortzeko, gizarteak sozialki zein politikoki duen izaera askotarikoaren errespetuan aoinarriturik, eta elkarriketa eta eztabaida guneak bilatuz, bakera daraman bidean aitzina egiteko beharrezkoa den adostasuna lortzeko».

Behatokia • PELLO URZELAI

Hasteko, Nafarroa

Aznar Iruñean • Jose Maria Aznar Espainiako Gobernuako lehendakari eta PPko buruak Nafarroa aukeratu du kanpainako lehen mitina emateko. Erabaki hori, berez, erabat adierazgarria da. Euskal gatazka politikoaren muinetako baten (lurraldetasunaren) nolabaiteko aitorpena da egungo egoera politikoan Nafarroan hastea kanpaina politikoa. Aukera hori egin badu, Euskal Herrian abiatutako prozesua zangotrabatzeko Nafarroan eragin beharra ikusi duelako da. PPri ezinbesteko tresna bihurtu

zaio UPN, eta indar osoz lagunduko du ahalik eta gehiengo zabalena lor dezan. Aznarrek UPNrekiko abegikortasuna erakutsi baldin badu, abertzaleek Nafarroan lor ditzaketen emaitzen beldur delako erakutsi du. Orain arteko oreka hautsi daitekeelako.

Sanzen gustuko diskurtsoa • Anaitasuna kiroldegian eskainitako hitzaldian, Aznarrek Sanzen gustuko diskurtso politikoa egin zuen. «Inor ez da pasatuko nafarren borondatearen gainetik» eta antzeko esaldie-

kin. Hitz horiekin hautesleei «arriskuaz» ohartarazten dien bitartean Espainiako Gobernuaren bermea eskaini nahi die PPko buruzagiak. Horrekin batera, Nafarroa «trofeo bat bailitzen» ez dutela eskegiko ziurtatzean erronka gisa planteatu du ekainaren 13koa. Funtsean, joan den urriko kanpainaren ildo nagusiaren egokipena. Horrek guztiak adierazten du Nafarroako emaitzen garrantzia, prozesu orokorraren ikuspuntutik. Eta hauteskunde kanpaina beroa, sutua eta mamitsua izango dela ere bai.

JOSE HUESCA / EFE

Miguel Sanz UPNko lehendakariagaia eta Jose Maria Aznar Espainiako gobernuburua Iruñean.

Ekainaren 13ko hauteskundeak

Kanpaina hasiera

Gobernu ardurak hartzeko prest dagoela dio EHk

Iruñeko Foruen monumentuaren aurrean hasi du hauteskunde kanpaina

Eduarne Elizondo / Iruñea

EHk Iruñeko Foruen monumentuaren aurrean hasi zuen atzo arratsaldean hauteskunde kanpaina. Han bildu ziren Nafarroako Parlamenturako zerrendaburu Fernando Barrena, Iruñeko alkatetzarako hautagai Patxi Zabaleta, Europako Parlamenturako zerrendaburu Koldo Gorostiaga, Arnaldo Otegi eta Joseba Permach. EH gobernu ardurak hartzeko prest dagoela erran zuen Barrenak.

IRUÑEKO Foruen monumentuaren aurrean egindako ekitaldi xume batekin hasi zuen EHk hauteskunde kanpainari, atzo, arratsaldeko 18:30ak aldera. Nafarroako Parlamenturako eta Iruñeko Udalako zerrendaburu Fernando Barrena eta Patxi Zabaletarekin batera, Europako Parlamenturako hautagai Koldo Gorostiaga, Arnaldo Otegi eta Joseba Permach bildu ziren.

«Irailean zabaldu prozesuarekin bat egiten duela frogatzeko aukera izanen du Nafarroak, lehen aldiz, eta erakutsiko dugu EH aukera erabakigarria izanen dela Nafarroako panorama politikoa osatzera», adierazi zuen Barrenak, ekitaldiari hasiera emanez. EH «gobernu ardurak bere gain hartzeko prest» dagoela azpimarratu zuen, bi baldintza betetzen badira: «Diputazioek, batetik, parte hartu behar dute prozesu politikoan; bestetik, erakundek ezkerreara egingen duten bermea da EH».

«Baikortasunez betetetako kanpaina da», erran zuen, bestalde, Iruñeko Udalako

hautagai Patxi Zabaletak, eta herritarrak bake prozesua bultzatzen eta oztopatzen dutenak bereizteko gai izanen direla azpimarratu zuen. «Iruñeko hiritarren nortasuna islatuko duen gobernu behar du Iruñeko Udalak, hau da, progesista, irekia, eta indar politiko batek ezarri nahi dituen estereotipo kontserbadoreetatik urrun».

Nafarroako alternatiba

«Ekainaren 13ko gaueko ezustekoa izanen da EH; inork ez du zalantzan jartzen EH izanen dela azken hauteskundeekin alderatuz gehien igoko den taldea. EHk sektore berriak bildu ditu bere barnean, ezkertiarak, gure herria eraiki nahi duten sektoreak. Konponbideak eta irtenbide demokratikoak eskaintzen ditugu», azpimarratu zuen Arnaldo Otegik atzoko ekitaldian, eta Nafarroako alternatiba progesista eta ezkertiar bakarra EH dela gaineratu zuen: «Geuk erabakiko dugu Nafarroan gobernu norekin osatu».

Seigarren merindadearen lekukotasuna

■ EUROPAKO Parlamenturako zerrendaburu Koldo Gorostiagak nafar guztiek ezinen dutela hauteskundetan bozkatu gogoratu zuen: «Mugaz bestaldetik nator, seigarren merindadetik, azpimarratzeko nafarren zati handi batek ez duela botoa emateko aukerarik izanen, Nafarroa oso tipia baita Frantziako Estatuaren baitan».

Halaber, Euskal Herriak Europan bere lekua «ahalik eta azkarren» hartu be-

harra duela nabarmendu zuen Gorostiagak: «Euskal Herrian egingen diren urratsak Europarantz bideratzea ezinbestekoa dugu. Europa orain eratzen ari da, eta berandu iristen bagara, betiko gal dezakegu aukera». Europako Parlamentuak ematen duen irudia «kaskarra» izan arren, Europako hauteskundeak Euskal Herriarentzat «oso garrantzitsuak» direla gaineratu zuen EHko hautagaiak.

JOXE LACALLE

EHren kanpaina hasierako ekitaldia, Iruñeko Foruen monumentuaren aurrean.

Etxenike: «Kanpaina honetan zubi izan nahi dugu, aldeetan dauden jarrerak elkartzeko»

PSE-EEK Donostiako, Gipuzkoako Aldundiko eta Europako egitaraua aurkeztu du

Amagoia Mujika / Donostia

Odon Elorza, Guillermo Etxenike eta Barbara Duhrkop sozialistek hauteskunde kanpaina honetako asmoak aurkeztu zituzten atzo Donostian. Hauek izango dituzte ardatz nagusiak, azaldu zuten: Europar, herrialde guztietako sozialisten arteko txosten bateratua; Gipuzkoan, oster, «alde bietan diren alderdien erdibidea»; eta Donostian, Donostiatik bertatik egingo den «jar-duera autonomia».

«KANPAINA HONETAN zubi izan nahi dugu aldeetan dauden jarrerak elkarteko. Bi fronteak bateratu eta alderdi sozialistak tradizioz bete izan duen zubi lana berreskuratu nahi dugu. Erdibidea libre utzi digute alde bietan jarriak diren alderdiek», adierazi zuen Guillermo Etxenikek, Gipuzkoako Foru Aldundiko diputatu nagusigai sozialistak.

Hauteskunde aurreko azken hilabeteotan izan den «alderdien erradikalizazioak» sozialistei erdibide hori libre utzi diela esan zuen Etxenikek. *Gipuzkoa, bizikidetzarako lurra* kanpainaren leloak argi erakusten du, Etxenikeren arabera, sozialisten egin-kizuna zein izango den.

«Datozen urteetarako funtsezkoa da bizikidetzara bultzatzea Gipuzkoan. Horrenbeste urtetan izan den indarkeriak galarazi duena

Guillermo Etxenike eta Manuel Huertas, PSE-EEKo Gipuzkoako Batzar Nagusietarako hautagaien aurkezpenean.

berreskuratu behar dugu», esan zuen Etxenikek. Horretarako, pluraltasuna onartzea ezinbestekoa da hautagai sozialistaren ustez.

Bestalde, EAJ-EAren jarraia salatu zuen: «Badakigu hauteskundeak baino lehenagotik Gipuzkoako Foru Aldundian HB sartzeko akordioa eginga dutela, eta jeltza-leak akordio hori gordetzen ari dira». Adierazi zuen akordio horren bitartez gobernu abertzalea nahi dutela, eta horrek alboan uzten dituela beste jarrera guztiak.

Azkenik, esan zuen sozialisten apustua hauxe dela: «hauteskunde hauek irabaztea, eta Gipuzkoan foru gobernu sendo bat gidatzea,

sentsibiltate guztiak aintzat hartuz».

Europako txosten bateratua

Bestalde, Barbara Durkhop Europarako hautagaiak Europako zereginen berri eman zuen, eta azpimarratu Europako Batasuna osatzen duten hamabost herrietako alderdi sozialistek 21 zeregin jasotzen dituen txosten bateratua aurkeztu dutela, *21 asmo XXI. menderako* deritzona.

Odon Elorza Donostiako alkate eta alkategaia mintzatu zen sozialistek udalerako duten egitarauari buruz.

Donostian bertan dituen

proiektuez hitz egiteaz gain, hiru lehentasun ezarri zituen egin nahi duen politikan: «Lehenik, herritarrek galarazi behar dute abertzaleek monopolioa ezartzea. Gobernu nahasi bat aberatsagoa da proiektuak bideratzeko. Ni gobernu nahasi horren aldekoa naiz». Bigarrenik, Elorzak esan zuenez, beharrezkoa da «alkateak bakearen arkitektoak izatea eta alderdiek horretarako bidea egitea». Azkenik, adierazi zuenez, «hirietan beharrezkoa da autonomia, nork bere erabakiak hartzeko. Donostia ezin da alderdi bakar baten esku utzi, alderdi horri komeni zaiona izango baita Donostia».

CDN • Nafarroa

Maeztuk Telenavarrako hauteskunde-iragarkien banaketa errekurritu du

CDN ez dago ados Telenavarrak plazaratuko dituen hauteskunde-iragarkien banaketarekin. Hori dela kausa, CDNko idazkari Victor Maeztuk horren aurkako helegitea aurkeztu du Nafarroako Hauteskunde Batzordearen aitzinean. Maezturen ustez, ordutegirik hoberenetan emitituko diren iragarki gehiegi geratu dira UPN-ren eta PSNren esku.

CDN • Iruñea

Chourraut, «gehiengo aurrerakoia» izateko prest

Iruñeko CDNko alkate Javier Chourrauten aburuz, bere alderdia gai da «beste lau urtez gehiengo aurrerakoi baten buru izateko». Azken lau urteotan PSNk, IUK eta CDNk osatu hiruko gobernuaren esku izan da Iruñeko Udaleko alkatetza, eta Chourrautek «oso positibotzat» jo zuen esperientzia. CDNren Iruñeko udal hauteskundeetarako egitaraua aurkeztu zuen atzo. Azaldu zuenez, haren xedea da «Iruñea hiri orekatua izatea, auzo guztietan zerbitzu modernoak dituen, gune berde anitz eta komunikazio onak dituen, eta bizikidetzari eta etorkizunari ateak zabaltzen dizkiona».

EH • Iruñea

Poliziak indar ezkertiarren ekitaldi bat zapuztu du

Espainiako Poliziak EH-Nafarroaren hauteskunde kanpainarekiko ekitaldi bat egitea eragotzi zuen herenegun. 19:30etan, EH-Nafarroaren Iruñeko Udalerako hautagai Aina Armendariz, Tere Gonzalez eta Jose Martin Abaurreak programaren berri eman behar zuten Gaztelu Plazan. Poliziak, ordea, mehatxu egin zien, alde egiten ez bazuten atxilotu egingo zituela, eta ekitaldia bertan behera utzi behar izan zuten. EH-Nafarroak salatu duenez, «gertatua askatasun politikoaren, adierazpen askatasunaren eta herritarrek informazioa jasotzeko duten eskubidearen aurkako eraso frankista izan da».

PSE-EE

Egiguren: «Abertzaleek eta espainiar eskuindarrek elkarri jaten ematen diote»

Agentziak / Bilbo

JESUS EGIGUREN PSE-EEren politika instituzionalen idazkariak egun bizi den egoera politikoa amaitzeko borondatea azaldu zuen atzo. Esan zuenez, «euskal abertzaleek eta espainiar eskuindarrek elkarri jaten ematen diote demagogia eta tentsioaren bitartez». «Itxurazko aurka-

ritza elkarlan eta laguntza bilakatzen da Kongresuan», Egigurenen iritziz.

EAJ-EA koalizioak toki gutxitan gobernatu ahal izango du bakarrik, Egigurenek esan zuenez, eta EHrekin egindako legealdi akordioa beste instituzioetara hedatzea ezinezkoa da. Beraz, «fronte abertzaleari» 15 eguneko bizia eman zion.

PSE-EE • Donostia

Kartelekin hiria zikintzen duela esan dio Odon Elorza alkateak HBri

Erredakzioa / Donostia

ODON ELORZA Donostiako PSE-EEKo alkateak HBren kontra jardun zuen atzo kaleratutako ohar batean. Elorzaren arabera, HBk hiria zikintzen du, kartelak eta bestelakoak non-nahi jartzen dituelako. «Kartelak modu indiskriminatu jar-tzen dituzte, baita pankartak, pintadak, pegatinak eta

antzekoak ere kale, komertzio, gune publiko eta gainekoetan. Horrela Donostiaren irudia zikintzen dute, eta ez dator bat haien *Haize berriak* kanpainaren leloarekin».

«Hiriarekiko eta ingurugiroarekiko errespetu falta» egotzi zion Elorzak HBri, eta jarrera aldatzeko eskatu zion.

Ekainaren 13ko hauteskundeak Kanpaina hasiera

Bakea, enplegua eta justizia soziala dira IUren ardatzak

Madrazok posible ikusten du soldata soziala ezartzea

I. Olabari / Bilbo

Javier Madrazok, IU-EBko koordinatzaile orokorrak, IU-EBk datozen hauteskundeetan ez duela irainaren kanpainarik egingo

iragarri du. Horren ordez hiru ardatzetan oinarritutako kanpainari ekingo diote: bakea, enplegua eta justizia soziala. Beste indar politikoen aldetik bestelako jarraera espero duela adierazi du.

AZKENEKO hauteskundeetan bizi izan zen giroaren modukoa iragarri zuen atzo Madrazok oraingo hauteskundeetarako ere. «Irainetan oinarritutako hauteskunde kanpaina izango da, alderdi batzuek hala nahi dutelako. IU-EBk, ostera, konpromiso argi bat hartuko du: kanpaina garbia egingo du. Alderdi bakoitzaren kudeaketaren balantzea egingo du jende aurrean». Madrazorekin batera izan ziren prentsaurrekoan Bilboko eta Gasteizko alkategaiak, Julia Madrazo eta Marisol Bengoa.

Hauteskundeetarako hiru ardatzetan oinarritutako programa aurkeztu dutela nabarmendu zuen IU-EBko koordinatzaileak. «Gure gizarteak dituen erronkarik handienak bildu ditugu hiru ardatzetan. Bat, bakea lortzea. Bigarrena, guztiontzako enplegua lortzea. Hirugarrena, soldata soziala ezartzea».

Bakea lortzeko «guztiok mahai baten inguruan eseritza» ezinbestekoa dela uste du Javier Madrazok. «Muga bakarrak herriaren borondateak ezartzen dituenak izan behar dute», haren irudiko. Eztabaida horretarako mahai bi ezartzea beharrezkotzat jo zuen, «bat Nafarroako Parlamentuan eta bestea Gasteizkoan».

JUAN HERRERO / EFE

Javier Madrazo, IU-EBko koordinatzailea.

Guztiontzako enplegua lortzeko unean 35 orduko lan astea lortzea beharrezkotzat jo zuen Madrazok. Sortzen den enpleguak egonkorra eta eskubideak ematen dituen izan behar duela gogorarazi zuen, bestelde.

«Soldata soziala ezar daiteke»

Langabezian dauden pertsonak eta inolako babes sozialik ez dutenak duintasunez bizi ahal izateko, soldata soziala ezartzea eskatu zuen

Javier Madrazok. Soldata hori 70.000 pezetakoa izatea proposatzen du IU-EBk, «justizia sozialak elkartasuna eta aberastasunaren banaketa eskatzen duelako».

Helburu hori lortzeko modukoa dela adierazi zuen, gainera, Javier Madrazok. «Euskal Herrian badago nahikoa baliabide ekonomiko gizarte soldatari aurre egiteko. Nahikoa da EAEn dagoen iruzur fiskal izugarria borrokatzea. Iruzur hori 600.000 milioitik gorakoa da».

Kanpaina ez dezatela erradikalizatu eskatu die PSOERI eta EAJri Arenasek

Agentziak / Donostia

JAVIER ARENASEK, PPko idazkari nagusiak, PSOEek eta EAJk bere ustez hauteskunde kanpainari begira hartu duten jarrera salatu zuen atzo Donostian. Haren hitzetan, hauteskunde kanpainak garbia behar du eta positiboan egina. Hori dela eta, PSOERI kanpaina ez erradikalizatzeko eta EAJri diskurtsoa leuntzeko eskatu zien Javier Arenasek. Adierazi zuenez, «beste batzuk

saiatuko dira kanpaina amorratu bat aurrera ateratzen, baina guk ez diegu PSOEkoen irainei erantzun- go».

Javier Arenasen irudiko, PSOEek bere baitan dituen arazoak gizarteratu nahi ditu bide hori hartuta, «jakin behar baitu alderdi batek barruan arazoak dituen ezin dituela gizartearen arazoak konpondu».

EAJri, aldiz, diskurtsoa leuntzeko eskatu zion. Arenasek ustez «EAJren botoe-

maile asko atsekabetuta daude agintari abertzaleen adierazpenen erradikalizazioa dela eta».

Ekitaldi berean, Mercedes de la Mercedek, alderdiko koordinatzaileak, agiri bat irakurri zuen. Manifestu horretan Espainiaren batasuna, Espainiako Konstituzioaren eta Estatutuen egonkortasuna eta askatasuna defenditzeko konpromisoa hartzen du PPk, «jarrera baztertzailen edo kanporatzaileen kontra».

Europako trena

Europako hauteskunderi garrantzi gutxi ematen zaie jeneralean. Aurten, baina, euskal alderdiek apustu bereziak egin dituzte haiei begira. Hainbatetan nabarmendu dute euskal gatazka ezagutarazteko bidea dela.

Europako hauteskunderi gainontzeko bozei baino garrantzia txikiagoa ematen zaie maiz. Beti ez esateagatik. Baina egun, Europako Batasuna gero eta indartsuago den unean eta moneta batasuna ere errealtatea den unean, garrantzia berezia izan dezake euskal ahotsa Europan entzuteak. Izan ere, Europak orain arte Estatu kideen esku egondako hainbat eskuduntza bere gain hartuko ditu, eta baita euskal herritarrei dagozkigun hainbat eskuduntza ere.

Euskal Herrian irekitako prozesu politikoak ere beharrezko egiten du Europan ahotsa izatea. Hain zuzen ere, Europan ordezkariak lortuz euskal alderdietako kideek Euskal Herriaren enbaxadore gisa joka dezakete Europan. Horrek euskal gatazkaren eta izan dezakeen konponbidearen ikuspegi propioa zabaltzen ahal izatea ekarriko du; eta Europako beste herrietako buruzagiek Euskal Herriari buruzko informazio zuzena izango dute, bestelako filtrorik gabe.

Hain zuzen, Ipar Irlandako SDLP alderdiko John Hume hori egin du europarlamentarioa izan den urteetan; Irlandako gatazka ezagutarazi eta konpobide behararen aldarrikapena beste herrialdeetara zabaltzen. Beraz, euskal alderdiek, irlandarrek egin zuten bezala, Europako trena hartzeko saio berezia egingo dute aurten.

Horregatik, inoiz baino beharrezkoagoa izan daiteke euskal ahotsa Europan entzutea. Europako Parlamentuan ordezkariak lortzea bide horretan aurreneko urratsa izan daiteke, Europan eragin urria duen erakundea izan arren. Erabaki nagusiak, izan ere, Europako Batzordeak hartzen ditu, eta hori Estatuak bakarrik daude ordezkaturak.

Udal hauteskundeak emaitzen giltzarri

Europako hauteskundeetako emaitza posiblei begiratu, hainbat giltzarri hartu behar dira kontuan, Europako hauteskundeetan, aurten, inoiz

JEAN LOUIS DEBAIZE

Europako Parlamentuko osoko bilkura bat, artxiboko argazki batean.

izandako boto kopuru handiena lor baitaiteke. Izan ere, Europako hauteskundeak aurten udal hauteskunderi batera dira, eta horrek gauza asko alda ditzake; batez ere abstentzioaren gutxitzea. Europako Parlamenturako bozetako absten-

tzioa oso altua izan da betidanik; Hego Euskal Herrian 1994an %48,8ko izan zen. Baina aurten hori aldatu egingo da ziurrenik.

Bestalde, udal hauteskunderi batera izaterakoan, hainbat alderdik emaitza hobeak lor ditzakete. Norma-

lean, hauteskunde mota ezberdinetan emaitza ezberdinak lortzen ditu alderdi politiko bakoitzak. Esaterako, PSE-EEren Espainiako hauteskunde orokorretako emaitzak eta EAeko hauteskundeetakoak ez dira berdinak izaten.

Euskal alderdi abertzaleek apustu berezia egin dute Europako hauteskunde hauetarako. EAJ eta EAK orain arte Europako hauteskundeetan aurkeztutako zerrendak batu dituzte, Koalizio Nazionalista + Herrien Europa sortuz. Koalizio

Iparraldean motel

Eneko Bidegain / Baiona

Europako legebiltzarrerako hauteskunde kanpaina hasia dela ez da nihundik ere sentitzen Ipar Euskal Herrian. Alain Lamassoure Angeluko auzapeza François Bayrouren zerrendan aurkeztu da, UDF alderdiko zerrendaren laugarren postuan hain zuzen ere. Beraz, eurodiputatu postua berreskuratu behar luke. Aurten, besteak beste Korsikako, Bretaniako eta Euskal Herriko abertzale batzuek biltzen dituen Eskualde eta Populuen Elkartasuna koalizioak ez du zerrendarik aurkeztuko, azken aldian ez bezala. Azken egunetan Berdeen zerrendaren alde bozkatzeko deia egin ala ez erabaki beharra zuten. Duela lau urte

zerrenda horretan EAko zenbait kide aurkeztu ziren.

Iparraldean bizi den abertzale bat, ordea, Euskal Herritarrok-en zerrendaburua da, hala nola Koldo Gorostia. Abertzaleen Batasunari dagokionez, ez dute dei berezirik eginen. Aberri egunaren garaian Hegoaldeko alderdi abertzaleei egin proposamena ez zen aurrera joan eta beraz ez da zazpi probintzietako hautagaiak biltzen dituen zerrendarik izanen. Hori kontuan harturik, ABk Euskal Herri gisa ezin bozkatu izana azpimarratu du, herrien Europaren aldeko kanpaina txiki bat eginez bezala. Datorren aldian Euskal Herri gisa bozkatzen ahalko dela nahi du ABk eta esperantza

horren sorrarazten saiaturiko da ondoko egunetan.

Hauteskunde kanpaina honek ez du interesik pizten Iparraldean, baina frantses estatuko giroaren islada bat da. Frantses estatuan ere ez da hainbeste aipatzen Europan hauteskundearen arazoa. Aipatzen dena alderdi politikoaren arteko lehia da, baina ez Europako legebiltzarreraren erronkei begira, baizik eta datozen lehendakaritzarako hauteskunderi begira. Frantses eskuinaren zatiketak du interesa piztu.

Frantses hautagai zenbait Iparraldera etorriko dira, hala ere. Datorren asteartean bertan, François Hollande alderdi sozialistako zerrendaburua Hendaian izanen da.

Ekainaren 13ko hauteskundeak Europa

horretan, Eusko Alkartasuna eta Euzko Alderdi Jeltzalearekin batera, Esquerre Republican de Catalunya eta Union Mallorquina alderdiek hartzen dute parte.

Aipagarria da bi alderdiek nabarmen egin zutela behera duela lau urteko Europako hauteskundeetan; alderdi gehienei gertatu zitzaizen bezala. Baina udal hauteskundeetan faktorea kontuan hartuz gero igoera nabarmena litzateke. Izan ere, EAJ 40.000 botoko aldea lortuzuen 1994eko Europako hauteskundeetatik 1995eko udal hauteskundeetara. EAJren aldea, berriz, 77.000 bototakoa da. Beraz, udal hauteskundeetako emaitzetan lortu aldea ikusita, bi alderdien koalizioak emaitzak asko hobetu ditzake Europako hauteskundeetan ere.

EHren Europako lehen erronka

EHk beste erronka bat du begibistan. Izan ere, urriaren 25ean aurkeztu zen lehen aldiz HBk bultzatutako plataforma, eta emaitza ikusgarriak izan zituen EAEko hauteskundeetan. HB, baina, indarra galtzen joan zen ordura arte. Ildo horretan, Europako azken hauteskundeetan, 1994koetan, ez zuen ordezkariarik lortu, aurretik legebiltzarkide bat izan bazuen arren. Beraz, EHren erronka, garai hartako emaitzak berdindu edo gainditzea izan daiteke, berriro ere Europako Parlamentuan ordezkari bat izatea lortuz.

EHren emaitzei buruz hitz egiterakoan, hainbat faktore hartu behar dira kontuan. 1987ko Europako hauteskundeetan jo zuen goia HBk, 210.430 botorekin.

Ordutik behera egin zuten emaitzek, eta 1994ko hauteskundeetan inoiz izandako emaitza bajaran lortu zuen HBk; parte handi batean, baita abstentzioarengatik ere. Aurten, kontuan hartuz udal hauteskundeekin batera direla, emaitzak hobetu egin daitezke, 1995eko udal hauteskundeetan ere 1994eko Europakoetan baino 20.000 boto gehiago lortu baitzitezuten.

Bestalde, EHren faktorea hor dago, EHren gorakada

Europako Parlamenturako hauteskundeen emaitzak (1994ko ekainaren 12a)

	Bigarren Eusko Herria	Palencia	Alba	Alcala	Gipuzkoa	Bigarren Eusko Herria	Gaztania	Eusko parlamentario lehenengo
PP (Partido Popular)/UPN	252.015	94.005	30.972	80.703	37.245	7.201.885	7.453.000	3
Koalizio Nazionalista (EAJ, CC, UV, PAR, CG, UM)	236.461	2.835	21.400	157.718	54.400	282.071	518.532	1
PSE-EE/PSN/PSOE	222.165	57.102	22.274	93.933	49.196	5.497.542	5.719.707	3
HB (Herri Batasuna)	164.875	24.016	10.801	65.647	64.321	15.449	180.324	0
IU-EB (Irquenda Unida-Erker Batua)	115.828	20.303	13.974	50.852	21.600	2.381.843	2.497.671	0
Herrien Europaren Alde (EA, ERC, ACC, ENE, TC, PNC)	87.025	8.607	6.632	30.510	41.276	152.314	230.330	0
GV (Grupo Verde)	9.147	2.014	1.255	4.006	1.872	100.420	109.567	0
FORO eta CDS	5.906	2.005	963	2.095	843	177.512	183.418	0
Bestak	10.133	6.203	2.306	6.874	3.750	1.443.203	1.462.336	0
Abstentzioa	%48,8	%47,703	%49,7	%46,1	%49,6	%41,9	%40,9	
Zentsua	2.174.173	433.237	236.785	953.435	660.716	20.384.511	31.558.724	

A. PUECO

oso handia izan baitzen, urriko hauteskundeetan HBk inoiz lortutako boto kopuru handiena lortuz.

Espainiako botoa ere oso garrantzitsua izan daiteke EHrentzat. 1987an Espainian boto kopuru garrantzitsua lortu zuen HBk, eta hortik aurrera boto hori gutxitzen joan zen, batez Hipercor-eko atentatuaren ostean. Espainiako botoei dagokionean, posible da aurtu boto horien zati bat berreskuratu ahal izatea.

Adibidez, Kataluniako ezker independentisten boto posiblea hartu behar da kontuan; batez ere, ERC EAJ-rekin aurkezteak boto hori eskuratzeko aukera ematen baitio. Hala ere, litekeena da legebiltzarkide bat ateratzeko lortu beharreko boto kopurua 1987an eta 1989an baino handiagoa izatea. Izan ere, 1989an

Abstentzioa
Europako Parlamenturako bozetan abstentzioa oso handia izan da beti; Hego Euskal Herrian 1994an %48,8koa izan zen. Udalekoekin batera izateak abstentzioaren gutxitzea ekar dezake

201.000 botorekin justu-justu lortu zuten legebiltzarkide bat. Aurten, baina, ziurrenik abstentzioa jeitsi egingo da, eta horrek boto kopuru handiagoa eskatuko du legebiltzarkide bat lortu ahal izateko. Abstentzioa jeistearren eragina EHk jasoko dituen botoetan ere nabarmenduko da, hala ere.

Espainia mailako alderdiak

Espainia mailako alderdiak

Euskal zerrendaburu eta hautagaiak

► **Josu Ortuondo** • Koalizio Nazionalista + Herrien Europa koalizioko zerrendaburua

Alkatetzatiki Europara

Josu Ortuondo buru doa EAJ, EA, UM eta ERCren koalizioaren zerrendan. Orain arte Bilboko alkate izandakoa jeltzaleen ordezkari izango da, beraz, zerrenda horretan. Zerrendako bigarren hautagaia ere euskalduna da; EAKo Gorka Knörr hain zuzen ere.

► **Rosa Diez** • PSOEko zerrendaburua

Sozialisten apustua

Rosa Diez PSE-EEko buruzagiak betetzen du sozialisten zerrendako lehen postua. Esan liteke, gainera, euskal herritarra izateak izan duela eraginik izendapenean. Zerrendako hurrengo euskal hautagaiak Jose Maria Mendiluze (8.) eta Barbara Dürrkop (9.) dira.

► **Koldo Gorostiaga** • Euskal Herriarrok-eko zerrendaburua

Iparraldeko hautagaia

Koldo Gorostiaga Lapurdin bizi da aspaldian, eta berak esandakoaren arabera, horrexegatik aukeratu du EHk zerrendaburu gisa. Aipatu, EHrena dela euskal herritarrez soilik osatutako zerrenda bakarra. Bigarrena eta hirugarrena Esther Agirre HBko mahaikidea eta Esteban Olaizola Gipuzkoako Arrantzaleen Kofradiako lehendakaria dira.

► **UDF** • Ipar Euskal Herrian UDF da euskal hautagairen bat aurkeztuko duen alderdi bakarra. Alain Lamassoure Angeluko auzapeza zerrendako laugarrena da.

► **PP** • Loyola de Palacio zerrendaburuaren arbasoak euskal herritarrek izanik ere, Nafarroako Jaime Pomes nafarra da PPren zerrendako lehen euskal herritarra, 9. lekuan. Bigarrena, 15.ean Jaime Valdivielso arabarra da

► **IU** • IUren zerrendan ez dago euskal herritarrik lehenengo postuetan.

kontuan hartuz, PPK eta PSOEek berezitasunaren aldeko apustua egin dute. Lehen PSOEk izan zen, Rosa Diez PSE-EEko buruzagia zerrendaburu gisa aukeratuz; eta horren atzetik PPK Loyola de Palacio aukeratu zuen, Espainiako Gobernu-ko Nekazaritza eta Arrantza-ko minitro ohia. Ez dira, ez, alderdi politikoek orokorrean Europako hauteskundeetara aukeratu ohi dituzten hautagaiak bezalakoak. Horrek emaitza ezberdinak eman ditzazke. Izan ere, jendeak aldaketa hori onartu dezake edo ez, eta emaitzetan ere eragina ikusi ahal izango da.

Bestalde, PPK eta PSOEek bigarren apustu bat egin dute De Palacio eta Diez aukeratzekoan. Izan ere, biek dute euskal jatorria. PP eta PSOEko hautagaiak, beraz, euskal gatazkari buruz hitz egiten esperientzia dute, eta hauteskunde kanpaina honetan horri garrantzia berezia emango diote Espainiako bi alderdi nagusiek. Apustua, beraz, euskal herritarren artean ahalik eta boto gehien lortzea izan daiteke, euskal gatazkari buruzko diskurtso gogorak ez baititu emaitzak Espainian bakarrik ematen.

IU-EBk, bestalde, ez du lortu IUren zerrendetan euskal hautagairik sartzea. Gauza bera gertatu zitzaizen aurreko Europako hauteskundeetan ere. Hala, kontuan hartuz gainera udal hauteskundeek ez diotela bereziki mesederik egiten, IU ez du itxaropen handiegia Hego Euskal Herrian emaitza ona lortzeko.

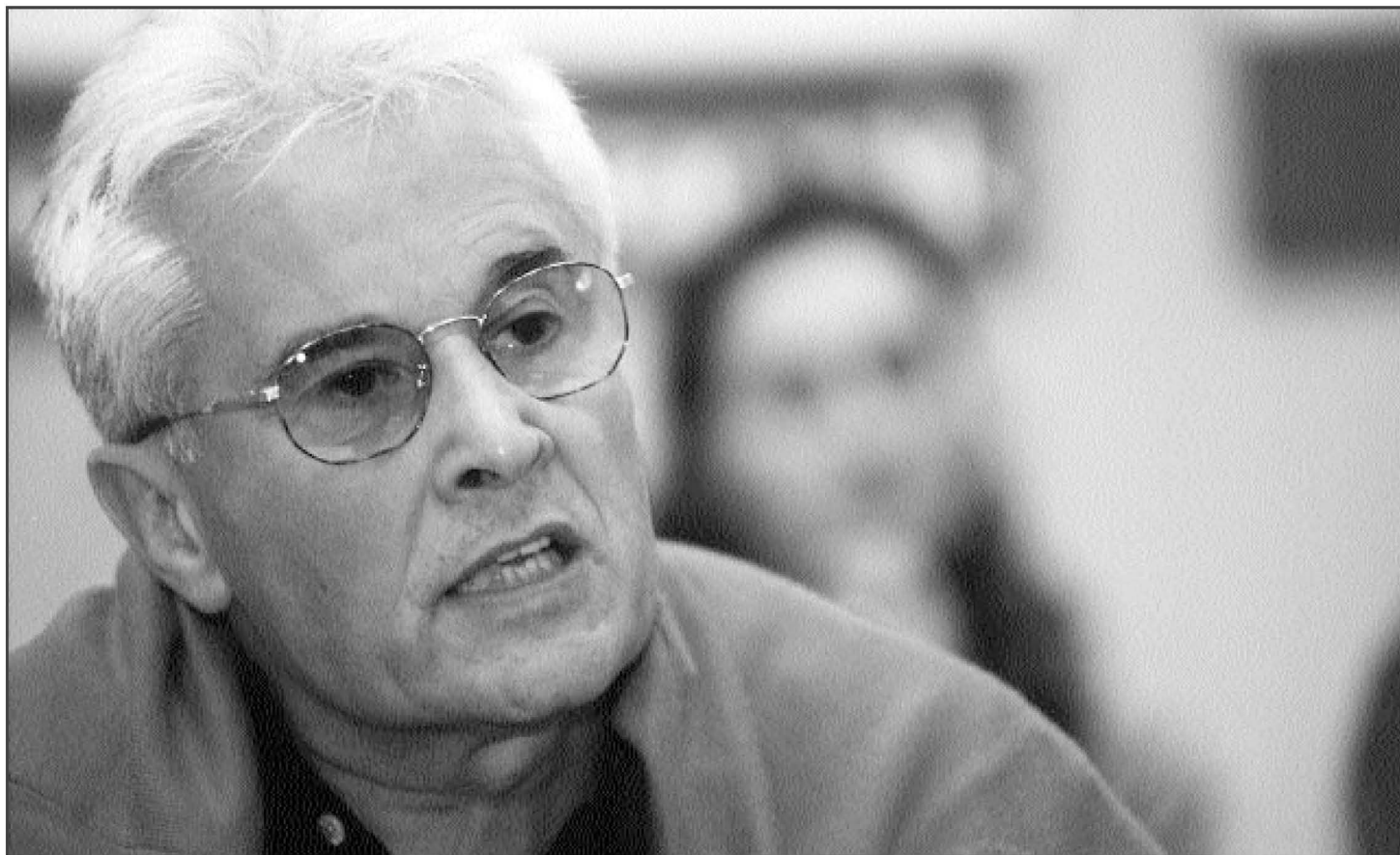
Eider Goenaga
DONOSTIA

Koldo Gorostiaga

• EHREN EUROPAKO HAUTESKUNDEETARAKO ZERRENDABURUA •

«Europar lor dezakegun babesaren beldur dira Espainia eta Frantzia»

■■■ Koldo Gorostiaga Bilbokoa da jaiotzez, baina Euskal Herriko hainbat lurraldetan bizi izan da; aspaldi honetan, Lapurdin. ■■■ EHren Europako hauteskundeetarako zerrendaburuak dioenez, gainera, Iparraldean bizitzeak eragin zuzena du bere izendapenean, lurraldetasunaren erreferentzia baita. ■■■ Europar ordezkariak izatea garrantzitsua dela dio, zabaldutako prozesua bizkortzeko balio dezakeelako.

GARI GARAIALDE

■ **Europar euskal ahotsa entzuteaz eta horren garrantziaz aritu zarete. Zer esan nahi duzue horrekin?**

Egun Europako Batasuna estatuz osaturik dago, eta, diskurtso ofizialaren arabera, hala jarraituko du. Diskurtso erreala aztertzen badugu, ikus dezakegu estatu-nazioaren ereduak krisian dagoela. Horrek esan nahi du Euskal Herriaren ahotsa Europara emateko gure ahalegina ez dela beti izandakoa, baizik eta une historiko jakin batean egindakoa eta historiaren haizeek bultzatutakoa.

Aznar, Gonzalez eta abarrek esaten dute abertzaleen proposamenak zaharkituak daudela eta hori atzera jotzea litzatekeela. Guk, ordea, pentsatzen dugu estatu-nazioaren proposamena dela zaharkiturik dagoena. Gure proposamena, izan ere, datorren

Europako hauteskundeak

«Jendeak hauteskunde hauen garrantziaz konturatu eta kontzientzia hartu beharko luke, inportantea baita Europar nolabaiteko ofizialtasuna erdietsi ahal izatea»

mendearen ikuspegi berri horren erdian kokatzen da. Ildo horretan, gure ahotsa Europar entzunaraztea esaten dugunean, ez dugu gibelera edo atzera begiratzen, aitzinera baizik.

■ **Aurrera begiratu. Nola?**

Aurrera begiratzean, hor kokatu behar dira Europar izango diren protagonista berriak. Egungo estatu-nazioak ez dira epe laburrean desagertuko, baina dagoeneko beste protagonista berri batzuk ere badaude, eta gero eta indartsuago eta ozenkiago entzungo zaie.

Adibide nabarmena Irlandakoa da. Stormonteko akordio-rako hurbilpena eginez, ikus daiteke adostasun bat lortu dela, bake bidean abiatu direla, nolabait subiranotasuna oinarritzat hartuz autodeterminazioaren printzipioa eman dela...

Baina, horrez gain, akordioan badago beste puntu bat. Erresuma Batuko Gobernuak proposatu zuen, ustekabean gainera, uharteren arteko kontseilu bat osatzea. Horrek ez zuen, hasieran behintzat, harreman handirik Irlandako gatazka-

rekin; baina kontseilu berri hori proposatzen dute, ikusten dutelako egungo estatu-nazioaren ereduak desagertu egingo dela eta horren azpian dauden beste nazioak agertuko direla. Horregatik esaten dugu gure ahotsa eskatzearena, era berean dinamika berri horretan protagonista izatea eta gure etorkizunaren jabe izatea baita.

■ **Zer egin dezake Europako Parlamentuan euskal parlamentario batek hori horrela izan dadin?**

Europako Parlamentuaren egitura oso kaskarra da. Handik datozen berriak interes gutxiokoak dira, eta intereseko zerbait izatekotan ustekeria kasuak dira. Europako Parlamentutik zerbait ateratzea utopia hutsa da.

Ez dugu ahortzi behar Parlamentua Europaren aurpegi autoritarioa eta demokrazia gabezia ezkutatutako tresna

bat baino ez dela. Finean, Parlamentua da sufragio unibertsalaren bidez aukeratzen den Europako erakunde bakarra, baina funtsean ez du erabaki-ahalmenik.

Hala ere, Europar gero eta jende gehiagok onartzen du Parlamentuaren ahalmenak oso txikiak direla eta hedatzen joan behar dutela. Hala, abiadura makalean izan arren, Europako Parlamentuaren ahalmena handitzeko itxaropen txikitxo bat badago. Beraz, Parlamentuan egin genezakeen lana mugatuta egon arren, gure lan instituzionala egingo dugu; eta Europako Parlamentuari indar berri bat ematen saiatuko gara, politikoki dinamika alternatiboak sortuz.

■ **Parlamentuaren funtzionamendu kaskarra onartu arren, han lan egiteko interesa baduzue, arrazoren bat egongo da. Ez?**

Bai. EHrentzako inportantea da hor egoteak ekarriko digula Europar euskaldunen ordezkari ofizial bilakatzeko. Hori Euskal Herriarentzako oso inportantea da, eta euskal herritar orok ikusi beharko luke eskaintzen diguten aukera ez dugula galdu behar. Izan ere, gure jendearentzat Europako hauteskundeek ez dute erakarmenik, eta jende askok paso egiteko arriskua dago. Beraz, herriak kontzientzia hartu beharko luke, inportantea baita nazioartean nolabaiteko ofizialtasuna lortzea.

■ **Zergatik nabarmentzen da, une honetan, nazioartean euskal ahotsa entzunarazi beharra; edo, kasu honetan, Europar entzunarazi beharra?**

Etxe barrura begiratzuz, une honetan izugarritzko aldaketa bizitzen ari gara, eta nahiko abiadura handian. Hala ere, prozesu hori berpiztu egin beharko dugu, suspertu, eta edozein elementu zirikatzaile bilatu, prozesuaren abiadura handiagoa izan dadin. Ildo horretan, Europar egotea pizgarria izan dai-

Gatazka

«Espainia eta Frantziaren artean adostasun osoa dago, ez dute euskal arazoa Europara eraman nahi. European, biek batera joko dute horren kontra»

teke. Horregatik diogu euskal ahotsa entzutearena.

■ Nola egin dezake Europak bizkortzaile lan hori?

Nire ustez, gu European egoteak berez ekarriko du bultzada hori; baina ez Europak barnetik bultzatuko duelako, epe motzean ezer gutxi espero baitut alde horretatik. Hala ere, hor oso adierazgarriak izan dira Espainia eta Frantziako hautagaiek egin dituzten adierazpenak. Adibidez, PP eta PSOEren Europarako zerrendaburuek, Loyola de Palaciok eta Rosa Diezek, dagoeneko argi eta garbi esan dute beren eginkizun nagusia Lizarra-Garazi European zabal dadin galaraztea dela.

Frantzian beste adibide bat dago. Alain Lamassoure Europarako UDFren hautagaiak adierazi du euskal arazoa ez dela inolaz ere Europara eraman behar. Esan duenez, euskal arazoa Espainia eta Frantziako Estatuen barne arazoa da, eta ez du hortik atera behar. Beraz, Espainia eta Frantziaren artean adostasun osoa dago, ez dute euskal arazoa Europaratu nahi.

■ Ez duzu laguntzarik espero, beraz, Europatik?

Garbi dago Frantziak eta Espainiak batera joko dutela horren kontra. Horregatik diot ez dugula epe laburrean European laguntzarik jasoko, Estatu espainolak eta frantsesak, batez ere frantsesak, European duten itzala eta indarra ez baita nolanahikoa.

Hala eta guztiz ere, nik esango nuke Europako barne dinamika gure funtsezko dinamikarekin bat datorrela neurri handi batean. Baina Europa oso eskuindarra eta itxia da, eta ez da ametsik egin behar. Hala ere, ziurrenik, European Espainia eta Frantziako estatuen jakobinismoa, zentralismoa eta ultranazionalismoa ez da begi onez ikusten. Europak, osotasunean, ez du gogoz hartuko Espainiak eta Fran-

«Mendebaldean ez dugun demokrazia maila eskatu zaie ekialdeko herriei EBn sartzeko»

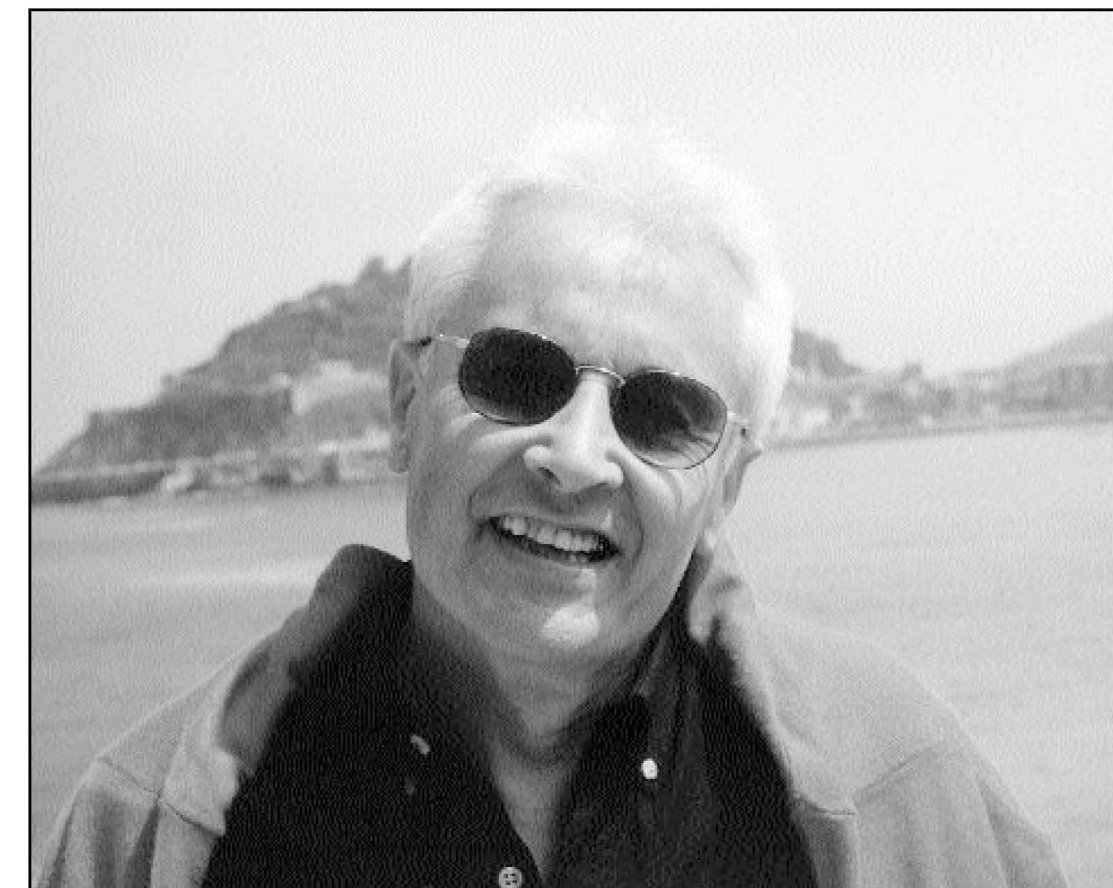
■ Laster, 2003an, herrialde gehiago sartuko dira EBn. Nola aldatuko du horrek Europa?

Bost urte barru-edo Polonia, Hungaria eta Txekiar Errepublika sartuko dira; eta ondoren, beharbada, Eslovenia eta Baltikoko estaturen bat. Horrek asko aldatuko du European irudia, European ardatzak ekialdera joko du eta. Dagoeneko Italia eta Alemaniaren arteko lotura oso inportantea da, eta hori areagotzen joango da. Beraz, garbi dago Europako ardatz nagusia hori izango dela, eta ekialdeak garrantzia hartzea ekarriko du horrek.

Bestalde, Alemaniak bere saiakera propioa egin du, OSCEren bitartez, ekialdeko estatueta minorien arazoa konpontzeko. Izan ere, gutxiengoaren arazoa oso larria dute. Horrela, Alemaniak izugarritzko ahalegina egin du ekialdeko herriei EBrako sarrera errazteko. Mendebaldean ezagutzen ez dugun arren, nolabaiteko demokrazia maila eskatu zaie herri horiei. Eta horretarako minorien babeserako nazioarteko itunak sinatu dituzte. Hala, ikusten dugu haiei eskatzen zaiela demokrazia maila bat mendebaldean errespetatzen ez dena.

■ Adibiderik jartzen ahal duzu?

Nik nahi nuke, esate baterako, Hungariak sinatu duen akordioa Frantziak sina dezan. Baina Frantziak dio han ez dagoela gutxiengorik. Hala ere, diskurtso hori krisian dago. Izan ere, Milosevicen diskurtso bera

GARI GARAIALDE

da, Kosovo Serbia dela baitio, eta Turkiak gauza bera egiten du kurduekin.

■ Gutxiengoaren hizkuntza eta kulturei dagokienez, zein leku izango dute European?

Hori arazo latza da. Egun 50 milioi pertsona inguru daude Europako komunitate minoritarioetan. Eta kopuru hori ikaragarria da; ikuspuntu positibista batekin, esango genuke European bere pisua izan dezakeela. Baina ez, zoritxarrez ez. Izan ere, komunitate horien dinamikak oso ezberdinak dira; batzuk borrokatzen ari dira, baina beste batzuek ia amore eman dute.

Hizkuntza minorizatu horien etorkizuna, beraz, oso ezberdina izango da lurraldez lurralde. Batzuk, zoritxarrez, desagertu egingo dira, laster gainera; beste batzuk, aldiz, hor egongo dira, kolokan. Eta, azkenik, badaude beste batzuk nolabait etorkizuna ziurtatua dutenak. Euskal Herrira begiratuz, azken urteko gertakariak ikusita, nolako giroa dagoen eta nolako baikortasuna dagoen ikusita, itxaropena baino zerbait gehiago izan dezakegu.

■ Eta ikuspuntu juridikotik?

Juridikoki begiratuta, eskatu behar dugu hizkun-

tza eskubideak giza eskubidetzat hartuak izan daitezela. Hala, Europako hurrengo itunean, Amsterdamgo itunean, hizkuntz eskubidea sartu beharko da. Hori izango da, hain zuzen, geure lanetako bat: Europako Parlamentuan horren alde bozkatu eta borrokatzea. Eta nik uste dut horren alde egingo dela European, batez ere ikusirik Ekialdeko European hori jada konponduta dagoela; izan ere, ekialdeko herrialdeei eskubide hori onartzen bazaie, mendebaldeko herrialdeak ere parekatu egin beharko zaizkie.

tziak daramaten politika itogarria Europaratzea. Europak, izan ere, euskal arazoa konpontzea behar du. Beraz, ez dut uste amets egiten dugunik European ere oihartzuna izango dugula esatean. Beharbada ez erakundeetan; baina zalantzarik ez dago Europako hainbat talde, jende eta herri gurekin bat etorriko direla.

■ Euskal gatazka nazioartekotzearen kontrako jarrera horren ondorio al da?

Zalantzarik ez. Horregatik dute hainbesteko beldurra

Espainiako eta Frantziako ordezkariak, Euskal Herriak European lor dezakeen babesaren beldur direlako.

■ Europako azken hauteskundeak begiratzuz, HB parlamentario bat lortzeko urrun geratu zela ikus daiteke. Zer gertatuko da hauteskunde hauetan?

Ezker abertzaleak eskaintzen duen hautagaitzan aurkitzen ahal da beste abertzaleen kandidateuren aurkitu ezin den zerbait. Alegia, EHk ni hautatu nau zerrendaburu gisa, jakinda ni Iparraldean bizi naizela eta hango dina-

mikan erabat sartuta nagoela. Azkenean, beraz, Hego Euskal Herriko abertzaleek neure hautagaitzan ikusi ahal izango dute —hori islatu nahi baita— Iparraldeko abertzaleek ezin dutela eurek bezala bozkatu, Europako legeek ez dutelako uzten. Hau da, ikusiko dute nire laguntzaile naturalak izango liratekeenek, nire inguruan, nire herrian eta nire auzoan bizi direnek, ezin dutela nire aldeko botoa eman.

Hala, nik esango nuke edozein abertzalerentzat horrek elementu inportantea izan

beharko lukeela. Izan ere, nik uste dut Lizarra-Garazirekin bat datozen guztientzako EHk egin aukera lurraldetasunaren aldeko apustuaren erreferentzia izango dela. Beraz, ni oso baikor naiz. Esango nuke Euskal Herriko abertzale askok, ezker abertzaletik kanpoko abertzale askok, nire hautagaitzari bozkatzeko diotela, hain zuzen ere abertzale direlako. Horregatik, ziur nago EHk lortuko duela ordezkariaren bat.

Eider Goenaga
DONOSTIA

Sagastume presoa eta bere umea Palentziara eraman dituzte

Haurra jaio eta hamabost egunera izan da espetxe aldaketa

Maitane Sagastume presoa eta haren seme Onditz, jaio zen egunean ateratako argazkian.

Aitziber Iartza / Donostia

◀ **Maitane Sagastume preso eta Onditz haren semea Palentziako Dueñas espetxera eraman dituzte. Sagastume otsailean ekarri zuten Valladolidetik Martutenera umea Euskal Herrian jaio zedin, baina jaio eta hamabost egunera biak eraman dituzte.**

ATZO goizean eraman zituzten Maitane Sagastume euskal preso eta haren seme Onditz Arantzazuko Ama

ospitaletik Palentziako Dueñas espetxera. Sagastume otsailean ekarri zuten Martutenera espetxera Euskal Herrian erdi zedin. Umea jaio eta hamabost egunera eraman dituzte Euskal Herritik 300dik gora kilometrora.

Espetxe aldaketarako eman arrazoia izan da Euskal Herrian ez dagoela amentzat egokitutako modulatorik.

Senideen kezka

Senideak elkarteak espetxe aldaketa kritikatu eta kezka azaldu du. «Orain arte Soto

del Realera eramango zutela zioten, baina Dueñasera eraman dute, eta orain arte aukera hori aipatu ere ez izanak pentsarazten digu amen moduloa ez dagoela bukatuta», azaldu digu Irastorza Senideetako kideak. Halaber, gertatutakoa «sakabanaketaren adierazpen gordinenetako» dela esan zuen, bai amarentzat, bai semearentzat, baita aitarentzat ere. Azkenik, orain ere Madrilen erabakia gailendu izana kritikatu zuen, «euskal erakundeei hitza ukatu zaie, edo ez dute behar bezalako presioa egin».

Bixente Goñi • MAITANE SAGASTUMEREN MUTIL-LAGUNA •

«Erabakia mozorrotu nahi izan dute, baina erabaki politikoa da»

■ Nola bizi izan duzue Maitane eta Onditz en espetxe aldaketa?

Mota guztietako saioak egin ditugu biak Euskal Herrian mantentzeko, baina aitzakia izan da hemen ez dagoela amentzat modulo berezirik, eta umearen onerako zela modulo berezia duen espetxera eramatea.

Badakigu Eusko Jaurlaritzako Justizia Sailak Langraitzen hutsik dagoen modulo bat amentzat egokitzeko aukera aztertu zuela; izan ere, beste bi preso sozial ere haurdun daude. Baina Madrilek ezezko biritila eman du.

Erabakia beste arrazoiekin mozorrotu nahi izan den arren, oso argi dugu erabaki

politikoa izan dela. Baina, argi dugu aurrera jarraituko dugula, oztopo guztien gainetik. Hala ere, lotsagarria da ama izan ahal izateko Palentziara eramatea.

■ Zein eragin izango du honek zuegan?

Maila afektiboan argi dago eragiten duela, ez bainaiz Maitane eta umeagandik nahi bezain hurbil egongo. Bestetik, ezingo dut umea kalera eraman buelta bat emateko, eta gero berriro espetxera eraman.

Gainera, hemen egonda lanetik atera eta biak bisitatzea joateko aukera duzu; han egonda, berriz, jaieguna hartu behar dituzu bertara joateko, eta abar; alegia, sakabanaketak ekarri

ohi dituen horiek guztiak.

Bestetik, gure umea Palentzian egonda giro erdaldunean egongo da.

■ Justizia Sailaren jarrera ona izan dela diozu, baina hala ere ez da ezer lortu.

Egia da jarrera ona izan dela. Ez da ezer lortu argi dagoelako erabakiak Madrilek hartzen dituela. Euskal herritarrok ez dugula erabakitzeko ahalmenik erakusten du horrek.

■ Zein dei egingo zenioke gizarteari?

Lanean jarraitzeko deia egiten diot. Euskal gizarteak behin eta berriro azaldu du presoak Euskal Herrian bizitzeko borondatea duela, eta hori lortu egin behar da.

EGUNKARIA

Ekimena aurkezteko eskaintako prentsaurrekoa.

Presoen aldeko martxa izango da Deba behean

■ *Bihar zenbait herritatik Elgoibarrera joango da*

Erredakzioa / Donostia

◀ **DEBA BEHEKO** euskal presoak Euskal Herrira herri plataformek antolatuta zonaldeko presoen aldeko martxa egingo da bihar. Lehen zutabea Mutrikutik abiatuko da goizeko 9:30etan. 10:30etan Debara helduko da, eta bertatik Elgoibarrerainoko bidea egingo dute. Beste talde bat Eibartik abiatuko da 11:00etan eta ordu berean Sorluzetik ere aterako dira beste zenbait lagun. Azken bi talde hauek Maltzagan bat egingo dute 12:00ak aldera, eta guztiak —Mutrikutik ateratakoak barne— Elgoibarren elkartuko dira 13:30ak aldera. Bertan

kalejira, manifestazioa, ekitaldi politikoa eta bazkaria egingo dituzte.

Antolatzaileek azaldutakoaren arabera, martxaren helburua da «bailara guztiko biztanleei azaltzea euskal preso politikoei jasaten duten eskubideen zapalke-ta iraunkorra».

Martxa honen antolatzaileak Eibar, Sorluze, Elgoibar, Mendaro, Mutriku eta Deba-Itziaroko plataformak dira. Herriotan 17 euskal preso daude, eta hauetatik bi baino ez daude Euskal Herrian; bata gaixo dagoelako ekarri zuten, eta bestea Itziar Aizpurua HBko mahaikidea da. Bost preso, berriz, beteak dituzte zigorraren hiru laurdenak.

Espilondok preso ohiekin bilkura laburra egin du

■ *Presoen Euskal Herriratzearen txostena Pery eta Guigouri emanen diela azaldu du*

Eneko Bidegain / Baiona

◀ **JEAN ESPILONDO** Angeluko diputatu sozialistak bi preso ohi —Gexan Alfaro eta Maialen Arranbide— hartu zituen atzo arratsaldean Baionako bere egoitzan. Euskal presoen Euskal Herrira ekartzearen aldeko kanpainaren berri eman zioten, eskaera horrek duen sustengu zabala aipatuz. Presoen Euskal Herriratzearen eskaerari Elisabeth Guigou Justizia ministroak egin zion erantzuna ere komentatu zioten. Aldi berean, azken denboretan presondegiatan iragaiten ari den mugimendua ere aipatu zioten. Euskal presoen

Euskal Herriratzearen aldeko beste ekintza batzuk izanen direla eta kanpaina aurrera eramango dutela iragarri zioten preso ohiek diputatu sozialistari.

Jean Espilondok preso ohiek erran ziotena entzun zuela eta ez zuela komentariarik egin adierazi zuen Maialen Arranbidek bilkuratik atera ondian. Baina presoen Euskal Herriratzeari eta espetxeetako borrokari buruz eman zizkieten txostenak Nicole Pery estatutidazkariari eta Elisabeth Guigou ministroari helaraziko dizkiela jakinarazi zien. Hitzordua Peryri galdetu zioten, eta horrek zuen Espilondorekin finkatu.

Hauteskundeak Angelun

Bi hautagai abertzale izanen dira Angeluko hauteskundeetan

Kanblong aurkeztuko du EAJ alderdiaren izenean

Eneko Bidegain / Baiona

Angeluko hauteskundeetarako bi hautagai abertzale izanen dira. Atzo goizean EAJk bere hautagaia aurkeztu zuen: Ramuntxo Kanblong. Abertzaleen Batasuna ere hautagai batekin izango da, baina oraindik ez dute erran nor den.

EKAINAREN 20an eta 27an Angelu hegoaldeko kantonamenduan izanen diren hauteskundeetan prestatzen hasiak dira. Atzo goizean EAJk hautagai bat aurkeztu zuen: Ramuntxo Kanblong. Abertzaleen Batasunak ere hautagai bat izanen duela adierazi zion Peio Claveriek EGUNKARIARI, baina ez du erran nahi izan zein den. Atzo goizean Kanblongek adierazi zuen ez zela oraindik segur bi hautagai izango zirela, eta espero zuen ABk EAJren aldeko boza eskatuko zuela. Abertzale guztiak baturik joateko deia zabaldu zuen. Elkarrekin ez aurkezte «oso penagarritzat» jo zuen EAJk.

EAJren hautagaia haien sigloan sartzea nahi izana leporatu zion ABri. Alabainan, Abertzaleen Batasuna Ramuntxo Kanblongen hautagaitzaren alde agertu zen baldin eta ABren izenean aurkezten bazen. EAJk

Ramuntxo Kanblong —erdian—, atzo eginiko aurkezpenean.

erantzun zuen holako proposamenik ez zezakeela onart. Peio Claveriek erran zuenez AB ez da EAJren aurkako alderdi bat, baizik eta abertzale guztien arteko batasuna. EAJren proposamena Angelun aurkeztu eta ordainez Miarritzen ez zirela aurkeztuko hitzemaitea zela esan zuen ABkoak. Kanblongek bere alderdia demokratikristauen eta sozial-demokraten lerroan ezartzen du eta AB «ezkerrago».

Euskal Herriko antolaketa eskemaren betetzea lehentasun gisa jo zuen Ramuntxo Kanblongek. Horretarako euskal departamenduaren sortzea baitezpadakoa dela erran zuen. Euskararen bul-

tatzeko konpromezua hartu zuen baldin eta hautatua izaten bada. Bestalde, Angelu hizkuntza ainitzetako herria dela azpimarratu zuen eta beraz Angeluko nahaske-ta mota berezi bat proposatu zuen. Ingurumenaren zaintzea eta lanaren sortzea ere garrantzitsutzat jo zituen.

Bigarren itzuliari dagokionez, zein hautagairen aldeko jarrera hartuko duen erabakitzeke lehen itzulia nola iragaiten den ikusi behar duela zehaztu zen. Haatik, «PPrekin akordio bat duen alderdi bat nekez sustenga dezakegu» erran zuen, berriki Donibane Lohizunen RPR eta PP alderdiek egin bilkura aipatuz.

UDFko Bernard Gimenez aurkeztuko da Angeluko udal gehiengoaren babesarekin

E.B. / Angelu

BERE herrian oso ezaguna delako fama du Bernard Gimenez kantonamendu hauteskundeetara aurkeztu den angeluarrak. Elkar-te ugaritako kide da eta 1977tik hona zinegotzi da udaletxean, 32 urte zituela. 1983tik hona, gazteriaz eta kirolaz arduratzen den axuanta da. Duela gutxi hil zen Michel Bonnet kontseilari nagusi zenaren tokiaren betetzeko faborito nagusietarik bat da, beraz, herriko etxeko gehiengoaren babesa duen hautagaia izanez. Alain Lamassoure oraiko

auzapezak, Gimenez laudatu ondoan zehaztu zuen udal gehiengoak hautagai bakar bat sustengatuko duela. RPRak Jean-Michel Barate aurkeztuko zuelako solasa hedatu zen duela zenbait egun. RPR eta UDFaren arteko liskarren adierazle litzateke hautagaitza hori.

Gazteria eta ingurumena izango dira Gimenezen kanpainaren ardatz nagusiak. Angelu «hiri berde» gisa aurkeztuko du. Hiri horren garapena molde orekatuan egin dela zehaztu zuen. Ingurumenaren babestea-

ren garrantzia aipatu zuen. Lan munduari dagokionez, inbertsio egileak erakarri behar dituztela erran zuen. Gazteei buruz, lanpostuen sortzeaz gain, kirol eskaintzaren zabaltzea proposatu zuen.

Euskal departamenduari dagokionez, ez dela kontra bainan ez dela bere proiektua adierazi zuen. «Gogoeta sakona merezi duen gaia» dela gaineratu zuen. Berak nahiago du Angeluren alde lan egin eta dezentralizatzea hiriguneen arteko harremanen garapenaren bidez bul-tzatu.

l a b u r r e a n

■ GALen hilketei buruz inkestarik ez egitea gaitzetsi du Oroit eta Salak

KORSIKAKO jatetxeen auzia dela eta, maiatzaren 19 eta 20ean Frantziako senatuak eta legebiltzarrek Korsikan poli-ziaren jokamoldearen ikertzeko batzorde baten sortzea erabaki zuten. Oroit eta Salak dio «pozgarria» dela «ikustea hautetsiek egia eta justizia zein laster agertarazi nahi dituzten». Bainan «zergatik ote gertakari askoz larriagoak ikertzeko, hots GALEk Ipar Euskal Herrian egin zituen atentatuak, ikertzeko inkesta batzordeari ezetz borobila eman zioten» galdegin du talde honek.

■ Protesta ekintzak egin ditu Jarraik EAEko hiru hiriburuetan

GAZTEEN karabana Europan zehar dabilen bitartean Jarraik Euskal Herrian ere zenbait protesta ekintza egin zituen atzo gazteek Euskal Herrian «demokrazian eta bakean» bizi nahi dutela aldarrikatzeko Donostian Umano Aldi Baterako Lan Enpresan kateatu ziren zenbait lagun, «gazte- en prekarietate egoera salatzeke». Bilbon auzitegian kateatu zen beste gazte multzo bat, hainbat gazte atxilotu eta «indefentsio egoeran» espetxeratzen dituztela azaltzeko. Gastei-zen, berriz, RNE irratiko egoitzarra pintura bota zuten.

■ Arronategiri 72 urteko zigorra jarri dio Entzutegiak Espainiako Erregearen kontrako atentatu saioagatik

ENTZUTEGI NAZIONALEKO Penaleko gelak 72 urteko espetxe zigorra jarri dio Kepa Arronategiri, 1997ko urrian Guggenheimen inaugurazioa zela-eta Espainiako Erregearen kontra atentatua egiten saiatzeaz akusatuta. Koroaren kontrako delitua, erakunde armatuko kide izatea eta terrorismo delitua egotzi diote besteak beste. Atentatu hori ez zen egin, baina gertaera horien inguruan hil zen Jose Maria Agirre ertzaina, ustezko bi etakiderekin izaniko enfrentamenduan.

■ Fiskalak zortzi urteko espetxe zigorra eskatu du Urrusolo Sistiagarentzat

IRENE STOLLER fiskalak zortz urteko espetxe zigorra eskatu zuen atzo Pariseko Auzitegi Korrekzionalean Joseba Urrusolo Sistiagarentzat. Gaiztagin elkarteko kide izatea leporatzen dio. Gema Perez, Urrusoloren emaztearentzat lau urteko eskaera egin zuen Juan Maria Insaustirentzat, eta Edurne Sanchez del Arcorentzat berriz, zazpi urte eskatu zituen joan den ostiralean.

FINANTZAKETA LOTU GABE DUELA HASI DUTE ORAIN ARTEKO ERREPIDERIK GARESTIENA

Eibar-Gasteiz autobidearen lehen harria jarri dute, Gipuzkoako zatian

■ Garrantzi handiko eguna izan dela azaldu zuten Gipuzkoako Foru Aldundiko agintariek

■ Roman Sudupek onartu zuen esfortzu handia egin arren ez direla iristen finantzaketa ziurtatzera

■ Eusko Jaurlaritzari eskatu diote proiektua finkatu ahal izateko behar den laguntza eman dezala

I. Petxarroman / Bergara

OSPAKIZUN eguna zen atzoko Bergarako Basalgo auzora hurbildu ziren politikari ugariak. Izan ere, Antton Jaime Gipuzkoako Foru Aldundiko Errepide diputatuak azaldu zuenez, 25 urte proiektuarekin bueltaka ibili ondoren, atzo hasi ziren egiten Eibar-Gasteiz errepidea.

Autobidearen lehen zatia hasi zuten, hain zuzen ere Bergara eta Sagar Erreka bitarteko bost kilometroko errepide zatia.

Horrelakoetan egin ohi den bezala, egunkariz eta txanponez bete ondoren, errepideko lehen harria paratu zuten Juan Jose Ibarretxe Euskal Autonomi Erkidegoko lehendakariak eta Roman Sudupe Gipuzkoako Diputazioko ahalak nagusiak. Haiekin batera zeuden hainbat agintari, teknikari eta politikari. Besteak beste, Debagoieneko herrietako zenbait alkate eta Alvaro Amann Eusko Jaurlaritzako Garraio eta Herrilan sailburua.

Ekitaldi sinbolikoa amaitu ondoren, adierazpenen ordua iritsi zen. Lehenik Antton Jaime Gipuzkoako Errepide eta Garraio diputatua mintzatu zen. Nabarmendu zuen EAEko Errepide Planeko proiekturik garrantzitsuenak hasi dela, eta atzokoa egun zoriontsua zela. Onartu zuen izugarritzko lana egin beharko dela 45 kilometro inguruko autobidea osatzeko, eta horren adibidez jarri zuen 16 tunel eta 15 zubibide egin behar izatea. Gainera, ziurtatu zuen ingurunearen ezagutzea ahalik eta gehien errespetatzeko ahalegina egin dutela, eta horrek denak eragin duela autobidearen kostua oso handia izatea. Autobidearen hasierako aurrekontua 100.000 milioi pezetakoa da, eta diru horren zatirik handiena Gipuzkoari dagokio (85.000 milioi pezetak).

«Ez dago zehaztuta nola finantzatuko dugun. Aurreikusia dugu bidesari bigun

GARI GARAIALDE

Gipuzkoako Foru Aldundiko teknikariak agintariei azalpenak ematen, proiektuko maketaren gainean.

adierazpenak

× **Antton Jaime:** (Gipuzkoako Foru Aldundiko Errepide diputatua): «EAEko Errepide Planeko lehentasunezko proiektuari hasiera eman diogu gaur, eta horrela, 25 urteotako asmo bat betetzen hasi gara»

× **Roman Sudupe:** (Gipuzkoako ahalak nagusia): «Esfortzu handia egiten ari gara Gipuzkoako errepide eta azpiegitura sarea hobetzeko, beste batzuek baino esfortzu handiagoa zalantzarik gabe, baina hala eta guztiz ere ez gara iristen. Horregatik, eskatu nahi diot Jaurlaritzari ahal duen guztia egin dezan proiektu hau bermatzeko»

× **Juan Jose Ibarretxe:** (EAEko lehendakaria): «Guretzat ere berebiziko garrantzia du A-1ek, eta dudarik gabe bultzatuko dugu. Hala ere, instituzioek bakarrik ezin dugu finantzatu, eta bide berriak arakatu beharko dira»

bat jatzea, gutxi gorabehera A-8an ordaintzen denaren erdia, baina horrekin lanaren %30-40 bakarrik bermatuko genuke», adierazi zuen Jaimek. Hori dela eta, Eusko Jaurlaritzari eskatu zion konpromisoa har dezala autobidea bukatuko dela ziurtatzeko. Jaimek onartu zuen hasi direla gai horri

buruz hitz egiten Alvaro Amanekin, Eusko Jaurlaritzako Garri eta Herrilan sailburuarekin.

Gipuzkoa ez da iristen

Finantzaketaren arloan sakondu nahi izan zuen Roman Sudupe ahalak nagusiak ere. «Beste batzuk

baino askoz ahalegin handiagoak egiten ari gara Gipuzkoan», esan zuen, Araba eta Bizkaiari buruz, «baina ez gara iristen». Proiektu «garrantzitsu eta premiazkoa» dela ziurtatu zuen, eta Eusko Jaurlaritzari bere esku dagoen guztia egin dezan galdegin zion.

Autobidea Europako ardatza izango dela ziurtatu zuen Sudupek, eta ildo berean, irtenbide egoki bat Deba bailarako herritarrentzat, «haiek ere beharra baitute Gipuzkoako gainerako eskualdeekin lotuta egotea».

Juan Jose Ibarretxe lehendakariak «baikor» izateko eskatu zien Gipuzkoako Diputazioko arduradunei, eta ziurtatu zuen Jaurlaritzarentzat ere «berebiziko garrantzia» duela A-1ek. Ildo horretan, adierazi zuen aurren itxi beharko dela autobidearen finantzaketarena, eta horretarako bide berriak bilatzearen alde agertu zen; besteak beste, diru pribatua erakartzea. «Inportanteena, egiten ari garenean sinestea da», amaitu zuen.

80 kilometro orduko abiadura gaitztea debekatuko dute Donostiako saihesbidean

■ Bi aste barru jarriko dute indarrean arau berria

Erredakzioa / Donostia

BI ASTE barru, 80 kilometro orduko abiadura gaitztea debekatuta egongo da Donostiako saihesbide osoan, Intxaurrendotik hasi eta Aieteko zubiraino. Hala jakinarazi zuten herenegun Gipuzkoako Foru Aldundiko Errepide diputatuak, Antton Jaimek, eta zuzendariak, Jose Maria Sarasolak.

Foru Aldundiko agintarien esanetan, errepide istripuei aurre egitea da arau berriaren arrazoia. Iaz 368 istripu gertatu ziren Donostiako saihesbidean; haietatik 23tan biktimak izan ziren, eta tartean pertsona bat hil zen.

Foru agintariek azaldu zuten bezala, Bilbo inguruko errepideetan indarrean dagoen abiadura muga hori eta emaitza ezin hobekak izan ditu. Hain zuzen ere, Malmasin eta Barakaldoko Gurutzetako auzoa bitartean debekua ezarri eta sei hilabetera nabarmen murriztu dira istripuak, erdira hain zuzen ere. Gainera, EAEko Herriazango Sailak egindako txosten baten arabera, autoen emana askoz ere arinagoa bihurtu zen arau berria finatu ondoren.

Debekua ezarri aurretik, A-8 autobideko zati hori (Bilbo inguruko) arriskutsuenetakoa bat zen.

Radarra urte berriak

Arau berria hainbat faseetan hasiko dira ezartzen Donostian. Esaterako, lehen fasean bide seinaleak paratuko dituzte, debekuen berri emateko. Hala ere, aurrera begira, radarrak jartzeko asmoa dute. Hain zuzen ere, bali-teke urte berriaren hasierarako jartzeko radarrak, diputatuak azaldu zuenez. Hala ere, lan zaila izango dela ziurtatu zuten agintariek.

Valentziako institutu batek egindako azterketaren emaitzak ikusirik hartu dute abiadura muga jartzeko erabakia.

Itoizko urtegiak segurtasun «arazo larriak» ditu, ikerketa batek dioenez

Bazterreko lur-mazelak mugitu eta urak horma gainezkatu egin lezakeela salatu dute

A.B. / Iruñea

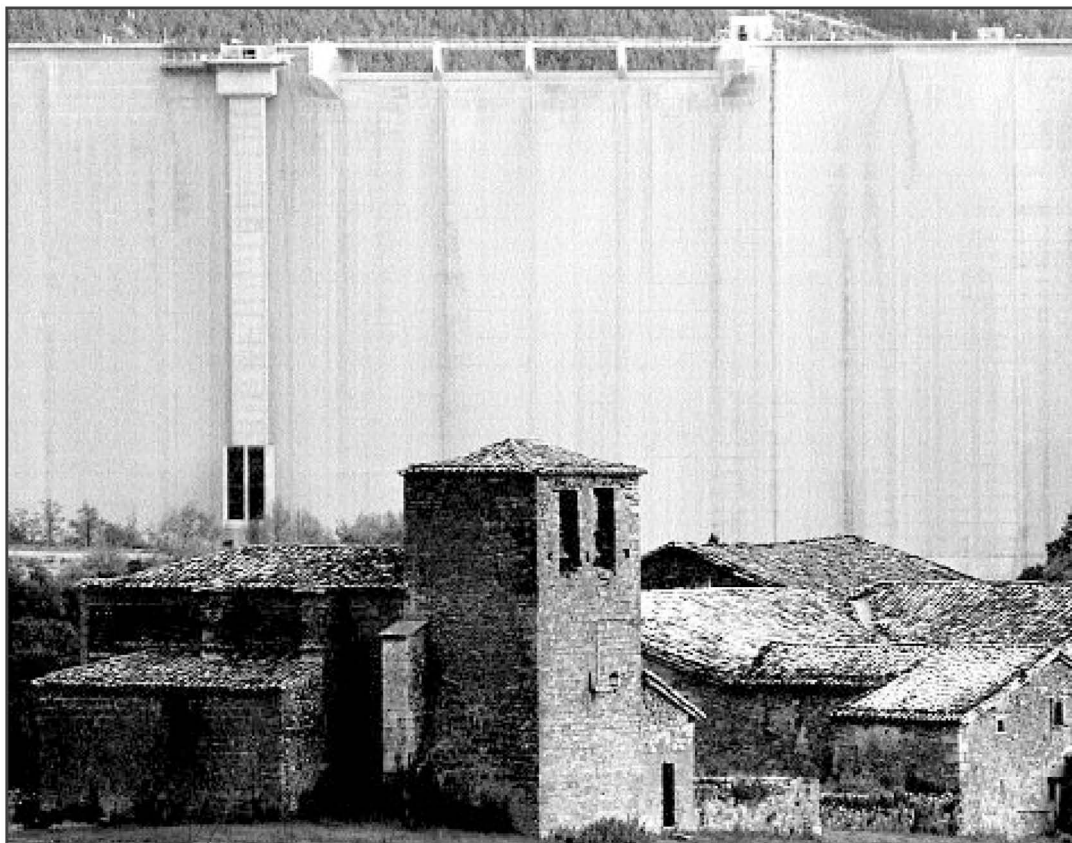
Itoizko Koordinakundearen enkarguz eginiko ikerketa geologiko baten arabera, urtegiaren bazterreko lur-mazeletan labaintze arrisku larriak daude, eta horrek, inguruan dagoen sismikotasun moderatuarekin, oso arriskutsu bihurtuko luke urtegia Agoitz edo Zangozako herrientzat.

ITOIZKO urtegi barruan hogeimiloi metro kubo lur eta lokatz erortzeko arriskua dago, ezkerreko lur-mazelak egongaitzak izaki. Urtegiko urak horma gainezkatzea eragingo luke horrek, eta ondorio «birrintzaileak» izango lituzke. Gainera, urtegiaren hondoan bertan dauden lokatz koladak mugituz gero, estali egingo lituzkete urtegiaren ahoak, eta horrek erabat deuseztatuko luke urtegia.

Horiek dira Zaragozako Unibertsitateko ikerketa geologiko baten emaitzak, urtegi azpiko herri eta bizilagunendako arrisku biziak ondorioztatzen dituztenak. Itoizko koordinakundeak eta Greenpace talde ekologistak atzo azaldu zutenen, lanak bultzatzen ari direnen zerbitzu teknikoek bazuten arriskuon berri, baina emaitzak ezkutu edo daukaten garrantzia ez dietela eman salatu egin zuten.

«Aukera litekeen tokirik txarrena»

Azterketa argi eta garbia da bere ondorioetan. Urtegiaren ezkerreko paretan dauden estratoak oso egongaitzak dira, eta bata bestearen gainean mugitzeko arrisku bizia dute, beraz. «Aukeratu litekeen tokirik txarrenetakoa da» esan zuen atzo Iruñean ikerketaren egile Antonio Casasek. «Lur-mazelak estratifikazio planoen norabide bera duela kontuan hartuta, eta urtegiak izango duen uraren

Itoizko urtegia, artxiboko argazki batean.

presioa gehitzen badiogu, bada ondorioztatu daiteke lur bolumena erori egin daitekeela urtegi gainean».

Urtegiaren hondoan dauden lur-mugimenduei dago kienez, geologoak azaldu zuen lur-mazeletakoak baino mantsoagoak direla, baina estali egin litzakeela urtegiaren ahoak, eta horrek, urtegia

bera ezdeus bihurtzeaz gain, kolokan jar lezakeela hormaren egonkortasuna. Casasek gaineratu zuen ez dagoela soluziobide teknikorik hogei milioi metro kuboko lurren mugimendua galerazteko.

Itoizko koordinakundeko Maria Jose Beaumontek aipatu egin zuen 1989an eginiko ikerketa bat; labainke-

ten arriskuaz ohartarazten zuen horrek. Nahiz eta ofizialki eskatu, Herrilaren departamentuak oraindik ez diela txostena eman salatu zuen Beaumontek. Koordinakundeko abokatuak esan zuen erantzukizunak eskatu beharko liratekeela txosten honen emaitzak azkenean baieztatzen badira.

Gobernua: «Inolako arriskurik ez»

NAFARROAKO GOBERNUAK, Herrilan zuzendari nagusi Alvaro Mirandaren ahotik, atzo bertan erantzun zien Itoizko koordinakundeak egin salaketei, eta «erabat faltsuak» zirela azpimarratu zuen. Mirandak azaldu zuen Itoizko urtegiak, «herrilan guztiek bezala», txosten geologiko eta geotekniko pila duela; baina hortik inolako arriskurik ez

dela ondorioztatzen nabarmendu zuen. «Akusazioa zeharo faltsua da. Horrela-ko gauzeekin ezin da jolastu», azaldu zion Mirandak Europa Press agentziari.

Mirandak, halaber, ukatu egin zuen egun, koordinakundeak esan zuen bezala, teknikariak daudela urtegian azterketa geologiko edo geoteknikoak egiten. «Ukatu egiten dugu

governuko inor ari dela Itoizko urtegiaren ikerketa geologiko egiten, inor ez», esan zuen Mirandak. Espainiako Ingurugiro Ministerioan, nolanahi ere, onartu egin zuten lanean ari direla, baina inspektzio «logikoak» zirela esan zuten Urtegi Sailean. Mirandak ere onartu zuen, inplizitoki, koordinakundeak aipatu txosten ofiziala

egon, badagoela, eta eman egingo diela urtegiaren kontrakoei. «Horretarako oraindik epea bada», esan zuen.

Herrilan zuzendariak, halaber, esan zuen koordinakundekoak «asmatu» egiten dituztela argudioak, eta «gezurra» esaten dutela. «Ez dago arriskurik, eta hori esaten dut Herrilan Zuzendari eta bide-injenieri naizen aldetik».

Bilboko Ekialdeko saihebiderearen lanekin aurrera segituko du Diputazioak

■ Proiektuaren ibilbidea «sententziak bermatzen» duela diote foru agintariek

Erredakzioa / Bilbo

BIZKAIKO Diputazioak Bilbo Ekialdeko saihebiderearen ibilbideari eutsiko dio, EAE Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiak kaleratu duen «sententziak hala bermatzen» duelako. Horrela jakinerazi zuten Jose Luis Bilbaok eta Jose Felix Basozabalek, Lehendakaritza eta Herri Lan diputatuek, atzo eskaini zuten prentsaurrekoan.

Bilbaok azaldu zuenez, Otxarkoagako auzokideek proiektuaren kontra aurkeztutako errekursoak inpugnazioarako 14 argudio jasotzen zituen, eta sententziak «prozedura gaiei buruzko» bi baino ez ditu onartu. Lehenengoa, proiektuaren erakusketa publiko ezari buruzkoa da. Hala ere, Diputazioaren ustez tramite hori bete egin zuten Udalak kalera- tu zuen testu berregokitu- an, non ibilbide aldaketa azaltzen zen.

Auzitegi Nagusiko sententziak aurreikusten duen bigarren arrazoi- a da Diputazioak ez zuela Eusko Jaurlaritzako Nekazaritza saileko baimenik bertoko 48 zuhaitz botatzeko. Ildo horretatik, Bilbaok adierazi zuenez, «baimen hori bota beharreko zuhaitzak mendian edo nekazaritza gunean daudenean bakarrik eskatu behar zela uste genuen. Lanak egin diren tokia hiri gunea da eta, ondorioz, ez da baimenik eskatu behar».

Aldeko sententzia

Lehendakaritza diputatuaren arabera, Auzitegi Nagusiaren sententzia Diputazioaren tesien «aldekoa» da eta auzokide- entzat, ostera, «zartada» bat da.

«Itxaropenezko eta etorkizuneko» uda ikastaroak aurkeztu ditu UEUK

Zortzi ikastaro gehiago eskainiko dira Miarritzeko eta Iruñeko jardunaldietan

Alberto Barandiaran / Iruñea

Uztailaren 5ean Miarritzen abiatuko diren 27. Udako Ikastaroak «itxaropen eta etorkizunekoak» izango dira, atzo Iruñean egin zen aurkezpen publikoan Mikel Aizpuru Uda-ko Euskal Unibertsitateko zuzendariak esan zuenez. Eusko Jaurlaritzarekin iaz sinatutako akordioari esker arlo ekonomikoa ziurtatuagoa izanik, 39 ikastaro eskainiko ditu UEUK.

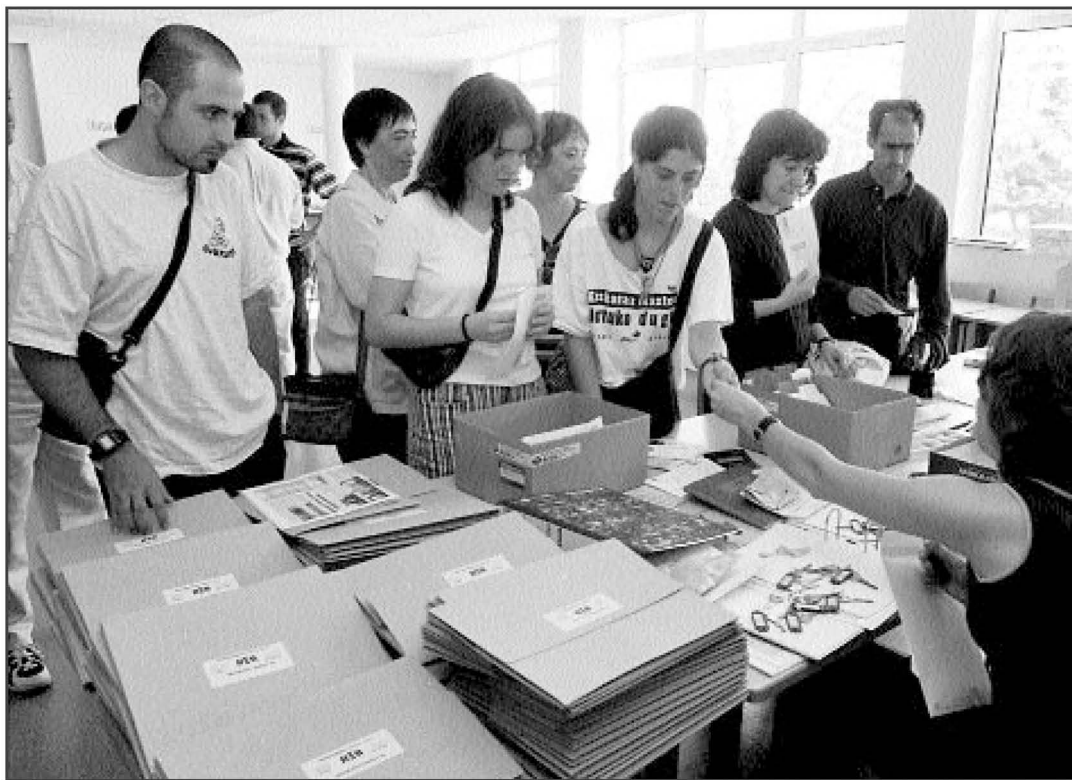
IAZ heldutasuna eta oreka izan zen UEUKo ikastaroen lema; aurtengoa, berriz, itxaropena eta etorkizuna izan liteke. Mikel Aizpuru zuzendariak atzo nabarmendu zuen azken urte honetan euskararen munduan izaniko aldaketa «dezentekoa» —Bai euskarari kanpainaren inguruko mobilizazioetan gizarteak erakutsitako jarraera eta unibertsitateetan euskara normalizatzeko eginiko saialdiak eta eskaerak— lagungarri izan dela aurtun baikortasunez begiratzeko etorkizunari, eta hasierako urteetan nagusi zen itxaropena «zabalduz» doala esan zuen.

Halaber, unibertsitate publiko zein pribatuetan euskararen tokia gero eta garrantzitsuagoa dela eta joera hori denborarekin areagotu egingo dela esan zuen Aizpuruk. «UEUK pozez ikusten ditu azken urte honetan gertatutakoak, gure herriaren normalizazioa bideratzeaz gain, jakintzaren sortzea eta zabaltzea bultzatuko dutelakoan».

Lasaitasun ekonomikoa

Giroa ez ezik, hainbat erakunderekin lortutako akordio ekonomikoak ere nabarmendu zituen Aizpuruk. «Hemendik aurrera itxaropen handiagoz egin ahal izango dugu lan».

Ikastaroetan izena emateko epea ekainaren 1etik 25era izango da Miarritzera-ko, eta ekainaren 1etik 30ra Iruñerako. Astebeteko matrikularen prezioa 11.500 pezetakoa (455 libera) izango da langabetuentzat, eta 15.000 pezetakoa (593 libera) gainerakoentzat.

UEUKo ikasleak, iaz Miarritzen, materiala jasotzen.

datu nagusiak

Zortzi ikastaro gehiago

Ikastaro kopuru handiagoa eta UEUK aurtun behintzat izango duen lasaitasun ekonomikoa dira aurtengo udako saioen ezaugarri.

Miarritze • Zortzi ikastaro eskainiko dira aurtun: historia, psikologia, zientzia politikoak, sexologia, soziolinguistika, natur zientziak, musika eta pedagogia sailletakoak.

Iruñea • Nafarroako hiriburuko Larraona Ikastetxean eta Iturrama Institutuan bilduko da, ohi bezala, ikastaro hauen mami gehiena. Aurtun sanferminak amaitu eta beranduxeago hasiko dira, uztailaren 19an hain zuzen, eta hilaren bukaera arte iraun-

go dute. Ikastaro berriak izango dira orain arte bakarrik Miarritzen egiten ziren kaze-
taritza, soziolinguistika eta literatura sailen emanaldiak, esate baterako, eta erabat berria Geografiari buruz egingo dena.

Diruaz • Mari Karmen Menika UEUKo idazkariak emandako datuen arabera, 32,5 milioi pezetako aurrekontua dute ikastarook (1,3 milioi libera inguru), eta horren erdia ia kitatu egingo da ikasleen matrikulen bidez. Gainontzekoa dirulaguntzen bidez hornituko dela aipatu zuten UEUKo arduradunek. Nafarroako Gobernuak, esate baterako, aurtun hiru milioi pezeta (120.000 libera) eman dizkio UEUri.

DBH osteko hezkuntza eskaintza osoa bermatuko du Ibaizabal ikastola berriak

Durangaldeko gazte euskaldunei lan merkatutako sarrera erraztea du helburu

Kristina Martin / Bilbo

IBAIZABAL ikastola berriaren egitasmoa aurkeztu zen atzo Bilboko Euskalduna jauregian. DBH Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren osteko eskaintza osoa bermatuko du.

Datorren ikasturtean, hots, aurtengo irailean, Batxilergoaren hiru adarren (humanistikoa, teknologikoa eta zientifikoa) lehenengo maila jarriko da abian, alde

batetik, eta bestetik, arautu gabeko ikasketak, hala nola INEMek eta Hobetuz-ek eskaintzen dituzten ikastaroak. Lanbide Heziketako goi eta erdi mailako zikloak, berriz, ez dira hurrengo ikasturte arte eskainiko. Nolanahi ere, bost urteren buruan eskaintza osoa osotuko du ikastola berriak.

Horretaz gain, «Ibaizabalgo ikasleek inguruko enpresetan praktikak egin ahal izateko akordioak lantzen ari

gara», esan zuen Andoni Mugikak, proiektuaren zuzendariak. Halaber, «enpresen sortzaileen egungo kopuru txikia areagotzeko, proiektu berrien bultzatzailei tutoretzak eskainiko zaizkie».

Durangoko Kurutziaga, Ondarruko Zubi Zahar, Etorrioko Txintxirri, Zornotzako Andra Mari eta Lekeitioko Resurreccion Maria de Azkue ikastolek bultzatu dute Ibaizabal egitasmoa.

Datozen bi urteetarako Gobernu Batzarra aukeratu du EHUK

332 milioiko
superabitarekin itxi
du jarduna lehenengo
Gobernu Batzarra

Erredakzioa / Bilbo

DATOZEN bi urteetarako Gobernu Batzarrekokideak hautatu zituen atzo Euskal Herriko Unibertsitateak (EHU). Erakunde kolegiatu hori EHUKo ohiko gestioaz arduratzen da. Ordezkarri berriak aukeratu baino lehen, azken bi urteotan jardun duen batzarra aho batez onartu zuen 1998ko aurrekontuaren likidazioa, 332 milioi pezetako superabitarekin. Jon Barrutia Ekonomia arloko errektoreordeak ohartarazi zuenez, «superabitak ez du adierazten EHUK baliabideak soberan dituenik, ezta onartutako aurrekontua bete ez duenik ere; iazko abenduan unibertsitateak izandako ezusteko diru sarrera biei esker gertatu da superabita», argitu zuen.

Lehenengo diru sarrera Europako Fondo Sozialekoa da, espero baino diru gehiago jaso baitzuen Unibertsitateak. Bigarrena, berriz, Espainiako Hezkuntza Ministerioarena; erakunde horrek, EHUri ez ezik, Espainiako Estatuko beste unibertsitateei ere dirulaguntza handitu zien, tasen murrizketa orekatzeko. Gobernuak lau seme-alabatik hirura murriztu zuen matrikula doakoa izateko eskubidea zeukaten familiarren gutxieneko kopurua, eta erabaki horrek eragin kaltegarria izan zuen unibertsitateetako tasen bidezko sarreretan.

Barrutiak esan zuenez, «Unibertsitateak behar handiak izaten segitzen du, eta horregatik, hain zuzen, soberan dagoen diru hura non inbertitu oso ondo pentsatu behar da».

Euskal sindikatuak gora

Fernando Mijangos, LABeko ordezkarria eta EHUKo irakaslea, pozik agertu zen batzar sortu berrian ELA, LAB eta EILAS sindikatuetako kideen kopurua igo delako: «Gizartean gertatzen ari den egoera itxaropentsuak unibertsitatean ere isla duelako».

Marti: «Hizkuntz aniztasuna behar legez kudeatuz gero, kultur iturria da denontzat»

Munduko mintzairei buruzko txostenaren garrantzia nabarmendu dute adituek

Gorane Agirre / Bilbo

Hizkuntz aniztasuna behar bezala kudeatuz gero komunitate orontzako kultur iturria eta bizikidetzaren harmonikarako aukera dela nabarmendu du Felix Martik, Linguapax-eko burua. Unesco munduko hizkuntzei buruz lantzen ari den txostenaren garrantzia nabarmendu dute nazioarteko adituek Bilbon.

HIZKUNTZEN aniztasuna deskribatzea, haien bilakara eta dinamika aztertzea eta herrialde bakoitzean dituzten arazoak azaltzea du helburu Munduko hizkuntzei buruzko txostenak, Unescok bi urte barru argitaratuko duen lanak. Txosten horren xedea, azken buruan, munduko hizkuntz ondarearen kudeaketa egokia egiten laguntzea dela azaldu zuen atzo Bilbon Paul Ortégak, Unesco Etxeko zuzendaria.

Txostena lantzen ari diren batzorde zientifiko zein teknikoko nazioarteko adituek Bilbon bildu dira azken bi egunotan, lanaren nondik norakoak eztabaidatu eta

Mundu osoko adituek bildu dira bi egun hauetan Bilbon. Argazkian, bileretako bat.

finkatzeko. Adituok lanaren beharra eta garrantzia nabarmendu dute.

Hizkuntz aniztasuna «gizateriaren ondarea da», Felix Marti Linguapax nazioarteko

batzordeko lehendakariak atzo esan zuenez. Gaur egungo gizartean, «azken urteotako joeraren kontra», hizkuntz aniztasuna zaindu eta berreskuratzearen aldeko

joera nagusi dela eta lan hori guztion erantzukizuna dela nabarmendu zuen Martik.

«Hizkuntz aniztasuna behar bezala kudeatuz gero, komunitate guztientzako

kultur aberastasunaren iturria da, baita bizikidetzaren baketsu eta harmonikarako aukera ere». Ildo horretan, hizkuntz aniztasuna babestea biosferarena babestea bezain garrantzitsua dela adierazi zuen Martik, «hizkuntza orok, hiztun gutxi izan arren, nazioarteko babes eta errespetua izan behar duelako».

Testuinguru horretan, txostena hizkuntz aniztasunaren ikuspegi orokor bat eskaini eta aniztasun hori modu egokian kudeatzeko tresna oso baliagarria izango dela azaldu zuen Martik: «Batez ere, hizkuntz komunitate ororen kultur kalitatea hobetzeko baliagarria».

Vigdis Finbogadottir Islandiako lehendakari ohi eta Hizkuntzetarako borondate oneko enbaxadoreak, bestalde, globalizazioaren ondorio arriskutsuez ohartarazi zuen egunotako bileretan. «Globalizazioak arriskuan dauden hizkuntzak desagertzeko ekar dezake, eta hori oso arriskutsua da. Hizkuntzak bitxiak dira, komunitateen nortasuna islatzen dute, eta haiek gabe mundua ez litzateke hain zirrargarria eta koloretsua izango».

Hizkuntza bat galtzea hondamendia dela azpimarratu zuen Vigdis Finbogadottirrek, besteak beste historian herrialde bat bere kultura eta hizkuntzarengatik gogoratua delako eta ez bere ondare ekonomikoagatik.

Carme Junyent • BARTZELONAKO UNIBERTSITATEKO IRAKASLEA •

«Hiztuna hezteak da hizkuntz aniztasuna babesteko bidea»

BARTZELONAKO Unibertsitateko irakaslea eta Afrikako hizkuntzetan aditua da Carme Junyent. Zenbat hizkuntza menderatzen dituen ez daki; benetan gozatu egiten du hizkuntz aniztasunaz hitz egiten.

■ Zein da txostenaren ekarpenik garrantzitsuenak?

Txosten honen bitartez, hizkuntzen egoerari buruzko diagnostikoa egin dezakegu, eta hori oso beharrezkoa da. Jakin badakigu munduko hizkuntzen % 90 mehatxatuak daudela, baina zehaztezina da zein neurritan dauden mehatxatuak edo zein etorkizun duten. Baina hori baino gehiago lor dezakegu: egoera ezberdin asko alderatuko ditugunez, proposamenak egin ahal izango dira.

Beraz, dauden esperientziez baliatuz nondik jo proposatu ahal izango dugu.

■ Hizkuntzen egoera oso oso txarra dela ziurta daiteke?

Bai, hala da, munduko hizkuntzen egoera, oro har, oso-oso txarra da, oso larria. Abiapuntu horretatik diagnostikoa egin eta egoerok arintzeko neurriak proposatu nahi ditugu.

■ Hizkuntz egoera adina faktore izango dira, egoera horiek sortzen dituzten faktoreak denak. Baina dago denak lotzen dituen ezer?

Azken 500 urteetan hizkuntzen kopurua erdira murriztu da. Zaila da faktore orokorrekin hitz egitea, baina batzuk maiz agertzen dira:

esaterako, aldagetak komunitateko egitura ekonomikoan, kolonizazioa... Dena dela, nire ustez, gakoa ez dira kanpoko faktore horiek, horiei aurre egin diezaiaketen hiztunak baizik. Hizkuntza ordezkatze prozesu guztietan aldatu egiten da hiztunek beren hizkuntzekin duten jarrera, desegokia den zerbait bezala ikusten hasten dira. Ordezkatze prozesuetan hiztunen jarrera oso garrantzitsua den heinean, hizkuntz aniztasuna babesteko bidea hiztunen heziketa da.

■ Baina nortzuk dira hezi beharrekoak: hizkuntza gutxituetako hiztunak edo nagusietakoak?

Dudarik gabe, biak. Hizkuntza bat galtzen denean denak gara galtzaile. Hizkun-

JOSU ETXEBARRIOSTE

tza menperatzaileen ikasketa sustatzera jotzen dugu, baina hizkuntza horietako hiztunak ere besteak ikasi beharraz jabeturaz behar du genituzke, haiek ere ezinbestekoak baitira hizkuntz aniztasuna babes-

teko. Hemen, adibidez, euskaldunek bere hizkuntzari uko egiten ematen dute eguna. Horregatik, aldageta bi aldeetan egin behar da, bizikidetzarako askoz aberasgarriagoa izango litzatekeelako.

Haur eta Lehen Hezkuntzako zentroetako zuzendarien %87k dimititu egin dute Araban

Hezkuntzak «langile kopuruan dezenteko murrizketa» egin nahi duela salatu dute

Luis Karlos Garcia / Gasteiz

Arabako Haur eta Lehen Hezkuntzako zentro publikoetako 54 zuzendarietako 47k dimisioa aurkeztu dute. Presio neurria da Administrazioak datoren ikasturtean indarrean ezarri nahi duen «langile kopuruaren dezenteko murrizketa» bertan behera laga dezan. Sindikatuek uste dute ehun bat langile botatzeko asmoa dagoela.

BILERA dute gaur Lakuan auziaren gainean, eta presaz jokatu behar da, datozen orduetan amaituko baita Lanpostuen Zerrenda egiteko epea. Administrazioak, elkarriketari ekin baino lehen, 54 zuzendarietako 47ren (%87) dimisioak izango ditu mahai gainean.

Negoziaketari begira egin-dako presiobidea da. Horrela aitortu zuten ELA, LAB, EILAS, UGT eta CCOO sindikatuek, zuzendaritza taldeen ordezkariekin eta gurasoen elkarteetakoekin atzo eskainitako prentsaurrekoan. Nolanahi ere, aldi berean bada beste arrazoi sakon bat ere. «Aintzat hartu dugu administrazioak jartzen dituen baldintzen arabera zuzendaritza taldekook ezin dezakegula egin gure lana, eta, beraz, dimisioa aurkeztu beharra daukagu», esan zuen zuzendarietako batek, Arantzeta Condek.

Dimisioa aurkezteko zuzendarietako batzuek atzo eskaini zuten prentsaurrekoa.

Auziaren funtsa da Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak datorren ikasturterako aurkeztu duen Lanpostuen Zerrendak langile kopuruaren osotasuneko murrizketa dakarrela, «eta gainera, matrikulak behera egin gabe». Sindikatuetakoeledunek ez zuten datu ofizialik ematerik izan, baina azkenean bileran ehun bat langile botatzeari planteatu zela jakinarazi zuten. «Ohi denez, ordezkari langileek pagatu beharko lukete gehienbat», erantsi zuen.

Hezkuntza komunitateko ordezkarien arabera, administrazioak «kalkulagailua» hartu eta Arabako ratio-a Bizkaikoarekin edo Gipuzkoakoarekin parekatzea deliberatu du, osterantzeko kontuak ahaztuta. Jokabide hori ez dela bidezkoa diote: «Zenbaki irizpideek ez dute balio irakaskuntzan».

Egitasmoak desegingo lituzke

Zuzendariak zehaztu dute dimisio masiboa aurkeztea

beste aukerarik ez zeukatela: «Lanpostuen Zerrenda honekin akabo abian jarritako hainbat egitasmo eta, ondorioz, baita irakaskuntzaren kalitatea bera ere». Javier Nogales CCOO sindikatuko kideak gaineratu zuen «harri eta zur» geratu direla Arabako Hezkuntza ordezkariak aipatutako proiektuen berririk ez zuela jakitean. Horrela, Nogalesek Administrazioari egotzi dio «irizpide murriztatzailerekin jotzea egitasmo mardulekin ziharduaren sare baten kontra».

Rita M. zaindu behar zuten poliziak enplegu eta soldata gabe utziz zigortu dituzte

Kanporatzeko lehen urratsa dela dio Mayor Orejak

Efe / Madril

ESPAÑIARAKO POLIZIAREN Zuzendaritza Nagusiak enplegu eta soldata gabe utziz zigortu ditu 1995. urteko abuztuan Bilboko Poliziaren Goi Zuzendaritzaren egoitzetan bortxatua izan zen Rita M. emakume brasildarraren zainketaz arduratu behar zuten bi poliziak. Mayor Oreja Espainiako Barne ministroak gero esan zuenez, bi agente horiek Polizia Nazionaletik kanporatzeko lehen urratsa da.

Zuzendaritza Nagusiak atzo igorritako agiriaren arabera, zigorra ezartzeko kontuan hartu da zerbitzuan zeuden bi poliziak kokatuak zeuden tokitik «erasotzailea ikusi behar izan zutela». Ondorioz, «larriki hautsi zituzten zainketa zereginak eta baita gertakariaren eta sexu erasoaren egilea identifikatzeko ikerketa lanetan kolaboratzeko ardura ere».

Zigortuak izan diren bi polizek ziegak zaintzen zituzten bitartean bikote horrek identifikatu ez duen hirugarren bat bertara sartu zen. Poliziok ez zieten bere nagusie jakinerazi hirugarren polizia hori Rita M. emakumea atxilotua zegoen ziegara sartu zenik.

Hirugarren akusatua, errugabe atera dena, ez dute espedientatu.

Egunkaria -n bisitan

Laudioko Institutuko ikasleak - DBHko 3. maila

Begoña Rubioren omenezko hiletak.

Joan zen astelehenean Gasteizen eraildako Begoña Rubio 28 urteko abokatuaren omenezko hiletak egin ziren atzo arratsaldean Zaramaga auzoko San Franzisko Asiskoaren parrokian. Senideen nahiz lagunen dolua bistakoa izan zen elizkizunak egin bitartean. Rubioren familiakoak haserre agertu dira hedabideek kasuaren inguruko informazioa eman duten moduagatik. Argazkian, besteak beste, Arabako Abokatuaren Elkartearen zenbait kide ageri dira.

MIREN SAEZ

Inclan: «Zazpi aldiz heriotza gehiago eragiten ditu tabakoak trafikoak baino»

Tabakoaren keak kaltea erretzaileari zein ondokoari egiten diela gogorarazi du

G. Agirre / Bilbo

Tabakoak urtean «trafikoak baino zazpi aldiz heriotza gehiago eta hiesak baino 70 aldiz gehiago» eragiten duela adierazi zuen atzo Gabriel Inclan Eusko Jaurlaritzako Osasun sailburua. «Osasunari egiten dion kalteagatik, tabakoa arriskutsuagoa da trafiko istripuak, hilketak, heroina eta alkohola dena batera baino», esan zuen Inclanek.

TABAKORIK gabeko Nazioarteko Egunaren kariaz, Euskal Autonomia Erkidegoko (EAE) tabako kontsumoari eta horrek eragiten dituen kalteei buruzko prentsaurrekoa eman zuen Gabriel Inclan Osasun sailburua atzo Santa Marinako ospitalean.

Inclanek adierazi zuenez, «EAEen urtero gertatzen diren 3.000 heriotza goiztiarren erantzule nagusia tabakoa da; heriotza horiek erraz asko saihestu zitezkeen, edo gutxienez nabarmen atzeratu». Ildo beretik, «tabakoaren keak erretzen duenari eta ondoko lagunei egiten die kalte, batzuk kontrakoa argudiatzen tinko ahalegintzen badi-ere», azpimarratu zuen.

Erretzaileek patologia mota batzuk pairatzeko —eztula,

JOSEBA OLALDE

Gabriel Inclan, Eusko Jaurlaritzako Osasun sailburua.

katarroa edota arnas aparatuko gaixotasunen larritzea (bronkitis eta asma)— eta beste patologia batzuen bilakaera larritzeko joera daukarela azaldu zuen. Esan zuenez, «ez da arraroa 15 urtekin erretzen hasten den pertsona batek 45 urtera heltzen denean bronkitis kronikoa edo biriketako enfisema jasatea. Horretaz gain, tabakoak gaitz kardiobaskularren eta tumoreen agerpen goiztiarra eragiten du».

Inclanek gogoratu zuenez, erretzaileek «erretzen ez dutenak baino 20 aldiz arrisku handiagoa dute biriketako minbizia izateko», eta taba-

tabakoaren keak kutsatutako airea arnastera behartuta dauden lankideenak».

Tabakozaletasunaren Murrizketa eta Kontrolerako Prebentzio Planak tabakoarekiko menpekotasuna uzten duten lagunen kopurua areagotzea helburu nagusi duela azaldu zuen Inclanek. Azken urteetan EAEen 200.000 lagunek baino gehiagok erretzeari utzi diotela nabarmendu zuen.

koa «arterioesklerosia gartzeko hiru faktore garrantzitsuenetako bat da —mendealdean lehenengo heriotza kausa da arterioesklerosia—».

Testuinguru horretan, Osasun Sailak «tabako kontsumoaren kontrako borrokan, eta bereziki tabakozale-tasun pasiboa eta bere ondorioak saihesteko ahalegin berezia eta etengabea egiteko borondatea» berretsi zuen Inclanek. «Erretzen ez duten pertsonen osasuna eta eskubideak defendatu nahi ditugu, eta bereziki, haurrenak, adinagatik osasun egoera onean ez dauden lagunenak edo hainbat arrazoiengatik

Erdaraz euskaraz baino hauteskunde eztabaida gehiago emango dituzte Euskal Telebistan

■ *Bi hizkuntzetan debate kopuru bera ematea erabaki zuen Administrazio Kontseiluak*

I. Murua Uria / Donostia

EUSKAL TELEBISTAK hauteskunde kanpainako bederatzi eztabaida emango ditu gazteleraz eta bi euskaraz, EITBko Administrazio Kontseilu berriak bi hizkuntzetan hamarna egitea erabaki zuen arren.

ETBko zuzendariak Administrazio Kontseiluaren irizpideak alde batera utzi izana «onartezina» dela salatu dute EHko hiru kontseilariak, eta gaia aztertzeko Administrazio Kontseiluaren bilera berezia eskatu dute.

Bingen Zupiria ETBko zuzendariak Administrazio Kontseiluaren irizpideak kontuan hartu dituela baina programazioa erabakitzea ETBko zuzendaritzari dagokiola adierazi dio EGUNKARIARI. «Administrazio Kontseiluak eskatzen digu hogeita debete produzitu eta emateko, baina guk ez dugu ez giza baliabiderik ez baliabide teknikorik hori egiteko».

Euskaraz hamar eztabaida eginez gero, Zupiriaren hitzetan, «sei edo zortzitan solaskide gehiago izango lirateke erdaldu-nak, euskaldunak baino. Solaskideen hizkuntzaren arazoa ez dute kontuan hartu».

Martuteneko presoek xiringa programa bat jartzeko eskatu dute

Horren berri eman dio espetxeko plataformak Jaurlaritzari

PABLO S. QUIZA

Martutene espetxeko plataformako kideak, atzoko prentsaurrekoan.

Arantxa Iraola / Donostia

◀ **Egoera zaila da Martuteneko espetxean. Presoen %60 drogazaleak dira, eta haien artean %80 hiesaren birusak kutsatuta daude. Datu horiek Martuteneko Espetxeko Plataformako kideek eman zituzten atzo eta, besteak beste, presoek aspalditxotik ahotan duten eskari jakin bat ekarri zuten gogora: xiringak trukatzeko programa bat.**

ESKAERA hori egiteko bilera egin zuten asteazkenean plataformako kideek —presoen eskubideen alde diharduten hainbat talde daude barruan— Eusko Jaurlaritzako Droga Gaietarako Idazkaritzako ordezkariekin. «Izan ere, duela bi urte egin zuten Martuteneko presoek xiringak trukatzeko programa bat izateko eskaera, baina ez dute erantzunik izan», esan zuten atzo Askagintza taldeko

bozeramaile Txus Congilek, plataformaren kexuaren berri argi eta ozen emanez.

Horregatik, agintariei kexua azaldu diete plataformako kideek duela bi urte egin dako eskaerak bere hartan dirauela eta. Asmo horrekin, Martuteneko 60 presok oraintsu sinatutako gutun bat aurkeztu diete. «Izan ere, badakigu espetxeetan heroina dagoela», esan zuten Congilek. Haren ustez, ezin dira begiak itxi egoera horren aurrean.

Jaurlaritzaren partetik ez dute, hala ere, erantzun baikorrik jaso. Espetxeen ardura Espainiako Gobernuarena dela erantzun diete, eta borondatea guztiz aldekoa bada ere zaila dela horretan aurrera urratsak egitea. Hala ere, bada ekimen aitzindari bat EA-En: Basauriko espetxekoa.

Duela bi urtetik hona xiringak trukatzeko programa bat dute bertan. Horri esker, konfidentzialtasun osoz, xiringak eskura ditzakete bertako presoek. Ekimen hori Espainiako Gobernuaren eta Jaurlaritzaren arteko hitzarmen bati

esker jarri zen abian. EAEn kasu bakarra dela salatu zuten atzo, orde.

Horregatik, arazoa konpontzeko eskatu zuten plataformako kideek. «Presoak ezin dira zain egon Jaurlaritzak

espetxeen trasferentzia lortu arte. Gaur behar dituzte xiringak, ez bihar», azaldu zuten.

Bide batez, Martuteneko presoek eskaintzen zaien osasun zerbitzua kaskarra dela salatu zuten.

Bic bolaluma

Xiringarik ez, eta drogaren premia. Egoera horri aurre egiteko, presoek xiringak Bic bolalumekin egin behar izaten dituztela azaldu zuten atzo, ke-xati eta haserre, haien aldeko plataformako kideek.

laburrean

■ Udaberri Jaia 99 eta X. Sagardo Eguna ospatuko dute larunbatean, Oiartzunen

AURTENGO Udaberri Jaia eta X. Sagardo Eguna ospatuko dute larunbatean Oiartzunen (Gipuzkoa). AEK-ko Intxixu euskaltegiak antolatu du jaia, urtero bezala. Goizean, eskulangintza azoka izango da. Arratsaldean, berriz, sagardoa dastatzeko modua izateaz gain, I. Sagardo Txapelketan parte hartu ahal izango da. Sagardo Txapelketan afaltzen gertzen diren guztiek esku hartu ahal izango dute, sagardorik onena izendatzeko. Afari txapelketan 12 sagardotegik parte hartuko dute. Afaria Girizia tabernan izango da.

■ Familia Harrerako egitarauaren barruan adin txikikoentzako sendiak bilatzen ari dira Bizkaian

BIZKAIKO FORU ALDUNDIAK aurrera ateratzen duen Familia Harrerako egitarauaren barruan, 7 urtetik gorako adin txikikoak zaintzeko familiak bilatzen ari dira. Inmaculada Loroño Bizkaiko Gizartekintzako diputatuak kanpainaren bigarren epea aurkeztu zuen, eta, azaldu zuenez, familia harrerako egitasmoaren helburua da adin txikikoei eskaintzea berezko familian ezin aurki dezaketen «familia giro egokia». «Edozein umek familia batean bizitzeko eskubidea du, eta bere familian ezin badu lortu inguru egoki bat, bada, ordeztu familia batean aurkitu nahi diogu», esan zuten diputatuak. Egun, harrera zentroetan bizi dira haur horietako gehienak.

■ Aiara haranean gasa ikuskatzen ustez iruzurgile bat dabilela ohartarazi du Ertzaintzak

AMURRION eta Urduñan bost pertsonak salaketa jarri dute, gasa ikuskatzera joan den pertsona baten kontra. Salatzaileek azaldu dutenez, Repsol Butano konpainiako langile zela esanez agertu zitzaizen azterketa egitera pertsona bat, eta ustez konpainiaren izenean egin behar zuen azterketagatik 5.000 pezeta eskatu zizkien. Ertzaintzak jakinarazi duenez, iruzurgilea 25 urte inguruko gaztea da, eta aurretik ingurune horretan Repsol Butano enpresako kolaboratzaile izan da.

■ Preserbatiboak saltzeari uko egiten dioten Nafarroako hainbat botikariren jarrera salatu dute

NAFARROAKO Hiesaren Kontrako Batzordeak, EHGAMek, Lamatzak, Egizan-ek eta Mandragorak gogor salatu zuten atzo Nafarroako zenbait botikariren jarrera, uko egiten baitiote preserbatiboak saltzeari. Elkarre horek salatu zuten, jarrera horrek eraso egiten dio sexu askatasunari, eta dei egin zioten gizarteari aldarrika dezan baldintzarik gabeko sexualitatea, errespetuzkoa eta konpartitua. Bost elkarteek oso ontzat jo zuten Iruñeko Udalak haiek aurkeztutako mozioa onartu izana. Mozioak preserbatiboak saltzeari uko egiten dioten farmazien jarrera salatzen du.

XOUSE SIMAL

Bilboko tranbiaren lehen urratsa. San Mames eta Atxuri batuko dituen Bilboko tranbia eraikitze lanen lehen fasea atzo hasi zen, Euskalduna jauregi ondoko zabaldegian. Ekitaldian gizarte, ekonomia eta politika alorreko hainbat lagunek hartu zuten parte. Aurreikuspenen arabera, lehen fasea 2001. urtean bukatuko da. Tranbia San Mames, Euskalduna jauregia, Abandoibarra, Guggenheim museoa, Zubiziru, Abando, Arriaga antzokia eta Marzana kaitik igaroko da. Bigarren fasean Basurtura helduko da.

Klonazioa 'Dolly' ardia

Telomeroak labur

'Dolly' adin bereko ardiak baino bizkorrago zahartzen ari ote den
susmoa hartu dute ikertzaileek

Dolly ardi
klonatua 1998an
erditu zen
lehenengo aldiz.
Dolly bera eta
haren arkume
Bonnie ageri dira
irudian.

Telomeroak dira arazo. Osasuntsu dago Dolly ardi klonatua, adin bereko ardiak bezain sendo eta indartsu, baina telomeroak besteak baino laburragoak ditu. Kromosomen izkinak motzagoak dituela, alegia. Zelulak zatitzen diren neurrian txikitzen joaten dira telomeroak: zenbat eta zaharragoa izan, orduan eta telomero laburragoak.

Eta Dolly-k, munduko ardi famatuenak, hiru urte baino ez dituen arren, urte batzuk zaharrago diren ardien tamainakoak ditu kromosomen muturrak. Sei urteko ardi baten zelula bat baliatuz klonatu zuten, baliteke Dolly-ren zelulen adina bederatzi urtekoa izatea; hots, klonaziorako erabili zen ardiaren adina gehi Dolly-rena. Hipotesia besterik ez da.

Edinburgoko Roslin Institutuko zientzialarien susmo txarrak baieztatuz gero, Dolly ohi baino azkarrago zahartzen ari da. Eta bizitza laburragoa izango luke.

Dolly-ren leinuaren etorkizuna ere jokoan legoke. Dolly bi aldiz erditu da: Bonnie eka-

Bizitza laburra

Ikertzaileen
susmoak
baieztatzen badira,
Dolly beste ardiak
baino bizkorrago
zahartuko da

ri zuen mundura 1998an, eta aurten hirukiak ekarri zituen. Arazorik gabe, baina baliteke belaunaldiz belaunaldi zelulen zaharraren arazoa biderkatzea.

Beste hamar ardirekin alderaketa

Munta handiko kontua da hau Dolly-ren sortzaileentzat. Izan ere, ikerketaren azken helburua ezaugarri genetiko hobetuko ardia lortzea da, eta ondorengo asko izan ditzala, ondorengo horiek proteina terapeutikodun esnea eman dezaten.

Edinburgoko zientzialariek beste hamar ardiren telomeroekin alderatu dituzte Dolly-

renak. Hamar horietarik bi klonatuak dira, baina ez zituzten ardi nagusi baten zelularekin klonatu, enbrioi-eta fetu-zelulekin baizik. Beste zortziak ardi normalak dira. Roslin Institutuko ikertzaileek Nature aldizkarian argitaratu berri dituzten ondorioetan ageri denez, Dolly-renak dira telomero laburrenak, baina beste bi ardi klonatuenak ere besteenak baino txikixeagoak dira. Beraz, ardi klonatuen kromosomak artaldeko beste kideenak baino narriadura handiagoa izan dute. Eta kalte-tuenak Dollyrenak berarenak dira, adin nagusiko ardi baten zelula baliatuz klonatu zuten bakarrarenak.

Baliteke gauzak bere onera etortzea, baina baliteke Dolly ziztu bizian zahartzea eta aurki hiltzea. Hori gertatuz gero, klonazioaren gaineko ikerkuntzaren ondoan galdera ikur handia paratuko da. Eta giza klonazioaren posibilitatea are urrunago eraman-go du.

Imanol Murua Uriak
DONOSTIA

Bidasoaldeko Emakumeak pozik azken epaiarekin

Alarde tradizionala ekitaldi publikoa dela adierazi zuen Irungo epaileak

Erredakzioa / Donostia

IRUNGO Epaitegiak Betiko Alardeari buruz emandako epaiarekin pozik dagoela adierazi zuen Bidasoaldeko Emakumeak taldeak atzo. Irungo 3. Instrukzio Epaitegiak atzera bota zuen Bidasoaldeko Emakumeek Betiko Alardearen aurka aurkeztutako errekurtsioa, baina Alardea pribatua barik publikoa dela baietsi duelako egin dute balorazio ona Bidasoako Emakumeek, prentsa agiri baten bitartez.

«EAEko Auzitegi Gorenak Irungo Udalaren aurkako epaia eman zuenean, epai horrek botere publiko guz-

tiak eta herritar guztiak lotzen dituela iritzi genion. Baina Alarde tradizionalaren antolatzaileek epai horri iruzur egin eta pribatu deitu zioten Alardea antolatu zuten», dio prentsa oharrak.

Irungo epaileak, Alardea pribatua ez dela adierazteaz gain, Alardea manifestazioa ez dela ebatzi zuen eta, beraz, ikuskizun publikoen arauen barruan jokatu behar duela, Bidasoaldeko Emakumeek nabarmendu zuten.

Eusko Jaurlaritzaren ikuskizun publikoei buruzko arautegiak debekatu egiten ditu «ekitaldi publiko diskriminatorioak».

KOOPERATIBEK ETEKIN GEHIENAK KAPITALIZATU DITUZTE BEREN GARAPENA FINANTZATZEKO

MCCk aurten 75.000 milioi irabazi eta 3.900 lanpostu sortzea aurreikusita du

■ Korporazioak inoiz baino errentagarritasun handiagoa lortu zuen iaz, emaitzak %32 gehituta, eta aurten %8,8 handituko ditu

■ Industria eta Banakuntza taldeen salmenten balioak bilioi bat gaitutuko du aurten lehengo aldiz: 1,025 bilioikoa izango da

■ Arrasateko kooperatibek 88.000 milioi pezeta inbertituko dituzte aurten, inoiz baino diru gehiago urte bakar batean

Joseba Aiarza / Arrasate

ARRASATEKO kooperatiben-
tzat iazko urtea «bikaina»
izan zela esan zuen atzo
Antonio Cancelo MCCko pre-
sidenteak, korporazioaren
emaitzak aurkezteko ekital-
dian. Egoera ekonomiko
faboragarriarekin batera,
«barne kudeaketaren hobe-
kuntza» azpimarratu zuen
Cancelok emaitza onen zer-
gatiak aipatzean.

MCCko Industria, Finantza
eta Banaketa taldeen bilaka-
era onari esker, korporazioak
inoiz baino errentagarritasun
handiagoa lortu zuen: 68.907
milioi irabazi zituen, aurreko
ekitaldian baino %32 gehia-
go.

Kooperatiben politikaren
ondorioz, etekin hauek gehienak kapitalizazioa
zuzendu dira, kooperatiben
hazkundera eta inbertsioak
finantzatzeko. Horrela,
MCCren diru baliabideak
%20 hazi eta 473.064 milioi
pezetara heldu ziren.

Etekinen kanpo, Cancelok
enplegu sorrera ere nabar-
mendu zuen, «kooperatiben
oinarri soziala hortxe islatzen
baita». MCCk guztira 7.732
lanpostu eratu zituen, eta
kooperatibetako lan-taldea
42.129 lagunek osatzen
zuten 1998aren amaieran.

Iazko lorpen nagusien arte-
an, MCCk hiru kooperatiba

gehiago bereganatu, enpre-
sak sustatzeko departamen-
tu bat eratu eta sinatutako
lankidetzak akordioak nabari-
tu ditu Cancelok. Akordio
hauek EAEko eta Nafarroako
gobernuekin, ONCEekin,
ASLEekin, EAEko eta Nafa-
rroako unibertsitateekin,
Mapfreekin eta Deustuko
Unibertsitate nahiz Ibermatika
enpresarekin sinatu ditu.

Biltzarra eta egitasmo estrategikoa

Bestalde, MCCk urteko bil-
tzar nagusia egin zuen here-
negun. Bertan, kooperatibek
ohiko oinarriak berretsi
zituzten -kooperazioa, par-
taidetza eta erantzukizun
soziala-, eta ideia berri bat
gehitu zioten euren filosofia-
ri: berrikuntza hain zuzen
ere. Biltzar honetan oinarri-
turik, MCC 2001-2004 urtee-
tarako plan estrategikoa
prestatzen hasiko da.

Aurtengo ekitaldiari begira,
eta azken bi urteetako bilaka-
era onaren ostean, MCCko
kudeaketa egitasmoak iazko
emaitzak errepikatzeke hel-
burua jasotzen zuen. Hala
ere, aurtengo ekitaldiaren
martxa ikusita, helburu hori
gaitutzea espero du orain
MCCk: etekinak 75.000 milioi
pezetara helduko dira, iaz
baino %8,8 gehiago. Korpora-
zioak, 3.900 lanpostu sortzea
aurreikusten du.

JAVIER ETXEZARRETA / EFE

MCCko zuzendaritza taldeak 1998 urteko emaitzak jakinarazi zituen atzo.

MCCren emaitzak (milioi pezetan)

Kontzeptua	1997	1998	Aldaketa (%)	1999 (Preb.)	%
Emaitza orokorrak	52.316	68.907	31,7	75.000	8,8
Inbertsioak	62.837	70.763	12,6	88.000	24,3
Salmenta orokorrak	726.706	889.760	22,4	1.025 biloi	15
Industria salmentak	343.962	391.461	13,8	430.000	10
Banaketa salmentak	382.744	498.299	30,2	595.000	19
Langile kopurua	34.397	42.129	22,5	46.029	9,2

Bilioi bat baliabidetan

■ MCCko Finantza taldearen arduradun Juan Maria Otaegik interes tasen jaitsiera azpimarratu zuen iazko gertakizun nagusien artean. Jaitsiera horrek bitartekaritza marjinen murriztea ekarri zion Euskadiko Kutzari, beste finantza entitateei bezalaxe, baina «hobekuntza ekonomikoak eragindako negozioaren hazkundera konpentsatu egin zuen murrizte hori».

Euskadiko Kutzak merkatu kuota handitu eta 19.182 milioi pezeta irabazi zituen iaz (aurreko ekitaldian baino %14 gehiago). Mailegu inbertsioa %17 hazi eta 513.172 milioi pezetara heldu zen. Bezeroen baliabideak, berriz, 949.769 pezetara heldu ziren (%13 gehiago). Aurten, baliabide hauek 110.000 pezeta gehitu (%12 gehiago) eta bilioi bat pezetako kopurua gaitutuko dutela iragarri zuen Otegi.

Industriak enplegua sortu

■ INDUSTRI taldeko kooperatibek ekoizpena eta salmentak nabarmen gehitu zituzten iaz, nahiz eta urtearen bukaeratik hona moteltzea nabaritu, Jose Maria Aldekoa arduradunaren hitzetan.

Talde honetako zazpi sailtako -autogintza, osagarriak, eraikuntza, industri ekipamenduak, etxebizitza, ingeniariaritza eta makina-erreminta- kooperatiben salmentak 391.461 milioi pezetara heldu ziren (%14 gehiago), eta horietatik %47 esportazioak izan ziren. Inbertsioak 31.400 milioi pezetarenak izan ziren, eta 788 lanpostu eratu ziren, aurreko ekitaldian ez bezala. Aurtengo ekitaldirako industri kooperatibek 430.000 milioi pezetaren salmentak espero dituzte (%10 gehiago); horietatik 218.000 milioi esportazioetatik.

Eroskik hazkunderari eutsi

■ EROSKIK hazkunderari eutsi eta saltoki gehiago zabalduko ditu aurten. Constan Dacosta MCCko Banakuntza taldearen arduradunak azaldu zuenez, Espainiako Estatuko merkataritzaren kontzentrazio prozesuak aurrera jarraituko du, Europako beste lurraldeekin -Alemania, Frantzia edo Portugal- alderituta oraindik txikia delako.

Eroskiren salmentak 498.299 milioi pezetara heldu ziren iaz, %30 hazi ostean, eta hazkunde prozesuan egindako inbertsioak 36.120 milioi pezetarenak izan ziren. Aurten, berriz, salmentak %19 gehitu eta 595.000 milioi pezetara heldu espero du Dacostak, eta inbertsioak 42.000 milioi pezetara. Bestalde, Dacostak agertu zuen Gespa sozietatearekin langileak gehiago inplikatzea bilatzen dela.

Bilboko Portuan garraiolarien «mafiak» daudela salatu du PSE-EEK Legebiltzarrean

Alvaro Amann Garraio sailburuak adierazi du ez duela horrelakoen berririk

Erredakzioa / Donostia

Bilboko Portuan garraiolarien artean mafiak daudela salatu zuen atzo Jose Antonio Maturana PSE-EEKo parlamentario eta Garraio sailburu ohiak. Garraiolari «mafiak» horrek ekar ditzakeen arazoak ohartarazi zuen, eta egotzak horrela jarraituz gero «Ertzaintzak esku hartu» beharko duela azaldu zuen.

BILBOKO Portuan 1.000 kamioilari inguruko talde batek legez kanpoko konkurrentzia egiten duela salatu zuen atzo Jose Antonio Maturana PSE-EEKo parlamentario eta Garraio sailburu ohiak. Garraiolari «mafiak» horrek ekar ditzakeen arazoak ohartarazi zuen, eta egotzak horrela jarraituz gero «Ertzaintzak esku hartu» beharko duela azaldu zuen.

Alvaro Amann Garraio sailburuak adierazi zuen ez zekiela Bilboko Portuan horrelako kasurik zegoenik. Era berean, Europar Batasuneko erregelak kasuak badirela aipatu zuen, eta konponbidea «sektorearen birmoldatzea» dela. «Interbentzio gogor batekin ez da sekula konponduko», erantzun zion Amannek Maturanari.

Salaketa ez da berria

Atzo Jose Antonio Maturanek egin zuen salaketa ez da berria. Izan ere, 1998ko abenduan Jose Angel Cortes Bilboko Portuko zuzendariak adierazi zuen 1.000 garraiolari inguruko talde batek legez kanpoko konkurrentzia egiten zuela mafiak gisa ari zirela. Cortesek esan zuen garraiolari talde horrek baldintzak eta prezioak inposatzen zizkiela bezeroari. «Prezioak ez dira adosten, inposatu egiten dira. Talde horretatik kanpo dauden garraiolariak nasetara joan dadin eragozten dute. Lan egiteko baimena dutenen zerrenda itxi bat dago, eta hori guztia mehatxuekin eta presioekin lortzen dute», esan zuen.

Bilboko Portuko egoera dela eta, Arabako hainbat enpresa Valentziako Portua erabiltzen hasia dela azaldu zuen Cortesek. Adierazi zuenez, enpresentzat merkeagoa da urrunagoko portu batetik merkantzia ekartzea. Izan ere, garraiolari talde horrek bere prezioak inposatzen ditu, merkatukoak baino askoz garestiagoak. Hala, Bilboko Portuan edukiontzi bat mugitzea 239 pezeta kos-

mentarioak. Hala ere, Alvaro Amann Garraio sailburuak adierazi zuen berak ez duela horrelakoen berririk. Maturanek egindako salaketa ez da berria, aurrez Bilboko Portuko zuzendari Jose Angel Cortesek ere

gauza bera esan zuen eta. Horretaz gain, mafien inguruan ikerketa egiten ari da apirilaz geroztik Konkurrentzia Epaitegia, CEMT Espainiako Garraiolarien Konfederazioaren salaketa bati jarraituz.

Bilboko Portuko garraiolari talde batek legez kanpoko konkurrentzia egiten duela esan du PSE-EEK.

tatzen da, eta Rotterdamgo Portuan, esate baterako, 142 pezeta.

Espainiako Garraiolari Konfederazioak ere (CEMT) Bilboko Portuan dagoen egoera salatu zuen Espainiako Ekonomia Idazkaritzan. Idazkaritzako Konkurrentziaren Sailak ikerketa hasi zuen Bilboko Portuko egoera aztertzeko, eta txosten sorta bat egin zuen. Txosten horietan Jose Antonio Cortesek salatutako egoera azaltzen zen, hau da, garraiolari talde batek bezeroei prezioak eta baldintzak inposatzen zizkiela.

Espainiako Ekonomia Idazkaritzaren txostenei jarraituz, Konkurrentzia Epaitegiak esku hartu zuen, eta beste ikerketa bat hasi zuen joan den apirilean.

Javier Miranda CEMTeKo idazkari nagusiak adierazi zuen Bilboko Portuko egoera hori aldatu beharra dagoela. «200 kilometro baino gutxiagora merkantzia eraman behar denean, zerrenda batean daudenek bakarrik garraia dezakete», azaldu zuen.

Amann eta Maturanaren arteko lehia

■ ALVARO AMANN Garraio sailburuak eta Jose Antonio Maturana PSE-EEKo parlamentario eta Garraio sailburu ohiak lehia gogorra izan zuten atzo Gasteizko Legebiltzarrean. Maturanek Bilboko Portuan dagoen egoera «larria» dela esan zuen, eta horrela jarraituz gero Ertzaintzak esku hartu beharko duela. «Oso borroka gogorra izan behar du. Kamioiak erreko dira, eta Ertzaintzak esku hartu beharko du, inork ez diolako utzi nahi iraultza zerga hori kobratzeari», adierazi zuen PSE-EEKo parlamentarioak.

Egoera benetan den baino larriago aurkezten ari dela erantzun zion Alvaro Amannek Maturanari, eta berak ere egoera konpontzeko aukera izan zuela Garraio Sailaren buru zelarik. «Lau urte izan zinen zu Garraio sailburu, eta ez zenuen ezer egin. Orain gerra egoera bat aurkeztu duzu, armak eraman beharreko egoera bat Bilboko Portua mafietatik askatzeko», adierazi zuen Amannek.

BBV Credit Lyonnaiseko nukleo gogorrean sartuko da

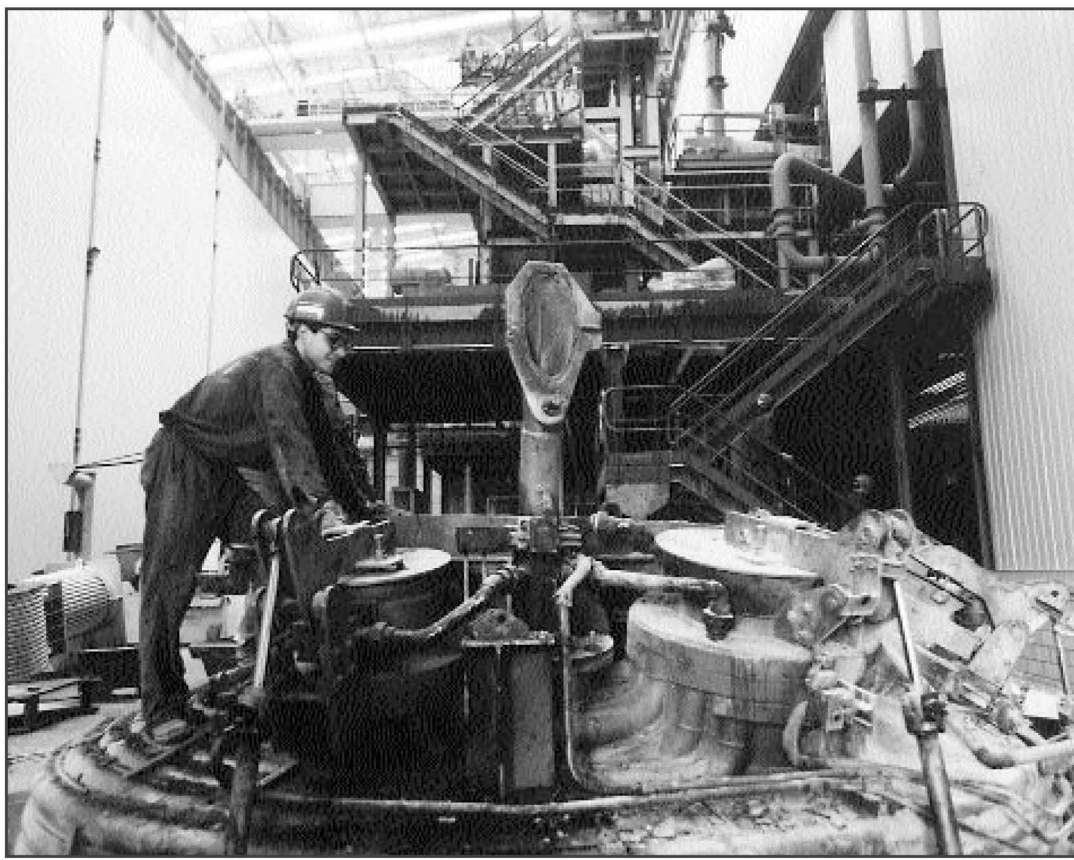
■ *Hasiera batean Frantziako bankuaren kapitalaren %3,75 hartuko du*

Erredakzioa / Donostia

BANCO BILBAO VIZCAYA (BBV) Credit Lyonnais bankuaren akziodun taldearen nukleo gogorreko kide izango dela adierazi zuen atzo Dominique Strauss-Kahnek, Frantziako Ekonomia eta Finantza ministroak. BBVk Frantziako Bankuan izango duen parte hartzea akzioen %3,75ekoa izango dela adierazi zuen Kahnek.

Modu horretan, Frantziako Gobernuak Credit Lyonnaisen gain egingo duen salmenta oferta publikoan (OPV) parte hartuko du BBVk. OPV hori hurrengo uztailaren amaieran bukatuko da, eta orduan jakingo da zenbatekoa den operazioaren balioa.

BBVk poza azaldu zuen Frantziako Gobernuak Credit Lyonnaiseko nukleo gogorrean sartu duelako. «BBV da nukleo gogorrean dagoen atzerriko hiru bankuetako bat. Horrek erakusten du Frantziako agintariekin eta Credit Lyonnaisekin BBVri buruz oso iritzia onak daukatela», azpimarratu zuen bankuak. Credit Lyonnais Hego Amerikako merkatuan sartzeko aukera ikusten du horrela.

XOUSE SIMAL

Bizkaiko metalgintza sektoreko enpresetan hainbat prestakuntza ikastaro egingo dute aurten.

Metal alorraren hazkundera nabarmen moteldu da Bizkaian

Lehen hiruhilekoan %1 baino ez da hazi sektore horretako produkzioa

Erredakzioa / Bilbo

Bizkaiko metalgintzan hazkundera oso nabarmen moteldu da. Iazko lehen hiru hilabeteetan ekoizpenak %18 egin zuen gora, eta aurten epe berean %1 baino ez. Bizkaiko Metal Enpresen Federazioko (FVEM) ordezkariak ohartarazi dutenez, «aurtengo aurreikuspenak ez dira oso onak»

ORAIN arte bildutako emaitzek agerian utzi dute moteltzea nabarmena izan dela oso Bizkaiko metalgintzan; eta urte amaiera bitartean, egoera beretsua izango da. Bizkaiko Metal Enpresen Federazioko (FVEM) aurreikuspenak ez dira «oso onak», Jaime Fernandez elkarteko presidentek adierazi duenez. Urte amaieran, %3ko

hazkundera iritsiko diren ere ez dakite ziurtasunez metalgintzako enpresariak.

FVEMk metal alorreko 800 enpresa biltzen ditu, eta horietan 31.000 lagunek dihardute. FVEMko ardura-dunek adierazi dutenez, metalgintza enpresek «interes handia» dute lan taldeak berritzeko. Lan Harremanen Kontseiluan sindikatuek eta

patronalak adostutako ordezkatzeko kontratuaren helburuetako bat lan taldeak berritzea da, hain zuzen ere. Hala ere, enpresariak «ez aurrera ez atzera» daude gai horri dagokionean, kontratu berriak ofizialki hartuko duen itxura ikusi arte.

Gainontzean, 2000. urte arte indarrean dagoen lan hitzarmenak jasotzen duenaren arabera, prestakuntza ikastaroak egiten ditu FVEMek. Hitzarmen hori UGT eta CCOO sindikatuek baino ez zuten sinatu. Prestakuntza planetan, 2.500 langilek hartuko dute parte. Kalitate ziurtagiriak lortzeko prozedurak ere bultzatzen ditu FVEMek.

laburrean

■ Portlandek 23.000 milioi fakturatu du maiatza arte, iaz baino %68 gehiago

CEMENTOS PORTLAND enpresaren salmentak 23.000 milioi pezetakoak izan dira urtarrila eta maiatza bitartean. Iazko epe bereko emaitzekin alderatuta, %68 egin dute gora Nafarroako enpresa horren salmentek. Atzo akziodunen biltzarra egin zuen Portlandek, eta han zabaldu zituzten aipatutako emaitzak. *Cash-flow*ak (irabaziak gehi amortizazioak) %91 egin zuen gora. Zergak ordaindu baino lehen, Portlanden mozkinak 6.638 milioi pezetakoak ziren, aurreko urteko epe berean baino %125 gehiago. Iazkoa zabaltze urtea izan zen Portlandentzat, Espainian bi lantegi erosi baitzituen: bata Valentzian eta bestea Sevillan. Horrezaz gainera, zazpi harrobi, garraio enpresa bat eta irina egiteko zazpi lantegi eskuratu zuen Portlandek. Nafarroan Alaizko errobiak erosi zituen. Oro-tara, 53.036 milioi pezetako inbertsioa egin zuen porlan enpresak erosketa horietan.

■ Autogintza eta aeronautika enpresek beraien eskaintzen berri eman diete Hegoafrikako ordezkariak

HEGOAFRIKAKO enpresari talde bat Miñano (Araba) parke teknologikoan egon zen atzo, eta bertan Euskal Herriko autogintza eta aeronautika enpresekin bilerak egin zituen. Alor horietako konpainiek beren produktuen eskaintza egin zieten Hegoafrikako enpresei. Izan ere, handik Arabara makina bat abioi etortzen da merkantzia beteta. Abioi horiek, ordea, hutsik itzultzen dira Afrikako muturrean dagoen herri horretara. Atzo egindako topaketaren helburuetako bat bueltako bidaiak esportazioetarako probestea da.

BOB EDMÉ

■ Sindikatuak suprefetarekin bildu dira CGT, CFTC

eta CFTD sindikatuak arduradunak Baionako suprefetarekin bildu ziren atzo arratsaldean, lan denboraren murrizteaz hitz egiteko. 35 orduko lan asteari buruzko akordioak egiteko, suprefetak eman dituen emaitzak oso ertaintzat jo dituzte sindikatuek. Departamenduan 38 akordio izan dira eta 131 lanpostu sortu

Burtsa

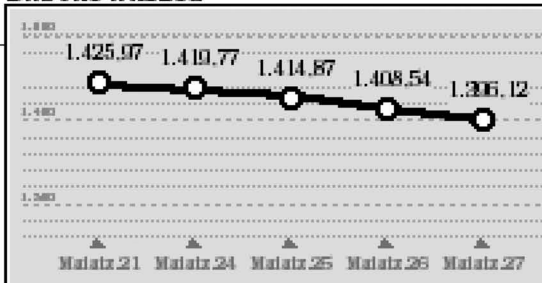
Burua altxatu ezinik

ATZOKO burtsa jardunaldiak agerian utzi zuen Europako inbertsioak nora begira dauden inbertsioak egitekoan. Hiru egun jarraian behera egin ostean, Bilboko burtsak, Europako merkatu garrantzitsuenak bezala, igorera politak lortu zituen sektore gehienetan goizean. Arratsaldean, berriz, joera erabat aldatu zen, Wall Street-en ekitaldiaren hasieran behe-

rakada handiak izan zirelako. Lehen hiru hilabeteak hazkunde ekonomikoa espero baino apalagoak, eta interes tasen igoerari dioten beldurak eragin zituzten New Yorkeko emaitza txarrak.

Jaitsieren artean, aipatzen da BBVren %1,58ko beherakada, Bilbokoak Credit Lyonnais-en akziodun nagusietako bat izango dela jakin den egunean.

Bilboko indizea

-%0,88

Diferentzia

1.396,12

Azken indizea

1.408,54

Aurreko indizea

Dibisen merkatua

	1 Euro
Pezeta	166,386
Libera	25,365
Dolarra (USA)	1,0473
Libra Esterlina	0,6551
100 Yen (Japonia)	1,2805

Beste indizeak

	Indizea	%
New York (Dow Jones)	10.558,72	(-1,34)
Tokio (Nikkei)	16.177,19	(-1,34)
Madrid (IBEX-35)	9.900,90	(-1,06)
Paris (CAC-40)	4.325,44	(-1,15)
Londres (FTSE 100)	6.190,54	(-0,78)
Frankfurt (DAX-XETRA)	5.064,31	(+2,23)
Milano (Milan)	24.168	(-1,26)

■ BANKUETAKO burtsa

entitateek %8 jaitsi dituzte mozkinak. Espainiako Estatuko sei banku nagusietako-Santander, BBV, BCH, Argentaria, La Caixa eta Caja Madrid- burtsa entitateek %8 murriztu zituzten mozkinak lehen hiruhilabetekean, 11.322 milioi peza irabazita. Jaitsiera handienak BCH Bolsa eta BBV Interactivos finantza entitateek nozitu zituzten atzo.

Kosovo Gerra Balkanetan

ZIBILAK HILTZEA ETA JAZARTZEA, MILAKA IHESLARI ERAGITEA ETA GUDA LEGEAK HAUSTEA EGOTZI DIOTE

Kosovoko gerrako krimenak Milosevici leporatu dizkio Hagako Auzitegiak

■ Jugoslaviako Gobernuak erantzun du ez duela onartzen auzitegia, eta akusazioa NATOk bultzatu duela

■ Milosevicekin batera, hiru agintari politiko eta Jugoslaviako armadaburua ere auzipetu ditu Hagako Auzitegiak

■ Bost akusatuen aurkako froga mordoa pilatuta duela azpimarratu du Louise Arbour fiskalak

Erredakzioa / Donostia

SLOBODAN MILOSEVIC Jugoslaviako presidentea eta beste lau agintari gerra krimenak egiteagatik auzipetu ditu Jugoslavia Ohiako Nazioarteko Auzitegiak, atzo ofizialki jakinarazi zutenez. Louise Arbour nazioarteko fiskalaren arabera, Milosevic eta besteak Kosovon gertatutakoaren zuzeneko errudunak dira. Hain zuzen ere, leporatzen zaie «gutxienez» 340 zibil hiltzea —identifikatuta dauden biktimak—, 740.000 lagun Kosovotik kanporatzea, biztanleria jazartzea eta gerra arauak haustea.

Arbourrek azaldu zuenez, nazioarteko auzitegiak astelehenean hartu zuen erabaki hori, Milosevicen eta besteen aurkako probak sendoak direla ikusita. 1999an egingako krimenak baizik ez dizkiote egozten Milosevici, auzitegia oraindik ikertzen ari baita Kroaziako eta Bosniako gerretan Serbiako agintariak izan zuten erantzukizuna.

Milosevicekin batera auzipetuak honako hauek dira: Milan Milutinovic Serbiako presidentea, Vljko Stojilko- vic Serbiako Barne ministroa, Nikola Sainovic Jugoslaviako lehen ministroa eta Dragoljub Ojdanic Jugoslaviako armadaburua. Bostak atxilotzeko eta Holandara, Hagara, eramateko agindua dute Nazio Batuetako kide guztiek. Horrek esan nahi du bost akusatuak ezin direla Jugoslaviatik atera, hala egiten badute atxilotu egingo dituzte berehala.

Arbourrek ez du baztertu ondoko egunotan Jugoslaviako agintari politiko eta militar gehiago auzipetzea.

STR-AP

«Jenerala eta kriminala». 1997ko irailaren 4ko argazki honetan batera ageri dira Wesley Clark NATOkomandanteburua eta Slobodan Milosevic, Belgraden. Orduan, Kosovoko gatazkari ez zion jaramonik egiten NATOk, eta Milosevicek laguntza eman zion Aliantzari Bosniako gerra amaitzeko.

Belgradeko Gobernuak baztertu egin ditu Milosevicen eta besteen aurkako akusazioak. Branko Brankovic Nazio Batuen aurrean enbaxadore lanak egin dituenak esan zuenez,

«guretzat auzitegi hori ez da existitzen eta, hortaz, inculpazioa ere ez». Brankovicen arabera, Jugoslavia Ohiako Nazioarteko Auzitegia «arrazoi politikoenagatik» sortu zuen

Nazio Batuetako Segurtasun Kontseiluak, «horretarako eskumenik ez zuen arren». Hagako Auzitegia bera onartzen du Belgrade, NATOk herrialdeei «jugoslaviarren genozidioa» egotzi baitie.

Akusazioak

1. Gutxienez 340 lagun hiltzea.
2. Kosovotik 740.000 lagun kanporatzea.
3. Kosovoko albaniarak jazartzea.
4. Gerra legeak bortxatzea.

Oztopoa negoziatorako

Iker Aranburu

INOR gutxi espero zuen Hagako Nazioarteko Auzitegiak hain azkar jokatzeko Kosovoko gaian eta Slobodan Milosevic eta haren laguntzaileak auzipetzea. Erabakiak ezustean harapatu du NATO, eta halabeharrez onartu du. Izan ere, Aliantza Atlantikoak ez du auzitan jarri Milosevicen legimititatea eta erabat prest zegoen Jugoslaviako presidentearekin Kosovoko arazoa konpontzeko, 1995ean Bosniako gerra amaitzeko egin zuen

moduan. NATOk herrialdeek ofizialki esan dute Milosevic ez dutela gustuko, baina jugoslaviarrei dagokiela hura boteretik baztertzeko. Jugoslaviako oposizioa sarritan kexatu da bakarrik utzi dutela Milosevicen aurrean.

Orain zailantza sortuko zaio NATOri: bidezkoa eta etikoa al da gerra krimenez akusatutako agintari batekin negoziatzea? Halakorik ez da gertatu azken hamarkadetan, agian akusazio hori mereziko luketen hain-

bat agintaririk lasai asko jarraitzen dutelako. Balkanetan bertan, Franjo Tudjman Kroaziako presidentea badu zeresanik Krajina-ko 500.000 serbiarren kanporatzean.

Ofizialki, NATOk esan du aire erasoen estrategiarekin jarraituko duela, baina egia da Milosevicekin negoziatzeko aukerak urritu direla. Horrekin batera, lur erasoaren aukera indar handiagoa hartzen ari da, Milosevicek arrazoi gutxiago dituelako negoziatzeko.

NATOk ziurtatu du Slobodan Milosevicen auzipetzeak ez duela ezer aldatzen

Errusiako Gobernuak, berriz, bake konponbiderako traba bat dela adierazi du

Erredakzioa / Donostia

Era guztietako erreakzioak sortu ditu Slobodan Milosevic eta Jugoslaviako beste lau agintariren auzipetzeak. Moskuk bizi-ki kritikatu du, bere iritziz, bake irtenbidea are zailago egiten duelako. NATOk, bere aldetik, ziurtatu du ezer ez dela aldatu eta, Milosevicek bere baldintzak onartzen badi-
tu, ontzat hartuko duela.

NATO-KO herrialdeek jarrera bikoitza azaldu zuten Milosevicen eta beste lauren auzipetzeari buruz. Batetik, Aliantzak berak azpimarratu zuen Milosevic onartzen dutela hizlari gisa, eta bestetik, gobernuak oro har esan zuten pozik zeudela Jugoslaviako lehendakaria gerra kriminalizat jo dutelako.

«Ez da ezer aldatu. Milosevicek NATOren bost baldintzak onartu behar ditu, bereziki heriotzak geraraztea, iheslariet itzultzen uztea eta Kosovotik tropak erretiratzeari, esan zuen Jamie Shea NATOko bozeramaileak. Gainera, Sheak nabarmendu zuen negoziatzaileek nahi dutenarekin negoziatzea dezaketela.

Telefonoz Jacques Chirackin hitz egin ondoren, Bill Clinton Estatu Batuetako presidentek txalotu egin zuen Hagako Auzitegiaren erabakia. «Erakusten du aliatuen ekintza morala zela, eta zuzenbidea gure alde daukagula», esan zuen. Halaber, Madeleine Albrightek ziurtatu zuen Milosevicek ez duela inmunitaterik edukiko.

Mosku haserre

Londresen, Robin Cook Atzerri ministroak argi utzi zuen Milosevic oraindik aintzat hartzen duela NATOk. «Bote-rean dagoen bitartean, ez litzateke zentzuzkoa berarekin ez hitz egitea. NATOk onartu egingo luke Milosevicen sinadura, horrekin erre-fuxiatuak Kosovora itzultzen badira».

NATOk beste herrialdeetako gobernuak ere azpimarratu zuten bide diplomatikoa ez dagoela itxita.

Errusiako Gobernuak ez

Louise Arbour, Nazioarteko Auzitegiako fiskal kanadarra.

soslaia

SLOBODAN MILOSEVIC • Jugoslaviako lehendakaria

Balkanetako 'Gorbatxov'?

Slobodan Milosevic Jugoslaviako Errepublikako Federaletako presidentea izendatu zuten Legebiltzar Federaletako bi ganberak, 1997ko uztailaren 15ean. 1987ko urritik ordua arte Serbiako lehendakari izan zen, baina Jugoslaviako agintea hartu zuen, Konstituzioak debekatu egin ziolako Serbiako buruzagi izatea hirugarren agintaldian jarraian.

Balkanetako Gorbatxov zela uste zuen Mendebaldeko artean Serbiako lehendakari ez zenean. Atzerriko agintari politikoek gogoan dute nola Milosevicek eta orduko Serbiako lehendakari Ivan Stambolic komunista ika-mika zorrotz bat izan zuten telebistako saio batean, 1987ko irailean. Alderdi Komunistaren baitan haize berria zen Milosevic, Mendebaldeko gobernu askorentzat.

Iazko otsailean, ordea, nazioarteko gogor kritikatu zuen Milosevic. Kosovoko albaniarren kontra

Jugoslaviako Gobernuak zuen politika salatu zuen. Urtebete eskas geroago etorri zen NATOren aire ofentsiba militarra.

Milosevic 1941eko abuztuaren 20an jaio zen Pozarevacen, Serbiana. Montenegroarrak zituen jaiotzez gurasoak. Latza izan zuen haurtzarora: aitak -pope ortodoxa- bere buruz beste egin zuen, eta amak ere gauza bera egin zuen geroago.

Zuzenbidean lizentziatu zen Belgradeko Fakultatean. Banketxe batean lan egin zuen ondoren. Alderdi Komunistako kide izan zen 1969tik 1982ra, eta Stambolicekin zuen adiskidetasunari esker bihurtu zen Belgradeko Bankuko zuzendari. Stambolicekin esker izendatu zuten Serbiako Komunisten Ligako presidentea 1986an. Baina Milosevicek adiskidetasuna baztertu zuen, eta Stambolicekin akabatu zuen politikoki 1987an, Serbiako lehendakari bihurtzean.

ere gerra krimenez jo behar diren.

Beste arrazoi batzuegatik kexu zen Jean Pierre Chevènement Frantziako Barne ministroa. «Norbaitekin negoziatu nahi duzunean, ezin duzu aldi berean kriminalizat jo», adierazi zuen.

zuen bere haserre ezkutatu. «Erabaki horrek zailtasun handiagoak jarri ditu Jugoslaviako egoera konpontzeko bidean», adierazi zuen Atzerri Ministerioako bozeramaile batek. Antzeko erantzuna izan zuen Serbiaren beste aliatuak, Greziak.

Giza eskubideen alde diharduten elkarrekin, Amnesty International eta Human Rights Watch kasu, txalotu egin zuten erabakia.

Mendebaldean, Julio Anguita espainiarrek Hagako Auzitegiari eskatu zion iker dezala NATOren aire erasoak

Milosevicen aginteak gutxiesten duen egitura

Erredakzioa / Baiona

HAGAKO Nazioarte Auzitegiak hartutako auzipetze erabakiaren ondorioz, Slobodan Milosevic atxilotuta izateko arriskuan litzateke Serbiatik kanpo joanez gero. Serbiana bertan, ordea, ez dauka kezkarik, Milosevicen erregimenak harreman oso txarrak izan baititu beti, Jugoslavia ohian gertatutako krimenak ikertzeko eta epaitzeko 1995ean eratu zen nazioarteko auzitegiarekin. Belgradeko agintariek uko egin diote hasieratik Hagako auzitegiak auzipetutako serbiarren estraditatzeari, eta Kosovoko gerra 1998an hasiz geroztik epaitegi horretako iker-tzaileak herrialdean sartzerik ez dute onartu.

Belgraderen iritziz, nazioarte auzitegiak ez dauka eskumenik Jugoslaviako lurralde nazionalaren zati den Kosovon ikerketarik egiteko, eta jarrera horri eutsi zion Zoran Knezevic jugoslaviar Justizia ministroak Holandako hiriburuan, 1998 urte amaieran egindako bisitaldian. 1999ko otsailean, berriz, Belgradeko agintariek uko egin zioten, berriro ere, Jugoslavia ohiko armadako hiru buruzagi Hagako auzitegiaren esku jartzeari. Mile Mrksic, Miroslav Radic eta Veselin Sljivancanin 1995az gero auzipetuta daude, Vukovar (Kroazia) serbiar indarren eskuetara 1991n erori eta gero izandako 260 herritarren sarraskiarekin ustez zerikusia dutelakoan. «Gure herrikideak ezin ditugu estraditu, eta hauen atxilotzeko eta are gutxiago Hagako auzitegiaren esku ezartzeko asmorik ez dugu behin ere izan», adierazi zuen deplauki Milosevicek.

Grabrielle Kirk Mac Donald epaileburuaren iritzian, «nazioarteko legeak gutxiesten dituen estatu maltzur bat da», eta haren aburuz, «garrantzizkoa da nazioarteko komunitateak neurri tinkoa hartzea Hagako auzitegiaren aginduren betetzeari ezarriak zitzaizkion oztopoei ihardukitzeko».

Kosovo Gerra Balkanetan

Dragutin Ivanovic, Raljako bere etxe suntsituaren ondoan. Bi bilobak hil zizkieten.

Aire bonbardaketak oraindik gehiago ugaritu ditu NATOk

Viktor Txernomirdin gaur helduko da azkenean Belgradera

Erredakzioa / Baiona

Jugoslaviaren aurka daramatzan aire erasoetan, orain arteko irtenaldi kopuru handiena egin zuela asteazken gauean iragarri du NATOk. Tanjug berri agentzia

ATZO arratsalde hasieran jakiterat eman zenez, Viktor Txernomirdin goiz honetan da Belgradera iritsiko, Slobodan Milosevic Jugoslaviako presidentearekin hitz egiteko asmoz. Ostegun arratsaldean joatekoa zen, baina Estatu Batuetako eta Europako Batasuneko ordezkariekin, Stobe Talbott eta Mati Ahtisaarirekin, Moskun herenegun izan zituen negoziaketak atzo arratsalderaino luzatu zirenez, Belgraderat joatea gaur arte atzeratu zuen.

Solasaldi luze horien emaitzez ez zen ezer jakiterik izan, Txernomirdinek, jakina, Milosevicekin komentatu nahi izango baititu lehendabizi. Pentsatzekoa da, haatik, aurrerapausorik eginik ere, Hagako Nazioarteko Auzitegiak Molosevici egotzitako auzipetzeak egoera zaildu egingo duela.

Presio diplomatikoaz gain, NATOk aire erasoei eutsi zien, eta asteazken gauean aliantza atlantikoko gerra hegazkinek 741 irtenaldi egin zituzten. Datu honen berri

eman zuen agirian zehaztuta zenez, martxoaren 24an erasoak hasi zirenetik, jaukimendu gogorrena izan zen herenegun gauekoa. Egindako 741 irtenaldietatik eraso egiteak berak 308 izan ziren, eta horietatik 74ren jomugak aire erasoez babesteko aparatuak izan zirela zehaztu zuen aipatutako agiriak. Kosovon banatutako indar serbiarren aurkako oldartzei dagokienez, NATOk eman zuen jakiterat artilleriaren 10 kokagune, zortzi ibilgailu blindatu, gutxienez bost tanke, mortero jaurtigailu andana, tropen garraiorako Antonov hegazkin bi, lurretik aierako SA-6 misil jaurtigailu bat eta hainbat ibilgailu militar desegin zituela.

Tanjugen arabera, hiru zibil hil ziren Raljan

Aliantza militarren oharra- ren arabera beti, Jugoslaviako beste herrialdeetan gerra hegazkinen jomuga izan ziren 4 munizio gordeleku., irrati edo telebista errepikagailuen

serbiarraren arabera, eraso horien ondorioz, hiru zibil hil ziren, eta beste hiru zauritu Raljako industrialdean. NATOren erasoek jarraitu arren, ahalegin diplomatikoek diraute, eta Txernomirdin Belgraden izango da goiz honetan.

4 kokagune, material militarretako 5 gordetegi, 3 erregai gordailu eta 5 lurreratze eremu. Serbiako Poliziaren unitate bereziak aterpetzen zituen eraikin bat Kula Milician, logistikarako gune bat Livadican eta autobide zubi bat Raskan jo zituen ere NATOk. Aliantza atlantikoa- ren agiriak ziurtatzen zenez, irtenaldietan parte hartu zuten hegazkin guztiak euren baseetara itzuli dira, makurrik jasan gabe.

Tanjug serbiar berri agentzia ofizialak zabalduak albiste baten arabera, hiru zibil hil ziren eta beste hiru larriki zauritu, NATOko gerra-hegazkinek Raljako industrialdearen aurka egindako erasoan. Hedabide horrek zioenez, Belgradetik 30 kilometro hegoaldera kokatutako hiri horretako zenbait bizileku ukitu zituzten misilek. Belgraden bertan eta haren inguruneetan 50 bat misil baino gehiago erori ziren eta, hiriburuaz gain, Nis eta Markovici hiriak gogorre- nik bonbardatuak izan ziren.

laburrean

KALEDONIA BERRIA

■ Gaur aukeratuko dira gobernukideak eta presidentea

MAIATZAREN 9ko hauteskundeen ondoren eratutako Lurralde Kongresuak Kaledonia Berriko Gobernuaren 11 kideak izendatuko ditu gaur. Bi alderdi nagusien artean izandako solasketen ondorioz, aginte nagusi berri horretako zazpi gobernukide RPCRkoak izango dira eta gainontzeko laurak, berriz, FLNKSkoak. Beren artean, gobernukide hauek presidente bat aukeratuko dute, eta, itxura guztien arabera, Jean Leques Noumeako auzapeza (RPCR) izan daiteke hori. Gobernu berriaren eskumenetan izango da herriko lege propioak paratzea eta aurkeztea, Noumeako akordioek finkatutako konpetentzien barruan. Baliodun izateko, gobernuaren erabakiek aho batekoak izan beharko dute. Kongresu Lurraldeaz eta gobernuaz gain, 16 lagunez osatutako Ohitura Senatu bat eta 39 kideko Ekonomia eta Gizarte Batzorde bat osatuko ditu Kaledonia Berriko instituzio berriak.

T U R K I A

■ Gobernua osatzeko akordioa lortu dute hiru alderdik

BULENT ECEVITEK lehen ministro karguari eutsiko dio Turkian, atzo akordioa lortu baitzuen bere gobernua sustengatuko duten beste bi alderdirekin. Ecevitin DSPrekin batera -zentro ezkerre-, eskuin muturreko MHPk eta Ama Aberria kontserbadoreak osatuko dute gobernua. Gehiengo osoa dute hiruren artean.

P O L O N I A

■ Meatzarien protestaren ondoren, nekazariena hasi da

SAMOBROONA sindikatuak deituta, ehundaka nekazari- k trabatu egin zituzten atzo Poloniako hamar errepide nagusiak. Urte hasieran 400 errepide itxi zituzten nekazari- ek, oraingoan bezala, beren produktuentzat prezio altuagoak eskatzeko. Aurreko protesta ez bezala, oraingoa polizi indarrez zapuzteko asmoa duela esan du Krzysztof Budnik Barne ministroordeak. Aste hasieran Gobernuak meatzari- ei eskainitako 400 milioi zloty-ko laguntza izan da Samobroonako laborariak matxinarazi dituen. Meatzari- ek Finantza eta Lan ministerioen egoitzak trabatu zituzten laguntza jaso arte.

E R R U S I A

■ Berak agintzen duela erakutsi nahi du Stepaxinek

ERRUSIAKO Gobernu berriak lehen bilera egin zuen atzo, eta zalapartsua izan zen. Sergei Stepaxin lehen ministroak nabarmendu zuen bera dela buruzagi nagusia, eta berarekin ados ez dauden ministroak kanporatuko dituela agindu zuen. Nikolai Aksionenko lehen ministroordeari zuzenduta zeuden bereziki hitz horiek, anbizio handiko politikoa baita. Oligarkek beren aldeko jende asko sartu dute Gobernuan.

DARIO CARICATO / EPA

Patruileraren aurka. Albania eta Italia arteko Otranto-ko itsasartea zeharkatu nahi zuten etorkinen txalupa batek bete-betean jo zuen atzo mugazainen patruilera untzia. Bost etorkin hil ziren eta beste 18 zauritu. Guztira 37 lagun zihozzen zodiac erako txalupan. Baliteke iheslariak Kosovo-ko albaniarrek izatea.

KURDISTAN OSOAREN AUTODETERMINAZIOA LORTZEKO BORROKA DA ERAKUNDE BERRIAREN LEHEN ZEREGINA

Abdullah Ocalan Ohorezko Lehendakari izendatu du kurduen erakunde gorenak

■ Gaur jakingo da presidentea nor izango den; Ibrahim Ehmed, ziurrenik, Iraken menpeko Kurdistango herritarra

■ PDK eta UPK-k ez dute ofizialki parte hartu Kongresu Nazionalan, nahiz eta UPK-ko kideak bilkuran egon diren

■ Horiek izan ezik, Kurdistan osoko herritarrek parte hartu dute erakunde berriaren bilkuran lehen aldiz

Agurtzane Ormaetxea / Donostia

KURDISTANGO KONGRESU NAZIONALAK amaitu du Amsterdamen egindako bilkura. Astelehenetik atzo arte bileran izan dira lehen aldiz Kurdistan osoko ordezkariak, eta gaur kaleratuko dituzte ondorioak.

Emaitzak jakin aurretik, badago azpimarratzeko gauza bat: Kurdistan osoko herritarrek lehen aldiz biltzea lortu du Kongresu Nazionalak. Hori da Kurdistan osoko kurduen erakunde gorena, eta horren lehendakaria, kurduen buruzagia.

Presidentea nor aukeratu duten ez zen argitu atzo. Baina ziurrenik Ibrahim Ehmed izango da. Halaxe adierazi zion EGUNKARIARI atzo Faruk

Dorok, ERNK Askapen Nazionalerako Kurdistango Fronteko ordezkariak.

Garrantzitsua da kurduen presidentea Ehmed izatea. Iraken menpe dagoen Kurdistango herritarra da Ehmed, eta UPK Kurdistango Aberriaren Batasuneko buruzagi Jalal Talabaniren emaztearen aita.

UPK eta Masud Barzaniren Kurdistango Alderdi Demokratikoa (PDK) ez dira ofizialki egon Amsterdamango bilkuran, baina UPK-ko ordezkari batzuk parte hartu dute. Biak ala biak dira Iraken menpe dagoen Kurdistangoak.

Horiez gain, Kurdistan osoko ordezkariak izan dira Kongresu Nazionalaren lehen bileran.

PHILIPP BARI / AP

Ocalanen aldeko manifestazioa Bonnen iazko azaroan, PKK-ko burua Italian atxilotua zegoenean.

«EEBBen presioa»

Dorok azaldu zigun UPK eta PDK-ren ausentzia: «EEBBen babesa dute Irakeko lehendakari Saddam Husseinen aurkako borrokan, eta estatu batuarren presioagatik ez dira azaldu».

Horri gehitu behar zaio Kurdistango Langileen Alderdiak (PKK) parte hartu duela Kongresu Nazionalan, eta hori «talde terroristak» dela EEBBentzat.

Bada beste arrazoi bat Irakeko kurduen ordezkariak ez egoteko. Horiek eremu auto-

nomoa nahi dute Irakeko Kurdistanen, ez dute autodeterminazioa eskatzen Kurdistan osoarentzat.

Aurrerantzean, Kurdistan osoarentzat autodeterminazioa lortzeko borroka izango da Kongresu Nazionalaren lehen zeregina. Horri helduko dio, eta baita kurduen hizkuntzaren babesari ere. Baina Dorok argi utzi zuen ez direla baztertuko Kurdistanen bizi diren gutxiengoak hizkuntzak.

Abdullah Ocalan PKK-ko buruzagia Ohorezko Lehendakari izendatu du Kongresu

Nazionalak. Ocalan atxilotuta dago Turkiako Imrali uharteko espetxean, epaiketa hasi zain. Heriotz zigorra eskatu zuen Fiskaltzak haren aurka, «talde terroristak» buruzagi izan eta «ekintza terroristak» egitea leporatuta.

Astelehenean hasiko da Ocalanen aurkako epaiketa, ezustekorik gertatzen ez bada. Turkiako Justizia ministro Selcuk Oztekek esan zuen atzo PKK-ko burua juzgatuko duen auzitegiak soilik erabaki dezakeela epaiaren atzeratzea.

Erakunde humanitario eta gobernu ugariak zalantzak azaldu dituzte epaietari buruz. Kezkak dituzte epaiketa zuzena izango ote den. Estatuko Segurtasunerako Auzitegiek (ESA) epaituko dute Ocalan, eta «hori ezin da independente» izan, Giza Eskubideen Aldeko Europako Auzitegiaren ustez. Arrazoiak da ESAko kideetako bat militarra dela, eta Turkiako Gobernuak eta Legebiltzarrek horien etorkizunari buruz eztabaidatzeko asmoa dutela.

Beste kezka da Turkiak indarrean duela heriotz zigorra.

Pinocheten kontra erabaki du berriro justizia britainiarrak

Ez du aintzat hartu estradizio prozesuaren aurkako errekurtsua

Agentziak / Londres

Augusto Pinochet Txileko diktadore ohia Espainiara estraditatzeko prozesuak aurrera segituko du, Britainia Handiko Justiziak ez baitu aintzat hartu defentsak

aurkeztutako errekurtsua. Hain zuzen ere, errekurtsu horren bidez Pinocheten defentsak prozesua luzatzea besterik ez duela nahi uste du Harry Ognall epaileak. Txileko Gobernua, berriz, bat etorri da defentsaren errekurtsoarekin.

LONDRESKO Auzitegi Nagusiko Harry Ognall epailearen iduriko ez dago arrazoirik Augusto Pinocheten aurkako estradizio prozesua eteteko, eta, ondorioz, atzera bota du diktadore ohiaren defentsak aurkeztutako errekurtsua.

Hain zuzen ere, prozesuaren helburua Pinochet Espainiara estraditatu edo ez erabakitzea dela nabarmendu zuen Ognall epaileak, eta, beraz, prozesu horren harian alde guztiek izango dutela estradizioaren aldeko zein kontrako argudioak agertzeko aukera.

Ildo horretatik, defentsak aurkeztutako errekurtsuaren helburu bakarra Pinocheten inguruko auzia luzatzea dela adierazi zuen Ognallek.

Clive Nicholls Pinocheten abokatuak, ordean, oso bestelako ikuspegia agertu zuen: bere ustez, Lorden Ganberako azken epaiak asko murriztu zituen Pinochet estraditatu ahal izateko karguak, eta, ondorioz, prozesua alferrekoa dela. «Lorden Ganberaren arabera, Pinochet delitu batzuentzat bakarrik estraditatu daiteke, eta, hain justu, Espainiak ez dauka jurisdikziorik delitu horietan»,

ADAM BUTLER / AP

Pinocheten aurkako kontzentrazio bat iazko azaroan, Londresen, immunitatea aurreneko aldiz ukatu ziotenean.

arrazoitu zuen estradizio prozesuaren aurkako errekurtsua aurkeztu zuenean.

Erresuma Batuko Lorden Ganberak Pinochet estraditatu ahal zutela ebatzi zuen iragan martxoan, eta horren ostean, apirilaren 15ean, estradizio prozesua abian jartzeko erabakia hartu zuen Jack Straw Barne ministro britainiarrak. Straw ministroaren erabaki horretxan aurka aurkeztu zuen errekurtsua Pinocheten defentsak.

Txileko Gobernuak ere par-

te hartu du errekurtsuaren aurkezpenean, besteak beste, Gobernuaren babesa erabili baitzuen atzo defentsak errekurtsua arrazoitzerakoan.

Bestalde, Ricardo Izurieta Txileko armadaburuak Pinochet diktadore ohiaren defentsa sutua egin zuen herenegun. Hain zuzen ere, militar erretiratuen ekitaldi batean egindako hitzaldi batean, 1973ko estatu kolpea «ekitaldi nazionala» izan zela esan zuen Izurietak.

EMMANUEL DUNAND / EPAS

Kanpaina istilutsua Indonesian. Aurreneko aldiz hauteskunde libreak egingo dituzte Indonesian, eta egunotan kanpainen murgilduta daude. Istilutsua ari da gertatzen kanpaina: atzo, esaterako, 20 pertsona zauritu ziren PPP eta PKB alderdien arteko liskarretan Pekalongan hirian. Golkar alderdiari, berriz, bi egoitza erre dizkiote —erregimenaren alderdia da—. Argazkian ageri direnak PAN alderdi islamistako militanteak dira. Hamar mila bildu ziren atzo Jakarta hiriburuan, kanpainako ekitaldi batean.

Indiak onartu egin du bi ehiza-hegazkin galdu dituela Kaxmir bonbardatzean

Pakistanek dio bere aire eremuan bota dituela, eta pilotuetako bat hil dela

Erredakzioa / Donostia

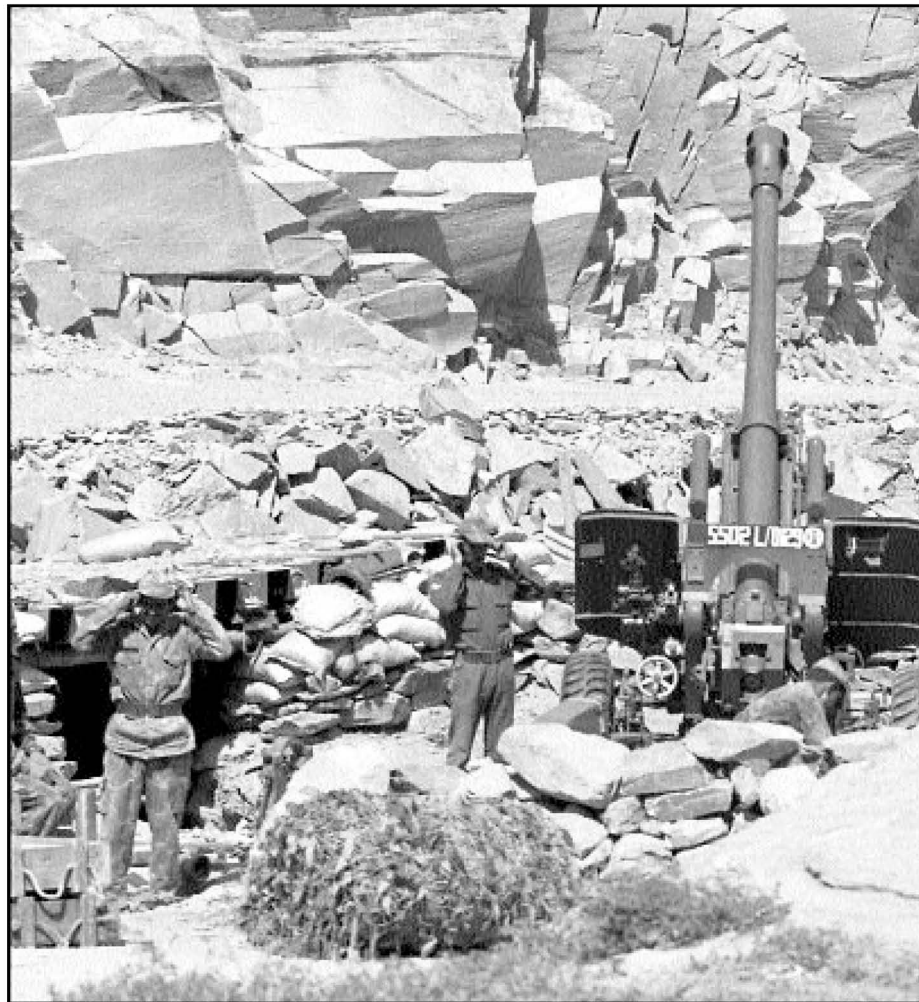
Indiak onartu egin du bi ehiza-hegazkin galdu dituela Kaxmirren, eta pilotuak desagertuta daudela. Pakistanek esan du ehiza-hegazkinak bere aire eremura sartu direla eta behera bota dituela. Gainera, pilotuetako bat hil dela esan du. New Delhik bigarren egunez jarraian bonbardatu du Kaxmir, hara sartu ziren «mertzenario musulmanak» kanporatzeko.

INDIAKO ehiza-hegazkinek bigarren egunez jarraian bonbardatu zuten atzo Kaxmir. Gainera, lurreko tropak posizioak hartzen hasi ziren «mertzenario musulmanak» gotortuta dauden lekuak bakartzeko Kargil, Drass eta Batalik gunetan, Himalaya mendilerroan.

Bi ehiza-hegazkin galdu zituen Indiak atzo, iturri militarrek baieztatu zuten. Iturri horien arabera, Mig-21 hegazkin batek akats tekniko bat izan zuen musulmanen aurkako operazioan ari zela. Lehenago pilotuak jakinarazi zuen akats mekanikoak zituela eta paraxutean salto egingo zuela. Hegazkinaren hondakinak non dauden ez dakite iturri militarrek.

Beste hegazkina Mig-27 bat zen. Lehen hegazkineko pilotua laguntzera joan zen. Pakistango tiroek bete-betean harrapatu zuten eta lurra jo zuen. Pilotu horren berririk eta hegazkinarenik ere ez duela esan zuen Indiak.

Kaxmirko Kontrol Lerroan —Pakistanen eta Indiaren ar-

Indiako soldaduak, jaurtgaiak botatzen Kaxmirko Drasseko inguruetan.

AIJAZ RAHI / AP

teko muga zehazten du— zeuden bi hegazkinak, Indiako iturri militarren azpimarratu zuten.

Pakistanek adierazi zuen bere aire eremura sartu zirela hegazkinak, eta Indar Armatek bota zituztela. Lehen hegazkina goizeko 11:15etan bota zuten, eta bigarrena 11:35etan. Pakistanen arabera, pilotuetako bat hil egin zen eta bestea atxilotu egin zuten. Hegazkinen hondarrak, berriz, Islamabaden menpe dagoen Kaxmirko eremuan daude.

Bonbardaketak asteazke-

nean hasi zituen Indiak. «600 edo 700 inguru mertzenario musulman» sartu ziren hilaren 14an Kaxmirrera eta horiek kanporatzeko hasi zuen operazioa, New Delhiko Gobernuak esan zuenez. «Mertzenarioekin» batera Pakistaneko soldaduak daudela uste du Indiak.

Atzoko operazioan parte hartu zuten Mig-21, Mig-23, Mig-27 eta Mirage-2000 hegazkinek. Hala ere, ez zutela bonbarik erabili esan zuen Indiak, eta gezurtatu egin zuen bonba batzuk Pakistanen erori zirela. Islamabadeko

Gobernuak bestela esan zuen, ordea.

Pakistanentzat, probokazioa

Bonbardaketak «probokazioa» zirela esan zuen Pakistanek, baina Indiak ez du ofentsiba geldituko «Kaxmir intrusoetatik garbitu arte».

Kaxmirren bi heren Indian kontrolpean daude, eta beste herena Pakistanen menpe dago. Lurraldea kontrolatzeko asmoan bitan egin dute gerra New Delhik eta Islamabadek.

Ariel Sharon Likudeko behin-behineko lehendakari

■ Aurreko presidentea, Netanyahu Israelgo lehen ministro ohia, erabat erretiratu da bizitza politikotik

Agentziak / Jerusalem

ISRAELGO oposizioako alderdi nagusiak, eskuineko Likud blokeak, lehendakari berria du atzodanik: Batzorde Zentralak Ariel Sharon izendatu zuen presidente, aurrekoak, Benjamin Netanyahu, duela egun batzuk dimisioa aurkeztu zuelako.

Porrot handia izan zuen Likud blokeak hilaren 17ko hauteskunde orokorretan,

eta horrexegatik aurkeztu zuen dimisioa Netanyahuk. Likudeko lehendakari ez ezik, Israelgo lehen ministro ere bazen ordu arte Netanyahu. Atzo jakin zen, gainera, diputatu kargutik ere dimittitu egin duela Netanyahuk, eta, horrenbestez, bizitza politikotik erretiratu dela.

Esan bezala, Ariel Sharon izendatu zuen atzo Batzorde Zentralak Netanyahuren ordezkari, baina behin-behine-

an. Hasiera batean, beste bi hautagai ere aurkeztu ziren kargu horretarako, baina azkenean erretiratu egin ziren. Sharon oso politikari ezaguna da Israelen, eta, besteak beste, ministro izan zen Netanyahuren gobernuan.

Kargua hartu eta berehala, batasunerako deia egin zien gainerako alderdikideei. «Barne zatiketarik direla eta galdu ditugu Legebiltzarreko zortzi aulki. Horrexegatik, ba-

tuta segitu behar dugu etorkizunean aurrera egiteko», adierazi zuen. Ildo horretatik, Netanyahuren gobernuak Israelentzat oso mesedegarria izan dela azpimarratu zuen Sharonen: «Besteak beste, terrorismoa erabat gutxitzea lortu baitugu».

Aldi baterako izendatu dute Sharon Likudeko lehendakari, baina seguruena, primarioetan ere bera aukeratuko dute presidente.

laburrean

ERITREA-ETIOPIA

■ Etiopiak dio 785 soldadu eritrear hil dituela bost egunetan

MUGAKO mendebaldeko frontean borroka gogorrak izan dituzte Eritreako eta Etiopiako segurtasun indarrek, eta Etiopiakoek 785 soldadu eritrear hil eta 1.800etik gora zauritu dituzte, Etiopiako iturri ofizialen arabera. Eritreako Gobernuak, berriz, joan den astelehenean esan zuen 400 soldadu eritrearretik gora «garbitu» zituztela eta 1.500etik gora zauritu, Mereb ibai ondoan.

SIERRA LEONA

■ Negoziaketak hasi dituzte Gobernuak eta matxinoek

GOBERNUKO eta Sierra Leonako FIB Fronte Iraultzaile Batuko buruzagiak negoziatzen hasi ziren atzo Togon, bake elkarrizketen agenda zehazteko. Gobernuaren ordezkaritza zortzi lagunek osatzen dute eta FIBkoa hamarre. Bi aldeek su-etena hitzartu zuten orain aste-bete, baina borrokak izan ziren astelehenean.

TXINA

■ Pekingo Gobernuak Errusiarengana inguratu nahi du

EEBB-EN jarrera «prepotentetik» alden du eta Errusiarengana hurbildu nahi ditu harremanak Txinako Gobernuak. «Estatu Batuek eutsi egiten diote Gerra Hotzari, eta orain beste arerio bat bilatu nahi du», salatu zuen atzo Pekingo Egunkaria egunkari ofizialak. Pekinen arabera, Bill Clinton lehendakari estatu batuen espioitza militarren errudun egin nahi du Txina.

KOLONBIA

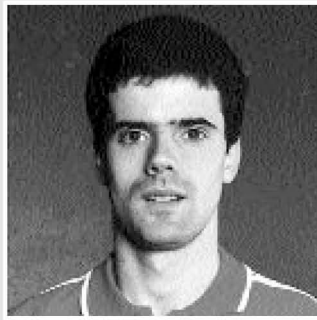
■ Bake prozesuak aurrera segitzen duela esan du Pastranak

ANDRES PASTRANA Kolonbiako presidentea Indar Militarretako eta Poliziako komandanteekin bildu zen atzo, Ricardo Llorentek Defentsa ministro kargutik dimittitu eta gero. Bileran bi erakundeek babesa eman zioten lehendakariari FARC gerrillarekin negoziatzen jarrai dezan.

• **Txirrindularitza**

Giroa: Richard Virenquek etapa irabazi eta inoiz lortu duen garaipen garrantzitsuena dela esan du → **39**

Euskal Bizikleta: Morik kilometro ugari egin zituen ihesean, baina Rastelli izan zen garaile → **40-41**

• **Pilota**

Asperen buruz burukoa:

Patxi Eugi faborito gaur Mikel Goñiren aurkako finalerdian, Labrit pilotalekuan → **45**

Tau Baskonia ♦ Madrilgo taldeak onartu egin ditu entrenatzaile italiarraren baldintzak

Scariolo aroaren bukaera

Real Madridek Baskoniari pagatu beharrekoaz ados jartzea baino ez da falta

Luis Karlos Garcia / Gasteiz

AGUR bi urteko aro bikain bati. Sergio Scariolok Tau Baskonia laga eta Real Madrid taldea entrenatuko du datorren denboraldian. Horretarako negoziaketan zuden atzo bi taldeetako zuzendariak: Josean Kerejeta Saski Baskoniako agintariak 50 milioi pezetatik gora (2 milioi libera pasatxo) lortu nahi du Real Madridetik, Scarioloren kontratua amaitu baino urtebete lehenago bertan behera uzteagatik. Ez dirudi oztopo gairidiezina denik. Denbora kontua besterik ez.

Scariolok eta Real Madridek iragan asteazkenean zuten funtsezko akordioa. Talde zuriak fitxatzeko proposamena igorri zion joan zen astean, italiarrak zenbait baldintza jarri zituen baiezkora emateko, eta denak onartu behar izan ditu Real Madridek.

Entrenatzaileak berak zehaztu duenez, ez zuen eskatu inongo xelebrekeriarik: tekniko bati dagokion kontrola eskuetan izatea eta egiturari buruzko aldaketa batzuk egitea baino ez. Arazoa da hori ez dela batere ohikoa izan Real Madrid bezalako talde batean, non agintea banatu izan den zuzendaritzaren, talde teknikoaren eta jokalarizaren artean. Scariolok amaiera eman nahi dio orain arteko erregimen berezi eta ulertezin horri.

Atzo Italiara joan zen

Sergio Scariolo Italia aldera joan zen atzo. Irteera sinbolikoa, klinik batzuetan parte hartu ondoren asteartean itzuli behar baitu; baina baliteke hegazkina hartu eta Barajasera zuzen joan behar izatea aurkezpen ekitaldira. Hala izango da taldeek nego-

JOSEBA OLALDE

Sergio Scariolo, Saski Baskoniako trofeo gelan. Bi denboraldi bikain egin ditu italiarrak Gasteizko klubean.

ziaketa ekonomikoa ondo bukatuz gero.

Tekniko italiarra arrakastaren bidetik helduko da Real Madridera, eta, gainera, ez da

nolanahiko tokia izango Scariolorentzat. Izan ere, iazko udan fitxatu nahi izan zuen taldera ailegatuko da; iazko udan fitxatu nahi izan zituen

jokalaria dezente topatuko ditu —Tanoka, Struelens eta Iturbe—, aurtan Baskonian lortu nahi izan zuen jokalariren bat —Alberto Angulo—

etao ACBn gehien gustatzen zaizkionetako bat —Herreiros—. Arreta osoa italiarraren ordezkio posibleak hartu du orain.

Europako talde indartsueneko entrenatzailea da ikusmiran

■ LFTHERIS SUBOTIC Gasteizko kaleetan paseatzen ikusi zuten iragan urtarrilaren 20an, eguerdi partean, Panathinaikosek Araban Euroligako partidua jokatu baino ordu batzuk lehenago. Lau hilabete igarota, Saski Baskoniako agintarien agendako

puntako tokietan dago entrenatzaile esloveniarrara, Scarioloren hutsunea bete nahian: Subotic, denboraldion Europako talderik indartsuena entrenatu duen gizona.

Suboticek Grezia laga nahi du. Panathinaikosi Ligako txapelgoa eman dio, baina

Euroligan porrot egin zuen, eta hori barkaezina da Athenaseko taldean. Hortaz, alde egitekotan, nora joan? Greziatik Turkiara joatea ez da lojikoena. Italian eskaintzaren bat daukala badirudi. Eta ACBn, Barcelonak eta Real Madridek aukia beteta dute; hiru-

garren nagusienak ez, ordea. Baskoniaren ikuspegitik, berriz, Subotic entrenatzaile egoki samarra da, gainera Kerejetak nazioarteko esperientziaduna nahi baitu aro berrirako. Hori dela eta, agentearekin hitz egin du, baina mantso doa kontua.

Subotic aukera desiratuena baino ez da oraingoz, eta izen batzuk gehiago badaude. Jasmin Repesa kroaziarra da horietako bat; posibilitate hutsa da momentuz, baina Turkian egin duenari erreparatuta, etorkizun oneko entrenatzailea.

Alaves ♦ Salbazioa ez du azkenerako utzi nahi

Irabaztea inoiz baino zailago

Hurrengo bi irteeretan punturen bat urratzea «nahitaezkoa» Belsuerentzat

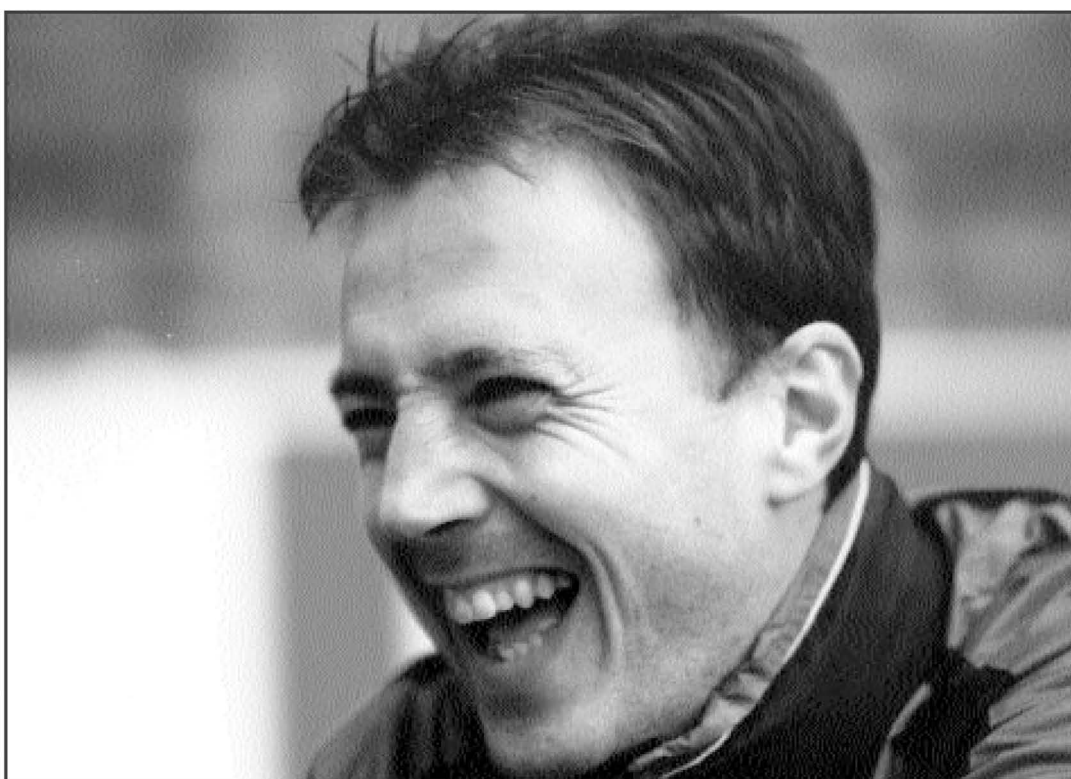
Ivan Santamaria / Gasteiz

ESKARMENTU HANDIKO gizona da Alberto Belsue, eta, esperientzia horren eraginez, tentu handiz mintzatzen da Alaveseko egoera aztertzean.

Zaragozakoaren hitzetan, une honetan garaipena lortzeko «zailtasun itzelak» dituzte talde guztiak; soilik hiru jardunaldi geratu arren, oso gutxi direlako jokoan ezer ez duten taldeek bai goialdetik, bai behealdetik. «Joan den igandean denok espero genezakeen Villarealek Betisi irabaziko ziola, horrek ez zuelako ezer jokoan. Tenerife ere azken pos-

tuetatik noiz aterako zain egon gara. Baina egia da irabaztea inoiz baino zailagoa dela», azaldu zuen.

Mendizorrotza izan da Alavesek sailkapenean gora egitea ahalbidetu duen faktore garrantzitsuena. Belsuek ez du uste, ordea, taldearen etorkizuna Realaren kontrako azken partidurako uztea aproposa denik. «Etxean taldeak konfiantza handia ematen dit, baina azken jardunaldian Extremadura eta Villarrealen arteko lehia erabakigarria izan daiteke, gol aldea gure kontra dagoelako eta hori presio handia izan daiteke». Hori dela eta, Montjuicen eta San Mamesen

JOSEBA OLALDE

Alberto Belsue Alaveseko jokalaria entrenamendu batean.

ALBERTO BELSUE

■ ■ ■ *«Igandean denok espero genezakeen Villarealek Betisi irabaziko ziola, horrek ez zuelako ezer jokoan. Tenerife ere azken postuetatik noiz aterako zain egon gara. Baina egia da irabaztea inoiz baino zailagoa dela»*

jokatuko dituzten partiduetan punturen bat lortzea «nahitaezkoa» dela iritziz du atzelariak.

Alberto Belsuek ez zituen alde batera utzi Alaveseko gaurkotasuneko bi afera nagusiak: zazpigarrena UEFArako sailkatu ahal iza-

tea eta besterentzako diru ordainak. «Guk postu hori eskuratzeko lehian dauden hiru talderen kontra jokatu behar dugu. Baina Zaragoza ere gogotsu egotea interesatzen zaigu, igandean Villarrealen kontra jokatu behar baitu. Hala ere, nahiz eta

horretarako borrokatzen egon, badakigu partidu horiek zailak izango zirela besterik gabe», adierazi zuen Belsuek Espainiako Federazioaren erabakia dela eta. Hiru talde horiek «azken unea arte» borrokatuko direla ere iragarri zuen Zaragozakoak, «sari itzela izan baitezakete».

Atletico de Madridek egini-ko ustezko ordainketa ere izan zuen hizpide Alberto Belsuek. «Irabazteagatik bada, ongi etorria izan dadila. Hala izan balitz, dirua jaso dutenentzat pozteko moduko zerbaite da, baina ez dakit egia den».

Reala ♦ Gaur jakingo da Salamancan ariko den

Lorenen zigorra berretsi dute

Asier Errasti / Donostia

APELAZIO BATZORDEAK Loreni ezarritako partidu bateko zigorra berretsi zuen atzo eta, ondorioz, Espainiako Federazioaren Kirol Disziplina Batzordeak gaur zigorra oraingoz bertan behera uzten duen ikusi beharko da, Realeko kapitainak Salamancan jokatzetik duen jakiteko. Izan ere, zigorra baieztatzekotan, momentuz bertan behera uzteko eskatuko zuela aurreratu zuen herenegun Realak.

Loren kapitainaren zigorrrakin zer gertatzen den ikusi beharko den arren, Mikel Antia Salamancan taldera bueltatzeko moduan dago orain. Hori bai, azkenaldian arazo muskularrak izan dituenek, Guerrero edo Jauregiren alde egin dezake Kraussek.

Aranburu igoera ligaxkan ariko den jakingo da gaur

Gaur argituko da Mikel Aranburuk Real B-rekin Bigarren B mailara igotzeko ligaxka jokatuko duen edo ez, Kraussek Salamancako partidurako deialdia emango baitu. Oraingoz jokalaria berak ere ez daki zer gertatuko den baina astebukaera honetan behintzat lehen taldean jarraituko duela dirudi.

Horren inguruan, zera zioen atzo azpeitiarrak: «Taldek langile bat naiz eta esaten didatena egingo dut inongo arazorik gabe. Filialeko guztien helburua gora iristea da, baina argi dago igoera lortzea ere oso garrantzitsua dela atzetik datozenek Bigarren B mailan jokatzeak aukera izan dezaten».

Athletic ♦ Luis Fernandezek eta haren laguntzaileek bilera izan zuten atzo Lezaman

Denboraldi-aurrea Holandan

Jorge Perez taldekideekin batera entrenatu zen atzo

Ramon Basaldua / Bilbo

ATHLETICEK Holandako Papendal hirian egingo du datorren denboraldia hasi aurreko egonaldia. Txato Nuñez taldeko delegatua Holandan izan da aste honetan hango selekzioak egonaldiak egiteko erabiltzen dituen lekuak ikusten. Atzo eguerdian bilera izan zen Lezaman Luis Fernandezek eta haren laguntzaileen artean. Aukera guztiak aztertu ondoren, denboraldi-aurreko egonaldia Holandan egitea erabaki dute zuri-gorriek. Gogoratu behar da egonaldi hori Cadizen egiteko aukera aztertzen ari zela Athletic.

Papendal Amsterdamdik ehun kilometrora dago, eta Barcelona futbol taldeak behin baino gehiagotan erabili du denboraldi-aurreko egonaldiak egiteko: Rinus Michels, Terry Venables eta Johan Cruyff Papendalen izan ziren Barcelonarekin. Papendal leku aproposa da denboraldia prestatzeko. Eguraldia nahiko goxoa da, instalazio onak ditu eta ondo kokatuta dago adiskidantza partiduak jokatzeko, Holandan, Belgikan zein Alemanian.

Luis Fernandez Athleticen dagoenetik, zuri-gorriek Frantzia egin dituzte denboraldi-aurreko egonaldiak;

Athleticek hurrengo denboraldi-aurrea Holandako Papendal herrian egitea erabaki du Luis Fernandezek.

Frantziako selekzioak erabiltzen dituen Clairefontaine instalazioetan, hain zuzen. Aurten, berriz, Holandara joango dira zuri-gorriak 1999-2000ko denboraldia prestatzeko. Ibaigane ez dute zehaztu noiz izango den egonaldia, baina litekeena da uztailaren bigarren hamabostaldian izatea. Ez da ahaztu behar hurrengo Liga txapelketa inoiz baino goiza-

go hasiko dela, abuztuaren 22an hain zuzen, iaz baino astebete lehenago, hurrengo udan Eurokopa txapelketa jokatu delako.

Arestian esan bezala, atzo zuri-gorriek Lezaman egin zuten entrenamenduaren ostean izandako bileran erabaki zuten Athleticeko ordezkariek denboraldi-aurreko egonaldia Belgikan egitea. Atzoko saioari dago-

kionez, esan behar da Jorge Perez beste guztiekin batera entrenatu zela eta ez duela arazorik izango larunbatean Barcelonaren aurka jokatzeko. Zuri-gorriek gaur goizean egingo dute asteko azken entrenamendua. Lezaman izango da, goizeko 10:30etatik aurrera. Horrenbestez, Luis Fernandezek ez du saiorik egingo ateak itxita.

Harrera berezia egingo diote Bartzelonari San Mamesen

R.B. / Bilbo

ATHLETICEKO jokalariek harrera berezia egingo diote bihar Barcelonari San Mamesen jokatu duten partiduan. «Tradizioa da eta beti egiten da. Ez dago inolako arazorik gure aldetik», esan zuen atzo Santi Ezquerrok Lezaman. Louis Van Gaalen taldeari dagokionez, Rafa Alkortak adierazi du blaugranek egin duten denboraldia normala baino ez dela izan. «Egin duena egin behar du Barcelonak, hots, Ligako txapela lehiketa amaitu baino hilabete lehenago irabazi behar du», azaldu zuen Athleticeko atzelariak.

Bestalde, Alkortak esan zuen talde batek beste bati dirua eskaintzea partidu bat irabaz dezan gauza normala dela futbol munduan. «Lehen mailan ari naizenetik beti hitz egin da kontu honi buruz. Larunbateko partiduari begira, zaila izango da eskaintza egitea Barcelonari. Handia izan beharko du».

Gainerakoan, Ismael Urzaiz, Joseba Etxeberria eta Julen Guerrero Espainiako selekzioarekin izango dira hurrengo astean San Marinoren aurkako partiduan parte hartzeko. Azpimarratzekoa da Jose Antonio Camachok Guerrero deitu izana. Athleticeko kapitaina ez da izan Espainiako selekzioan Frantziako Munduko txapelketatik.

hor zain

Gaur erabakiko da Aitor Zabaletaren hilketagatik epaiketa bakarra egingo den

Gaur erabakiko da Aitor Zabaleta Realaren jarraitzaileen hilketagatik epaiketa bakarra egingo den edo ez. Izan ere, epaileak bi epaiketa egitea erabaki zuen: bat Ricardo Guerraren aurkakoa —bera litzateke hilketagatik epaitutako bakarra— eta bestea hilketa ekarri zuen erasoan parte hartu zuten beste gazteen aurkakoa —haiei kale istuluak bakarrik egotziko litzaizkieke—. Akusazioek, ordea, erabakia errekurritu zuten eta gaur jakingo da arrazoia ematen zaien.

Bost euskal herritar deitu ditu Camachok Espainiako selekziara

Jose Antonio Camacho Espainiako hautatzaileak atzo eman zuen ekainaren 5ean Villarrealen jokatu den España-San Marino partidurako deialdia. Bertan, Etxeberria, Guerrero, Urzaiz, Aranzabal eta Mendiet sartu ditu Camachok.

Atzo aurkeztu zuen Juventusek Van der Saar atezaina

Turingo Juventusek atzo aurkeztu zuen hurrengo lau denboraldietarako fitxatu duen atezaina: Edwin Van der Saar. Juventusek 1.550

milioi inguru ordaindu die Ajaxi Holandako selekzioari atezaina fitxatzeko. Aurkezpenean, Peruzzik Juventus utzi egingo duela baieztatu zen. Laziora edo Interrera joango da, ziurrenik.

Deportivo Calik eta Palmeirasek jokatu dute Libertadores Kopako finala

Kolonbiako Deportivo Calik eta Brasilgo Palmeirasek jokatu dute Hego Amerikako Libertadores Kopako finala. Kolonbiarrek Paraguaiko Cerro Asuncion kanporatu dute finalerdietan, eta Riokoek, berriz, Argentinako River Plate.

Txirrindularitza 1999ko Italiako Giroa

Amorruaren indarrarekin

Richard Virenquek irabazi zuen atzoko etapa, lehena dopin aferaren ondoren

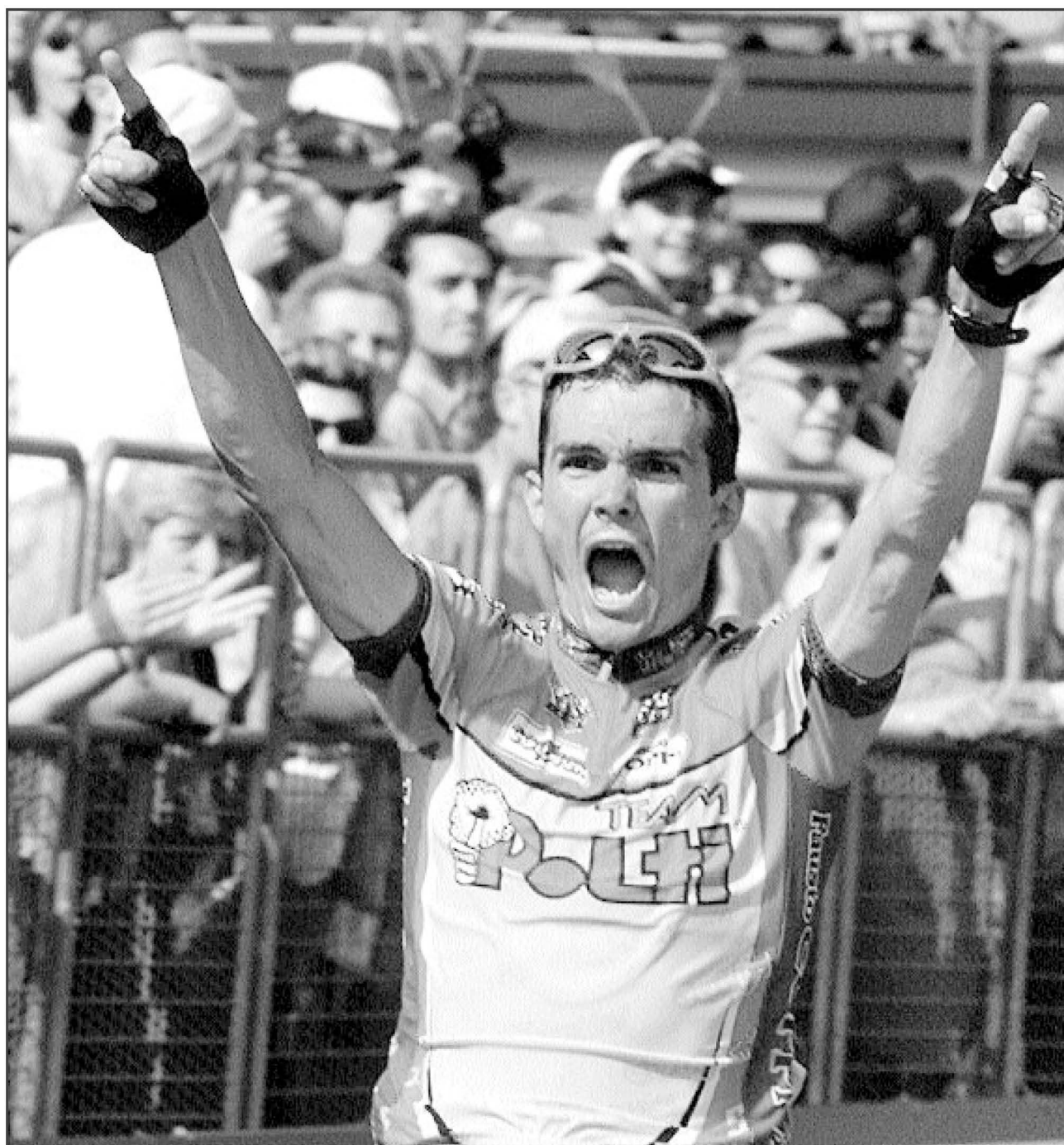
Gorka Zabaleta / Donostia

RICHARD VIRENQUEK atzo ezin izan zion barnean zuen amorruari eutsi helmuga lehen postuan igaro zuenean. Joan den urteko Tourretik, infernu gorria bizitzen ari da, dopinaren mamua etengabe alboan duela. Betiko kiskalita ikusi nahi duenik ez da falta —Frantzia batez ere—, baina atzo erakutsi zuen oraindik errautsetatik berpizteko gauza dela. Giroan denetik, bi odol kontrol egin dizkiote —bata, hasi baino lehen; bestea, asteartean—, eta Virenque garbi dago, emaitzen arabera. Amorruek ematen duen indarrak lagundu zion atzo etapa irabazten, bizirik dagoela munduari erakusten. Richardek ez zuen irabazi iazko Dauphine Libre-tik. Atzoko garaipenak aurrera egiteko indar handia emango dio; itzalak eta mamuak betiko atzean utzi eta benetako txapelduna dela erakusteko behar duen indarra.

Eroriko ugari izan ziren jaitsieretan

Mendia agertu zen atzoko ibilbidean, aurreko egunetan ordekan aritu ondoren. Lau mendate igo behar zituzten, azkena helmugarako 40 kilometro falta zirela. Faboritoen artean ez zen alderik espero, baina erne egon beharra zegoen ezusterik ez izateko. Izan ere, maldan behera zegoen atzo arrisku handiena. Ziklista ugari joan ziren lurrera, eta batzuek Giroa bertan behera utzi behar izan zuten: Dario Frigok, Leonardo Piepolik eta Ivan Quarantak, besteak beste. Aitor Osak ere agur esan dio Giroari, baina, zorionez, ez min hartzeagatik.

Azken portuan Chepe Gonzalez eta Roberto Heras Kelmekoak, Blanco Vitalicioak eta Virenque Poltikoa ziren aurretik. Atzean, Mercatone, tropel txikiaren buruan. Jaitsieran Virenque eta Blanco gelditu egin ziren, Heras erori egin baitzen, eta hortik helmugara biak aldeari eusteko gauza izan ziren. Bien arteko esprintean Virenque zen azkarrena. Ez zuen kale egin.

MONDELO / EFE

Richard Virenquek Santi Blanco gainditu zuen azken metroetan, biak ihes eginda ibili ondoren.

«Nire garaipen garrantzitsuena da»

RICHARD VIRENQUE emozioari eutsi ezinik zegoen etapa amaitu ondoren. Malkoak agerian, bere bizitzako garaipen garrantzitsuena zela adierazi zuen. Behintzat, hala sentitzen zuen berak bere barnean: «Ez dakit nola adierazi, baina haxe da nire bizitzako garaipen garrantzitsuena. Gauzak oso ongi ateratzen dira, eta eskerrak eman nahi dizkiot Poltikoa nagusiari txirrindularitzan jarraitzeko aukera eman didalako». Virenquek aurreko Tourretik bizi duen infernua gogo-

ratu zuen: «Erasoak eten-gabe jasotzen ditut, eta horregatik emozio handiago sentitzen dut garaipen honekin».

ONCE taldeko Laurent Jalabert liderra ere, pozik agertu zen Virenquek irabazi zuelako: «Ona dena ona da, beti. Txapeldun handia dela erakutsi du, bizi duen egoera gainditzeko ez baita erraza. Guztion zorionak merezi ditu, baina ziur nago Frantzia garaipen honek min handia egin diola jende askori, tamalez ez baitira oker jokatu dutela onartzeko gauza».

Sailkapenak

13. etapa

1. R. Virenque (Pol)	6:55:34
2. S. Blanco (Vit)	d.b.
3. D. Rebellin (Pol)	21era
4. R. Sgambelluri (Can)	22ra
5. A. Teterioux (Liq)	34ra
6. A. Zintzenko (Vit)	d.b.
7. G. Glomser (Nav)	d.b.
8. G. Figueras (Map)	d.b.
9. E. Zaina (Mer)	d.b.
10. O. Camenzind (Lam)	d.b.
11. M. Zanetti (Cal)	d.b.
12. S. Garzelli (Mer)	d.b.
13. F. Fontanelli (Mer)	d.b.
14. M. Pantani (Mer)	d.b.
15. M. Codol (Lam)	d.b.
16. P. Savoldelli (Sae)	d.b.
17. L. Jalabert (ONCE)	d.b.
18. G. Di Grande (Map)	d.b.
19. M. Gentili (Can)	d.b.
20. O. Sevilla (Kel)	d.b.

Nagusia

1. L. Jalabert (ONCE)	57:50:04
2. M. Pantani (Mer)	4ra
3. S. Gontxar (Vin)	1:13ra
4. I. Gotti (Pol)	1:17ra
5. D. Clavero (Vit)	1:22ra
6. O. Camenzind (Lam)	1:28ra
7. A. Zulle (Ban)	2:08ra
8. N. Axelsson (Nav)	2:09ra
9. A. Noe (Map)	2:23ra
10. J. M. Jimenez (Ban)	2:43ra
11. P. Savoldelli (Sae)	2:48ra
12. G. Simoni (Bal)	3:16ra
13. R. Sgambelluri (Can)	3:39ra
14. D. Rebellin (Pol)	3:47ra
15. A. Xefter (Ris)	d.b.
16. S. Blanco (Vit)	4:13ra
17. M. Codol (Lam)	4:13ra
18. D. de Paoli (Ami)	4:15era
19. G. Di Grande (Map)	4:30era
20. C. Gasperoni (Can)	5:05era

Ihesaldi luze bezain antzua

Rastelli nagusitu zen Muxikan, esprintean, tropelak iheslariak atzeman ostean

Erredakzioa/ **Muxika**

AZKEN kilometroetan erabaki zen atzoko lehia, Moriren ihesaldi luzeak markatutako etapan. Tropela baturik iritsi zen Muxikako helmugara, eta bertan Ellis Rastelli izan zen azkarrena. Liquigas taldekoa aise nagusitu zen; izan ere, bigarren Giancarlo Raimondi taldekidea sartu zen, esprint labur baten ondoren.

Italiarren ostean, denbora berarekin, Lotto taldeko Geert Verheyen, Euskalteleko David Etxebarria eta Mobilvettako Mario Manzoni sartu ziren, tropelari denbora eman ez.

la 150 kilometro ihesi

Etapa lasaia inondik inora; izan ere, azken kilometroetara arte ez baitzen emoziorik izan. Bi ihesaldik markatu zuten atzoko etapa: lehena eta luzeena Simone Mori Amica taldeko italiarrak egin zuen, eta azkena, aldiz, Gonzale Arrieta Euskalteleko taldekideak eta Cofidiseko Roland Meier suitzarrak egin zuten.

Simone Morik 11. kilometroan salto egin eta bakarrik korritu zuen 150 bat kilometrotan. Bitartean, tropela bat eginda eta lasai zebilen, Mori sailkapen nagusian Tebaldi-rengandik 20 minutu eta 54 segundora zegoenez ez baitzen arriskutsua sailkapenari begira.

EUSKAL BIZIKLETAKO aurreneko etapa amaieran susmo hutsak baino ez zirenak egiaztatu egin ziren atzo. Batetik, argi geratu da Tebaldi lider eskasa dela eta estreinako etapa, indarrari esker baino gehiago, heldutasunak —ia zahartzarok— ematen duen eskarmentuari esker lortu zuela. Atzo, Solluben gora, lehen erasoak nahikoa izan ziren haren ahuleziaz ohartzeko. Tebaldi ez da Euskal Bizikletako benetako liderra.

Atzo beste susmo bat ere egiaztatu zen: Euskal Bizikletako garailea liderraren atzean dagoen zazpikote horretatik aterako dela. Ez dago inor horiek baino

Ellis Rastelli aise nagusitu zen Muxikako helmugan: Raimondi taldekidea izan zuen aurkari gogorrena.

Amica taldeko italiarra 14 minutu pasatxoko aldea erikendu zion tropelari une jakin batean, Trabakuako mendateko lehendabiziko maldetan. Kilometro askotan eutsi egin zion aldeari, eta Muxikako helmugatik lehen aldiz igarotzean 10 minutu eta 17 segundoko aldea zuen.

Azkenean, esprinta

Hala ere, tropela lasai ibili arren, erritmoa apur bat

biziagotuz joan zen heinean eta Moriren bakarkako ihesaldi luzearen karga astunago bilakatzen zen neurrian, aldea etengabe murriztu zen. Batik bat Aretxabalga-neko mendatea pasatu ondoren gutxitu zen aldea, eta Mungia giblean utzi eta gutxira irentsi zuen tropelak Mori.

Ihesaldi hori bukatu bezain laster, beste bati ekin zioten Roland Meier, Ramon Gonzalez Arrieta eta Unai Osak, baina azken hori atze-

an geratu zen berehala. Euskalteleko galdakarra eta Cofidiseko suitzarra minutu erdiko aldea izatera iritsi ziren, baina tropela ziztu bizian joan zen eskapu egin-dako bikotearen ostetik, eta helmugarako 5 kilometro falta zirela atzeman zituen Gonzalez Arrieta eta Meier.

Muxikako kaleetan bat eginda sartu zen tropela, eta esprintean bizkorrena Ellis Rastelli izan zen, Liquigas taldeko 24 urteko italiarra.

nahian dabil, baina ospe horretara erlojupeko eta mendiko etapen arteko orekak bultzatu du; eta oreka hori ez du lortu oraindik.

Angel Luis Casero • Hautagai sendoa irabazteko. Irregularitasuna du aurkari nagusia, baina erlojuaren kontra eta mendian orekatua izatea eskatzen du Euskal Bizikletako ibilbideak, eta hor Casero da irabazteko gehien duena.

Alberto Martinez • Euskaltel Euskadikoa atzo ez zen buruan ibili. Erlojupeko saioa irabaztea izango du buruan, aukerakoa ikusten baitu. Eta horretan saiaturikoa da, mendateetan ez baita aurkarien parera iristen.

Usteak ez dira beti ustelak izaten

Xabier Usabiaga

indartsuago; ez, behintzat, bi minutuko zuloa ezerezteko neurrian. Solluben Casero, David Etxebarria, Dufaux eta Unai Osa izan ziren indartsuenak. Garai-pena euren arteko jokoa izango da.

David Etxebarria • ONCEkoak motibazioa eta segundobatzuk osteko abildadea izango du alde, baina erlojupekoan galtzekoak ditu.

Unai Osa • Banestokoak igoeretan duen trebezia izango du alde, baina desoreka handia du erlojuaren kontrakoarekin. Honek ere galera izango du hor.

Laurent Dufaux • Saecokoa beharrak bultzatuko du sofritzera: maila handiko ziklista izan arren, zazpi hilabetez egon da korritu gabe. Antzinako izen ona eta ospea berreskuratu

David Etxebarria • ONCE

«Meier txirrindulari arriskutsua delako aritu gara tiraka»

► «Etapa gogorra izan da, eta azkenean esprintean erabaki da. Tiraka aritu gara Meier txirrindulari arriskutsua delako. Ondo moldatzen da erlojupekoan eta ezin zaio utzi minutu erdiko aldea hartzen. Oso indartsu ikusi dut, eta hurrena ere saiaturik da erasotzen. Bihartik [gaurtik] aurrera ikusiko da zein dagoen indartsuen asteazkeneko etapan aurrean sartu ginen zortzi txirrindularion artean».

Alvaro Galdeano • Vitalicio

«Indarrak gorde behar ditut»

► «Tropelatik alde egiten saiatu naiz helmugarako kilometro gutxi batzuk falta zirela. Azkenean, espero baino txirrindulari gehiago iritsi dira tropelean gure atzetik zetorren taldeak gurekin bat egin duelako. ONCE eta Vitalicio kenduta, beste taldeek ez dute ahaleginik egin atzeko taldearekiko aldeari eusteko. Araban sartzen naizenean, lasterketaren buruan izaten saiatzen naiz. Aurten, berriz, Galdeano bakarria dago lasterketan eta indarrak gorde behar ditut».

Bingen Fernandez • Euskaltel Euskadi

«Jokaldiak guk egin, eta golak beste taldeek sartzen dituzte»

► «Uste nuen baino hobeto aurkitzen naiz. Taldekide guztiak egon gara hor aurrean. Ramontxu saiatu da azken kilometroetan, eta beste guztiok ere eraso guztiei erantzun diegu. Dena dela, ez gara talde errematatzailea, jokaldi guztiak guk egin eta golak beste taldeek sartzen dituzte».

«Buru pixka batekin, min handia egin dezakegu»

Gonzalez Arrietak dio taldeak «erasokorrerragoa» izan behar duela

Erredakzioa / Muxika

EUSKALTEL EUSKADI taldeak, Euskal Bizikletako talde sasoikoenetakoa dela erakutsi zuen atzo ere. Sollubengora —atzoko azken mendatea— Ramon Gonzalez Arrieta izan zen aurrera egin zuen Euskadi taldeko ordezkaria. Cofidiseko Roland Meier izan zuen lagun, baina helmugatik 5 kilometro ingurura, Gernikan, irentsi zituen tropelak. «Bi lagun ginen bost talderen kontra. Pena izan da Sollubengora Kelme, Once edo Vitalicio norbait ez sartzea, orduan aukera gehiago izango genituen. Iheskide on bat izan dut, ongi konpondu gara elkarrekin, baina 20 segundu ez ziren nahikoak», azaldu zuen Ramontxuk etapa bukatu bezain pronto.

Hiru etapa gelditzen dira Euskal Bizikleta amaitzeko gaurkoarekin. Oroko santutegian amaituko da gaurkoa, baina ez da Euskaltel Euskadikoaren iritziz horren erabakiorra izango: «Lehenengoan artean ez da alde handirik egongo. Igoera laburra da eta denok igoko dugu lehertu behar batean. Igandekoa gogorragoa da. Joan den urtetakoa baino gogorragoa».

«Gu oso ondo gabilta»

Julian Gorosperen mutilak aurreko muturrean ibili ziren atzoko etapan ere. «Oso ondo gabilta», esan zuen Gonzalez Arrietak taldeari buruz itaundutakoan. Hala ere, «erasokorreragoak» izan beharra aldarrikatu zuen. «Buru pixka batekin min handia egin daiteke. Erasokorreragoak izan behar gara, bestela Euskal Herriko Itzulian gertatutako gauza bera gertatuko zaigu», gogorazi zuen.

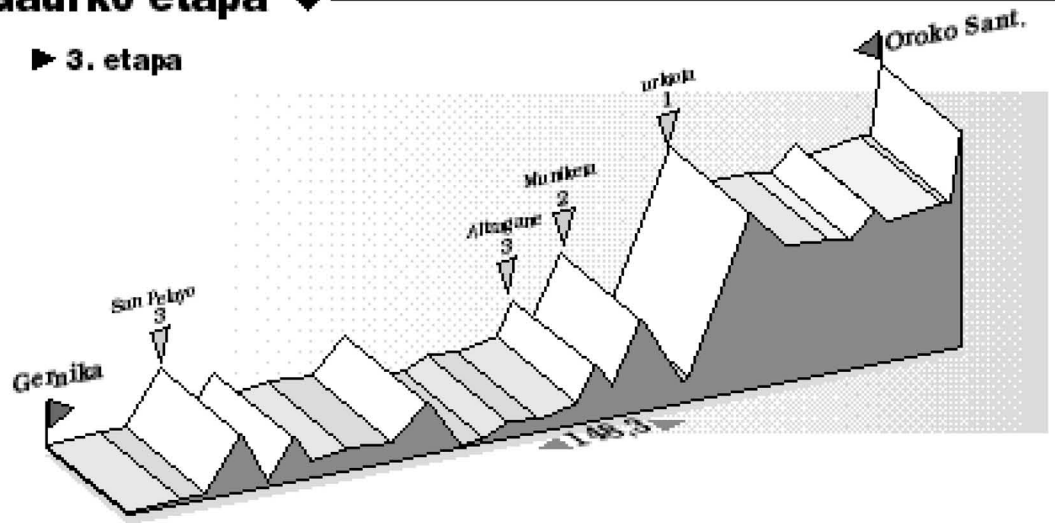
Datozen etapei begira, Kelme taldean ikusten du txirrindulari galdakarrak arriskua: «Fernando Escartinek denbora dezente galdu zuen lehenengo etapan eta gerra emango dute hemendik aurrera. Talde ausarta osatzen dute».

Ramon Gonzalez Arrieta (Euskaltel Euskadi) atzoko etapan, tropelaren buruan jarrita.

Gaurko etapa

3. etapa

km	ordua	herria
0	13:55	Gernika
13	14:22	Bernedo
19	14:32	San Pedro gutua (3. mailakoa)
36	14:57	Muxika
39	15:01	Cartika (barkako helmuga)
65	15:40	Zamudio
82	16:06	Auzagutue gutua (3. mailakoa)
85	16:11	Zugasteta

km	ordua	herria
91	16:19	Mundaka gutua (2. mailakoa)
99	16:31	Iurreta
110	16:48	Urkiola gutua (1. mailakoa)
117	16:53	Obandio (barkako helmuga)
125	17:10	Legutio
135	17:26	Capegi
144	17:40	Muxika
148	17:45	Oroko santutegia (2. mailakoa)

Sailkapenak

2. etapa

1. E. Rastelli (Liq)5:09:45
2. G. Raimondi (Liq) d.b.
3. G. Verheyen (Lot) d.b.
4. **D. Etxebarria (ONCE) d.b.**
5. M. Manzoni (Mdn) d.b.
6. M. Di Renzo (Cta) d.b.
7. L. Dufaux (Sae) d.b.
8. R. Verbrugghe (Lot) d.b.
9. H. Morscher (Sae) d.b.
10. M. Giunti (Cta) d.b.
11. **U. Osa (Ban) d.b.**
12. F. Escartin (Kel) d.b.
13. R. Borghi (Vin) d.b.
14. **T. Del Olmo (Eus) d.b.**
15. G. Lombardi (Tel) d.b.
16. **A. Martinez (Eus) d.b.**
17. A. Casero (Vit) d.b.
18. G. Trenti (Vin) d.b.
19. **H. Zubeldia (Eus) d.b.**
20. V. Tebaldi (Mdn) d.b.
21. M. Beltran (Ban) d.b.
22. **B. Fernandez (Eus) d.b.**
23. R. Marzoli (Cta) d.b.
24. **R. Gonzalez (Eus) d.b.**
25. F. Fratini (Tel) d.b.
26. E. Jimenez (Ban) d.b.
27. **I. Gonzalez (Vit) d.b.**
28. **A. Olano (ONCE) d.b.**
29. E. Murtas (Ami) d.b.
30. M. Siboni (Mer) d.b.

Nagusia

1. V. Tebaldi (Mdn) 8:53:10
2. E. Rastelli (Liq) 6ra
3. **D. Etxebarria (ONCE) d.b.**
4. L. Dufaux (Sae) d.b.
5. **U. Osa (Ban) d.b.**
7. **A. Martinez (Eus) d.b.**
8. A.L. Casero (Vit) d.b.
9. G. Raimondi (liq) 2:05era
10. M. Di Renzo (Cta) d.b.
11. H. Morscher (Sae) d.b.
12. G. Verheyen (Lot) d.b.
13. R. Borghi (Vin) d.b.
14. G. Bortolami (Vin) d.b.
15. M. Beltran (Ban) d.b.
16. E. Murtas (Ami) d.b.
17. **H. Zubeldia (Eus) d.b.**
18. M. Giunti (Cta) d.b.
19. **P. Horrillo (Vit) d.b.**
20. M. Manzoni (Mdn) d.b.
21. **Tx. Del Olmo (Eus) d.b.**
22. F. Gabriel (Hom) d.b.
23. **J. Beloki (Eus) d.b.**
24. **I. Gonzalez Heredia (Vit) d.b.**
25. F. Escartin (Kel) d.b.
26. **A. Olano (ONCE) d.b.**
27. A. Varocchi (Ami) d.b.
28. R. Verbrugghe (Lot) d.b.
29. E. Jimenez (Ban) d.b.
30. **A. Glez. Galdeano (Vit) d.b.**

Joxemiel Peñagarikano

• AIZKOLARIA •

«Finalerdian ardura gehiago nuen, finala baitzegoen jokoan»

■ Sortzen al dizu kezka berezirik egungo txapel-duna izateak?

Ez. finalera ailegatu naiz, eta hori ez da gutxi. Gainera, bigarren aldiz irabaztea ez da samurra izaten. Nolanahi ere, irabazteko aukera badaukat. Finalerdian ardura gehiago neukan, finalera sartzea baitzegoen jokoan.

■ Hortaz, pentsa liteke zama handi bat kendu zenuela Mindegia menderatuta?

Bai. Aspaldi plazan ibili gabea nintzen, eta beti izaten dira kezkak, etxean ongi aritu arren. Gogoratu behar da Miel oso bolada gozoan zela orduan, eta mendearen hartuta, moralarekin nago orain.

■ Gorputzaldiak ez du aldaketa handirik izango.

Ez, lasaitasun aldetik irabazi dut, gainerakoan lehen bezain ondo nago.

■ Ustez erritmo bizian hasiko zarete biak.

Baliteke, baina ez dut uste hasierak erabakiko duenik, gero ere izango baita nahikoa lan. Uste dut hogeiren bat minututik aurrera hasiko dela erabakitzen.

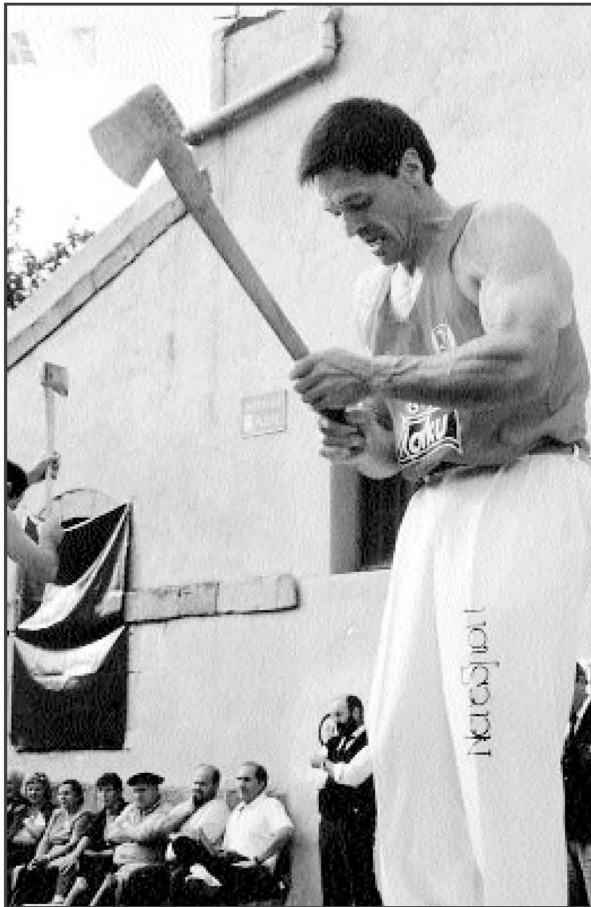
■ Zertan dago bion arteko alde nagusia?

Berak asko erabiltzen du aizkora, eta kolpe handikoa da. Ondo dagoenean erritmo biziarekin jardun ohi du, eta errekupeatu ere erraz egiten du. Ni baliteke erregularxeago izatea.

■ Gehienetan Joxemari menderatu zaitu; zer falta zaizu bera mendearen hartzeko?

Joxemari gizon indartsua da; 10 kilo gehiago da, eta arrazoi horregatik irabazten didala uste dut. Orain, baliteke hamarretik zortzitan berak irabaztea, baina nik

■■■ III. Urrezko Aizkora torneoaren finala jokatuko dute bihar Joxemiel Peñagarikanok eta Joxemari Olasastik, Azpeitian (23:00). ■■■ Peñagarikano da egungo txapelduna, eta Olasagasti Euskal Herrikoa. ■■■ Behin irabazi dio Peñagarikanok Olasagastiri lehia ofizial batean: iazko torneoaren finalerdian.

KOLDO ALDUNTZIN

Peñagarikano

«Joxemari 10 kilo gehiago da, eta horregatik irabazten didala uste dut»

Olasagasti

«Peñak dezente egiten du aizkora, eta errespua zor zaio, zertxobait gutxiago bada ere»

Joxemari Olasagasti

• AIZKOLARIA •

«Iaz baino hobeto prestatu naiz, eta itxaropentsu nago»

Norgehiagoka gogorra eta ikusgarria izango da. biak ondo prestatuta heldu baikara finalera.

■ Ustez, bizi-bizi joko duzue hasieratik.

Hori horrela da, baina egurrak ere kontuan hartu behar dira. Nik ez dut beldurrik, berdin ariko bainaiz txikietan zein handietan; haren parean moztuko ditut egurrak.

■ Zu, hala ere, aurrea hartuta ariko zara gus-tuen.

Beno... Nik ere badakit atzetik jarduten; ez dut etsipenik hartuko.

■ Motibazioz behar bezala al zaude?

Bai. Ez dut inolako aitzakiarik; prestatuta eta gustura nago neure buruarekin.

■ Hark plazara ditzakeen egurrek kezkatzen al zaituzte?

Ez. Berdin zait. Nahi baldin baditu gogorrak eraman, eraman ditzala. Ez daukat Peñaren kontra aritzeko gupidarik.

■ Biak ala biak ere txapeldunak zarete. Erre-bantxa ere bada.

Neurri batean bai. Ea lehia polita ateratzen den, eta bion arteko lehia estutzeko bide bat izan den.

■ Euskal Herriko Txapelketan alde handia atera zenion; jendeak pentsa dezake irabaziko duzula.

Bai, baina bera ondo prestatuta dago eta aizkora dezente egiten du. Horregatik, errespeta zor zaio, nahiz eta ahulxeagoa izan.

■ Biharkoak erakutsiko al digu nola ibiliko zaren aurtun?

Aurtun uzteko asmoa nuen, baina entrenatzaileak animoak eman zizkidan, eta aurrera segitu beharko dugu.

Koldo Alduntzin
DONOSTIA

Tenisa ♦ Nathalie Tauziatek galdu egin zuen Gala Leonen aurka

Torrens aurrera

Andrea Glass alemaniarra kanporatu du

Erredakzioa / Donostia

EMAKUMEZKOEN torneoa Cristina Torrens baino ez da gelditzen euskal ordezkarien artean. Atzo nafarrak ongi gaititu zuen Andrea Glass alemaniarra, baina Nathalie Tauziat lapurtarrak ezin izan zuen Gala Leon espainiarra gaititu, eta uste baino lehenago esan dio agur Roland Garrosi.

Cristina Torrensek ongi ekin zion partiduari. Lehen seta 6-4 irabazi zuen, sakearekin sendo aritu ondoren. Bigarren setean, ordea, Glass alemaniarrek bikain erantzun zuen, eta Cristinak joko bat baino ezin izan zuen irabazi (1-6). Partidua orekatua zegoen, baina nafarrak erakutsi zuen gehiago zela, eta 6-1 lekoarekin bereganatu zuen azken seta eta partidua.

Bestalde, Nathalie Tauziat ez zuen bere egunik onena izan. Gala Leon espainiarra izan zuen aurkari, eta printzipioz aurrera egiteko fabritoa zen lapurtarra —9. zerrendaburua zen Nathalie—. Lehen setean 6-2 galdu zuen, eta bigarrenetan 6-4. Ez zen partiduan sartu, eta une oro bere burua gaitituta ikusi zuen. Gala Leon oso seguru aritu zen sakearekin eta oso huts gutxi egin zituen partidua osoan. Pena da, baina Tauziat kanpora.

Anna Kournikova errusiarrek atzo ez zuen arazorik izan irabazteko.

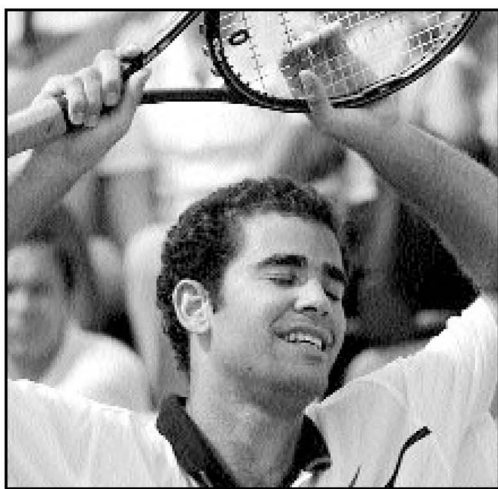
Bestela, ez zen ezusterik izan atzoko jardunaldian. Steffi Grafek 6-2 eta 6-4 irabazi zion Ines Gorrochategui argentinarri. Lindsay Davenportek Justin Henin kanporatu zuen hiru setetan (6-3, 2-6 eta 7-5). Monica Seles eta Anna Kournikovak ez zuten inolako arazorik izan. Selesek Lubomira Bacheva utzi du txapelketatik kanpo,

6-3 eta 6-4 irabazi ondoren, eta Kournikovak Amy Frazier estatu batuarrak, 6-4 eta 6-1 irabazita.

Conchita Martinezen eta Mary Piercen arteko partidua orekatuan espainiarra nagusitu zen, hiru setetan. Conchita Martinezek lehen seta galdu zuen (4-6), baina beste bietan 6-3 gailendu zitzaion frantziarri.

Samprasek berriro huts egin du Parisen

ROLAND GARROS da Pete Sampras estatubatuarrek irabazi ez duen Grand Slameko torneo bakarra, eta aurten ere ez du irabaziko. Torneoak bigarren zerrendaburuak galdu egin zuen atzo Andrei Medvedev kontra (7-5, 1-6, 6-4 eta 6-3), ia bi ordu eta erdiko lehia gozorrean. Parisera itzultzeko irrikan dagoela esan zuen Samprasek: «Inoiz ez diot utziko hemen jokatzeari. Gelditzen zaidan erronka bakanetakoa da».

Pete Sampras, atzo partidua galdu ondoren.

Thomas Enqvistek ere atxerako bidea hartu zuen atzo. Roland Garroseko 16.

zerrendaburuak Christian Ruuden aurka galdu zuen (6-3, 2-6 eta 7-5).

Kafelnikov eta Sampras kanpoan, Gustavo Kuerten brasildarra da txapelketa irabazteko faborito nagusia. Atzo Guillermo Canas argentinarri 6-2, 6-3, 3-6 eta 6-2 irabazi zion. Kuertnek duela bi urte irabazi zuen Roland Garros, eta orduan baino hobeto dagoela adierazi zuen atzo.

Bestalde, Magnus Larsson suediarrek agur esan dio txapelketari, 6-4, 2-6, 7-6 (7-3) eta 6-4 galdu baitzuen Sebastian Grosjeanen aurka.

laburrean

TXIRRINDULARITZA

■ Gaur abiatuko da Alemaniako Itzulia, Berlindik, Jan Ullrich eta Telekom taldea tartean direla

JAN ULLRICH eta haren talde Telekom izango dira izarrak Alemaniako Itzulian. Proba gaur abiatuko da, Berlindik. Hamazortzi taldek osatuko dute tropela, eta txirrindulari aipagarrienak dira Michele Bartoli, Johan Museeuw, Tom Steels, Pavel Tonkov eta Laurent Brochard. Itzuliko antolatzailerik irteera aurretik txirrindulariei odol azterketarik ez egitea erabaki dute, garestiegia litzatekeelako.

ATLETISMOA

■ Joao Carlos de Oliveira koman dago, jauzi hirukoitzeko munduko txapeldun ohia

OSO EGOERA LARRIAN dago Joao Carlos de Oliveira brasildarra, jauzi hirukoitzeko munduko txapelduna izandakoa. Apirilaren 28tik Sao Pauloko ospitale batean dago Oliveira. Hesteetako odol-jarioa eten diote jada, baina koman dago, eta ez da arnasa bere kabuz hartzeko gauza. 1975ean munduko marka ondu zuen jauzi hirukoitzean (17,89 m.), eta hamar urtean inor ez zen hori hausteko gauza izan. Kirol jarduera 1981ean utzi behar izan zuen: auto istripua izan zuen Oliveirak, eta eskuineko hanka moztu behar izan zitoten. Gaur bertan 45 urte betetzen ditu Oliveirak.

■ Martin Fiz eta Abel Anton aurrez aurre izango dira bihar Guadalajarako maratoi erdian

MARTIN FIZ arabarra eta Abel Anton soriarra elkarren aurka ariko dira bihar, Guadalajara-Azuquecako maratoi erdian. 1997ko Munduko Atletismo Txapelketan urrezko domina lortu zuen Antonek maratoiari, eta zilarrezkoa Fizek. Atenasko lasterketa horretatik ez dira berriro elkarren kontra lehiatu.

M E N D I A

■ Juanito Oiarzabali harrera egin dio Gasteizko udalbatzarrek

ANNAPURNAKO gailurrera iritsi eta munduko hamalau zor-tzimilakoak igo dituen seigarren mendigoizalea izan da Juanito Oiarzabali. Atzo harrera eta omenaldia eskaini zizkion Gasteizko udalbatzarrek herriko semeari, eta Oiarzabalek eginiko «kirol balentria» guztientzat eredugarria dela esan zuen Jose Angel Cuerda alkateak.

O L I N P I S M O A

■ Sarajevoko estadio olinpikoa inauguratuko dute gaur

SARAJEVOKO estadio olinpiko berria inauguratuko dute gaur. Bosniako gerran bonbek desegin egin zuten estadio zaharra, eta Nazioarteko Batzorde Olinpikoaren diruarekin eraiki da Zetra estadio berria. NBoko presidente Juan Antonio Samaranchek estadio olinpikoko giltzak emango dizkio Sarajevoko alkateari.

S O F B O L A

■ Orio eta San Marcial faborito Irunen emakumezkoen Espainiako Txapelketa irabazteko

IRUNEN jokatu da asteburuan emakumezkoen Aurreneko Mailako Espainiako Sofbol Txapelketako fase finala. Irungo bertako San Marcial eta Orioko Bate Bizkorrek faborito ageri dira Ohorezko Mailara igotzeko kanporaketetan sartzeko. Stadium Gal eta Artian jokatu dira partidua.

B O X E O A

■ Evander Hollyfielden eta Lenox Lewisen arteko borrokaldia azaroan izango da Las Vegasen

ZALAPARTA handia eragin zuen Evander Hollyfield estatu batuarrak eta Lenox Lewis ingelesak munduko pisu astunen titulua bateratzeko egin zuten borrokaldiak: Lewis nabarmen antzean nagusitu zen arren, epaileek baliogabe utzi baitzuten norgehiagoka. Bi boxeolarien sustatzaileak ados jarri dira munduko titulua bateratzeko beste borrokaldi bat egiteko, eta Hollyfield eta Lewis azaroan aurrez aurre izango dira, Las Vegasen. Hollyfield Munduko Boxeo Kontseiluaren txapelduna da, eta Lewis Munduko Boxeo Elkartearena.

Pilota ♦ Patxi Eugik eta Mikel Goñik Asperen finalean aritzeko txartela dute jokoan gaur, Labriten

Hautatua eta hautagaia

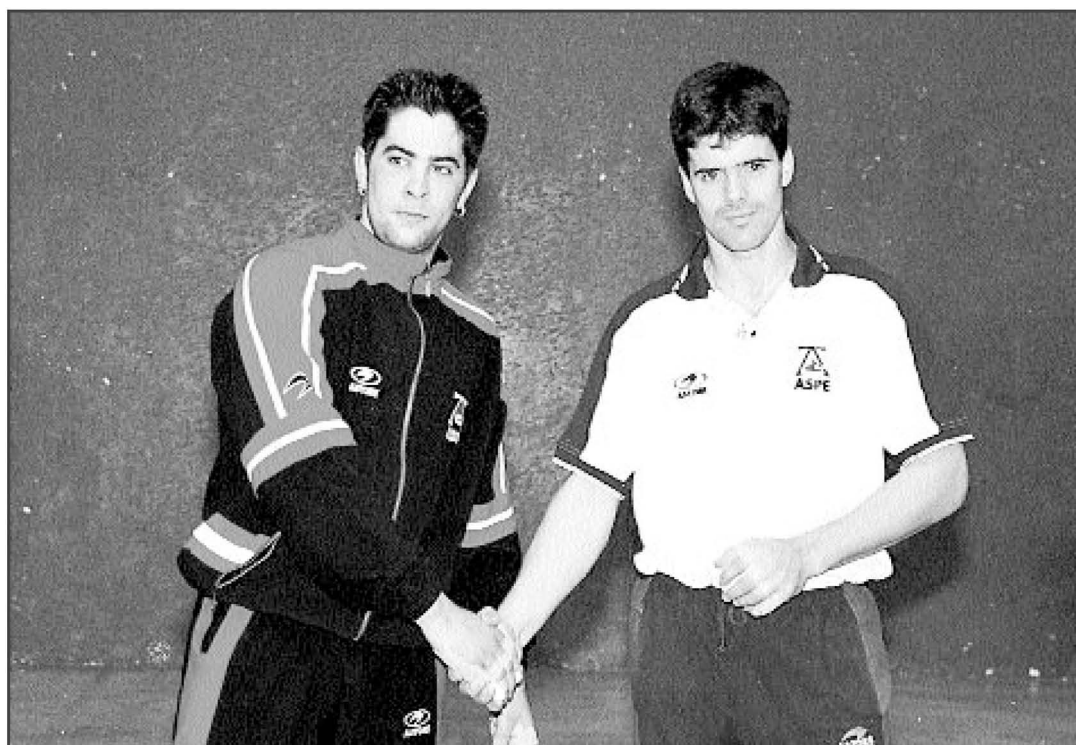
Lepo beteko da frontoia bi aurrelari nafarren lehia ikusteko

Enekoitz Telleria / Donostia

ASPEREN buruz buruko bigarren finalista gaur gauean eza gutuko da Labriten (22:30, ETB1). Aparteko ikusmina sortu du Patxi Eugik eta Mikel Goñik jokatu duten finalerdia, eta leporaino beteko da pilotalekua bi pilotari nafarren norgehiagoka ikusteko.

Ez dira elkarren kontra lehen mailako buruz burukoan inoiz aritu. Patxi Eugirentzat, ordea, maila horretan jokatzen duen hamazazpigarren aldia da gaurkoa. Hamaika aldiz iritsi da 22ra, eta bost aldiz gelditu da bidean. 1996an jantzi zuen orain arte lortu duen txapel bakarra. Arretxe-ren kontra 22-19 irabazi zuen Atano III.eko finala. Iaz, berriaz, Ruben Belokiren kontra jokatu zuen frontoi berean bi enpresen arteko final bateratua. 13 tantotan gelditu zen.

Gaurkoa, Eugiren estreina-ko partidua da. Finalerdietan sartu dira zuzenean bera eta Aitor Elkorro. Bata finalean da Oscar Lasari irabazita, besteak Goñiri irabazi beharko dio gaur, finala jokatu nahi badu.

JOXE LACALLE

Ikusmin ikaragarria piztu du Goñi II.ak eta Eugik elkarren kontra jokatu duten lehenengo buruz burukoak.

Mikel Goñik iaz jokatu zuen buruz buruko lehen mailako bere lehenengo partidua Capellanen kontra, eta 6 tantotan gelditu zen barregarri. Aurtengoari, iazkoaren mendekua hartuz ekin zion —22-8 irabazi zion Capellani— eta Ti-

tin utzi zuen kanpora final-laurdenetan (22-14). Lesionatu egin zen partidua hartan eta astebete atzeratu zen finalerdia. Eskuin eskuko atzamar txikia erabat sendatzeko behar izan du astebete hori.

Goñi kantxan dagoen bitar-

tean ez da gauza erraza pronostiko bat ematea. Eugi da gaurkoa eta Asperen txapelketa bera irabazteko faborittoa. Dena dela, ez da Goñi iazko bera. Kolpez ez dauka kontrarioaren inbidiarik. Fisiokoki, ordea, gehiago da Eugi.

gaurko partiduak

IRUÑEA. 22:30 (ETB1).

• **Asperen Manomanistako**

finalerdia: Eugi-Goñi II.a

• Etxaniz-Galarza III.a / Titin

III.a-Otxandorena • Goñi I.-

Gastesi / Gonzalez-Cerro.

LOGROÑO. 20:00.

• **Mitch hurakanak**

kaltetutakoan aldeko jaialdia:

Dani-Matute III.a / Gabarri

anaiak • Capellan-Santi /

Esain-Berna.

biharko partiduak

BARAKALDO. 16:30 (Tele 5).

• Ariznabarreta-Zearra / Agirre-

Taberna • **Lehendakari Kopa:**

Nagore-Errandonea / Tirapu-

Armendariz.

AGONCILLO. 18:00.

• Atxa-Milikua / Txafee-Hirigoién

• Olaizola I.a-Goñi III.a /

Esain-Zezeaga.

OION. 19:00.

• Arteaga-Alonso / Arroyo III.a-

Mendia • **Lehendakari Kopa**

bigarren maila: Legorburu-

Bazeta / Esnal-Oregi I.a.

DEPORTIVO. 17:00.

• Zesta: Bereikua-Goitia /

Konpa-Elizegi • Pala: Urkia-

Rekalde / Insausti-Beldarrain

• Iriondo-Arzelus / Daniel-

Leunda.

txokoan

Ezkurra eta Lizaso hirukoa baino gehiago

Koteto Ezkurak azkena jokatu duen bi partidua ikusgarriak izan dira. Euskalen Zubeldiarekin Altuna II.a-Eizagirre jipoitu zituen asteartean, eta atzo Lizaso herriarrarekin, Elizalde-Altuna I.a-Etxabek osatutako hirukoa (40-29). Partidu erdia arte baino ez zion eutsi hirukoak atzo Ezkurra eta Lizasoren jokoari. Ez ziren ongi konpondu hortik aurrera, baina Ezkurraren kolpeak ez ziren askoz gehiagorako aukerarik ere eman. Bigarren estelarra, Altuna II.a-Iriartek irabazi zuten Zeberio II.a-Aizpururen kontra (37-40).

Ziskar II.a ez zen txukun aritu Deportivon

Juan Pablo eta Rekalde atzelarien arteko lehia ederrarekin abiatu zen Deportivoko atzoko estelarra. Daniel anaiarekin ari zen lehenengoa eta Ziskar II.aren bigarrena. 14nako berdinketa arte partidua biribila zihoan, baina hortxe apurtu zen. Irabazleak aise hasi ziren nagusitzen Ziskar II.aren makalaldiari esker. 45-35 bukatu zen errioxarren alde.

Federazioak ekainaren 19an egingo du joko araudi berria onartzeko asanblada

Euskadiko Pilota Federazioaren egoitzan egingo da ekainaren 19an pilota jokorako araudi berria onartzeko asanblada. Pilotagile eta enpresa profesionalekin egindako bileren ostean, itundu dira azkenean ezker paretako esku huskako piloten pisu eta neurriak, eta horiek onartzeko dira, besteak beste, asanbladan. «Aurrerapauso honek eskulariak duen traumatismoa gutxituko du», aipatzen da Federaziotik.

Finlandiak negarrez agurtu gintuenekoa

Samien kota edo etxolatxo batean igaro genuen zeharkaldiko azken gaua, azken astean Laponian bizitako egunen epeltasunarekin hausnarrean

Ramon Olasagasti / Nordkapp

Berriemaile Berezia

GOIBEL esnatu zen maiatzaren 24a Näätniön, Laponia finlandiarraren eta norvegiarraren muga-mugan. Hantxe, samien kota edo etxolatxo batean igaro genuen zeharkaldiko azken gaua, azken astean Laponian bizitako egunen epeltasunarekin hausnarrean, zakua bertzen. Nola ahaztu Sami muel Valkeapaarekin Inarin igarotako eguna, haren eskutik samien eguneroko bizimoduaren eginiko itzulgingurua.

Herriko taberna bakarrean kanpoko mahaia jendez beteta daude, udaleheneko eguzki printzen irrikitan, dendek garagardo pitxarra aldamenen dutela. Ez da kontu berria iparralde hotz honetan jendeak sobera edaten duela, baina eguneroko bizimoduak hain ihesbide gutxi eskaintzen duenean, nork du baimenik inori deus esateko. Nik behintzat, taberna hartako komunetan zutik egon ezinik eskua irribarretsu luzatu zidan aitona zaildu hari eskua eta beste irribarre batekin erantzun nion. Inarin behin baino gehiagotan izana da Josu eta

HIRU PAUSO, HIRU NORABIDE

hala dio: «Taberna honetan sami herriaren loria eta miseria guztiak geratzen dira agerian».

Legebiltzar errespetatua

Sami batzuk erreñoazaintzat bizi dira Inarin, Vuotson,

Sevettijärvin, Udsjokin... Beste batzuek eskulanetatik ateratzen dute eguneroko oia (egunotan ulertu dugu ondo eskulanen salneurri garestia, lanordu izugarri baitago atzean), baina aldi berean, etxe ia guztietan dago diru iturriren bat zerbitzuen sektoretik, dela irakas-

kuntza, dela komertzioa bide garbitzea...

Inarin bertan dago Finlandiako sami parlamentua. 20 kidek osatzen dute berez aholkua eman beste ahalik ez duen organo hau, baina sami jendearekiko errespetua irabazten egin lan eskerga dela bide, parlamentua erakunde errespetatua da Finlandiako Gobernuaren aldetik. Samientzat, erreñoazaintzaileentzat, betitik eta berez eurenak izan diren lurren gaineko eskubidea lortzea, euren hizkuntza, ohitura eta sustraiei eustea dute xede behinena. Peka Aikio parlamentuko presidentea esan legez, «txoritxo batek bezala pauso txikiak egiten ditugu, baina bagoaz aurrera».

Guk ere, txoritxoak bezala, pauso txikitik osatu dugu hirugarren zeharkaldia. Astelehen goizez, Norvegiako muga gurutzatu eta Errusiako mugaldean kokatuta da-goen Kirkenesen eman genituen azken pedal-

600 kilometroko postrea

■ 3.550 KILOMETRO markatzen zuen Aneren bizikletako erlojutxoak. Penintsula osoa itsasertzetik zeharkatzea bezala. Giroan 20 egunetan egingo dituzten kilometro berak 35 egunetan egin ditugu guk. 100 inguru eguneko, 25 bat kilo poltsatxoetan genituela.

Eta isil samarrean eramane dugun aurren, Oslotik Kirkeneseraino gurekin

etorri da gure gurditxoa ere, neguko pulka bezain egoskor. Hiru egunetik behin txandatu dugu, eta bina txanda aski izan dira gurditxoaren sindromearen sintomak ezagutzeko: neke eta gose handiagoa, %10eko aldatsetan %12ko sententzioa, 16 hortzetako pinoia nahikoa den lekuetan 20koa behar... eta norberaren hortzak ondo estututa.

Hara non, ordea, sindrome hori sendatzeko botikarik onena ere gurdian bertan joan da: Joxearen trikitia. Guk geuk bezala trote polita hartu eta gero, gurdia eta alforjak atsedean hartzen ari dira furgonetan.

Kirkenesen bertan Aitor Esnaola Legorretako aizkolari lagunarekin elkartu ginen —berak ekarri zuen furgoneta Oslotik— eta pisurik

gabe Nordkappera bidea egitea erabaki genuen, beste 600 kilometro ia. Lehen egunetan baldintza kaskarrak izan eta beldurtu egin ginen, *eskurtsioa* bukatu zen hartan hasi behar ote zuen *espedizioa*, baina ez, postrea ez zaigu mikaztu eta *Hiru pauso* istorio honek azken polita izan du Europako azken lurmuturrean.

kadak, Ozeano Glaziar Artikokoak tundra eta harkaitz grisak zipriztinduz sortzen duen paisaje gogorra bidailagun genuela.

Tundra, Ozeano Glaziar Artikoa eta euria. Aste osoan eguraldi bikaina izan eta gero eurtan egin zigun agur Finlandiak, negarrez bezala. Eta aurreko pausoetan Nordkappen edo Helsinkiko Kauptatori kaian bezala Kirkenesen ere malko batzuk nahastu ziren euri tantekin lagunen sorbaldetan.

Hiru pauso Hiru norabide espedizioa

Espediziokideen balantzea

► Josu Iztueta

«Hiru pauso eta gero orain pausa bat»

Gure lehen pausoa, (Oslo-Nordkapp) 2.000 kilometro egitea 3 hilabete 'kosta' zitzaigun. Bigarren (Oslo-Helsinki), 1.500 kilometro piraguaz osatzea bi hilabete. Amaitu berri dugun hirugarren pausoa (Oslo-Kirkenes), 3.500 kilometro bizikletaz, bost aste 'kosta' zaigu... Ikus daitekeenez, lehen bi pausotako bost hilabetetan adina bide egin dugu azken 5 asteotan.

Zenbat diru 'kosta' zaigun ere jakin nahiko duzue. Eskandinavia garestian zortzi hilabete igaro ditugu. Janari, jantzi eta material ezberdinen laguntza aintzat hartuta: lehen pausoa 600.000 pezeta (24.000 libera); bigarren 250.000 pezeta, eta hirugarrenean beste hainbeste 'kosta' zaigu bakoitzari. Pertsonalki, milioi bat pezeta pasatxo banketxe bati eskatu izanak asko aberastu nau.

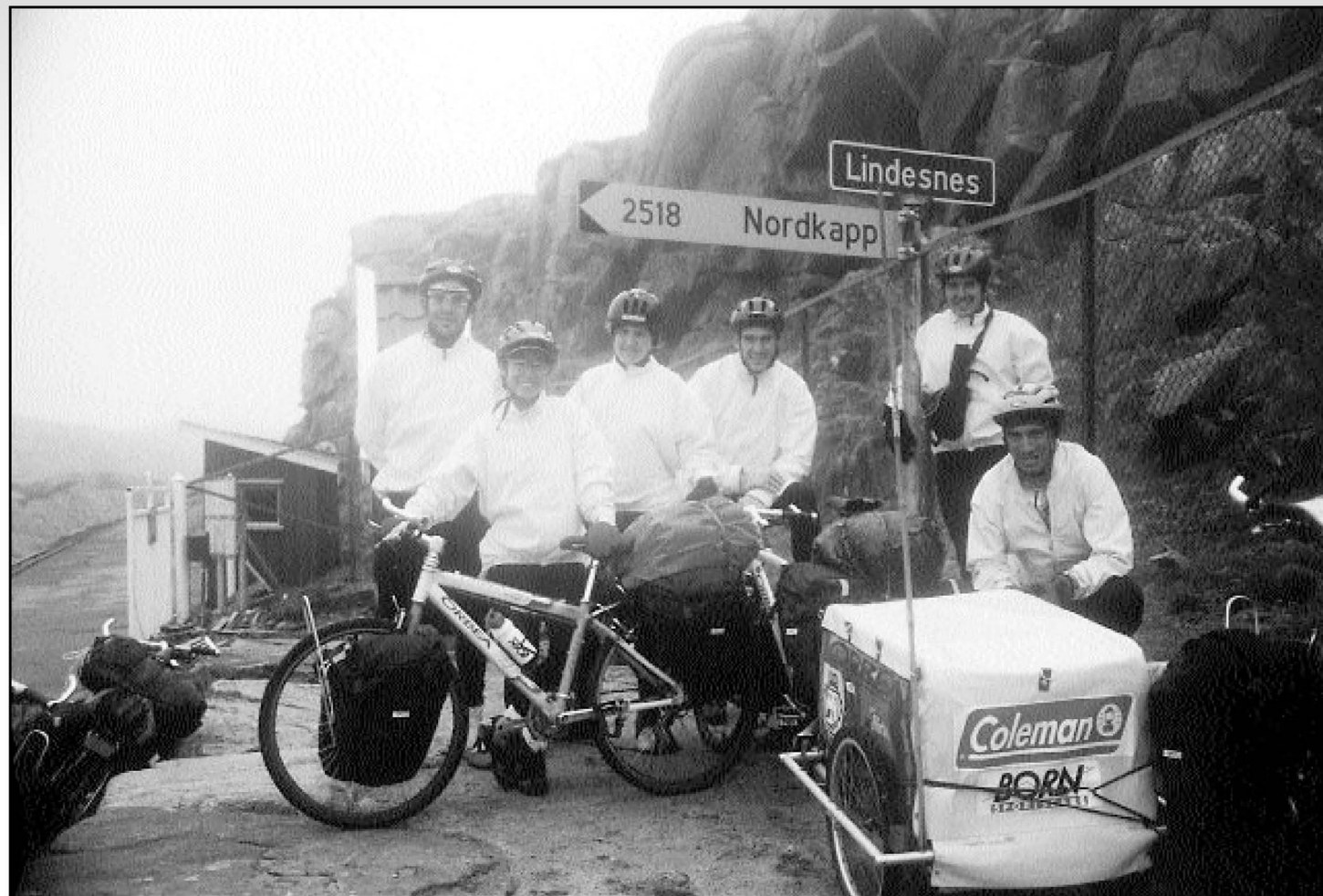
► Josune Gorostidi

«Ihesaldirik luzeena Eskandinavian, Dinaren gurpilean»

Niretzako bidai berezia izan da. Zergatik? Alde batetik, ahaztuta ni-tuelako lehiatzen ibili eta gero sentsazio berberak: nekea, hotza, bustia, bakar-dadea batzutan... Dortsalik gabe bizikletaz gozatzeko aukera 1993an sortu zitzaidan, Vancouvertik (Kanada) San Lukas Lurmuturreraino (Behe Kalifornia, EEBB). 5.000 kilometro. Orduan, Josu, Jesus, Dina eta niginen. Iparraldetik hegoaldera orduan, hegoaldeko iparraldera orain.

Bi zeharkaldiak ahaztuezinak dira niretzat, baina Dinarekin asko gogoratu naiz. Berarekin pasatutako une ederrak etorri zaizkit burura. Bost edo sei ordu bizikleta gainean ibiltzeak oroimen goxoez gogoratzeko aukera ematen dizu. Horrela, zeharkaldi batek leku polit

HIRU PAUSO, HIRU NORABIDE

Duela bost aste, Lindesnes herrian, Nordkappetik 2.518 kilometrora ziren 'Hiru pauso, Hiru Norabide' espedizioko kideak. Egutero batez beste 100 kilometro eginda, lehen pausoa amaitu zuten gune berera iritsi dira, Nordkappera. 13 hilabete beranduago.

batean lasai-lasai gelditzeko, bertako jendearekin hartu-eman berezia edukitzeko aukera ematen dizu. Era berean, 24 ordu pertsona berberekin egon izana aberasgarria da eta bi hitzetan esanda, merezi izan du.

► Aitor Elduaen

«Argitasun faltarik ez»

Amaitu dugu bizikletaz egin asmo genuena. Kirkenes. Hiru eta bostehun. Zuk juzkatu zenbaterainokoak diren. Niri labur geratu zaizkit. Beno, zuzenago izateko, bost asteak dira labur geratu direnak. Oslotik abiatu izana berotan daukat oroimenean. Orduz geroztik, paisaia, lagunak, taldegiroa, sentimenduak, jakituria berriak... aberatsak izan dira oso.

Hiru pausoen norabideetan hamaika lagun batu gara. Hamaika espediziokide gisan, eta hamaikatzu inguruan. Identifikatuta sentitu zareten guztioi nire bostekoa eta besarkada beroena.

Ohiala ixten ari den arren, istorioa ez da etengo. Espe-rientzia betegarri hau lagun,

hurrengo gidoiak prestatzeko garaia da. Hortaz, fokoak itzaltzera noa. Berriz ere pizteko kontaktua aurkitzen zailtasunik ez dut izango daukadan argitasunarekin.

► Joxean Zubelzu

«Eskandinavia aldean hauspoa astintzen»

Hiru pauso-Hiru norabide trilogian parte hartze-ko aukera izan dut, eta ez dut momentu txo

bat ere pentsatu aurrera egiteko. Gauza dezentek bultzatu naute horretara. Beste boskotea ezagutzen nuen, kirola atsegin dut eta txirrin-dan ibiltzeko aukera, beste lurralde, hizkuntza eta jendea ezagutu ahal izatea, hainbeste gustatzen zaidan trikitixa hemen jotzeko aukera izatea...

Makina bat afaloste izan da, Euskal Herriko doinuarekin hemengo bazterrak alaitu ditugunak. Eskandinaviako jendea gure musika ezagutarazi, eta bide batez herrimena asetu pixka bat. Amaitzeko, Oskorriren kanta batek esaten duen bezala: «Hau

hala ez bazan, sar nazatela kalabazan!».

► Ramon Olasagasti

«Begitik bihotzera»

Askos maite dudana pertsona bati esan nion behin begiko izatetik bihotzeko izatera dagoen bidea ez dela aise egiten, badi-rela aldapa gora eta beheak, bidegurutzak eta bihurtu-neak, erorketa eta zulaturaren bat edo beste, ekaitzak eta barealdiak... Begiek azaleko -turismo bulego, souwe-nir, postal- edertasunetik areago ikusten ikasten dutenean hasten da normalean tokiren bat bihotzean hartzen.

Etxera eramandako milaka diapositiba eta bide irudien galbahean hemengo herritarren bizimodu eta ohituren ezagutza eta lagunak geratzen direnean, argazki makinek tregua eskaini eta elkar-rrizketarako pausa sortzen denean, orduan uste dut dela herri bat benetan maitea. Begiko izatetik bihotzeko izatera dagoen bidea egiteko sarri pauso bat aski izaten da, baina bi badira, hobe.

► Ane Miralles

«Bazkalurreko pintxoak»

Iritsi berriak gara Kirkenesera, eta orain, duela 13 hilabete bezalaxe, Nordkapp-rako bidean gara berriro.

Ezin saihestu eskiz eta bizikletaz egindako zeharkaldien konparaketa, tartean gertatutako guztia balantzea, anekdota txiki askoren gogoratzea.

Hiru pauso-Hiru norabide asmoaren berri izan nuen momentu beretik sentitu nintzen 'engantxatuta'. Bi aldiz pentsatu gabe lana utzi eta ia bi urte pasa ditut planak eta ametsak egiten Eskandinaviako maparen aurrean. Alde batetik, pozik nago egin eta bizi ahal izan dudana guztia-rengatik; bestetik, pena eta hutsunea sentitu dut, bukatzen ari delako...

Hala ere, optimista naiz: Norabide guztiak ditut aukerara oraindik, nahi adina pauso emateko... Hau komerik! Bazkaldu aurretik jandako pintxoak bezala da: gosea kentzeko asmotan jan eta horren ordez apetitoa egin.

Wilderness'99 Annapurna ♦ Espedizio kataluniar batek 1.000 kilo hondakin bildu ditu Annapurnan

Gizakiaren arrasto 'ahaztuak'

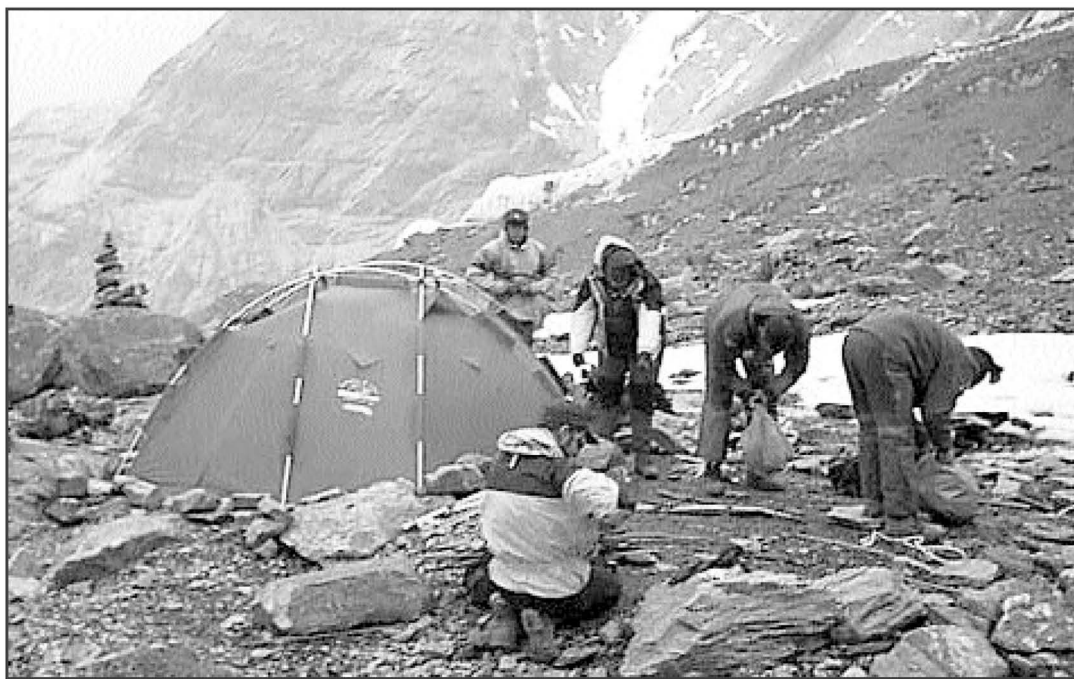
Latak, plastikoak, paperak eta pila mordoa bildu dituzte ingurunearen garbiketan

Andoni Urbistondo / Donostia

HIMALAYAKO mendi garai eta ikusgarrien edertasuna hizpide dira komunikabide guztietan mendizalaren batek balentriaren bat egiten duenean. Juanito Oiarzabalek eta Juan Vallejak Annapurnara egin igoera da egoera horren gertuko adibide garbiena. Wilderness'99 Annapurna espedizioak, oster, komunikabideetan oso leku gutxi betetzen duen arazo larria azaleratu du: mendira joaten den edonork mendia zabor biltegia bailitzan uzten dituen hondakinak.

21 kataluniarrek eta bertako 10 sherpa-k osatu dute espedizioa. Zabor kopuru itzela bildu dute 45 eguneko epean: 1.000 kilo gutxi gorabehera. Beheko kanpamenduen (4.100 metro) eta I. kanpamenduen artean (5.600 metro) egin dute garbiketa. Espedizioako kideekin batera izan dira Canal Natura telebistako kide batzuk, Ignasi Gallart tartean. Haren hitzetan, «Annapurnako behe kanpamendua nahikoa garbi dago. Hori da lehenengo irudipena. Gero, zaborra biltzen hasten zarenean, hondakin piloa topatzen da. Zaborra ez da zuregana etortzen, zuk bilatu behar duzu».

Ignasi Gallarten esanetan, zaborra gordeta dago. Harriren azpian, zuloetan, amildegietan... «Askotan, harri baten azpian bi lata ikusi, harria altxa eta zabor mordoa jaso dugu». Beheko eta altuerako

MARTA FOLCH / WILDERNESS'99

Espedizioako kideak zaborra biltzen Annapurnan. Lehen kanpamenduan goiko argazkian; beheko kanpamenduan eskuinean.

kanpamenduetan egoera arras ezberdina da. I. eta II. kanpamenduetan zaborra begi bistan dago, «elurrak eta izotzak estalia, baina begi bistan. Beheko kanpamenduan ez».

Latak, gas bonbonak, paperak, plastikoak, pilak...

Hondakinen artean, dozenaka zabor mota bildu dituzte; baina nagusiki kontserbak, gas bonbonak, paperak, plastikoak (erdi erreak batzuk) eta pilak jaso dituzte. Sailkapen honetan, bildutako plastiko eta pila mordoa harritu du gehien Ignasi Gallart, haren ustez «mendizale gehienek badakitelako bi hondakin hauek ingurugiro-rako oso kaltegarriak direla».

Espedizioako kideak 8-10 bat aldiz igo dira II. kanpamenduraino, eta gero zaborra beheko kanpamendura jaitsi. Bertan, sailkatu, zantatu eta trinkotu ostean, bidoietan sartu eta Lete herriraino jaitsi dituzte. Beheko kanpamendutik bospasei egunetako bidea dago bi leku hauen artean. Letetik Nepalgo hiruburura jaitsi dituzte hondakinak, Kathmandura,

JORDI ATMELLA / WILDERNESS'99

eta bertatik, hegazkinez, Bartzelonara eraman 50 edukiontzi handietan. Bildutako zabor kopuru gehiena birziklatu egingo du espedizioak.

Asko dira mendi eremuak garbitzeko xedea duten espedizioak; baina, ahalegin hori egin arren, zabor pilaketaren arazoak berean dirau. Ignasi Gallart-i garbiketa lanaren eraginkortasunaz galdegini diogu. «Han ginenok geure buruari askotan egindako galdera da hau» erantzun

digu mendizaleak. «Ferran Latorre kamera Oiarzabal eta Vallejorekin Annapurnara igo zen, eta berak esan zidan garbiketa baino garrantzitsuagoa mendiak dauden egoera penagarria jakinaraztea dela, mezua zabaltzea alegia». Gallartentzat, lan horretan alpinista bakoitzaren jarduna «funtsezkoa» da, «bakoitzari dagokion arazoa delako, ez Gobernuari edota ekologistei». «Zikintzen jarraitzen badugu, akabo».

Filmaketa
Canal Naturan
ikusteko aukera,
ekainaren 27an

■ GARBIKETA lanetan lagundu badute ere, Canal Natura telebista katearentzat garbiketa hori filmatu eta, dokumental bat egitea izan da Ignasi Gallart eta beste kide batzuen zeregina.

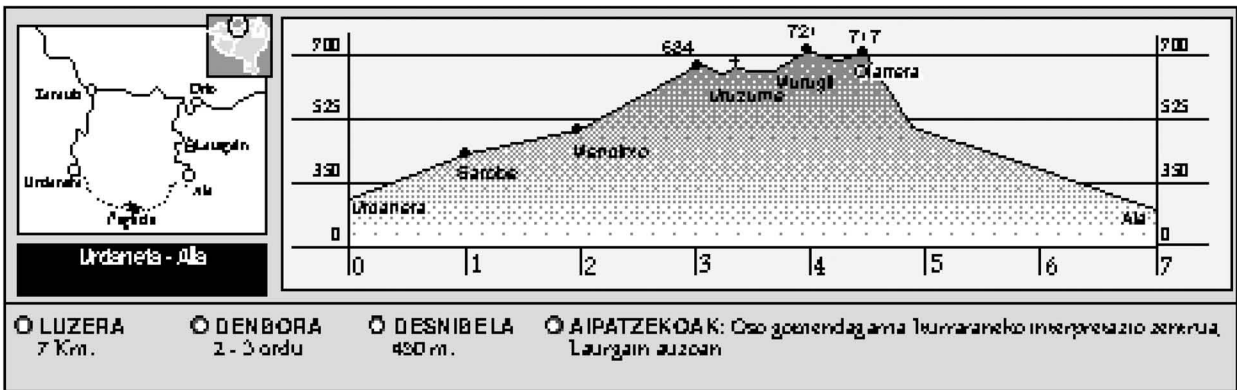
Filmaketa arazorik gabe egin dute. Eguraldia ona izan dute egunero, «onegia» Gallartek dioenez, eta hotzarekin ez dute arazorik izan. Filmatutako irudien editatzea egiten ari dira egunotan, azken dokumentala prestatzeko (30 minutuko iraupena izango du). Ekainaren 27an emitituko dute, Via Digital satelite bidezko Canal Natura katean. Kable bidez ere ikus daiteke Euskal Herriko hainbat herritan.

Ordu erdiko saio horretan, «filmaketa egiteko arrazoiak azaltzen saiatuko dira lehenik eta behin», Ignasi Gallarten esanetan. Saioaren funtsa, oster, bestelakoa izango da. Annapurna babestutako kontserbazio eremua da eta GKE Gobernuak Kanpoko Erakunde bat arduratzen da zaintzaz. Gallartek azaldu digunez, «GKE hori turismoak ingurugiroan eragin ezkorra ez izatea du xede, bertan bizi direnentzako turisten etorrera errentagarria izatea oztopatu gabe». «Aholkuak ematen ditu oihan galtzea sahisteko, turistek plastikozko botilak ez eramateko eta abar. Gu, dokumentalean, GKE horren lana azaltzen saiatuko gara».

Annapurnako eremua 90.000 lagunek bisitatzen dute urtero, gehienak turistak, Everesteko ingurunea bisitatzen dutenak baino gehiago.

Mendi magalean

bidaiide, gogaiide

Pagoetako gurutzetik at

Zarauztik hurbil, Pagoeta mendia zeharkatuko dugu ibilbide honetan. Urdaneta auzotik Aiara bitartean dauden tontor eta muinoak ezagutuko ditugu

XABIER ARANGUREN

Pagoeta mendiaren ikuspegi orokorra.

Gipuzkoako mendi ezaguna da Pagoeta, parke natural izendatu baitute. Bisitari ugari etortzen dira hona, Aia eta Zarautz artean hedatzen den eremu honetara. Naturaz gozatu ahal izateko aukera anitz eskaintzen dituen mendi ingurunea da. Txango ezagunena Pagoetako gurutzeraino heltzea izaten da, jendeak mendikateko gailur altuena dela uste duelako. Garaiena, ostera, Murugil da, gurutzea dagoen muinoak berak baino 41 metro gehiago baititu (721). Murugileraino iritsiko gara gu. Aia-ko Urdaneta auzora Zarauztik igoko gara.

0,0 km. (320 metro) **Urdanetako kanposantua** eskuinera utzita, igotzen hasi porlanezko bide batetik. Eskuinerantz joango gara beti, hainbat bihurgune igaro ostean **Sarobe** baserriraino heltzeko. Hor pista amaitzen da. 1 km., ezkerrera hartu eta bi langa gurutzatu ondoren bidezidor nabarmena jarraitu **Menditxo leporaino** 2,3 km., (500 metro) heltzeko. Hortik, norabide berean jarraituko dugu mendi hegalean amaitu arte. 3 km., **seinale geodesikoa** (684 metro). Hortik hurbil dago Pagoetako

borda eta gurutzea. Bertara joango gara. Gurutzea dagoen muinoak **Uruzume** izena du (3,4 km., 680 metro). Hortik, bordara itzuliko gara berriz, pistatik bihurgune batera heldu arte. Aurrez aurre agertuko zaigu Murugil, txangoko gailur garaiena. Zuzen-zuzen jarraituta, ibilbideko gandor altueneraino bat helduko gara tarte txikian. 4 km., **Murugil gailurra**. (721 metro). Gailurrean ez dago buzoirik, ezta garaiera mugarririk. Ekialdera beste muino bat ikusiko dugu, seinale geodesiko batekin.

4,5 km., **Olarteta muinoa** (717 metro). Lepo txiki bat jaitsi eta bidezidor bati jarraituta helduko gara horra. Bertatik ikuspegi ederra dago Aia aldera. Gailurretik iparralderantz egingo dugu. **Olartetako trikuharria** iragan ostean, bidezidor nagusiarekin topo egin eta beherantz egingo dugu, etengabe jada, bi kilometro eta erdian, Aiara iritsiko gara, hedaduran Gipuzkoako herri handienetakoa. 7 km., **Aia** (312 metro). Hor bukatuko dugu txangoa.

Xabier Aranguren

zangoak txango

ibilaldiak ▶ maiatzak 29-30

Bilbo (AEK) • Otsagira zeharkaldia. Oinez edo mendi bizikletaz. 94 415 24 24.
Uribe-Kosta (AEK) • Mendian Gora Euskaraz ekime-nearen barnean, Txindokira.
Iruñea (Nafarroa KE) • IV. Haur Ibilaldia Urbarasa. Legunbe gailurra (1.127 metro).
Azpeitia (Lagun-Onak MB) • Xoxoteko Eguna. Irteera 09:00etan. 12:00etan meza nagusia. Erromeria egun guztian.
Donostia (Mendiak eta herriak) • Mendiko eskia Balaitousen, Neous glaziarrean barrera.
Zarautz (Pagoeta ME) • Izarraitz.
Donostia (CVC) • Pikatua, Abodi (1.537 m.), Muskilda, Otsagi zeharkaldia.
Billabona (Aizkardi) • Orhi (2.017 m.).
Bilbo (Egunsentia) • Elorritxugana (721 m.).
Hernani (Mendiriz mendi) • Canfranc, La Moleta (2.576 m.) Pala de Ip (2.783 m.), Canfranc.
Urretxu (Goierri KE) • Demanda mendilerroa.
Galdakao (Ganguren MT) • Hiru Gurutzeetako ibilaldia.
Tolosa (Alpino Uzturre) • Lezeko kobazuloa-Araia zeharkaldia, Olano eta Aratz gailurrak (1.442 metro.) igota.

ekainak 5-6

Baztan (Baztango Mendizaleak) • Baztan Balleko VI. Ibilaldia. 32 km., Gartzaindin hasi eta bertan amaitu. Inf.: 948 58 12 79.
Arrasate (Besalde MT) • Urbarasa mendi bizikletan.
Tolosa (Amarozko Auzo Elkartea) • Araxesko IV. Ibilaldia. Otsabio, Zarate, Azkarate, Atallo, Gorriti, Ulizar, Uli, Gaztelu, Leaburu, Amaro. Inf.: 943 67 13 41.
Zarautz (Pagoeta ME) • Mendi Astea amaitzeko, Pagoeta Eguna. Egun-pasa Pagoetan, animazioarekin.
Donostia (CVC) • Ozako oihana, Atxar de Forca (2.390 metro), Tatxerako ordeka.
Basauri (Baskonia MT) • Jose Luis Ortega XV. Memoriala. Estacas de Trueba (Kantabria).
Bilbo (Juventus) • Arrarats, Ireber, Lekunberri.
Leioa (Leioa MT) • Ibañeta, Lauriñaga (1.278 m.), Luzaide zeharkaldia.
Tolosa (Oargi) • Contende.
Sestao (Alpino) • Leire-Arangoiti (1.355 m.).
Barakaldo (Arroletza MT) • 50. urteurreneko ibilaldi neurtua.
Beasain (Aitzgorri MT) • Andatza.
Iruñea (Txantrea MT) • Txumantxoia (1.945 m.).
Iruñea (Nafarroa KE) • Ergako Trinitateko Festaren 57. aldia.
Maule (Bortükariak) • Aspe gailurra (2.643 metro).
Galdakao (Ganguren MT) • Atxer Gaztelua (2.397 m.).
Sodupe (Gallarraga MT) • Gorbeia.
Donostia (Antiguako ME) • Basasagar, Iparla (1.044 m.), Arrieta, Urizate, Sumusua.
Andoain (Euskalduna MT) • Andoain, Buruntza, Hernani, gazteentzat.

ikastaroak ▶ maiatzak 29-30

Donostia (Mendiak eta herriak) • Eskalada klasiko baterako prestaketak. Igoera eta Ziurtasuna. *Coulotr Swan*. Informazioa: 948 51 32 33.

ekainak 5-6

Donostia (Gipuzkoako Goi-mendi Eskola) • Hastapena eta segurtasuna haitz alpinismoan. Midi D'Ossau mendian. Informazioa: 943 46 14 40.
Hernani (Mendiriz Mendi) • Eskalada ikastaroa. Informazioa: 943 33 27 45.

emanaldiak ▶

Azpeitia (Lagun-Onak MB) • Maiatzaren 28an, ostirala, Agur Everest emanaldia. Lehen euskal espedizioa Everestera Azpeitiko zine-klub taldearekin. Soreasu zineman arratseko 21:00etan. Ondoren, solasaldia.
Zarautz (Pagoeta ME) • Astelehenean Satopanth emanaldia, Maider Larrañagarekin. Asteartean, *Andeak*, Iñaki Uiarrearekin. Mendi elkartearen, 20:30etan.

'BRIGADISTAK SOUND SYSTEM' BAKARKAKO LEHEN DISKOA AURKEZTU DU BILBON FERMIN MUGURUZAK

«Internazionalismoaren bidera bultzatzen nau munduko egoerak»

■ Erroma, Caracas, Los Angeles, Miarritze, Azkarate, Paris, Bartzelona, Habana eta Buenos Airesen grabatu du

■ DUB Manifest taldea osatu du diskoa besteak beste Lisboan, Bilbon, Bartzelonan eta Arrosan zuzenean aurkezteko

■ Reggae doinuak eta musika beltz erritmoak dira nagusi musikari irundarrak argitaratu berri duen bakarkako lehen disko honetan

Montse Arregi / Bilbo

MUSIKARI lagun ugariren lankidetzarekin grabatu du Fermin Muguruzak *Brigadistak Sound System* bakarkako lehen diskoa. «Aurreko lanak bezain konpartitua bada ere, neure lanik pertsonalena dela esango nuke», adierazi zuen atzo Bilboko Kafe Antzokian egindako aurkezpenean. Esan Ozenkirekin plazaratutako diskoaren bilakaera «zirrargarria eta aldi berean lan mardula» izan dela aitortu zuen.

Dut taldearekin batera egindako *Ireki ateak* biran hasi zen Muguruza bere bakarkako proiektua prestatzen. «Euskal Herrian eta munduan gertakari ugari jazo dira, eta horien inguruan sortu da diskoa», azaldu zuen. Bere esanetan, «munduan bizi diren egoerek internazionalismoaren bidera bultzatzen naute».

Diskoan lagun izan diren musikariek urtarilerako izan dute esku-artean Muguruzak igorritako kantaren maketa. Beren kontura entsegatu, ekarpenak egin, eta Irungoa bertara iristean pare bat egunez batera aritu izan dira. Ondoren beste horrenbeste denboran egin dituzte grabazioak. Gero, nahasketak eta diskoaren antolaketa Azkarateko estudioan egin dira.

Grabaketa konplikatu

Grabaketa prozesua «konplikatu samarra» izan dela deritzo musikariak. Izan ere, leku ezberdinetan grabatzeko sistema diferenteak erabili dituzte, eta gero guztia bertoko sistemara egokitu behar izan da.

Kolaboratzaileak musikari ezagunak dira Muguruzaren tza, lehendik harremanak baitzituen guztiekin. Diskoko kanten musika eta hitz gehienak bereak baditu ere, hainbatetan besteen lanak erabili ditu irundarrak. Horrela, *Eguraldi* lainotsua hiriburuan

Fermin Muguruza Bilbon izan zen atzo bere diskoa aurkeztean, Kafe Antzokian zehazkiago.

GORKA BILBAO

kantaren hitza Joseba Sarrionandiak gutun bitartez igorri ziola kontatu zuen atzo Muguruzak, «eta nik erronkari aurre egin eta musika jarri diot».

Fermin Muguruza eta DUB Manifest taldea diskoaren aurkezpen kontzertuetan ariko dira udaren hasieran. Ekainaren 24an Lisboan izango dira, Iraultzaren urteurreneko kontzertuan, eta 26an Bilboko Rock Azokan dute hitzordua, irundarrak diskoan lankide izan dituen beste talde batzuk bezala. Uztailaren 2an Bartzelonan jardungo dute, *Avant* aldizkariaren jaialdian.

Biharamunean, berriz, Arrosara etorriko dira, Euskal Herria Zuzenean jaialdian.

Estatu Batuetan lotuta dituzte San Francisco eta Los Angeleseko emanaldiak.

FERMIN MUGURUZA

■ ■ ■ «Neure lan pertsonalena da 'Brigadistak Sound System' berri hau, bertan jende askok parte hartu izan arren»

Gero, «bira txiki bat» egin ostean erabakiko dute aurrerantzean zer egin. DUB Manifest taldea diskoaren aurkezpenerako osatu badu ere, Muguruzak ez du baztertzeko bestelako ekimenetan ere batera aritzea. Mikel Abrego bateriak, Oscar Venas gitarra joleak, baxu eta teklista paristarrek eta metaletan musikari italiarrek osatzen dute banda. Kashbad taldeko Sorkunek ahotsa jarriko du.

Brigadistak Sound System Esan Ozenkik argitaratutako 150. diskoa da. «Harro egoteko modukoa da duela bederatzirekin *Gure jarrera*-rekin hasitako bidea nola garatu

puntuz-puntu

Hiriz hiriko bidaiaren emaitzak

■ Hainbat hiritan grabatutako diskoa da *Brigadistak Sound System*. Bakoitzarekin lotura berezia dauka Fermin Muguruzak, eta tokian tokiko musikariak izan ditu lagun guztietan.

Erroma • *Urrun* kanta grabatu zuen Muguruzak bertan, *Radici Nel Cemento* taldekoekin.

Caracas • Desorden Publico taldearekin grabatu zuen bertan *Hitza har dezagun* kanta.

Los Angeles • Hiru kanta grabatu zituen bertan irundarrak: *Newroz*, *Kurdistango* errefuxiatuak lagun; *Harria* Tijuanan No taldekoekin, eta *Nazio ibiltaria* naiz Aztlan Undergroundekin.

Miarritze • Miarritzen Xabi Pery arduratu zen *Puzka* kantaren aurregrabazioak atontzen.

Azkarate • Bertan grabatutakoak dira *Lagun nazakezu?* eta *Ari du hotza*, lehena Hechos Contra el Decoro taldearekin.

Paris • *Eguraldi* lainotsua hiriburuan bertan grabatua da. *Brigadistak* kantaren zati bat ere bertan eta gainontzekoa Montreuil-en grabatu ditu.

Bartzelona • Manu Chao-rekin *Maputxe* kanta grabatu zuen bertan.

Habana • *Oasiko Erregina* Kubatik etorria zaigu.

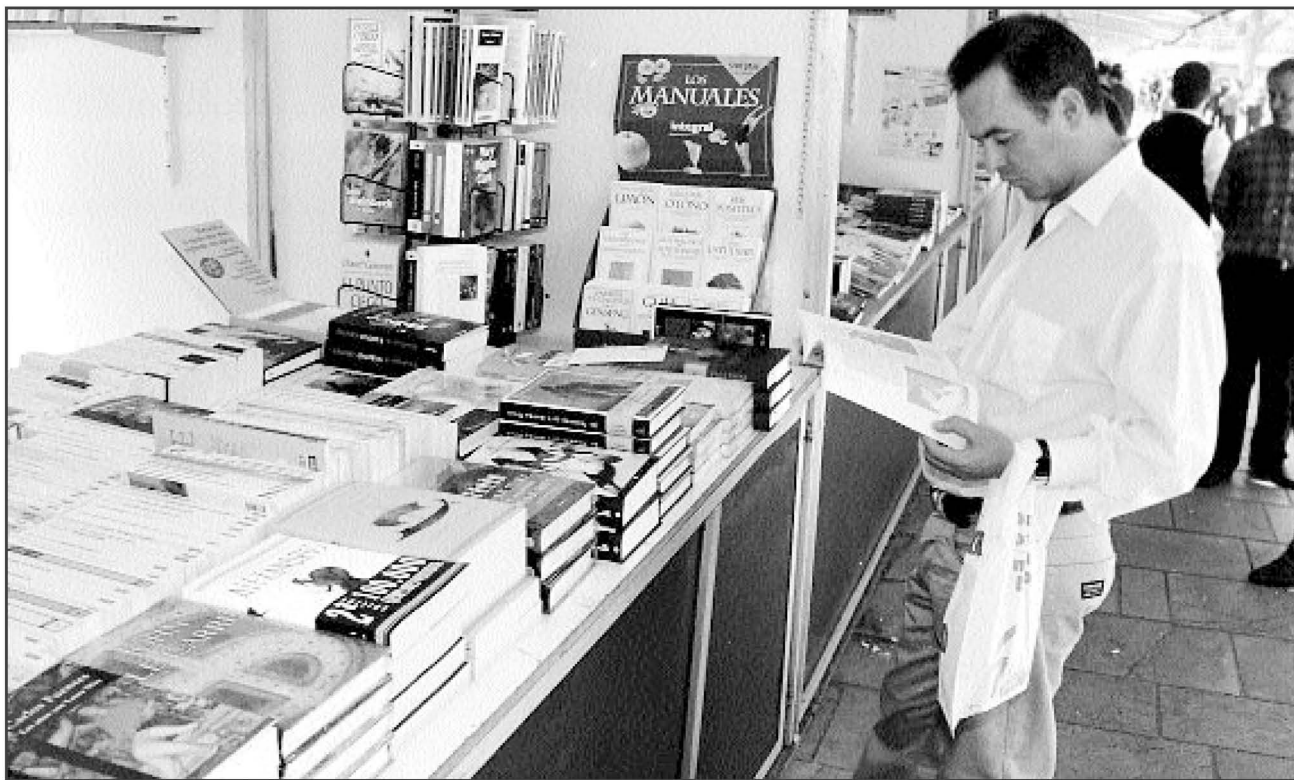
Buenos Aires • Todos Tus Muertosekin grabatu zuen *I54-46* kanta, disko osoko bertsio bakarra.

Londres • Mad Professorek bertan birnahasi zuen *Urrun DUB* kanta.

den ikustea», ziurtatu zuen Muguruzak. Disketxea «autogestiorako» tresna dela azpimarratu zuen.

Antonio Solerren liburua aurkeztuz hasi dute Bilboko 29. Liburu Azoka

Arenalean jarritako karpan 'Bilbon idatzi' izenburuko erakusketa zabaldu dute

Ofizialki
inauguratu
aurretik ere
jende ugari
ibili zen atzo
Bilboko
azokan.

Montse Arregi / Bilbo

Atzo ireki zituen ateak Bilboko 29. Liburu Azokak. Hirurogei saltoki inguru jarri dituzte Arenalean, eta ekainaren 7ra bitarte izango dira bertan. Zintaren mozketak, gaztelaniazko poesia irakurketak eta Antonio Soler idazle andaluziarraren liburuen aurkezpenak abiarazi zuten aurtengo ekitaldia atzo.

EGUERDIKO 13:00etan inauguratu zuten atzo agintariak eta Liburu Saltzaileen Elkarteak ordezkariek Bilboko 29. Liburu Azoka. Ordurako irekiak zeuden Arenalean jarritako 60 saltokiak, eta nahikoa jende zebilen liburutenda eta argitaletxeek eskaintzen dituzten liburu berriak eta *best-seller*-ak begiratu eta erosten. Eguraldia lagun, salmenta aldetik goiza «polito» joan zela esan zigun saltzaile batek.

Inaugurazio ekitaldian aurtengo hildako bi poeta omendu

zituzten, Ernestina de Champourcin gasteiztarra eta Jose Agustin Goytisolo katalana. Gainera, Jorge Luis Borges jaiotzaren mendeurrena ere gogoratu zuten. Manuel Marcos bilbotarrak, Amaia Arkotxa mungiarrek eta Cecilia Medina peruarrak eurek egindako poesia bana irakurri zuten ekitaldian, guztiak gaztelaniaz.

Ekainaren 7ra arte, liburu aurkezpenak eta euskal idazleak eta ikasleak arteko topaketak egingo dira Arenalean, saltokien ondoan jarritako

karpan. Atzo Antonio Soler idazle andaluziarrak *El nombre que ahora digo* (Orain diodan izena) eleberria aurkeztu zuen. Liburu horrek Espasa Primavera saria jaso du.

Gerra pertsonaia gisa

Antonio Solerrek Gustavo Sintora gazte andaluziarraren istorioa kontatzen du bere liburuan, Espainiako Gerra Zibila Madrilen bizi izan zuena. «Ez dut gerraren zergatiaz edota defenditu ziren ideiez berba egin, gertakaria bizi izan zuten gizon eta emakumeen barneko gerraz baidatzen, azaldu zuen atzo. Solerren ustez, «idazleak ezagutzen duenari buruz eta gertuko duenaren inguruan idatzi behar du», eta, ildo horretan, berak gerrako galtzaileen testigantzak etxean eza-

gututu dituela adierazi zuen. Azken finean, gerra eleberriko beste pertsonaia bat gehiago dela uste du. «Jende guztiak galtzen du apur bat duintasuna eta zuzentasuna tartean gerra bat dagoenean», esan zuen.

Liburua idazten hasi zenean gerra amaitu eta 30 urteren buruan berriro elkartzen diren pertsonen buruzko istorio bat idatzi nahi zuela aitortu zuen. Hala ere, idazten joan ahala «elkarrekin zerikusirik ez zuten pertsonak, euren buruak gerraren zurrunbiloan sartuta ikusi zutenak, bilakatu ziren protagonista».

Antonio Solerren aurreko eleberriak, *Las bailarinas muertas* (Hildako dantzariak), 1997ko Espainiako Kritika saria jaso zuen, eta baita aurreko urteko Herralde saria ere.

Leonardo da Vinciren 'Azken afaria' ikus daiteke berriro, hogeita bat urteren buruan

■ Dario Fo idazleak parte hartu zuen atzo inaugurazio ekitaldian

Efe / Milan

MILANGO Santa Maria delle Grazie elizako bataiarri berritua inauguratu zuten atzo. Bertan margotu zuen Leonardo da Vincik *Azken afaria* margolan ospetsua. Hogeita bat urte behar izan dira Italiako Errenazimenduaren maisulan hori konpontzeko, Leonardo da Vinciren garrantzitsuen *Gioconda* eta *Madonna delle Rocce*-rekin batera.

Giovanna Melandri Italiako Kultura ministroak eta Dario Fo Literaturako Nobel saridunak parte hartu zuten inaugurazio ekitaldian. Idazleak hitzaldi bat eskaini zuen Da Vinciren eta *Azken afaria* lanari buruz. Horrez gain, bi kontzertu egin ziren inaugurazioaren barruan.

Gertakizunak ikusmin handia sortu du Italian. Kultura Ministerioak eta Olivetti enpresak finantzatu dute 7.000 milioi lirako aurrekontua (700 milioi pezeta inguru).

Bi emakumek konposaturiko opera bat estreinatuko dute Vienako Jaialdian

Efe / Viena

ELFRIEDE JELINE idazlea eta Olga Neuwirth musikagilea dira *Bahnlamm fest* operaren egileak. Bi sortzaile austriar horiek Leonora Carringtonen ipuin bat hartu dute oinarritzat opera osatzeko. Ipuin horretan emakume zahar bat da protagonista, eta esamesek diotenez emakume-otsoa da. Parabola kurioso horrekin kutsu surrealista handiko ikuskaria osatu dute.

Neuwirtheren arabera, abangoardiako obra bat egin nahi dute. Horretarako zinema eta telebistako bitartekoak erabiliko dituzte. Kantarien jarduna ere ez da batere ohikoa izango, besteak beste animalien orroak imitatu beharko dituztelako. Vienako Musika Jaialdian estreinatuko da obra hori, ekainean.

Liburuaren Astea izango da Iruñean datorren astean

■ *Besteak beste, Balzola, Izagirre, Markuleta, Landa eta Atxagaren liburuak izanen dira eskuragai*

Edurne Elizondo / Iruñea

LIBURUAREN Astea ospatu du bosgarren urtez Iruñeko Liburu Saltzaileen Elkarteak, hilaren 31tik ekainaren 5era arte. Datorren astelehenean, ondorioz, % 10 merkeago erosi ahal izanen dituzte iruindarrek liburuak. Ostegun, ostiral eta larunbatean, gainera, liburutendetatik atera eta Gaztelu

plazara eramane dituzte Iruñeko 19 liburu saltzailek euren produktuak.

Liburuaren Astea egin ahal izateko hainbat oztopori aurre egin behar izan dio Iruñeko Liburu Saltzaileen Elkarteak, tartean Iruñeko Udalaren laguntza ezari: «Ondorioz, ezin izan dugu bestelako ekitaldirik antolatu», esan zuen Auzolan liburutendako Josu Mujikak.

Iruñeko liburu saltzaileen hitzetan, Liburuaren Astea «mami» falta zaio, eta oraindik ez du lortu iruindarren artean behar bezalako oihartzunik. Astean aurkitu ahal izanen den zenbait nobedaren berri ere eman zuten atzoko agerraldian. Pamiela etxeak, esaterako, *Va de poesia* (Victor Moreno) liburuarekin batera, *Navarra, Guipúzcoa y el euskera. Siglo XVIII*

(Jose Maria Jimeno Jurio) edo *Nafarra. El estado vasco* (Mikel Sorauren) aurkeztuko ditu. Euskaraz, besteak beste, Txoriburu (Asun Balzola), Agirre zaharraren kartzelaldi berriak, (Koldo Izagirre), Ipuin euskaldunak (Gerardo Markuleta), *Bambulo. Krisia* (Bernardo Atxaga) eta *Katuak bakar-bakarrak sentitzen direnean* (Mariasun Landa) izanen dira.

XV. mendeko taula
erosi du Bilboko
Arte Ederretako
Museoak arte gotiko
bildumarako

■ Hirugarren adineko
boluntarioak gidari
Bizkaiko museoetan

Erredakzioa / Bilbo

BILBOKO Arte Ederretako Museoak Amabirjinaren agerkundea tenpluan ize-neko taula erosiko du, arte gotiko bildumako lanen osagarri gisa. XV. mendean egindako lana da, ustez Blasco de Grañen aragoiarren tailerrean egina.

Bestalde, Museoak uztailaren 11 arte luzatu du *Dulwich Picture Gallery*ko Maisulanak ize-neko erakusketa, jendar-tean izan duen arrakasta ikusita. Joan den apirilaren 8an inauguratu zen erakusketa, eta ordutik 32.000 lagunek ikusi dute.

Arte Ederretako Museo berean aurkeztu zuten atzo hirugarren adineko gidarien programa. Horren arabera, hirugarren adineko boluntarioek gidari lanak egingo dituzte Bizkaiko museoetan. Arte Ederretako Museoa, Euskal Arkeologia, Etnografia eta Kondaira Museoa, Durangoko Arte eta Historia Museoa, Bermeoko Arrantzaleena, Gernikako Euskal Herria Museoa eta Enkartzatuetako dira egitarau horretan partaide.

Bisitarien gidari izan nahi duten hirugarren adinekoek ikastaro berezia egingo dute, eta ondoren haur, gazte eta erretiratuaren gidari izaten ahal-ko dira aipatu museoetan.

Guggenheim
museoetako
bildumako lanak
erakutsiko dira
Bilbon

Efe / Bilbo

NEW YORK, Venezia eta Bilboko Guggenheim museoetako bilduma iraunkorreko hainbat lan Bizkaiko hiriburuko museoan ikusi ahal izango dira bihurtik aurrera.

Hogeita hamar artista ezagunen hirurogei obra inguru erakutsiko ditu *Pintura eta eskultura modernoa* erakusketak. Tartean, Chagall, Kandinsky, De Kooning, Leger, Picasso eta Rothkoren lanak izango dira.

Bernardo Atxagaren idazlanen inguruko arte grafikoa erakutsi du Koldo Mitxelenak

Aldizkariak, liburuak, serigrafia karpetak eta beste hainbat material bildu ditu

Jon Eskisabel / Donostia

Prentsan 1971n lehen artikulua argitaratu zuenetik Bernardo Atxagaren idazlanen inguruan garatu den arte grafikoa biltzen duen erakusketa

GIPUZKOAKO Diputazioak eta Arteleku arte zentroak herrialdeko arte grafikoa eza-gutarazteko antolaturiko Okupgraf 99 jardunaldien barruan, literatura eta hitzarekin loturiko arte grafikoari eskaini diote erakusketetako bat. Bernardo Atxagaren inguruko lana hautatu dute, euskal idazlerik oparoeneta-ko bat baita asteasuarra.

Koldo Mitxelenako Ganbara aretoan atzotik paratutako erakusketa bidaia gisa dago planteatuta, idazketak erakusten dituen forma, kolore, neurri eta soinuetan barrena egindako bidaia gisa. Bidaia-*ren ziurtagiria* jasotzeko aukera izango du bisitariak, Atxagak marrazkia eta hitza uztartzen dituen eskaintza bat egin baitu erakusketarako. Dedicatoria hori zigilu batean islatu dute, bisitariak etxera eraman ahal izan dezan Atxagaren liburuetan inprimiturik. *Gogoan hartzen al dituzue desertuko karabana*? leloa du eskaintzak, basamortuan gameluen karabanak alfabetoko hizkiekin izendatzeko ohitura baitute.

Prentsako lehen artikulua

Atxagak berak gainbegiratu du erakusketa, Mariano Arsuaga Okupgraf 99ko koordinatzaileak atzo azaldu zuenez. Bi eremutan banaturik dago erakusketa: erreproduzitutako lan grafikoa, eta jatorrizko lan grafikoa. Lehenengo eremuan Atxagak gaztaroan beste idazle eta artista batzuekin batera bultzaturiko literatur aldizkariak ageri dira —*Pott, Panpina Ustela, Euskadi Sioux, Pott Tropikala, Pamiela*...—. Haien ondoren daude 80ko hamarkadan Akademia Sekretua delakoak kaleratu zituen egutegiak eta geroagoko *Garziarena* aldizkaria, besteak beste.

Asteasuko idazlearen zenbait liburutako jatorrizko azalak, Jon Zabaletak, Mikel Valverdek eta Antton Olariagak haur literaturarako egin ilustrazioak, argitalpen bereziak —katalogoak, antolo-

zabalduta da Donostiako Koldo Mitxelenak kulturunean Okupgraf 99 topaketen barnean. Gaztetako fanzine eta aldizkarietatik hasita, Atxagak hainbat musikari, idazle, marrazkilaria eta artistarekin egindako elkarla-

nak aurkezten ditu erakusketak. Mikel Valverde, Antton Olariaga, Jose Luis Zumeta, Jose Luis Longaron, Juan Carlos Egillor, Gabi Ramos, Eduardo Sanz eta Xabier Laka dira haietako batzuk.

PABLO S. QUIZA

Atxagaren inguruko arte grafikoari buruzko erakusketa ekainaren 26a arte izango da zabalik.

giak...— eta prentsako kolaborazioak daude lehen zati horretan. Atxagak prentsan argitaratutako lehen artikulua dago tartean, *offset* plan-txa batean. *Idazteko irrikan gaudenok* artikulua Valladolideko egunkari batean argitaratu zuen 1971n, artean Joseba Irazu sinatzen zuela.

Obabako paisaia

Berezia da *Obabakoak* liburu-ko pasarteak erabiliz Ricardo Tojak marrazturiko Obabako paisaia ere.

Jatorrizko lan grafikoaren eremuan serigrafiak dira nagusi: Jose Luis Zumetarenak (*Trikuarena* eta *Elkarri* Fundaziorako On Joxe Miel Barandiaranen omenez eginiko biak), Mariano Arsuagaren *Lau aldiz elurra* eta *Lau urtarok* eta Eduardo Sanz margolariaren serigrafia karpeta. Halaber, Gabi Ramos Urangak egindako *Cosmos* urtintak eta Xabier Lakak ehun baten gainean eginiko moldeak bildu dira, musika eta antzerki arloko lanen ondoren: Ruper Ordorikaren

Hautsi da anphora diskorako Eguillorrek egindako jatorrizko azala, adibidez.

Honez gain, beste lau erakusketa daude zabalik Okupgraf 99 topaketen barruan. Eibarko kultur etxean grabatuak daude ikusgai igandera arte, eta Legazpikoan Artelekuko litografia tailerreko lanak astelehena arte. Gaur Amerikako arte grafikoari buruzko erakusketa zabalduko da DV galerian. eta Pasaiari buruzko beste bat Untzi Museon.

‘Klasiko eta garaikideak’, azken hogeit urteotako argazkien erakusketa Iruñean

Lola Garrido komisarioak nazioarteko hainbat argazkilari ospetsuren lanak ekarri ditu

Edurne Elizondo / Iruñea

Klasiko eta garaikideak argazki erakusketa zabaldu du Iruñeko Udalak Nafarroako hiriburuko Zapateria 40 aretoan. Nazioarteko hainbat argazkilari ospetsuk azken hogeit urteotan ateratako irudiak bildu ditu galerian Lola Garrido komisarioak. Haren hitzetan, erakusketa «ezohikoa eta heterodoxoa» da.

IRUÑEKO Udalaren Zapateria 40 aretoak *Klasiko eta garaikideak* izenburuko argazki erakusketa hartu du. Lola Garrido komisarioak nazioarteko hainbat argazkilari ospetsuren lanak bildu ditu galerian, tartean, Robert Rauschenberg, Larry Clark, Paulo Nozolino, Robert Frank, Encarna Marin eta Chema Madozenak. Koloreetan eta zuri-beltzean egindako irudiak dira, era askotakoak, eta XX. mendearen bukaerako mugimendu nagusien berri ematen dute.

Era askotako gaiak eta ikuspuntuak bildu ditu komisarioak *Klasiko eta garaikideak* erakusketan,

Klasiko eta garaikideak erakusketa ikusi ahal da Iruñeko Zapateria 40 aretoan.

artearen eta argazkigintzaren kontraesanak azaltzeko asmoz.

«Erakusketa heterodoxoa»

«Gaur eguneko erakusketa da, ezohikoa, heterodoxoa; fusio erakusketa da, finean», azaldu zuen Garridok atzo, erakusketa aurkezteko egindako agerraldian. «Klasikoa

bezain gauza modernorik ez dago. Erakusketan bildutako egileak klasiko garaikideak dira, argazkigintzaren historia ezagutzen dute, ez dute ahazten, eta historia horren etengabeko ikasleak dira», Garridok gehitu zuenez.

Zapateria 40 aretoko erakusketako komisarioak, bestalde, argazkigintzak egun bizi duen unea izan zuen mintzagai, eta argazkilariak

orain arte izan ez duten arreta lortu dutela nabarmendu zuen. «Artearen trenean azkeneko bagoia zen argazkigintza orain arte; egun, ordea, bere kabuz ibiltzen den tren-makina da», esan zuen.

Eguno argazkigintzari buruz, halaber, «bizia eta era askotakoa» dela azpimarratu zuen erakusketako komisarioak aurkezpenean.

Esther Ferrer artista donostiarrak Veneziako Biurtekoan parte hartuko du

■ Mundu osoko 200 bat artistaren lanak ikusi ahal izango dira ekainaren 13tik azaroaren 7ra arte

Erredakzioa / Donostia

ESTHER FERRER artista donostiarraren eta Manolo Valdes katalanaren lanak ikusi ahal izango dira Veneziako Biurtekoan, Espainiako pabilioiaren barruan. «Arte akademiko frankistaren eta modernismo instituzionalizatu baten aurka aritu ziren biak, ZAJ eta Equipo Cronica taldeen barruan, 60ko eta 70eko hamarkadetan; halaber, nazioarteko ibilbide garrantzitsua egin daukate biek», pabilioiko komisario David Perezek atzo esan zuenez.

Esther Ferrerek hainbat instalazio prestatu ditu Venezian erakusteko, eta horretarako bere aurreko lan batzuk egokitu ditu. 1997ko abenduan zabaldu zuen bere azken erakusketa, Donostian hain zuzen, Koldo Mitxelena Kulturunean, eta mota askotako objektuak bildu zituen han. Egun, Esther Ferrer Parisen bizi da.

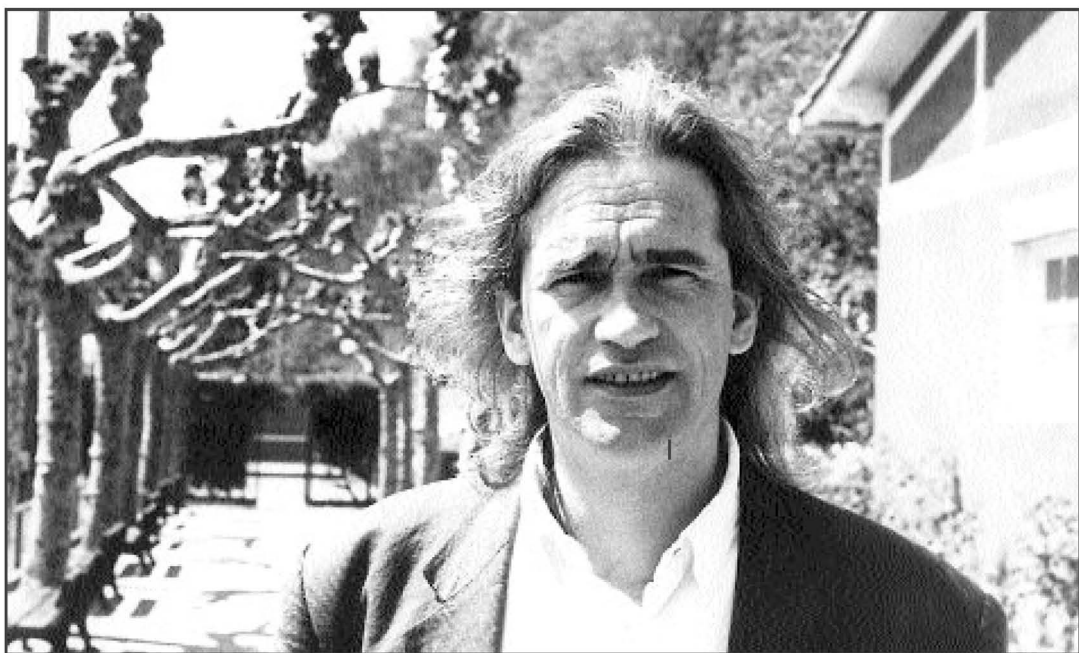
130 lan lehian Gasteizko Ikusentzunezkoen jaialdian

Alfred Hichtcock zuzendaria omenduko dute antolatzaileek

Ivan Santamaria / Gasteiz

Gasteizko Ikusentzunezkoen XIV. Jaialdiko egitaraua prest dute jadanik antolatzaileek. Guztira 313 lan aurkeztu ziren

aurten Gasteizko jaialdian parte hartze-ko, eta hautaketa amaitu ostean, 130 baino gehiago lehiatuko dira sariak eskuratzeko asmoz, heldu den ekainaren 29tik uztailaren 3ra arte.

Patxi Biskert eta beste hainbat aktore ezagun aritzen dira fikzioko saileko lanetan.

OHI BEZALA, hiru izango dira jaialdiak banatuko dituen sariak. Bi kategoria nagusietan, fikzio eta bideo lanetakoenetan, sari bana izango da. Horrez gain, euskarazko lan onenak ere saria jasoko du.

Bideo atalean 98 obra lehiatuko dira. Lan horien artean bideo sorkuntza lanak, bideoklipak, animazio lanak eta dokumentalak daude. Fikzioari dagokionez, antolatzaileek 38 lan hautatu dituzte: 17 film labur eta 21 film bideo formatoan. Fikzio-ko lanetako sailean, hainbat aktore ezagun aritzen dira: Patxi Biskert eta Cristina Piaget, haien artean.

Aurten 12 milioi pezetako aurrekontua izango du Gas-

teizko Ikusentzunezkoen Jaialdiak. Horietatik erdia Eusko Jaurlaritzaren ekarpena da, eta beste erdia Gasteizko Udalarrena. Arabako Foru Aldundiak ere 2 milioi eman ditu erakustaldirako. Sariak eta azpiegitura ordaintzez gain, Montehermoso kulturuneko mediatekarentzako sei lan erosteko erabiliko da aipatu dirua.

Hichtcocken inguruko ikuskizun multimedia

Lehiaketarekin batera beste zenbait aktibitate izango dira erakustaldiaren barne. Horietatik aipagarriena Alfred Hichtcock zuzendari britaniarrari egingo zaion omenaldia da. Artistaren

jaiotzaren 100. urtemuga dela eta, ikuskizun multimedia bat ikusi ahal izango da uztailaren 1ean eta 4ean. Emankizun horietan zuzendariaren bi pasio gogokoenak batuko dira: zinema eta sukaldaritza. Hichtcoken filme ezagunen emankizunekin gozatzeaz gain, Arabako sukaldari batek haren erreze-ta gustukuenak prestatuko ditu ikusleentzat.

Ekitaldi gehienak Montehermoso kulturuneko Oihanederra aretoan egingo dira, baina Gasteizko kanpusean ere lanak ikusteko aukera izango da. Amaiera ekitaldia eta sari banaketa, berriz, Printzipal Antzokian izango da, uztailaren 4eko arratsaldeko 20:00etan.

l a b u r r e a n

D A N T Z A

■ Amy Garmonen konpainiak 'Lack of north' koreografia lana eskainiko du asteburuan Bilbon

PARISKO Amy Garmonen konpainiak *Lack of north* ikuskizuna eskainiko du bihar eta etzi Bilboko La Fundicion aretoan (Francisco Macia 1-3). Koreografia lanaren sorkuntza prozesua Bilbon hasi zuen Garmonek iazko maiatzetan eta ekainean. Hurrengo faseak Berlinen ari da garatzen. *Lack of north* «instalazio koreografikoa» da, eta hamaika egoera aurkezten ditu, bata bestearikiko harremana ez dutenak. «Beti gara egoera baten arabera», azpimarratu zuen atzo Amy Garmon koreografoak.

B E R T S O L A R I T Z A

■ Gipuzkoako Eskolarteko 19. Bertsolari Txapelketako finala izango da gaur arratsaldean Amasako pilotalekuan

ANTIGUAKO, Goierriko, Oiartrungo eta Oñatiko taldeak ariko dira, txikien mailan, gaur arratsaldeko 16:00etatik aurrera, Gipuzkoako Eskolarteko 19. Bertsolari Txapelketan, Billabonan, Amasako pilotalekuan. Lau bertsolarik osatuko dute aipatu talde bakoitza. Handien mailan, berriz, Iñaki Apalategi, Nerea Elustondo, Iñaki Gurrutxaga, Gorka Iribar, Iñigo Izaguirre, Beñat Lizaso, Jon Martin, eta Joseba Otaegi ariko dira. Andoni Egaña ariko da aurkezle eta gaijartzaile lanetan, eta epaimahaikideak izango dira Antton Kazabon, Imanol Lazkano eta Nahikari Gabilondo. Ikastolen Elkarteak da lehiaketako antolatzailea, eta, horretarako, Gipuzkoako Foru Aldundiaren babesa izan du.

Rut eta Maria Agirrek sorkuntza berria eskainiko dute Garazin.

Hilabete beteko egonaldiaren ondotik, Rut eta Maria Agirre irundar ahizpek *Vole la vie* sorkuntza aurkeztuko dute arrats honetan eta bihar Izpurako Faustin Bentaberri gelan. Arratseko ikusgarria ikasleen publikoarentzat bada ere, biharko emanaldia deneri irekia izanen da. Frantses eta espainol bertsioak prestatu dituzte bi ahizpek, Jackie Challaren aholkuekin. Sorkuntza prestatzeaz gain, bi pailazoez parte hartu zuten eskola mailan maiatzaren hilabete osoan eta heien burua gonbitatu dute Garazin ziren edozein ekitaldian.

Poesia irakurri eta idazteko proposamenak bildu ditu Victor Morenok liburu berrian

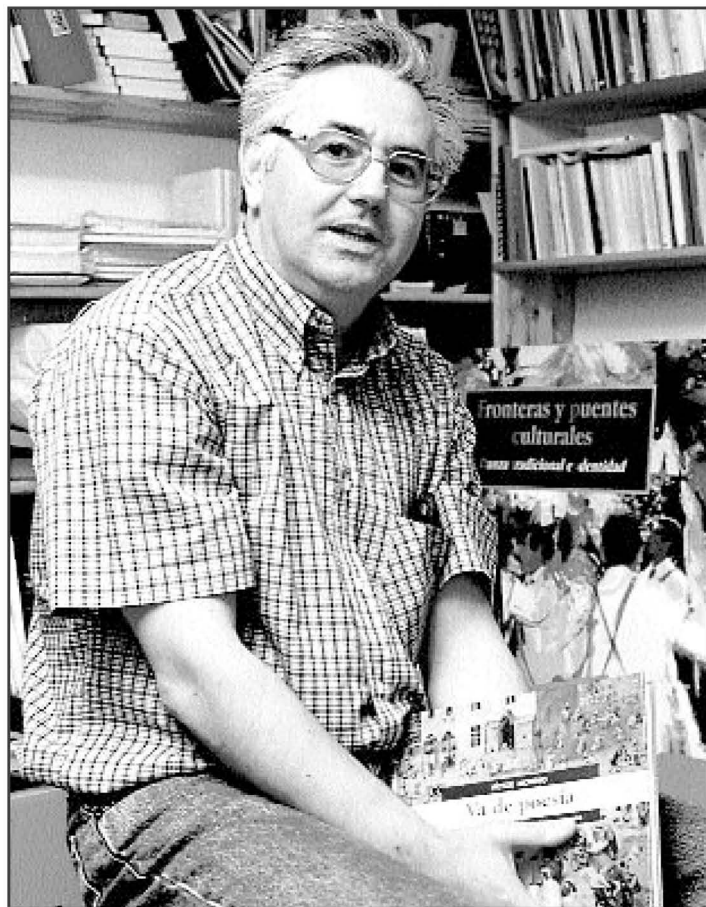
Idazleak 'Va de poesía' idazlana plazaratu berri du, Pamiela argitaletxearen eskutik

Edurne Elizondo / Iruñea

Victor Morenok poesia irakurri eta idazteko proposamenak bildu ditu *Va de poesía* liburuan, Nafarroako Pamiela argitaletxearen eskutik. Egilearen hitzetan, testu poetikoa ez da behar bezala jorratzen eskoletan, eta, haren inguruan, «hainbat topiko eta syndrome» garatu dira. Morenoren ustez, testu poetikoa ez da testu berezitzat jo behar.

PAMIELA argitaletxeak pedagogiari eskaini bildumaren baitan liburu berri bat plazaratu du Victor Moreno idazleak: *Va de poesía. Propuestas para despertar el deseo de leer y escribir poesías* izenburukoa, alegia. Lan berriaren ildo berean, *El deseo de leer*, *El deseo de escribir* eta *El juego poético en la escuela* plazaratu zituen aurretik egileak. Azken idazlanean, haurrak poesiara hurbiltzeko proposamenak bildu ditu Morenok.

Idazlearen hitzetan, testu poetikoa ez da behar bezala jorratzen eskoletan, eta, haren inguruan, «hainbat

Victor Moreno idazlea atzo Iruñean.

topiko eta syndrome» hedatzen dituzte irakasleek. *Va de poesía* liburuaren egilearen ustez, poesia ez da testu mota berezitzat jo behar, «narrazioa edo beste edozein

testu bezalakoa» delako, eta olerkiak aztertzea errazagoa da poesia idatzi eta irakurri ondoren.

Olerkigintzaren inguruko topikoei dagokienez, hiru

aipatu zituen Victor Morenok. «Ez dut uste, erraten ohi den bezala, hurrek sormen handiagoa dutenik. Haurrak ez dira poesia idazten trebeak, ez dakitelako, ikasten ari direlako». Bigarrenik, poesia-ri egozten zaizkion bertuteak baztertu zituen Morenok: «Poesiak ez du deus konpon-tzen; gaizkile batek ere irakur edo idatz dezake poesia», erran zuen.

Baliabideak eskaini

Hirugarrenik, eskolen helburua ez dela olerkilariak sortzea azpimarratu zuen Victor Morenok, haurrari olerkiak irakurri edo idatzi ahal izateko baliabideak eskaintzea baizik. «Eskolen erantzukizuna ez da hurrek irakurtzea, irakurtzen irakastea baizik», nabarmendu zuen.

Irakasleek, bestalde, poesia idazteko prozesuari baino gehiago emaitzari eskaintzen diote arreta, Morenoren hitzetan, baina alderantziz izan beharko luke: «Hurrei prozedura erakutsi behar diete irakasleek, hori da funtsezkoa. Ez da nahikoa poeziak jakitea, dakizuna baliatzen ere jakin behar duzu».

Zumalakarregi museoko erakusketa aretoa berritu dute

■ Hamar urte bete ditu museoak, eta eskaintza zabaldu du

Erredakzioa / Donostia

ORMAIZTEGIKO Zumalakarregi museoak erakusketa areto berriaren inaugurazioarekin ospatu du hamargarren urteurrena. Halaber, erakusteko ikus-entzunezko teknika modernoak apailatu ditu —bideoak, argi jokoak, musika eta soinuaren erabilera—, eta erakusgaien eskaintza zabaldu du, karlistaden garaiko uniforme, arma, irudi eta agiriak erosi baititu. Horrez gain, berrikuntza kontzeptualen arloan, *Gerra eta bakea Zumalakarregiren garaian* izeneko ibilbidea sortu dute ikasleentzat, bakearen kulturaren hezi daitezen. Izan ere, museo-ko arduradunen iritziz, «bakearen aldeko dinamika aurkeztea da museo modernoaren erronka, jendearen kontzientzia pizteko». Alde horretatik, bakeari eta gerrari buruz ari diren nazioarteko museo handien eskaintzari erreparatu eta haren arabera sortu du bere eskaintza Ormaiztegiko museoak: «Saiatu gara gerraren ankerra azpimarratzen. Horrela, Cabrera gudalburu karlistaren amaren fusilaketa ipintzen diegu hurrei, edo burua harri batekin zanpatuta hil zen Alonso koronelaren kasa», azaldu zuen Karmele Barandiaran museo-ko zuzendariak.

Ehun mila bisitari hamar urtetan

Hamar urteotan ehun mila pertsona igaro dira Iriarte-Erdikoa baserriko museotik —Zumalakarregiren jaioterriatik—. Hasierako 2.000 agiritetatik 6.000 agiritara igaro dira, eta 80 ikerle izan dira Museoan. Horrez gain, lau liburu eta material didaktiko ugari argitaratu dituzte, zenbait erakusketa antolatu dituzte museotik kanpo eta Zumalakarregiri eta gerra karlistei buruzko irratsaioak ekotzi dituzte hamar urteotan.

Tomas Zumalakarregi nor izan zen jakiteko hainbat datu eta xehetasun ematen ditu Ormaiztegiko museoak.

MUSIKA

AITZOAIN

- **King Mafrundi, Leihotikan.** Artsaia aretoan, 22:30etan.
- **Latzen, Ost.** Gaztetxean, 23:00etan.

AZKOITIA

- **A Palo Seko, Head Cleaner.** Mataseroan, 22:30etan.

BERANGO

- **Atom Rhumba, Best-Tias.** Purgatorioan, 21:00etan.

BERGARA

- **Oximoron, Malestar.** Jam aretoan, 22:00etan.

BILBO

- **Alaitz eta Maider.** Kafe Antzokian, 22:00etan.
- **Mikel Urdangarin.** Txurdinaga Beheko institutuan, 21:00etan.
- **Ikasleen kontzertua.** Jesus Aranbarri musika eskolako auditorioan, 18:30etan.
- **Txori Kantari, Deustuarrak eta San Anton abesbatzak.** Errekaldeko parrokian, 20:15etan.
- **Bilboko Orkestra Sinfonikoa.** Ayala Antzokian, 20:00etan.

BILLABONA

- **Kepa Junkera.** Olaederra kiroldegian, 23:00etan.

DONOSTIA

- **Cărăbo.** Iris-Disco aretoan, 00:00etan.
- **Gitarra orkestra.** Larrotxene kultur etxean, 19:30etan.
- **DJ Jazz.** Etxekalten.

ELORRIO

- **Arto bixarra, Turron de Vinagre, Egux.** Parra tabernan, 22:00etan.

ERRETERIA

- **El defecto de la mariposa.** Mikelazulo kultur elkartean, 22:30etan.

GALDAKAO

- **Triki Ta Ke.** Gaudantza, 23:30etatik aurrera. Olabarrietako jaiak.

GARES

- **Etsaiak, Bruitaker.** Gares aretoan.

GASTEIZ

- **Brutal Thin, Grim Ripper.** Gaztetxean, 21:00etan.

HERNANI

- **Erretereria Musikal Ganbara Orkestra.** Biterin, 19:30etan.

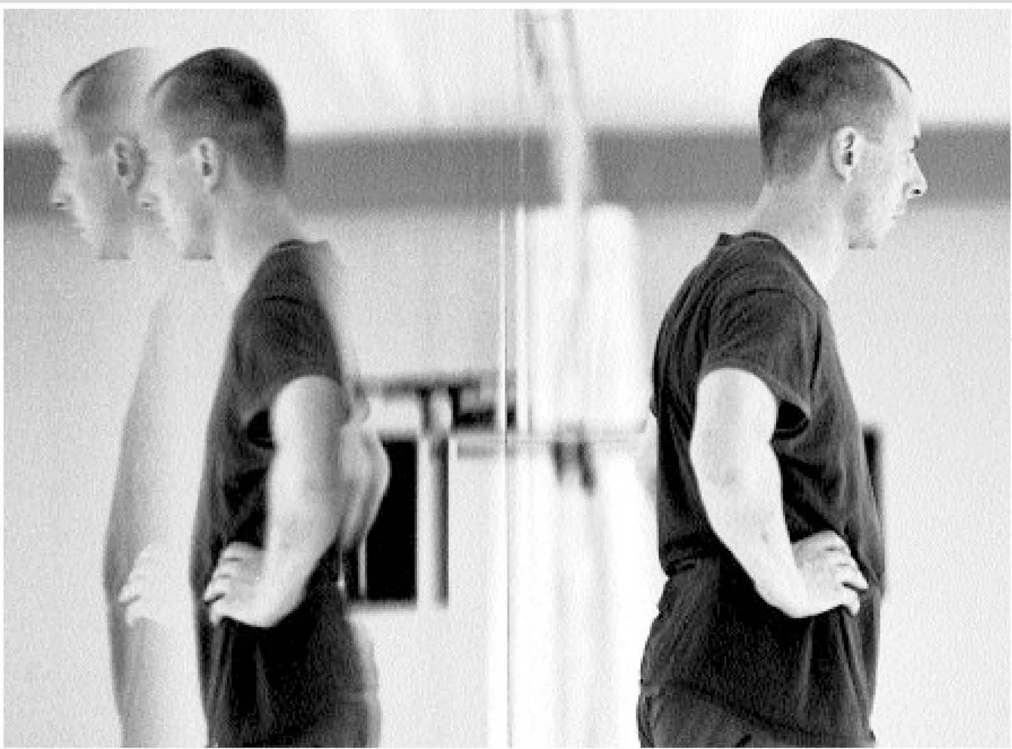
IBARRA

- **Aitor Olearen organo kontzertua.** San Bartolome elizan, 20:00etan.

IBARRANGELU

- **Kiñu.** Dantzaldia, 23:00etan. Korpustiko jaiak.

DANTZA

BOB EDME

Malandainen Ballet Biarritz taldea Lasarten

Maiatza Dantzan gaur amaituko da, Lasarten. Thierry Malandainen Ballet Biarritz taldeak denboraldiko azken emanaldia eskainiko du Manuel Lekuona kultur etxean, 20:00etan. *Mozart á 2. Pierre de lune* eta *Blénoir, Ouverture Cubaine* koreografiak eskainiko dituzte.

IRUN

- **Mango Melao.** Tunk! aretoan, 23:00etan.
- **Igantziko abesbatza.** Kabigorri ateneoan, 20:30etan.

IRUÑEA

- **Jarabe de Palo.** Anaitasunan, 21:30etan.
- **Oskorri & The Pub Ibiltaria.** Arrosadiako Vila eskolan, 20:30etan.

ORDIZIA

- **II. Kantu afaria.** Hitzaro euskara elkarteak antolatuta, Amaia Zubiriarekin. Tximista sagardotegian, 21:00etan.
- **Tribuaren hitz galduak.** Mikel Markez eta Pako Aristi. Barrena kultur etxean, 22:30etan.

PASAIA

- **Pasaia Musikaleko Ilunbe orkestraren kontzertua.** San Fermin elizan, 20:30etan.

TOLOSA

- **Chano Domingez, Iñaki Salvador.** Leidor aretoan, 22:30etan.

ZARAUTZ

- **Oier Sarasua, Andoni Arana.** *Arranopola* kantu eta irudi emanaldia. Arrano elkartean, 23:00etan.

ZORNOTZA

- **Golden Apple Quartet.** Zornotza aretoan, 21:00etan.

ZUMAIA

- **Sutan Blai.** Dantzaldia, 23:00etatik aurrera. San Prantzio jaiak.

ANTZERKIA

ALEGIA

- **La cebra enamorada.** Pilar Guerra eta Ritxar Zumalaberen eskutik, Gaztetxean, 23:00etan.

BARAKALDO

- **Torito Bravo.** Patxo Telleria eta Aitor Mazoren eskutik, Barakaldo Antzokian, 20:30etan.

BILBO

- **8 Olivettis Poéticos.** Antzerki Imaginarioaren fabrikaren estreinua, Mina Espazioan, 20:00etan.

DONOSTIA

- **Tengamos el sexo en paz.** Jarein taldearen eskutik, Lugartzen, 20:30etan.
- **Xolak badu lehoien berri.** Porpol taldea, Altzako auzo etxean, 18:00etan.
- **Escenas, Interiores.** Loiola eta Lugaritzeko antzerki tailerraren eskutik, Loiolako kultur etxean, 19:00etan eta 20:00etan.

SANTURTZI

- **Preferiría que no.** Julia Gutierrez Caba eta Cristina Higueras aktoreekin, Serantes kultur aretoan, 20:30etan.

ZIZURKIL

- **Xagukumeak.** Hika antzerki taldearen eskutik, Herriko Plazan, 17:00etan.

ZINEMA-BIDEOA

AZPEITIA

- **Agur Everest.** Soreasu Zine-

man, 21:00etan. Ondoren solasaldia. Mendi astea.

BEASAIN

- **Mendiko gaiei buruzko diapositibak.** Aizkorri mendizale elkarteak antolatuta, 20:00etan.

DONOSTIA

- **Barrio.** Egiako Gazte Lokalean.

HITZALDIA

ASTEASU

- **Lorategien estiloa Euskal Herrian.** Iñigo Seguirolaren eskutik, kultur etxean, 19:00etan.

BILBO

- **Osasun ekologikoago baten alde.** Mario Fernandezen eskutik, Burtsako aretoan, 19:30etan. Osasunerako alternatiben VIII. jardunaldiak.

DONOSTIA

- **Los vertidos marinos.** Carlos San Vicente Galparsororen eskutik, ONCEko egoitzan (Etxaide kalea), 19:00etan.
- **Kosovo: Iragarritako gatazka baten gakoak.** Koldo Mitxelerean, 19:00etan. Partaideak: Gabriel Ezkurdia, Andoni Gorostiaga eta Txente Rekondo.
- **Las relaciones entre la televisión y la escuela.** Manuel Alonso Erauskinen eskutik, Filosofia eta Hazkuntza Zientzien fakultatean, 17:15etan. Toki berean, 19:00etan Jose Antonio Gabelasek **La televisión en el centro educativo** hitzaldia emango du.

GASTEIZ

- **Anatheoresia: gaixotasuna-**

ren arrazoi emozionalak. Joaquín Grauren eskutik, Luis de Ajuria kultur aretoan, 20:00etan.

ZARAUTZ

- **Instituciones jurídicas y derechos históricos de Gipuzkoa.** Jose Luis Orellaren eskutik, Oleriti etxean, 19:30etan.

DANTZA

ERRETERIA

- **Dantza Eskolen jaialdia.** Erretereria Hiria Kulturgunean, 20:00etan.

GASTEIZ

- **San Petersburgoko balleta.** Principal Antzokian, 20:30etan.

BERTSOLARITZA

BILLABONA

- **Gipuzkoako eskolarteko 19. txapelketaren finala.** Olaederra kiroldegian, 16:00etan.

GETXO

- **Jon Maia eta Igor Elortza.** Bertso-afaria, Bentan, 21:30etan.

IRURA

- **Jesus Mari Irazu eta Sebastian Lizaso.** Bertso-afaria, herriko elkartean.

LEKEITIO

- **Jon Sarasua, Unai Iturriaga eta Durangoko Kontserbatorioko ikasleak irlandar musika joz.** Willow's Tavern pubean, 22:00etan.

MUNGIA

- **Ander Ibarra, Beñat Ugarte-txea, Eñaut Intxaurreaga, Etxahun Lekue.** Kos tabernan, 23:00etan. Bertsotan Blai.

BESTELAKOAK

DONOSTIA

- **Kli! Kla! Birzikla!** Bihar txontxongilo taldearen eskutik, Egiako Antxeta plazan, 18:00etan.

GASTEIZ

- **Takolo, Pirritx eta Porrotx.** Mendizorrotxan, 19:30etan.
- **Rational Geographic-Euskadi Contemporanea web orrialdearen aurkezpena.** Koldo Aginagalde, Angel Artetxe eta Fernando Illanaren eskutik, F. Iñiguez de Betolaza aretoan, 19:00etan.

GETXO

- **XVI. Eskulangintza azoka.** Fadura, 11:00etatik 14:30etara eta 17:00etatik 21:00etara zabalik. Gaur, bihar eta etzi.

ORTUELLA

- **Ikastetxeen arteko antzerki, kanta eta bertsoen I. Topaketak.** PATEk antolatuta.

ARABA

GASTEIZ

AZUL. Shakespeare in love: 17:30 - 20:00 - 22:30. Ni en tu casa ni en la mia: 17:30 - 20:00. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 22:30.

GURIDI. Wallace & Gromit (euskaraz): 10:30. Flores de otro mundo: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. La ciudad de lo prodigios: 17:30 - 21:00 - 00:00. Buscando a Eva: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. Amigos hasta el final: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. Arlington Road: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. La trampa: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. Piel de cactus: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. El arbol de la vida: 20:00. Lehiaketako laburmetrai guztien emanaldia: 01:00.

MIKELDI. Las fuerzas de la naturaleza: 17:30 - 20:00 - 22:30.

MIKELDI ZINEMAK. Toulouse Lautrec: 17:00. Beloved: 19:15 - 22:30. La sombra del Faraon: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. La trampa: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00. La cena de los idiotas: 17:30 - 20:00 - 22:30 - 01:00.

SAMANIEGO. Solas: 17:30 - 22:30. Me llamo Sara: 20:00. Cuento de otoño: 17:30 - 20:00 - 22:30. Mama es boba: 17:30 - 20:00 - 22:30. Todo sobre mi madre: 17:30 - 20:00 - 22:30.

BIZKAIA

BILBO

ASTORIA. Piel de cactus: 17:30 - 19:45 - 22:00.

AVENIDA. Phoenix: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Todo sobre mi madre: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Plunkett y MacLeane: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. De todo corazon: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. La novia de Chucky: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. High art (J.B.A.): 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00.

CAPITOL. La trampa: 17:00 - 19:45 - 22:30. Las fuerzas de la naturaleza: 17:15 - 20:00 - 22:30. Flores de otro mundo: 17:15 - 20:00 - 22:30. Arlington Road: 17:00 - 19:45 - 22:30.

COLISEO ALBIA. Los idiotas: 17:30 - 19:45 - 22:00.

IDEALES. Buscando a Eva: 17:30 - 20:00 - 22:30. Todo sobre mi madre: 17:15 - 20:00 - 22:30. La vida es bella: 17:00 - 19:45 - 22:30. Amigos hasta el final: 17:30 - 20:00 - 22:30. El guru: 17:15. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 20:00 - 22:30. El super chef: 17:30. Arlington Road: 19:45 - 22:30. La ciudad de los prodigios: 17:30 - 20:00. Me llamo Sara: 17:15 - 20:00 - 22:30.

MIKELDI. Las fuerzas de la natura-

‘Wallace & Gromit’

Gasteizko Zinema Jaialdiaren barruan eskainiko da haurrei zuzendutako marrazki biziduneko film hau, eta gaurko emanaldia euskaraz izango da. *Wallace & Gromit* filmak Animazio Onenaren Oscar saria irabazi zuen 1996. urtean. Animaliatxo batzuen gorabeherak kontatzen duen marrazki bizidunetako lan hau Guridi zinema aretoan emango dute, goizeko 10:30etan.

leza: 17:30 - 20:00 - 22:30. Ejecucion inminente: 20:00 - 22:30. La trampa: 17:15 - 20:00 - 22:30. Aprendiendo a vivir: 17:00. La sombra del Faraon: 17:15 - 20:00 - 22:30.

MULTI. La ciudad de los prodigios: 17:15 - 20:00. Comportamiento perturbado: 17:30 - 20:00. Iluminata: 22:30. Asediada: 17:30 - 19:45 - 22:30. Mama es boba: 17:30 - 20:00 - 22:30. Entre ladrones: 17:30 - 19:45 - 22:30. Flores de otro mundo: 17:30 - 20:00 - 22:30. Solas: 17:30 - 19:45 - 22:30. La trampa: 17:30 - 20:00 - 22:30.

BARAKALDO

MAX CENTER. Arlington Road: 16:45 - 19:45 - 22:30. El super chef: 17:15 - 20:00 - 22:30. La trampa: 16:45 - 19:45 - 22:30. Entre ladrones: 17:15 - 20:00. La trampa: 22:30. Todo sobre mi madre: 17:00 - 20:00 - 22:30. El guru: 16:45 - 19:45 - 22:30. La vida es bella: 16:45 - 19:45 - 22:30. Buscando a Eva: 17:15 - 20:00 - 22:30. La sombra del Faraon: 16:45 - 19:45 - 22:30. Las

fuerzas de la naturaleza: 17:00 - 20:00 - 22:30. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 17:15 - 20:00 - 22:30. La ciudad de los prodigios: 17:30 - 20:30.

BASAURI

BILBONDO. Arlington Road: 17:00 - 19:45 - 22:30. Buscando a Eva: 17:15 - 20:00 - 22:30. Las fuerzas de la naturaleza: 17:15 - 20:00 - 22:30. El guru: 17:00. La vida es bella: 19:45 - 22:30. El super chef: 17:30 - 20:00 - 22:30. Todo sobre mi madre: 17:15 - 20:00 - 22:30. La sombra del faraon: 17:00 - 19:45 - 22:30. La trampa: 17:00 - 19:45 - 22:30.

SOCIAL ANTZOKIA. Patch Adams: 17:00 - 20:00 - 22:30.

KULTUR ARETOA. Cosas que importan: 20:00. Zine Kluba: Twenty four seven (J.B.A.): 22:30.

GALDAKAO

TORREZABAL. Asesinato en 8 mm.: 22:30.

GETXO

GETXO ANTZOKIA. Zine Foruma: En compañía de hombres (J.B.A.): 22:00.

LAUREN. American History X: 16:30 - 19:15 - 22:15. La vida es bella: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:40. Ejecucion inminente: 16:45 - 19:30 - 22:30. Todo sobre mi madre: 16:15 - 18:30 - 20:30 - 22:45. Ni en tu casa ni en la mia: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15. El Guru: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. Arlinton Road: 16:45 - 19:30 - 22:15. La ciudad de los prodigios: 16:15 - 19:15 - 22:15. La sombra del faraon: 16:30 - 19:15 - 22:15. La trampa: 16:15 - 18:30 - 20:40 - 22:45. Buscando a Eva: 16:15 - 18:30 - 20:40 - 22:45. Las fuerzas de la naturaleza: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45.

AREETAKO GRAN CINEMA. La trampa: 17:30 - 20:00 - 22:30.

LEIOA

CINESA ARTEA. Bichos: 16:00. Ejecucion inminente: 17:50 - 20:15 -

22:45 - 01:15. La trampa: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 23:00 - 01:15. Buscando a Eva: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. Las fuerzas de la naturaleza: 16:00 - 18:00 - 20:15 - 22:30 - 00:45. La vida es bella: 16:15 - 19:15 - 22:15. Comportamiento perturbado: 00:30. Todo sobre mi madre: 16:00 - 18:00 - 20:15 - 22:30. Asesinato en 8 mm.: 00:45. La sombra del Faraon: 16:30 - 19:30 - 22:30 - 01:00. Mi gran amigo Joe: 16:00. Arlington Road: 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. El Guru: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. Aprendiendo a vivir: 01:00.

MUNGIA

LAUREL & HARDY. Las fuerzas de la naturaleza: 20:00 - 22:30. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 20:00 - 22:30.

ONDARROA

BIDE ONERA. La vida es bella: 22:30.

PORTUGALETE

COLISEO JAVA. Ejecucion inminente: 17:30 - 20:00 - 22:15.

SANTURTZI

SERANTES. La trampa: 17:15 - 19:45 - 22:15. Ejecucion inminente: 17:15 - 19:45 - 22:15.

GIPUZKOA

DONOSTIA

ASTORIA. Todo sobre mi madre: 17:30 - 20:00 - 22:15. La ciudad de los prodigios: 17:30 - 22:00. La trampa: 17:00 - 19:30 - 22:00. La sombra del Faraon: 17:00 - 19:30 - 22:00. Arlington Road: 17:00 - 19:30 - 22:00. Buscando a Eva: 17:30 - 20:00 - 22:15. El super chef: 17:30 - 20:00. Aprendiendo a vivir: 22:00.

ANTZOKI ZAHARRA. Flores de otro mundo: 17:30 - 19:45 - 22:30.

TRUEBA. Me llamo Sara: 17:30 - 19:45 - 22:00. Celebración: 17:30 - 19:45 - 22:00.

PRINCIPE. Solas: 17:15 - 19:45 - 22:15. Flores de otro mundo: 17:15 - 19:45 - 22:15. Asediada: 17:15 - 19:45 - 22:15. La trampa: 17:00 - 19:30 - 22:00. Buscando a Eva: 17:00 - 19:30 - 22:00. Arlington Road: 17:00 - 19:30 - 22:00.

GARBERA. La trampa: 17:00 - 19:30 - 22:00. Todo sobre mi madre: 17:15 - 20:00 - 22:15. Arlington Road: 17:00 - 19:30 - 22:00. El Guru: 17:15 - 19:45 - 22:15. Las fuerzas de la naturaleza: 17:15 - 20:00 - 22:15. La vida es bella: 17:00 - 19:30 - 22:00. La sombra del Faraon: 17:00 - 19:30 - 22:00.

WARNER LUSOMUNDO. Todo sobre mi madre: 16:15 - 18:20 - 20:30 - 22:50 - 01:00. Comportamiento perturbado: 16:30 - 18:30. Aun se lo que hicisteis el último verano: 20:20 - 22:30 - 00:50. Shakespeare in love: 17:00 - 20:00 - 22:20 - 00:45. Mi gran amigo Joe: 16:30. Ejecucion inminente: 19:30 - 22:10 - 00:40. Fuerzas de la naturaleza: 16:00 - 18:10 - 20:20 - 22:40 - 01:00. La trampa: 16:00 - 18:20 - 20:40 - 23:00 - 01:20. Aprendiendo a vivir: 16:45 - 19:30. Phoenix: 22:20 - 00:40. Bichos: 16:15. Amigos hasta el final: 18:10 - 20:15 - 22:30 - 00:50. El Guru: 17:00 - 19:45. Asesinato en 8 mm.: 22:10 - 00:45.

ARRASATE

ALAI. Soldado de fortuna: 22:00.

AZKOITIA

BAZTARTXO. Mi gran amigo Joe: 22:00.

AZPEITIA

ZELAITXO. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 22:00.

hiriburuetako filmak

APRENDIENDO A VIVIR. EEBB, 1999. Zuz.: Garry Marshall. 129 m. Carla Tate (Juliette Lewis) urritasun psikiko txiki bat duen neska gaztea da. Urte batzuetan barnetegi batean izan ondoren herrira itzuli berria da, eta arazo bera duen mutil bat ezagutu, elkarrekin maitemindu eta irte ten hasiko dira. Carlaren sendiak harremanari ipinitzen dizkion oztopoak gainditu beharko ditu bikote gazteak. *Bilbo (Mikeldi), Donostia (Astoria, Warner Lusomundo).*

ARLINGTON ROAD. EEBB, 1998. Zuz.: Mark Pellington. 117 m. Jeff Bridges eta Tim Robbins dira *thriller* honetako protagonista nagusiak. Michael Faradayk (Bridges) bere bizilagun Oliverren (Robbins) seme-ari lagunduko dio. Lagunak dira Faraday eta Oliver, baina Faradayk uste du Oliver arriskutsua dela eta lehergailuekin negoziotat dabilela. *Bilbo (Capitol), Donostia (Astoria, Principe, Garbera), Gasteiz (Guridi), Ideales, Multi), Iruñea (Golem-Baiona, Principe de Viana).*

ASEDIADA /SHANDURAI. Italia, 1998. Zuz.: Bernardo Bertolucci. 90 m.

Istorio multietniko, erromantikoa eta sentsuala da hau. Erroman filmatua, Afrikatik iritsitako neska gazte exiliatu baten eta hark lan egiten duen etxeko jabearen arteko maitasun harreman bitxia azaltzen du (Thanie Newton eta Davis Thewlis). *Bilbo (Multi), Donostia (Principe).*

AUN SE LO QUE HICISTEIS EL ULTIMO VERANO. EEBB, 1998. Zuzendakaria: Danny Cannon. 101 m. Julie James beldurrez bizi da oraindik, bere inguruan erail dituzten lagunuen patua gogoan duela. Unibertitatean egindako lagun berriek bidaia bat proposatu diote. *Bilbo (Ideales), Donostia (Warner Lusomundo), Gasteiz (Azul).*

AUSSI PROFOND QUE L'OCEAN. EEBB, 1999. Zuz.: Ulu Grosbard. 107 m. Beth (Michelle Pfeiffer) haurrekin dela minutu batez arreta galdu eta semetxoa desagertuko zaio. Bahitu egin ote dute? Bethetik eta haren sendiak ez dute sekula erantzunik aurkituko euren galderarentzat. Urteke aurrera egingo dute, oso modu zaillean, Bethen bihotzak ezingo baitu burutik kendu zorigai-

tzeko egun hura. Baina, halako batean, ezusteko bat gertatuko da. *Baiona (Vaubane).*

C'EST PAS MA FAUTE. Zuz.: Jacques Monét. Martin oporretara joan da bere lagun onenarekin eta haren sendiarekin. Inguru bikaina, jolas-teko leku aparta... Opor egunak ongi pasatuko dituztelakoan daude haurrak, baina hara non agertuko den aldameneko hoteleko haur talde bat, euren baobab zuhaitzaren jabe egiteko prest. Bi taldeen arteko borrokak etengabeak izango dira hortik aurrera. Oporren satira da komedia familiar hau. *Baiona (Marine).*

CELEBRACION. Zuz.: Thomas Vinterberg. Zinemaren garbitasuna aldarrikatzen duten zuzendari danimarkarrek osatutako Dogma 95 mugimenduko kidea dugu film honen zuzendaria, eta, ondorioz, alde batera uzten ditu *Celebración* peluluan musika edo argi artifiziala bezalako osagarriak. Satiraz betetako istorio honek 60 urte bete dituen etxeko gizonaren omeneko afariaren inguruko gorabeherak konta-

tzen ditu. *Donostia (Trueba).* COMPORTAMIENTO PERTURBADO. EEBB, 1998. Zuz.: David Nutter. 83 m. Cradle Bay herrira iritsi berri da Steve, bere familiarekin. Gazte hau berehala ohartuko da berak izan duen institutuko gainontzeko ikasle-ek modu berezian jarduten dutela. Ikastetxeko psikiatra izango da egoera beldurgarri horren erantzulea (Bruce Greenwood). *Bilbo (Multi), Donostia (Warner Lusomundo).*

EJECUCION INMINENTE /JOUGE COUPABLE. EEBB, 1999. Zuz.: Clint Eastwood. 126 m. *Thriller*-etik gertu dagoen filma zuzendu eta antzeztu du Eastwoodek. Steve Everett kazetari seduzitzaile eta alkoholikoa heriotzara zigortuta dagoen preso baten errugabetasuna frogatzen saiatuko da. James Woods aktorea ere ageri da film honetan. *Baiona (Marine), Bilbo (Mikeldi), Donostia (Warner Lusomundo).*

ENTRE LADRONES. EEBB, 1999. Zuz.: Scott Sanders. 94 m. Alec Baldwin lapur profesionala da, eta bere bizitzako kolpea prestatu du. Prestakizun guztiak oso ongi burutu ditu,

baina gauzak erabat nahastuko dira *ghetto*-ko kontaktu bat (Michael Jai White) eta polizia bat (Rebecca DeMornay) bere bidean sartzen direnean. *Bilbo (Multi).*

LA TRAMPA /HAUTE VOLTIGE. EEBB, 1999. Zuz.: Jon Amiel. Munduko arte lapurrek onena eta dotoreena da Robert Mac MacDougal. New Yorken Rembrandt bat desagertzen denean, auzi horrekin arduratzen den aseguru etxeak Mac harrapatzea erabakiko du, eta ikertzailearik onena hartuko dute horretarako (Catherine Zeta-Jones). Ginek bere edertasuna erabiliko du Macen laguntzailea izateko inoizko lapurretarik handienean. *Baiona (Marine), Bilbo (Capitol, Mikeldi, Multi), Donostia (Astoria, Principe, Garbera, Warner Lusomundo), Gasteiz (Guridi, Mikeldi Zinemak), Iruñea (Golem-Baiona, Carlos III.).*

LAS FUERZAS DE LA NATURALEZA. EEBB, 1998. Zuz.: Bronwen Hughes. 104m. Sandra Bullock eta Ben Affleck dira komedia erromantiko honetako aktore nagusiak. New Yorketik atera den hegazkin batean eza-

gutuko dute elkar Sarah-ek (Bullock) eta Benek (Affleck). Mutil gaztea ezkontzekotan da, baina izan duten bidaia nahasiaren eraginez, beste era batean ikusiko du etorkizuna. *Bilbo (Capitol, Mikeldi), Donostia (Garbera, Warner), Gasteiz (Mikeldi), Iruñea (Golem-Baiona, Principe de Viana).*

LE BARBIER DE SIBERIE. Errusia, 1999. Zuz.: Nikita Mikhalkov. 170 m. Epopeia erromantikoa eta klasiko ederra dugu hau, galdu ezin diren horietakoa. 1885ean kokatzen da istorioa. Moskun bizi den Ameriketako asmatzaile zahar eta berezi samar batek bere laguna den emakume gazte bati eskatuko dio Duke Handia seduzitzeko, horrela haren laguntza jaso ahal izateko. Bidean, baina, militar batekin maiteminduko da neska gaztea. *Baiona (Vauban).*

LE TEMPS RETROUVE. Frantzia, 1998. Zuz.: Raoul Ruiz. 1922. Proust-en *À la recherche du temps perdu* lanaren egokitazapena dugu honako film luze hau. Hilzorian dagoen gizonetako baten azken pentsamenduak azaltzen zaizkigu. Gazte denborako

zinema

BEASAIN

USURBE. *La vida es bella*: 22:15.

BERGARA

NOVEDADES. *La vida es bella*: 22:30.

EIBAR

RIALTO. *La trampa*: 19:30 - 22:15.
UNZAGA. *Todo sobre mi madre*: 19:30 - 22:15.

ELGOIBAR

HERRIKO ANTZOKIA. Zine Kluba: *Dioses y Monstruos* 22:15.

IRUN

TXINGUDI. *La sombra del faraon*: 17:00 - 19:45 - 22:30. *La vida es bella*: 17:00 - 19:45 - 22:30. *Arlington Road*: 17:00 - 19:45 - 22:30. *Fuerzas de la naturaleza*: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. *El Guru*: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. *Pecata minuta*: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. *La trampa*: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45.

MUTRIKU

EDERRENA. *Shakespeare in love*: 22:30.

ORDIZIA

HERRI ANTZOKIA. *¿Conoces a Joe Black?*: 22:15.

TOLOSA

IPARRAGIRRE. *La cena de los idiotas*: 22:30.

ZARAUTZ

MODELO. *En las manos de Dios*: 22:15.

ZUMAIA

AITA MARI. *La vida es bella*: 22:15.

LAPURDI

BAIONA

L'ATALANTE. *Cookie's fortune*: 17:00. *Feuille sur l'oreiller*: 19:30. *Le fils adoptif*: 21:00. *La fille sur le pont*: 22:30.

VAUBAN. *Le temps retrouve*: 14:30 - 20:30. *Le barbier de Siberie*: 14:30 - 20:30. *Tout sur ma mere*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Les enfants du marais*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Aussi profond que l'océan*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Le derriere*: 14:30 - 19:45 - 22:15.

MARINE. *Haute voltige*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *C'est pas ma faute*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Cube*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Juge coupable*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *Payback*: 14:30 - 19:45 - 22:15. *La vie est belle*: 14:30 - 19:45. *Legionnaire*: 22:15.

DONIBANE LOHIZUNE

REX. *Urband legend*: 19:00. *Haute voltige*: 21:15. *Tout sur ma mere*: 19:00 - 21:15.

argazki zaharrak ditu esku artean, eta argazki horietan berak maitatutako gizon eta emakumeak ageri dira. Catherine Deneuve, Emmauelle Beart eta John Malkovich aktore entzutetsuak ibili ditu Ruizek lan honetan. *Baiona (Vauban)*.

MAMA ES BOBA. Espainia, 1998. Zuz.: Santiago Lorenzo. Hainbat film labur bikain zuzendu ondoren, hauxe da Lorenzoren lehen film luzea, askoren ustez azkenaldian Espainian egin den filmerik askeena, amoral-tasun ukituz zipriztindua. Haur triste bat da protagonista, gain behera doan herri bateko telebista-ko izarraren semea. Mutiko horrek bere gurasoen hondamendia ikusiko du. *Bilbo (Multi)*, *Gasteiz (Samaniego)*.

ME LLAMO SARA. Espainia, 1999. Zuz.: Dolores Payas. 98 m. Emakumearen ikuspuntutik egin du Dolores Payasek zuzendari gisa egin duen bere lehen film luzea (orain arte gidoigile eta ekoizle gisa aritua zen). Sararen istorioa kontatzen du, 40 urteetara iritsi eta bere mundua gain behera nola doan ikusten duen

estreinaldiak

Emakumeen karabana baten bidez sortutako hiru bikoteren istorioa kontatzen du *Flores de otro mundo* filmeak.

■ **FLORES DE OTRO MUNDO.** Espainia, 1998. Zuz.: Iciar Bollain. 106 m. Emakumeek egindako karabana baten ondorioz sortutako hiru bikoteren istorioa da hau. Komediaren eta dramaren arteko filma, Espainiako barnealdeko lurraldeetan gertatzen den despoblazioa, bertako gizonen bakardadea eta bizitza berria eramaten duten emakumeen bizitza deskribatzen ditu. *Bilbo (Capitol, Multi)*, *Donostia (Principe, Antzoki Zaharra)*, *Gasteiz (Guridi)*.

■ **LA CIUDAD DE LOS PRODIGIOS.** Espainia-Frantzia-Portugal, 1998. Zuz.: Mario Camus. 140 m. Onofre Bouvila (Olivier Martinez) Bartzelonara iristen da 1888an, herri giroko jatorri umiletik ihesi. Maila sozialean gora egiteko edozer egiteko prest azalduko da Bouvila, mafiako buruzagi ezagun izateraino. Baina urte horietan guztietan ezingo du ahaztu hiriburura iritsi berritan ezagutu zuen Delfina (Emma Suarez). *Barakaldo (Max Center)*, *Bilbo (Ideales)*, *Donostia (Astoria, Warner Lusomundo)*, *Gasteiz (Guridi)*, *Getxo (Lauren)*, *Iruñea (Principe de Viana)*, *Tutera (Cinemax)*.

■ **BUSCANDO A EVA.** EEBB, 1998. Zuz.: Hugh Wilson. 111 m. Adam Weber 1962an jaio zen, Kubako misilen krisiaren garaian. Misilen gerra hasi zelako, hain zuzen ere, bunker batean sartu zuten haur jaio berria gurasoek, eta bertan izan da orain arte. 35 urte bete dituenean ateratzen da lehendabiziko aldiz kalera eta, mundu berri bat aurkitzeaz gain, Eve ezagutuko du (Alicia Silverstone). *Barakaldo (Max Center)*, *Basauri (Bilbondo)*, *Bilbo (Ideales)*, *Donostia (Astoria, Principe)*, *Gasteiz (Guridi)*, *Getxo (Lauren)*, *Iruñea (Golem-Baiona)*, *Leioa (Artea)*.

■ **AMIGOS HASTA EL FINAL.** EEBB, 1998. Zuz.: David Michael O'Neill. 96 m. Nerabe ziren garaietan bizi izandakoa berriro bizitzearren edozer gauza egiteko prest dauden bost lagunen gorabeherak kontatzen ditu komedia honek. Horretarako aitzakia, lagunetako baten berehalako ezkontza. Charles Sheen eta Christopher McDonald dira O'Neillen film honetako protagonistetako bi. *Bilbo (Ideales)*, *Donostia (Warner Lusomundo)*, *Gasteiz (Guridi)*.

■ **LA SOMBRA DEL FARAON.** EEBB, 1998. Zuz.: Russel Mulcahy. 122 m. Beldurrezko klasikoetara hurbiltzen da Mulchayren film hau, eta Christopher Lee aktorearen kolaborazio txiki bat ere badu. Lee izango da, hain zuzen ere, istorioko motor nagusia, eta 1948an Egipton desagertutako arkeologo batena egiten dator. Orain, haren biloba bat, desagertzen haren arrazoiak jakin nahirik, Erregeen Haranera joango da. *Barakaldo (Max Center)*, *Basauri (Bilbondo)*, *Bilbo (Mikeldi)*, *Donostia (Astoria, Garbera)*, *Gasteiz (Mikeldi Zinemak)*, *Getxo (Lauren)*, *Irun (Txingudi)*, *Leioa (Artea)*, *Tutera (Cinemax)*.

■ **PIEL DE CACTUS.** 1998. Zuz.: Alberto Omar Walls. Iraganetik ihes egiteko bidaia zorabiagarria proposatzen digu Wallsek. Beldur, erruduntasun sentimendu, maitasun eta gorrototik egiten dute ihes protagonistek, eta bidaia horiek guztiak istorio bakar batean nahasiko dira. *Bilbo (Astoria)*, *Gasteiz (Guridi)*.

emakume batena. Etxean arazoak baino ez ditu senarrarekin eta alabarekin, eta bere semea izan zitekeen ikasle batekin hasiko da harremanetan. *Bilbo (Ideales)*, *Donostia (Trueba)*.

NI EN TU CASA, NI EN LA MIA. Erre-suma Batukak, 1998. Zuz.: Rose Troche. 96 m. Estereotipoen kontrako gay filma da Trocheren bigarren lan luze hau. Leoren (Kelvin McKidd) istorioa kontatzen du. Mutil gazte hori Brendanekin (James Purefoy) maitemin-

duko da. Beranduago jakingo du biak neska berarekin ibili zirela garai batean. *Gasteiz (Azul)*.

PECATA MINUTA. Zuz.: Ramon Barea. Aktoreak: Elena Irureta, Loli Astoreka, Ane Gabarain, Aitzpea Goenaga, Itziar Lazkano. 92 min. Klausurako lau moja dira protagonistak. Hogei urtez komentuan egon ondoren, handik alde egitea erabakitzen dute bizimodu modernoak ikusteko. Tunel bat egingo dute ihes egiteko. *Iruñea (Golem-Yamaguchi)*.

HENDAIA

LES VARIETES. *Le barbier de Siberie*: 21:00.

MIARRITZE

ROYAL. *Le barbier de Siberie*: 15:00 - 20:30. *Haute voltige*: 15:00 - 20:30. *Les enfants du marais*: 15:00 - 20:30.

NAFARROA

IRUÑEA

CARLOS III. *La trampa*: 17:30 - 20:00 - 22:30.

GOLEM (BAIONA). *Buscando a Eva*: 17:30 - 20:10 - 23:00. *La trampa*: 17:15 - 20:00 - 22:45. *Las fuerzas de la naturaleza*: 17:30 - 20:10 - 23:00. *Arlington Road*: 17:15 - 20:00 - 22:45. *Todo sobre mi madre*: 17:30 - 20:10 - 23:00. *La vida es bella*: 17:15 - 20:00 - 22:45.

GOLEM (YAMAGUCHI). *Hana-Bi*: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:45. *American History X*: 17:30 - 20:00 - 22:45. *Pecata minuta*: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 23:00. *Solas*: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 23:00. *La cena de los idiotas*: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 23:00.

PRINCIPE DE VIANA. *La ciudad de los prodigios*: 19:30 - 22:30. *Phoenix*: 20:00 - 22:30. *Las fuerzas de la naturaleza*: 17:30 - 20:00. *Arlington Road*: 22:30. *El guru*: 17:30.

TUTERA

VERSALES. *Solas*: 22:45.
CINEMAX. *La sombra del faraon*: 19:00 - 22:30 - 01:00. *La trampa*: 18:00 - 20:15 - 22:30 - 01:00. *Todo sobre mi madre*: 18:00 - 20:15 - 22:30 - 01:00. *El guru*: 18:15 - 20:30 - 22:30 - 01:00. *La ciudad de los prodigios*: 19:00 - 22:00 - 01:00. *Comportamiento perturbado*: 18:15. *Movida en el Roxbury*: 20:30 - 22:30 - 01:00. *Las fuerzas de la naturaleza*: 18:00 - 20:15 - 22:30 - 01:00. *La vida es bella*: 18:00 - 20:15 - 22:30 - 01:00.

NAFARROA BEHEREA

DONIBANE - GARAZI

VAUBAN. *Secrets du coeur (J.B.A.)*: 21:00.

DONAPALEU

ARGITZE. *Shakespeare in love*: 21:00.

ZUBEROA

MAULE

MAULE BAITHA. *La ligne rouge*: 21:00.

SHAKESPEARE IN LOVE. EEBB, 1998. Zuz.: John Madden. 122 m. Londres, 1593ko uda. William Shakespearek bizitza aldatuko dion neska gazte, burges eta eder bat ezagutuko du. Gwyneth Paltrow aktoreak mito literario baten rola jokatzen du film honetan: Shakespeareren soneto erotikoaetan ageri den emakume misterioitsuarena, hain zuzen ere. Maitemintzea, traizioa, gaizki ulertuak, drama, *glamour*-a... Komedia isabeldar batek eskatzen dituen osagarri guztiak ditu, eta 7 Oscar irabazi ditu film honek. *Donostia (Warner Lusomundo)*, *Gasteiz (Azul)*.

TOUT SUR MA MERE / TODO SOBRE MI MADRE. Espainia, 1999. Zuz.: Pedro Almodovar. 90 m. Zuzendari Onenaren Saria irabazi du Cannesko Zinemaldian Almodovarrek film honengatik. Madril eta Bartzelona artean dago kokatua. Semea hil ondoren haren aitaren bila abiatu da Manuela Madrildik Bartzelonara. *Baiona (Vauban)*, *Bilbo (Avenidas, Ideales)*, *Donostia (Astoria, Garbera, Warner Lusomundo)*, *Gasteiz (Samaniego)*, *Iruñea (Golem-Baiona)*.

horoskopoa

Uxue Agirre

A R I E S
marboak 21 - apirilak 20

Zerua ere haserretu egin da! Trumoia, euria... Zer egin duzu?

T A U R U S
apirilak 21 - maiatzak 20

Gaur borrokarako gertu zaude. Zaunkaka hasteko gertu!

G E M I N I
maiatzak 21 - ekainak 20.

Oso langilea zara! Gehiegi. Ez zenuke hainbeste egin behar.

C A N C E R
ekainak 21 - uztailak 20

Zuk uste duzu zure borondate onaz ez direla konturatzten. Baina bai, ohartu dira.

L E O
uztailak 21 - abuztuak 23

Bizikletaz ere ez zenuke harrrapatuko. Dagoeneko urrutidago.

V I R G O
abuztuak 24 - irailak 23

Barkatu. Orain ere barkamen eske? Besterik egiten ba al dakizu?

L I B R A
irailak 24 - urriak 23

Bakoitzak bere arloan egin behar du egin beharrekoa. Beraz, jarraitu zeurearekin.

S C O R P I U S
urriak 24 - azaroak 23

Horrelako begiradarekin txundituta utzi behar duzu edonor.

S A G I T T A R I U S
azaroak 24 - abenduak 23

Gero eta irudimen gutxiago duzu. Gaur ere arrautzak patata erreekin.

C A P R I C O R N U S
abenduak 24 - urtarrilak 20

Gogorregia bada, mailuarekin kolpe batzuk eman, bigundu dadin.

A Q U A R I U S
urtarrilak 21 - otsailak 18

Izerditan zaude. Zer pentsamendu edo burutazio duzu buruan?

P I S C I S
otsailak 19 - marboak 20

Lortuko duzu esku artean duzun egitekoa. Ez etsi. Pare bat dei eta kito!

efemerideak

Aita Krispin hil zen

1891ko maiatzaren 28an aita Krispin hil zen. Azpeitiarra zen, baina gaztetan Iparraldera joan behar izan zuen. Donapaleuko frantsizkotarretan fraide sartu zen. Gero, Zarautz eta Tolosako komentuetan lan egin zuen. Tolosan, Hirugarren Ordenako zuzendari zela, San Frantzisko Asiskoaren bizitza idatzi zuen euskaraz: *Asisko Loria*. Aita Villasantek aipamen hau egin zion *Asisko Loria*-ri: «Biografia sailean ez dugu, agian, euskaraz honen adinakorik ezagutu». 1886. Bilboko Merkataritza Ganbera sortu zen.

SANTUAK

Aimar.

Araba

GASTEIZ. 09:00-22:00: IZ.DE HEREDIA, Ortiz De Zarate kalea, 22. OTXOA DE RETANA, Gasteiz Etorbidea, 33. BLANCO-DEL RIO, Loreto Arriola, 23. *Gau eta egun*: GONZALO-BILBAO, Posta kalea, 34. **LAUDIO.** *Gau eta egun*: A. FUERTES, Kamaraka, 4. **AMURRIO, ARTZINIEGA, AIARA, URDUÑA.** *Egunez*: PEREDA, Landako, 26 (Amurrio).

Bizkaia

BILBO. 22:00ak arte: ARANAZA, Autonomia, 9. ARIETA, Poza Lizentziatua, 38. BENEDICTO, Altamira, 26. FERNANDEZ MOLINA, Artekale, 33. PMARTIN SANCHEZ, Iturriaga, 4. MENTXAKA, Larrako-Torre, 1. MONTES, Tiboli, 3. 22:00etatik aurrera: ARIETA-ARAU-NABENA, Agirre Lehendakariaren Etorbidea, 1 EGIRAUN, Hurtado de Amezaga, 10. **ARRATIA.** *Gau eta egun*: VARGAS, Arraibi Auzoa, 11 (Lemoa). **BARAKALDO.** *Gau eta egun*: ALVAREZ COUCEIRO, Maiatzaren Bata, 29. **BASAURI.** *Gau eta egun*: EGILEOR, Agirre Lehendakari, 51. **BERMEO, MUNDAKA.** *Gau eta egun*: SARMIENTO, Mikel Duena Enparantza, 4 (Bermeo). **DURANGALDEA.** *Gau eta egun*: SAGASTIZABAL, Askatasun Etorbidea, 19 (Durango). **ERANDIO-TXORIERRI.** *Gau eta egun*: GASTEARENA, Mezo kalea (Astrabudua). **GALDAKAO.** 09:00-22:00: CAMPO, Usansolo. **GERNIKA, BUSTURIA, FORUA.** *Gau eta egun*: DOMINGUEZ, DonTello, 7 (Gernika). **GETXO.** *Gau eta egun*: GLEZ, SANCHEZ, Algortako Etorbidea, 32 (Algorta). **LEIOA.** 09:00 - 22:00: DIEZ, Artaza Auzoa, 35. **LEKEITIO-EA.** *Gau eta egun*: ARRIETA, San Cristobal Plaza,

z/g (Lekeitio). **MEATZALDEA.** *Gau eta egun*: MARTIN, Mendialde, 15 (Ortuella). **MUNGIALDEA.** *Gau eta egun*: ZABALA, Elizalde Auzoa, (Laukiz). **ONDARROA, MARKINA, BERRIATUA.** *Gau eta egun*: GONZALEZ, Ribera, 52 (Berriatua). **PORTUGALETE, SANTURTZI, SESTAO.** *Gau eta egun*: EGUSKIAIRRE, Maria Diaz de Haro, 1 (Portugalete). MARTINEZ, Mendizabal, 24. (Santurtzi). 09:00-13:30: NUÑEZ BABARRO, Txabarri, 22(Sestao). **URIBE-KOSTA.** *Gau eta egun*: GOMEZ VALCARCEL, Lapurdi Kalea (Urduliz). **ZORNOTZA.** *Gau eta egun*: SARRIA, Luis Urrengotxea, 5 (Amorebieta).

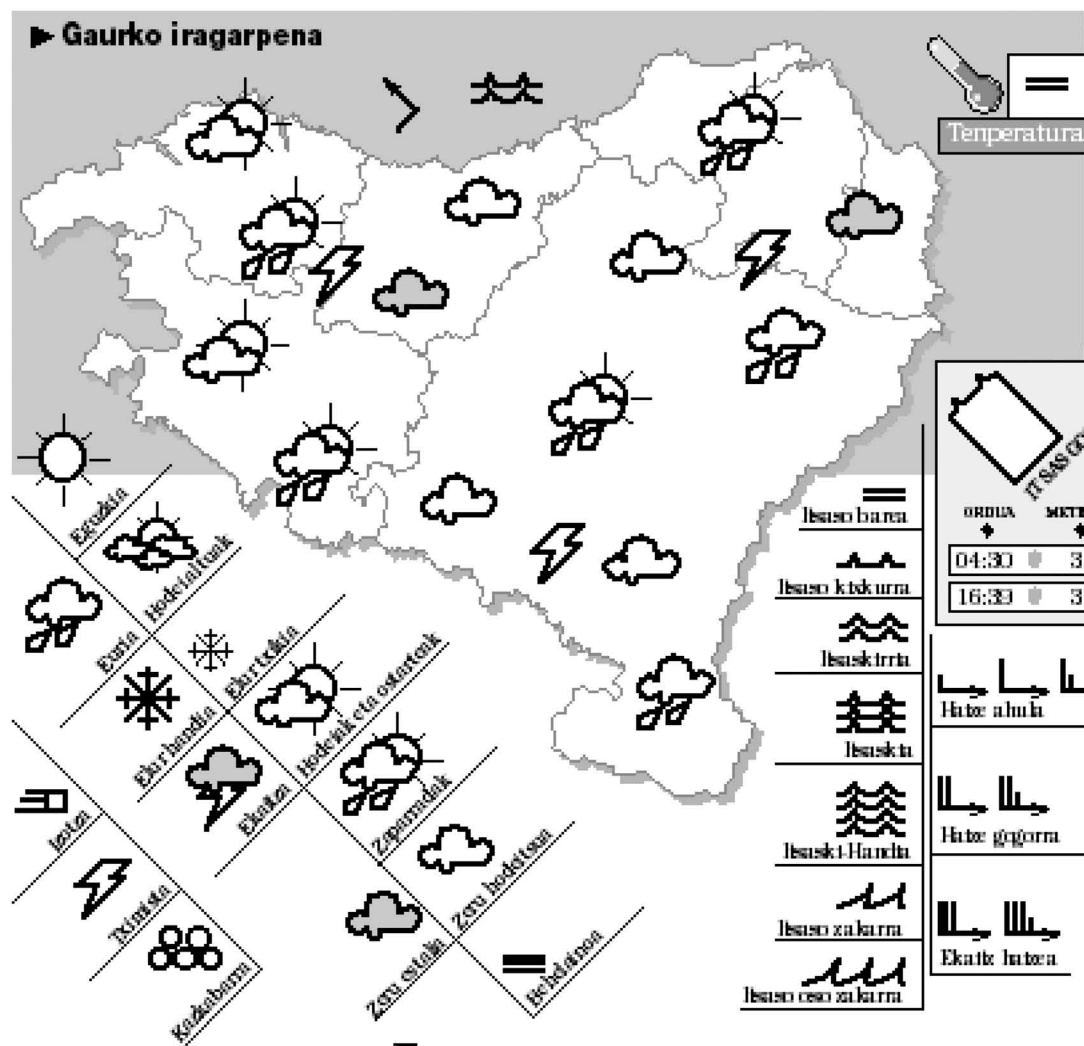
Gipuzkoa

DONOSTIA. 09:00-22:00: IMAZ, Bergara, 3. ETXEBERRIA, Salaberria, 29. ARRAZOLA, Sec.Esnaola, 21 (Gros). DONCEL, Eloseg, 132 (Herrera). *Gauetz*: M.L. ETXEBERRIA, Txurruka, 5. **ANDOAIN.** *Egunez*: DIAZ, Kale Nagusia, 19. *Gauetz*: BIDAUR, Jaizkibel Plaza, 2 (Lasarte). **ARRASATE.** *Gau eta egun*: CORCUERA, Aranbarri, 1. **AZKOITIA, AZPEITIA.** *Egunez*: RUIZ, Kale Nagusia, 13 (Azkoitia). *Gau eta egun*: ETXEBESTE, Artetxe, 6 (Azpeitia). **BEASAIN, ORDIZIA.** *Egunez*: JAUREGI, Santa Maria, 2. *Gauetz*: ATORRASAGASTI, Pakoa Auzoa, (Ordizia). **BERGARA.** *Gau eta egun*: PUY, Barrenkale, 25. **BILLABONA, ANOETA, IRURA, ASTEASU, ZIZURKIL.** *Gau eta egun*: OLARREAGA, Korreo, 2. (Tolosa). **DEBA, MUTRIKU.** *Gau eta egun*: URIARTE, Erdiko kale, 5 (Mutriku). **EIBAR, ERMUA.** *Gau eta egun*: ZULUETA, San Agustin, 5 (Eibar). **ELGOIBAR, SORALUZE, MENDARO.** *Gau eta egun*: ZABALETA, Kalebarren, 9 (Soraluze). **ERRETERIA, LEZO, PASAIA.** *Egunez*: ORMAZABAL, Eskalantegi, 32 (Pasaia). *Gauetz*: PAGES, Biteri kalea, 11 (Erreteria). **ARETXABALETA, ESKORIATZA, GATZAGA.** *Gau eta egun*: ITURRALDE, Mitarte Kalea, 18 (Aretxabaleta). **HERNANI, URNIETA.** *Egunez*: IRIGOIEN, Elkano, 2. *Gauetz*: BIDAUR, Jaizkibel Plaza, 2 (Lasarte). **HONDARRIBIA.** *Gau eta egun*: IRAOLA, San Pedro, 5. **IRUN.** *Gau eta egun*: OLLO, Pinar, 13. **LASARTE-ORIA, USURBIL.** *Gau eta egun*: BIDAUR, Jaizkibel Plaza, 2 (Lasarte). **OIARTZUN.** *Gau eta egun*: GOROSTIAGA, Arragua z/g. **ONATI.** *Gau eta egun*: BARRIENTEXEA, Kale-Zaharra, 1. **TOLOSA.** *Gau eta egun*: OLARREAGA, Korreo, 2. **URRETXU, ZUMARRAGA, LEGAZPI.** *Gau eta egun*: R.FENOLL, Aizkorri, 12 (Legazpia). **ZARAUTZ, ORIO, AIA.** *Gau eta egun*: LASA, Herriko Enparantza. (Orio). **ZUMAIA, ZESTOA, GETARIA, AIZARNABAL.** *Gau eta egun*: AJURIA, Harategiko, 2. (Zumaia).

Nafarroa

IRUÑERRIA. 09:00-22:00:VILLANUEVA, Yanguas y Miranda, 17. PELLEJERO, Urdanoz, 3. MEDRANO, Baiona Etorbidea, 46. MARTA MADDOZ, Zaragoza bidea, z/g. IZKIERDO, Divina Pastora, 11 (Antsoain). 22:00-09:00:VILLANUEVA, Yanguas y Miranda, 17. PELLEJERO, Urdanoz, 3 IZKIERDO, Divina Pastora, 11 (Antsoain). Iruñea aldeko farmazietara jotzeko SOS Navarra: 948 22 60 00.

Oharra: Frantziako legeei segituz, segurtasun neurriengatik Ipar Euskal Herriko guardiko farmazien izenak ematea debekaturik dago. Guardiaiko farmazia batera joateko herriko edo eskualdeko polizia komisariara deitu beharra dago derrigorrez.

Eguraldi narrasa: hego haizea, hodei ugari, zaparradak...

GA1

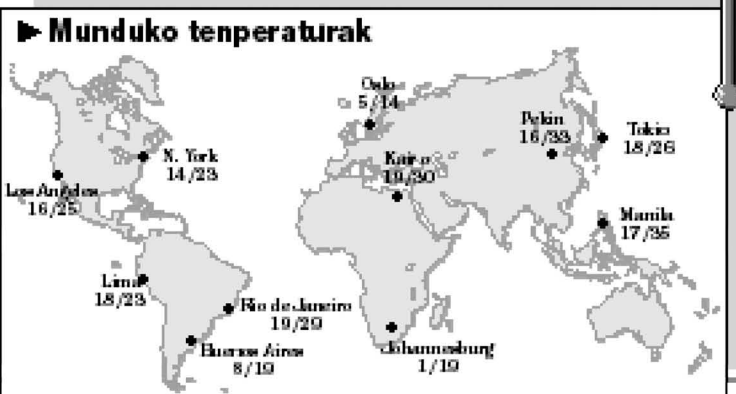
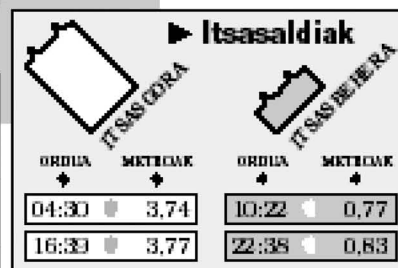
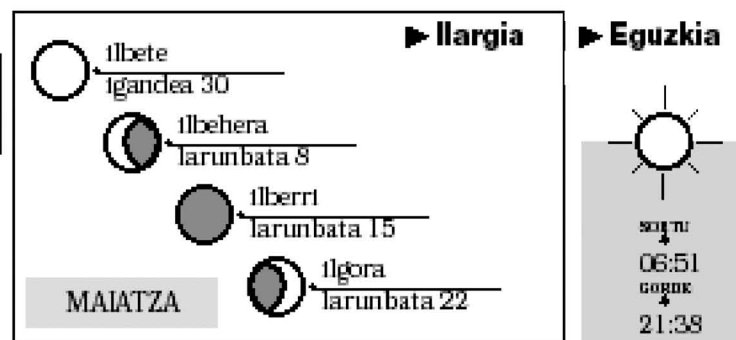
Berri ere, hiegi hutsa ibidiko da. Gaitnera, fronte katea bertan tsunda eta presio baxuarekin eszankortasuna areagotu eta ondorioz egunsentitik bertatik zera hodeitsua gailenduko da Euzkald Herriko leku askotan. Tiarleka zaparradak botako ditu, beroteki arnat saldetik aurrera; egurko azken orduetan, gaitnera, elakatsa ere azalduko da. Temperaturak bere herrietan seigikoa du.

紙

Arinak ez du aldatzeko inolako txarrik erakusten. Asteburu osoan joera berari eutsiko diola dirudi: hego hartzea bai, baina faltsua txango dugu. Gidatetik, frontea gabearen txanda, zeru hodeltsua; arratsaldeketi aurrera zuzenrarak barleta, jentilkeria gurantz gutsukoak baina ihualak alderako gogorrazkoak, eta azken orduetarako ekialde hahialak loketan.

ITSASOA

Bekas koki Ihsasoko lehenengo 20 milidetan, hatza hego-ektaldetik fitliko da. 2ko indarrarekin, eta itsasakira eragotzi du. Turleka, ipar partean eta berazki arrialdetik atzina. 3ko unadekin itxasiko guneak albatzu ko ditu. Bistatit tate eskasa. Ipar-mende baldieko hondoko itsasok 1-2 metroko alatuak sorbuko ditu.

denborapasa ♦

GURUTZEGRAMA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2							■					
3												
4						■				■		■
5		■		■			■					
6									■			
7						■		■				
8		■		■			■					

EZKER ESKUTIN

1.- Ahoko gume batean edo gehiago jotzen eragipena aurkitzen duen hotsa. 2.- Atseginak. Soro. 3.- Filosofoak. 4.- Denbora. Arnas. Potasioa. 5.- Röntgen. Bokala. Sodioa. Amantzagunsak. 6.- Erroketaren emaitza, erroa. Modua. 7.- Ibarra. Bokala. X. hitabete. 8.- Kontonantza. Bokala. Musika eta. Isela. mutur. Bokal errepikatua. 5.- Pertsiako erret dinastia bateko kide. 6.- batekada. Urra. Bokala. 7.- Nitrogenoa. Gauero agn ohi dugu. Jainko egoitza. 8.- EEBetako estatua. Bat. 9.- Oparua. H2O. 10.- Aurritzia. Gurpilik gabeko gurdia. 11.- Ekar arret. 12.- Euskamz eta Kitto! Abelenantia.

GOTTIK BEHERA

1.- Aittoren semenk. 2.-
Dicesala. Kontsonante bikot-
iza. 3.- Frantziako hiria.
Hauts-de-Seine departa-
mentuko hiriburu. 4.- Bular.

Aureliococcal Solutions

1. Trepans, 2. Poians, 3. Opera, 4. am, 5. Ku, 6. Kria, 7. Hina, 8. Harria, 9. Harria.

E-2512

telefonoak ♦

Hegoaldetik Iparraldera hots egiteko: 00-335 aurrezenbakia. **Iparraldetik Hegoaldera:** 00-34

IPARRALDEA		Errepidetako informazioa		• Santa Marina		• RENFEko geltokia	
• Kostaldeko ospitalea	59443535	• Ertzaintza-Arkaute	94528200	• Gurutzetako ospitalea	944903100	• Eusko Tren	943450131
• SAMU	15/59633333	• Miñatzen	94513550	• Sondikako aireportua	944869301	• Easo Taxiak	943466676
• Pozoindatze kasuetan	56.36.40.80	• Goardia Zibila	945256100	• RENFE	944238633	• Santa Clara Taxiak	943466455
• Suhiltzaileak	18	• Txagorritxuko Ospitalea	945007000	• Eusko Tren	944338008	• Radio Telefonoa	943426642
• Suhiltzaileak BAmen	59635555	• Santiaگویko O. Orokorra	945007600	• Bizkaia Irrati Taxiak	944216222	• Suitlat Taxiak	943398018
• Polizia	17	• Ospitale Militarra	945136577	• 'Radio Taxi'	944448888	• Donosti Gas	943450020
• Baionako Suprefetura	59590919	• Poliklinika	945140900	• 'Tele Taxi'	944442333	• Tolosagasa	943650782
• Elektrizitatea gas arazak	14/59521018	• Arana Ertetzeara	945282800	• Naturgas 902- 123456 / 900- 400523		• Gas Hernani	943330928
• Errepideetako berri	59696333	• 'Nai. S. Esperanza'	945252500	• Alkoholiko Anonimikoa	944150751	• Informazio sexuala	943320444
• Kontseilu Orokorra	59257840	• Asepeyo klinika	945274655/66	• HIESari aurre egiteko		• Donostiako suhiltzaileak	080
• Miarrizteko aireportua	59239066	• Araba klinika	945142100	Hiritar Elkarteak, T-4	944221240	• Gipuzkoako suhiltzaileak	088
• SNCFko trenbideak	59555050	• Forondako Aireportua	945163591	G I P U Z K O A		N A F A R R O A	
• Laponutza Ganbara	59295043	• Gasteizko RENFE		• DYA	9434464622	• SOS Delak /foruzaingoa	112
• Ordua telefonoz	3699	• geltokia	945230202	• Gurutze Gorria	943222222	• Iruñeko suhiltzaileak	948222222
• Meteo agiria (grabatua)	59220330	• Autobus geltokia	945258400	• Itasoko Gurutze Gorria	943272222	• DYA	948177177
• Meteo zerbitzua	59238415	• 'Radio Taxi'	945273500	• Ospitale Probintziala	943006000	• Gurutze Gorria	088
• Baiona Taxi	59594848	• Elbarrituentzako		• Erresidentzia	943007000	• Errepidetako informazioa	948237000
		• taxiak	608870144	• Gurutze Gorria (Donostia)	943214600		948427500
HEGOALDEA		B I Z K A I A		• Gurutze Gorria (Iruñ)	943611203	• Goardia Zibila	948221100
• SOS Delak	112	• Diputazioako suhiltzaileak	949422800	• Poliklinika	943462200	• Eguneke Psikiatrri O.	948273812/61
• Udaltzaingoa	092	• Bilbokoa suhiltzaileak	944233000	• Deba Garaiako ertetzeara	943035300	• Nafarroako Ospitalea	944822100
• Polizia Nazionala	091	• Gurutze Gorria	944222222	• Zumarragako ospitalea	943035000	• Bideko Ana Birjina O.	944829400
• Ordua telefonoz	093	• DYA	944319200	• Bidasoko ospitalea	943007700	• Noaingo aireportua	948168700
• Telefono argibideak	1003	• Ertzaintza	944441444	• Mendarako ospitalea	943032800	• Iruñeko Autobus	948223854
		• Larrialdiak (Osakidetza)	944757500	• Amarako ospitalea	943007400	• geltokia	948223854
		• Basurtoko ospitalea	944418800	• Ertzaintza	943288888	• RENFEko geltokia	948130202
		• Galakako ertetzeara	944571557	• Goardia Zibila	943211100	• Radio Taxi	948221212
				• Hondarribiko aireportua	943642240	• Tele taxi	948223200
A R A B A							
• Suhiltzaileak	945161163						
• Gurutze Gorria	945222222						
• DYA	945281020						

zozketak ♦

Bonoloto				Lotería primitiva		

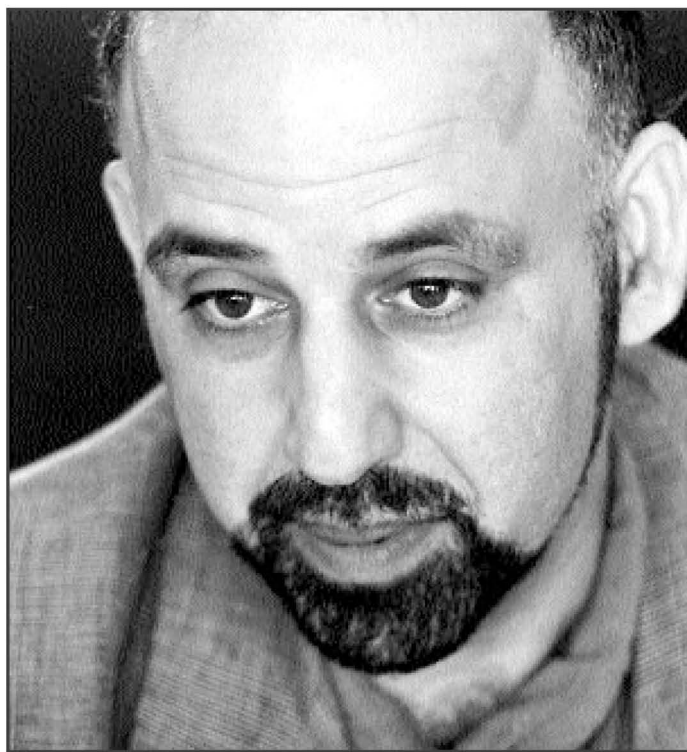
France 3 Euskal Herria kateko erredaktoreburu berria iritsi da

Emankizunaren mamiaz gain, Bernard Tavitian-ek kudeatuko ditu aldaketa teknikoak

Lutxi Fourcade / Baiona

Hogei urtez Euskal Herrian lan egin ondoren, Dominique Langardek maiatzaren hasieran utzi zuen France 3 Euskal Herriko erredaktoreburu kargua. Jean-Marie Belin eskualdeko zuzendariak atzo aurkeztu zuen Miarritzen haren ordekoa: Bernard Tavitian.

ZENBAIT astez behin-behineko zuzendaritza izan ondoren, Baionako bulegoko erredaktore berria izendatu du France 3 kateak (Fr3) joan den astelehenean. Jean-Marie Belin eskualdeko zuzendariak berak aurkeztu zuen Bernard Tavitian atzo Miarritzen, eta zuzendaritza berriaren misioaren helburu garrantzitsuak aurkeztu zituen. «Zuzendari kargua hartu berri dut nik ere, otsailaren 15ean, eta garrantzitsua iruditu zitzaidan frogatzea Baionako bulegoa ez dela beste munduko telebista bat, baizik eta Akitaniako produktu bat», esan zuen Belinek. Are gehiago, Baionako telebista geroan erreferentzia izanen dela gaineratu zuen. Hain zuzen, teknika aldatzeko behar gorria dago France 3 katean eta lehen aldaketak Baionan egin daitezke. «Materiala biz-

BOB EDME

Bernard Tavitian, France 3 Euskal Herriko erredaktoreburu berria.

kor zahartzen da eta numerikoaren iraultza sartu beharko dugu emeki-emeki».

Bernard Tavitian erredaktoreburu berriak lagundu eta kudeatu beharko ditu datozen urteetan egingo diren aldaketak. Bordelesa sortzez, irratigintzan egin zituen Tavitianek lehen urrats profesionalak. Duela hamar bat urte, aukera izan zuen Fr3 telebista publikoan sartzeko. «Kate honetan sartuz, sare zabal batean sartu nintzen eta parada izan dut sare

osoan ibiltzeko». Esperientzia horri esker, ibilmode ezberdinak ikusteko aukera izan zuela erran zuen.

«Gauzak aldatuko ditut baina ez da iraultzarik izanen, telebista alimaleko ontzi bat bezala baita azken finen», azaldu zuen erredaktore buru berriak. Batez ere sortutako ekoizpena arrakastatsua denean! Hain zuzen, France 3 Euskal Herriak sei minutuko albistegia emititzen du egun guziz, 18:56an. Bospasei gai jorra-

tzen ditu, euskaraz edo frantsesez, eta 45.000 ikusle biltzen ditu arratsaldero. Era berean, emankizuna Interneten zabaltzen da eta mila-ka ikusle ditu munduan.

Bilakaera teknikoa sarraztea apustu interesgarritzat jo bazuen ere, Tavitianek aztertuko du albistegiaren mamia. «Gaiak zorrotasun handiz hautatuko ditugu, jendeen eguneroko arrangurak hurbiletik zainduz». Era berean, Euskal Herriaren nortasun berezia kontuan hartuko duela gaineratu zuen. «Euskara mintzatzen da Euskal Herriko toki anitzetan eta zerbitzu publikoak kontuan hartu beharko du hori». Helburu horri jarraikiz, azpitoluak hobetzeko indarrak egingen ditu kateak, produktu egoikiagoa eskaintzeko ikusleei.

Tavitianek hamar langileko taldea zuzenduko du: hiru erredaktore, hiru kameralari, bi laguntzaile eta bi muntatzaile. Epe motzean, ez du lan taldea aldatzeko asmorik. Alabaina, «gaitasun osagarriak» izateko beharra aldarrikatu zuen. Izan ere, erreportari handia zenean, testuak idazteaz gain, kamera erabiltzen ikasi zuen. «Biharko telebistari begira, bi gaitasunak izatea funtsezkoa iruditzen zait».

laburrean

Egungo zenbait emakumeri buruzko gau tematikoa

Gaur egungo zenbait emakumeren errealitatea erakutsiko du gaur gauean, 22:30etan, *La noche temática* saioak, Espainiako Telebistako bigarren katean (La2). Horretarako dokumental bi eta film luze bat eskainiko ditu. Lehenengo dokumentalaren izenburua *Las poderosas mujeres de Juchitan* da, eta bigarrenarena *El Club de la Buena Estrella*. Mexikoko Juchitan herriko emakumeen egoeraz hitz egiten du lehenengo dokumentalak. Bigarren, berriz, Irango emakumei buruzkoa da. Beste gauza batzuen artean, lege islamikoaren ondorioz dibortzioa eskatzeko zailtasun handiak dituztela azaltzen da. Film luzea, *El Club de la Buena Estrella*, Wayne Wangek zuzendu du, eta Amy Tanen eleberrian oinarrituta dago.

Sanchez Dragok esan du TVEk kultur kate bihurtu nahi duela La2

«Espainiako Telebistak (TVE) kultur kate bihurtu nahi du La2», esan du Fernando Sanchez Dragok. *Negro sobre blanco* La2eko kultur saioaren zuzendari eta aurkezlea da Sanchez Drago, idazlea eta zutabegile. «Egun bat zinemaren ingurukoa izango litzateke, beste bat antzerkiaren gainekoa, beste bat literatura-ri buruzkoa...». TVEko arduradunek ez dute baiezkorik esan, baina kontrakorik ere ez.

Espainiako Estatuko hiritarren %86,6k egunero ikusten dute telebista, CISen arabera

Ikerketa Soziologikoen Erakundeak (CIS) egindako inkesta baten arabera, Espainiako Estatuan hiritarren %86,6k egunero ikusten dute telebista, eta %1,4k ez dute sekula ere ikusten. Hala ere, hedabideetan erabiliena da. Inkestaren arabera, irratia %48,6k entzuten dute, egunkaria %32k irakurtzen dute, eta aldizkariak %4,2k.

txoritxoari mokoka

♦ Ines Intxausti

Ez da harritzekoa

«EZ gara ezer...» esan zuen lagunaren hiletan. «Zu ez zara ezer izango, ni alkoholikoa naiz...». Justifikazio gisa edozein zaletasun pribatutarako balio dizu horrek. Eta oso ondo gainera. Esentzialak dira-eta «izatearen» hainbat epiteto. Bizitzarekin batera garatu eta landu ditugun hainbat epiteto zehatzak hain zuzen ere. Nik neuk, telebista kritikari legez hasi nintzenetik, perspektiba telebisibo guztia galdu dut dagoeneko. Berdin zait Oreja Mayorren belarria edo Boris Izaguirrenen zakila ikusi. Biak iruditzen zaizkit-eta organo berbera pantaila batean. Ez gara konturatzen, baina egun egunero gauza bera ikusten dugu telebistan. *Atrapado por su pasado* filmean bezalaxe, telebista programa bakarra eskaintzen du orain dela hain-

bat denbora. Eta amarrua irentsia dagoela argi daukat. Kateen arteko norgehiagokak agintzen du hemen. Eta T5ekoentzat errentagarria dena ezin da guretzat txarra izan, ezta? Kate italiarra da gaurko telebistaren kalitatearen erantzulea. Pribatuek inposatu eta itsatsia utzi zuten telebista berriaren estilo liburua. Batez ere T5ekoek. Beren *Mamachicho* eta *Cacao Marabillao*-k bizirik diraute oraindik beste kateetan.

ETBkoek, adibide gisa, izar bila joan eta ilargia aurkitu dutela uste dute. Ez zaitez joan Armstrong, Collins eta Aldrin nortzuk ziren adieraztera, gainera. *Izar bila*-ren formatua, bere izenak era-

kusten duenez, Bertin Osborneren *Lluvia de estrellas* programan oinarritzen da. Eta A3koek egin zuten, beraiek ere ahalik eta giza talde gehienetara estrapolatu nahi izan dute ideia. Gazteak kantatzen, umeak abesten. Beno, gutxienez karaokea desagertzeko balio izan du. Baina noizko helduak eta helduagoak diren *viagreroak*, Raphael Rapsoda espainardoa imitatzen Jaime Borezen *Digan lo que digan* saioan bezalaxe? Bada, zalantzarik gabe laster izango da, maiteok. Euskal Herriko biztanleok koru bat osatzen dugu. Hemen-dik aurrera, gainera, ozenago kantatuko dugu. Hori bai, Nafarroa *marítimo*-ko patxaran itxasoan sartu eta gero, noski. Eta igeri egiten ez dakienak, hobe du lehenbailehen arropa gorde.

telebista ♦ irratia

Hauteskundeak
eztabaidagai

ETB2 • 22:00etan

Ernest Lluch, Bixente Serrano Izko, Ramon Zallo, Alberto Ansola eta Carmen Gurrutxaga izango dira *Boulevard* saioko gonbidatuak hauteskundeetarako eztabaidatzeko.

Eugí eta
Goñiren arteko
lehia ETB1ean

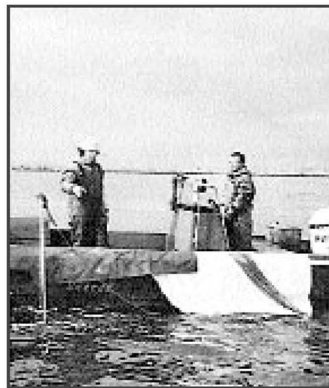
ETB1 • 22:30etan

Espainiako pilota txapelketako finalerdia jokatuko dute gaur Patxi Eugik eta Mikel Goñik. Partidu hori ETBk emango du.

Veneziari
buruzko
erreportaia

F3 • 21:00etan

Georges Pernoudek F3 katean aurkeztzen duen saioan, *Thalassa*-n, Veneziari buruzko *Du rififi à Venise* dokumentala eskainiko dute.

TVE1

06:00: Canal 24 horas.
07:30: Telediario matinal.
09:00: Los desayunos de TVE. Gonbidatua: Alfonso Alonso.
09:50: Esmeralda.
11:15: Saber vivir.
12:45: Así son las cosas.
13:30: Elecciones 99.
13:40: Noticias.
13:45: Informativo territorial.
14:20: Elecciones 99.
14:25: Corazón de primavera.
14:53: Elecciones 99.
15:00: Telediario 1.
15:55: El Tiempo.
16:05: Calle nueva.
16:40: La usurpadora (azken atala).
17:00: Cosas del amor.
18:20: Digan lo que digan.
20:30: Gente.
21:00: Telediario 2. Albistegia.
21:45: El tiempo.
21:53: Elecciones 99.
22:00: Todo en familia.
01:30: Telediario 3.
02:15: Elecciones 99.
02:30: Zinema.
Dulce asesino.
Zuzendaria: Larry Pierce. Aktoreak: Harry Hamlin, Helen Shaver. 1980.
04:10: Corazón de primavera.
04:45: Telediario 4.

LA 2

06:00: Euronews.
06:30: Longitud-Latitud.
07:00: Planeta sur.
07:30: Con mucha marcha.
09:30: Empleate a fondo.
10:00: TV Educativa: La aventura del saber.
11:00: Zinema.
El avión derribado.
Zuz.: Michael Pressman. Akt.: Angela Lansbury, George Coe. 1988.
12:50: Elecciones 99.
13:00: Con mucha marcha.
15:15: Saber y ganar.
15:15: Grandes documentales.
17:20: A su salud.
17:50: Hyakutake.
18:55: Elecciones 99.
19:00: Loca comisaría.
19:30: Monty.
20:00: Informativo territorial.
20:30: Elecciones 99.
21:00: Atletismo.
22:30: La 2 Noticias.
22:45: La noche temática. Gaia: Femenino plural.
Las poderosas mujeres de Juchitan (dokumentala, 22:55etan); **El club de la buena estrella** (filma, 23:30etan); *Divorcio a la iraní* (dokumentala, 01:50etan).
02:50: Zinema.
La Piscina.
Zuz.: Jacques Deray. Akt.: Alain Delon, Romy Schneider. 1969.
04:50: Zinema.
Las aventuras de Pinocho.
Zuz.: Ganetto Guardone. Akt.: Sandro Romei, Vitorio Gassman. 1947.

TF1

05:55: Le destin du docteur Calvet.
06:20: 30 millions d'amis.
06:45: TF1 Info.
06:50: Météo.
07:00: TF1 Jeunesse.
08:30: Télé shopping.
09:05: Le medecin de famille.
10:15: Alerte cobra.
11:10: Chicago hope.
12:05: Tac o tac TV.
12:10: Cuisinez comme un grand chef.
12:15: Le juste prix.
12:40: A vrai dire.
13:00: Le journal.
13:40: Bien Jardiner.
13:50: Les feux de l'amour.
14:45: Arabesque. Telesaila.
15:40: La rebelle. Telesaila.
16:35: Video gag.
17:35: Sunset Beach. Telesaila.
17:35: Melrose Place. Telesaila.
18:25: Exclusif.
19:05: Le bigdil.
20:00: Le journal.
20:50: Les Anneses Tubes.
23:10: Sans aucun doute.
01:00: Concert.
02:00: TF1 Nuit.
02:15: Très chasse.
03:05: Reportages.
03:35: La Pirogue.
04:25: Histoire naturelles.
04:50: Musique.
05:00: Histoires naturelles.

FRANCE 2

05:50: La chance aux chansons.
06:30: Télématin.
08:35: Amoureuement vôtres.
09:05: Amour, gloire et beauté.
09:30: C'est au programme.
11:00: Motus.
11:35: Les z'amours.
12:15: Pyramide.
13:00: Le journal.
13:40: Météo.
13:45: Point Route.
13:50: Derrick. Telesaila. *Carmen*.
14:55: Tennis. Roland Garros.
19:20: Qui est qui
20:00: Le journal.

20:55

Aime comme maman

Victoria Abril.

23:10: Bouillon de culture.
00:25: Le journal.
00:45: Zinema:
Urga.
Zuzendaria: Nikita Mikhalkov. Aktoreak: Badema, Bayaertu.
02:50: Tennis.
03:15: Mezzo l'info.
03:25: Sentier d'ombres.
03:55: Envoyé Spécial.
05:55: Loubards des neiges.

FRANCE 3

06:00: Euronews.
06:45: Les minikeums.
08:40: Un jour en France.
09:35: Les enquetes d'hetty.
10:25: Flash Roland Garros.
10:35: Cagney et Lacey.
11:30: A table!
11:55: Le 12-13.
13:05: Tennis. Roland Garros.
15:00: Keno.
15:05: Telefilma:
L'intrigante.
Zuzendaria: Charles Wilkinson. Aktoreak: Melissa Gilbert, Joely Fisher.
16:40: Les minikeums.
17:45: Le kadox.
18:20: Questions pour un champion.
18:50: Un livre, un jour.
18:55: Le 19-20.
20:05: Fa si la.
20:35: Tout le sport.
20:55: Thalassa. Magazina. *Du rififi à Venise*.
22:10: Faut pas rêver.
23:10: Soir 3.
23:45: Les dossiers de l'histoire.
00:40: Libre court.
00:55: La case de l'oncle doc.
01:50: Nocturnales.
02:25: Amaiera.

A 3

06:20: Los reporteros. Telesaila.
07:05: Aventura en Africa. Telesaila.
07:25: Club Megatrix.
09:25: Noticias.
09:30: El primer café. Gonbidatua: Jose Maria Alvarez del Manzano.
10:25: Zinema.
Entre dos fuegos.
Zuzendaria: Peter Markle. Aktoreak: Tony Danza, Ted Levine. 1991.
12:25: Tomates y pimientos.
13:20: Padres forzosos.
14:00: Cosas de casa.
14:30: El principe de Bel Air.
15:00: Noticias. Albistegia.
15:55: El tiempo.
16:00: Sabor a ti.
18:55: Alta tension.
20:00: Los Simpson.
20:25: Impacto TV.
21:00: Noticias-2. Albistegia.
21:50: El tiempo.
22:00: Sorpresa, sorpresa!
01:30: Noticias. Albistegia.
02:05: Zinema.
Las últimas siete horas.
Zuzendaria: Beau Bridges. Aktoreak: Beau Bridges, Ron Leibman. 1988.
03:45: Televenta.

T 5

06:00: Informativos T5.
10:00: Hart to Hart.
11:00: Cocina con fundamento.
11:15: Día a día
14:00: El juego del eurromillon.
14:30: Informativos TeleCinco. Albistegia.
15:25: Al salir de clase.
16:00: Zinema.
El extraño.
Zuz.: Rob Spera. Akt.: Fred Dryer, Robert Carradine. 1998.
18:00: Flash, el juego de las noticias.
19:00: Siete en el paraíso.

19:50

El Super

Telesaila.

20:30: Informativos TeleCinco. Albistegia.
21:30: Telecupón.
21:35: El Informal.
22:00: Zinema.
Showgirls.
Zuz.: Paul Verhoeven. Akt.: Elizabeth Berkley, Kyle McLachlan. 1995.
00:00: Nikita.
01:00: Informativos T5.
01:45: Como se hizo...
02:15: Zinema.
Operación dragón.
Zuz.: Robert Clouse. Aktoreak: Bruce Lee, John Saxion. 1973.
03:45: Infocomerciales.
05:15: La mujer prohibida.

M 6

05:50: Boulevard des clips.
08:00: M6 express.
09:05: M6 boutique.
11:40: M6 express.
12:00: Madame est servie.
12:30: La petite maison dans la prairie.
13:30: Telefilma.
Poirot joue le jeu.
Zuzendaria: Clive Donner. Aktoreak: Peter Ustinov, Jen Stapleton. EEBB.
15:15: Les anges du bonheur.
16:10: Boulevard des clips.
17:35: Agence Acapulco.
18:25: Cherie j'ai rétréci les gosses.
19:20: Maries, deux enfants.
19:54: 6 minutes.
20:10: Notre belle famille.
20:40: Politiquement Rock.
20:50: Telefilma:
Enquete explosive.
Zuzendaria: Gregor Schitzler. Aktoreak: Georges Claisse, Nina Kronjager.
22:35: X-Files.
00:20: Murder one.
01:15: Boulevard des clips.
02:15: Culture pub.
03:05: Frequentstar.
03:55: Scott Richardson.
05:25: Sports evenement.
05:50: Turbo.

CANAL + (e)

06:01: Zinema: Su distinguida señorita. 08:00: CNN News. 08:20: Abierto en Canal. 09:10: Lo + Plus. 10:00: Zinema: Camino al paraíso. 11:50: Zinema: The Relic. 13:30: Los 40 principales. 14:00: Más deporte. 15:00: Friends. 15:30: 100 fotos del siglo XX. 15:30: 100 fotos del siglo XX: El asesinato de Kennedy. 15:37: Animales inteligentes: ¿son conscientes?. 16:30: Zinema: Ruby Bridges. 17:55: N.B.A. 20:05: Dame un respiro. 20:30: Lo + Plus. 21:25: Contrarreloj. 21:30: Las noticias del Guíñol. 22:00: Zinema: Contact. 00:26: Zinema: Después de una noche. 02:07: Zinema: Fresh meat 4. 04:22: Zinema: Lolita. 06:34: Zinema: El jardín salvaje.

CANAL + (f)

08:05: 1 an de +. 09:00: Zinema: Maria baie des anges. 10:35: Zinema: Ceux qui m'aiment prendront le train. 12:25: Flash info. 13:40: Le journal de l'emploi. 13:40: Zinema: L'effet papillon. 15:30: Dans la nature avec stephane peyron. 16:00: Zinema: Ça reste entre nous. 17:55: Arliss. 18:25: Flash Info. 18:30: Nulle part ailleurs. 20:30: Allons au cinema ce week-end. 21:00: Telefilma: Impact gros calibre. 22:40: Zinema: 1 Chance sur 2. 00:25: Zinema: Le retour de surcouf. 02:00: Zinema: Méditerranées. 03:45: Zinema: Le gout de la cerise. 05:30: Telefilma: Le trésor perdu des conquistadors.

LA CINQ

03:00: Les écrans du savoir. 05:00: Les grands documents de la cinquième. 05:30: Les amphes de la cinquième. 06:25: Methode Victor. 06:45: Ça tourne Bronby. 08:00: Au nom de la loi (5/94). 08:30: Les écrans du savoir. 10:30: Les enfants de summerhill. 11:35: Le monde des animaux. 12:05: La vie au quotidien. 12:20: Cellulo. 12:50: 100% question. 13:15: Forum terre. 13:30: La vie au quotidien. 13:45: Le journal de La Santé. 14:00: Les lumières du music-hall. 14:35: La Cinquième rencontre... Travail - Économie. 16:00: Olympica. 16:30: Le magazine cine. 17:00: Au nom de la loi (5/94). 17:30: 100% question. 17:55: Naissance du XX siècle. 18:20: Météo. 18:30: Le monde des animaux.

ARTE

19:00: Tracks. 19:50: Arte info. 20:15: Palettes. 20:45: Telefilma: VeAttention fragile. Zuzendaria: Manuel Porier (1995). 22:20: Contre l'oubli. 22:20: Zinema: Tu ne tueras point. 01:10: Concert. 03:00: Amaiera.

Iñigo Muguruza Andoni Aizpururekin

ETB1 • 21:05etan

Joxe Ripiau taldeko Iñigo Muguruza musikaria gonbidatuko du gaur Andoni Aizpuruk *Bertatik Bertara* saioan.

gaurko filmak *Ane Muñoz*

■ EL CLUB DE LA BUENA ESTRELLA.

Wayne Wang taiwandarrak, *Smoke* arrakastatsua Broklyngo auzoan filmatu aurretik, bere herrialdeko jendearen bizimodua, ohiturak eta kultura islatu nahi izan zituen, gaia emakume txinatarren ikuspuntutik aztertuz. Eraitza, lerrootan komentatzera natorren komedia dramatiko goxoa da, zuzena, erraz ikustekoa, nahiz eta, beharbada, Wang interesgarriaren lan guztien artean eskasena den. Amy Tan idazleak bere eleberria egokitu zuen, bide batez ekoizle gisa ere arituz. Narrazioaren alde-tik, *flash back*-aren erabilera oso egokia da. Ipuin polit eta atsegina da.

■ OPERACION DRAGON.

Bruce Lee, arte martzialetako maisu ospetsua, zinta entretenigarri honetako protagonista bakarra da. Haren neurrira egokitutako abentura, Robert Clousek zuzen filmatua, izar horren miresleek gozatzekoa da, zinemarako egin zituen hamaika lanen artean ezaguetakoa baita, eta, beharbada, onargarrietakoa. Leek ezkutatuta dauden gaizkile arriskutsu batzuei aurre egin beharko die, eta horretarako Saxon eta Kelly lagunekin elkartuko da.

■ LA PISCINA.

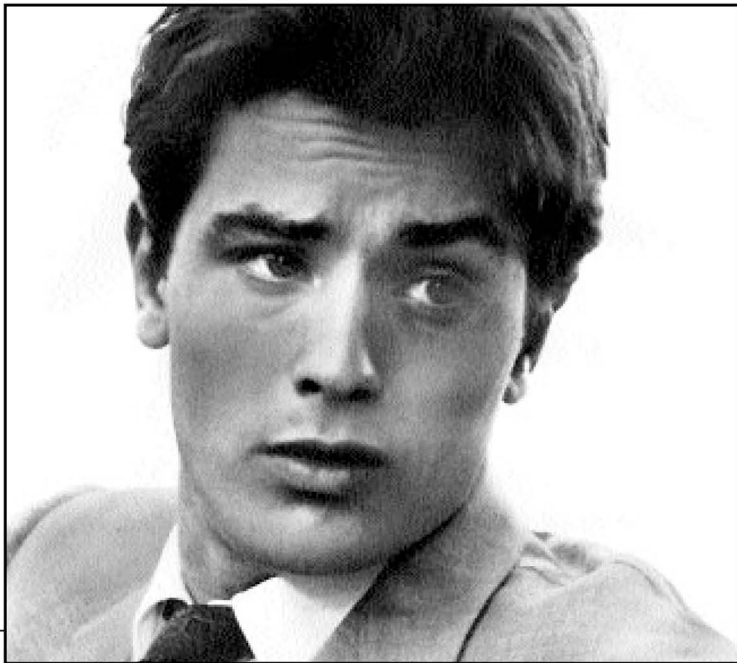
Jack Deray prestijiozko zuzen-dari frantziarrak Alain Delon eta Romy Schneider mirestuak bikote bezala jarri zituen intrigazko drama interesgarri hau pantailaratzeko. Filmak, bi izar horiek beste bikote batekin batera igeritoki baten inguruan izango dituzten elkarren arteko kontu eta gorabehera korapilotsuak erakusten ditu. Protagonisten presentzia elementu nabarmenena eta erakargarriena bada ere, argumentuak, elkarrizketek eta, oro har, Derayk aukeraturiko irudiek ikuslearen arreta erakarkiko dute ziurrenik.

Errusiako estepako biztanle jatorrenak, maitasunaren lurraldean

■ **URGA, EL TERRITORIO DEL AMOR.** Nikita Mikhalkoven film atsegin, jator eta berezi samar honek, mundu osoko ikusleak aho zabalik utzi zituen hamarkada honen hasieran estreinatu zenean. Gaur, berriz, ikus-entzuleok, etxean goxo-goxo ikusteko aukera duzue, eta, tira, ez zenukete galdu behar, tarte entretenigarria igarotzeko aproposa baita. Errusiako estepan barna galduta eta zibilizazio-tik urrun bizi den familia bitxi baten egunerokotasuna, zaila, batzuetan, tristeia eta alaia besteetan, argazki zoragarri-z filmatuta aurkezten digu. Mikhalkovek, bestetik, mundu modernoak erosotasuna eta bizi maila hobea dakarren bezala zorigaitza eta atsekabea ere erakar ditzakeela erakusten du.

El pañuelo	♦♦
1951, E. A. Dupont	09:55 ETB2
Entre dos fuegos	♦♦
1991, Peter Markle	10:25 A3
El avión derribado	♦♦
1988, Michael Pressman	11:00 La2
El extraño	♦♦
1998, Rob Spera	16:00 T5
Operación dragon	♦♦
1973, Robert Clouse	16:00 T5
Showgirls	♦
1995, Paul Verhoeven	22:00 T5
Contact	♦♦
1997, Robert Zemeckis	22:00 C+(e)
1 Chance sur 2	♦♦
1997, Patrice Leconte	22:40 C+(f)
El club de la buena estrella	♦♦♦
1992, Wayne Wang	23:30 La2

Tu ne tueras point	♦♦♦♦
1988, Krzysztof Kieslowski	23:50 Arte
Urga	♦♦♦♦
1991, Nikita Mikhalkov	00:45 F2
El tio Joe Shannon	♦♦
1978, Joseph C. Hanwright	01:00 ETB2
Dulce asesino	♦♦
1980, Larry Pearce	02:00 TVE1
Las últimas siete horas	♦♦
1988, Beau Bridges	02:05 A3
Cita con el destino	♦♦
1989, Rick King	02:40 ETB2
La Piscina	♦♦♦♦
1969, Jacques Deray	02:50 La2
Las aventuras de Pinocho	♦♦
1947, Ganetto Guardone	04:50 La2
♦♦♦♦	♦♦♦♦♦♦
TXARRA	ESKASA
BALEKOA	ONA
BIKAINA	

ARTXIBOKA

Alain Delon da *La Piscina*ko protagonista, Romy Scheneiderrekin batera.

irratia ♦

Arrasate Irratia. Egunon Arrasate saioa- rekin emango diote hasiera irrati emanki- zunari, goizeko 09:00etan. Bertan, ordu erdiz, eguneko albisteak aipatuko dituzte. Jarraian elkarizketek, herriko berriek, ter- tuliek, literaturak, zinemak, mendiak eta bestelako hainbat gaik hartuko dute nagu- sitasuna *Goizoro* magazinean. Arratsalde- ko 19:30etatik aurrera, berriz, *Kale doi- nuak* nagusituko dira, euskal taldeen maketa eta disko berrien aurkezpenak egi-

nez, baita hainbat elkarrizketa ere. Ondo- ren, *Planingprest* izango da, asteburuak eskaintzen dituen aukerak aineratzen dituen saioa. 3,2,1 *Akzioa!* saioan zinema izango dute hizpide, eta, jarraian, musika izango da nagusi, musika gogorrek eskain- tzen dituen *Txerrendantza* saioarekin lehe- nik eta behin, eta dance, jungle, house, dream eta joera berrienak eskaintzen dituen *Draxtor* musika saioarekin, ondo- ren, gauerdia bitartean.

Ttan Ttakun Irratia. Bi saio nagusituko dira gaur goizean irrati libre honetan. Lehenik eta behin *Hitza eta ekintza* saioa- ren tarte izango da, goizeko 08:30etatik 10:30ak bitartean. Bertan, gazteak kezka- tzen dituzten gaiak jorratuko dituzte, eta eztabaida eta musika tartekatuko dira. Ondoren, *Giro garratza* musika saioaren tarte izango da. Bertan, musika ez- komertzialak entzuteko aukera ederra izango da.

ETB 1

06:25: **Bertatik Bertara.**

07:05: **Superbat.**

Marrazki bizidunak eta te- lesailak. 'Max mires- garria', 'Mamu ha- rrapariak', 'Arturo erregea eta justizia- ren aldeko zaldu- nak', 'Pottokiak', 'Autobus magikoa', 'Candy, Candy'.

09:30: **Elkartasunaren bide- ak.**

10:00: **Goenkale.**

10:40: **Euskal Herritik.**

11:15: **Ikusgela.**

12:15: **Bertatik Bertara.**

12:55: **Iparraldearen Orena.**

13:05: **Tom eta Jerry.**

13:30: **Gaur egun.**

14:20: **Bai zera!.**

14:45: **Txirrita.**

15:05: **Txirrindularitza: Eus- kal Bizikleta.** 3. Eta- pa: Gernika-Oro santutegia.

18:15: **Iparraldearen orena.**

18:20: **Superbat.**

'Bertuteen liburuko aben- turak', 'Ninja dorto- kak'.

19:20: **Izar gaztearen bila.**

20:00: **Gaur Egun.**

20:45: **ETB Kirolak: Txirrri- dularitza.** Euskal Bi- zikletaren laburpe- na.

21:05: **Bertatik Bertara.**

21:45: **Goenkale.**

22:30: **Pilota: Eskuz banaka- 1.maila.** Finalerdia: Eugi-Goñi II.

23:30: **Pilota: Eskuz binaka.** Etzaniz-Galartza III / Titin III-Otxandorena.

00:35: **Boxeo izarrak.** Pedro Mari Goikoetxeak bo- rrokarik onenak aur- keztko ditu.

01:55: **To Musika.**

03:20: **64.**

03:45: **Bai zera!.**

04:15: **Hamaika korapilo.**

05:40: **Ikusgela.**

06:30: **Herri musika sorta.**

ETB 2

07:20: **Palabra de ley.**

07:50: **Del pais de los vascos.**

08:15: **Palacio de justi- cia.**

09:00: **Roseanne.** Tele- saila.

09:25: **Forum.**

09:55: **Zinema.**

El pañuelo. Zuzendaria: E. A. Dupont. Aktoreak: John Ireland, Mercedes McMabridge. 1951. 11:25: **La cocina de Pe- dro Subijana.**

11:40: **La botica de la abuela.**

12:10: **A Mediodía.** Gonbidatua: Irmela Neu.

12:30: **Loco por tí.**

12:55: **La niñera.**

13:30: **La buena vida.**

14:05: **Informacion Te- rritorial.**

14:28: **Teleberri.** Albis- tegia.

15:30: **ETB Kirolak.**

15:50: **Lo que faltaba.**

17:30: **La ley de la bahia.**

18:15: **Cinco en familia.** Telesaila.

19:05: **Medias de seda.** Telesaila.

19:55: **Pacific Blue.**

20:58: **Teleberri.**

22:00: **Boulevard.**

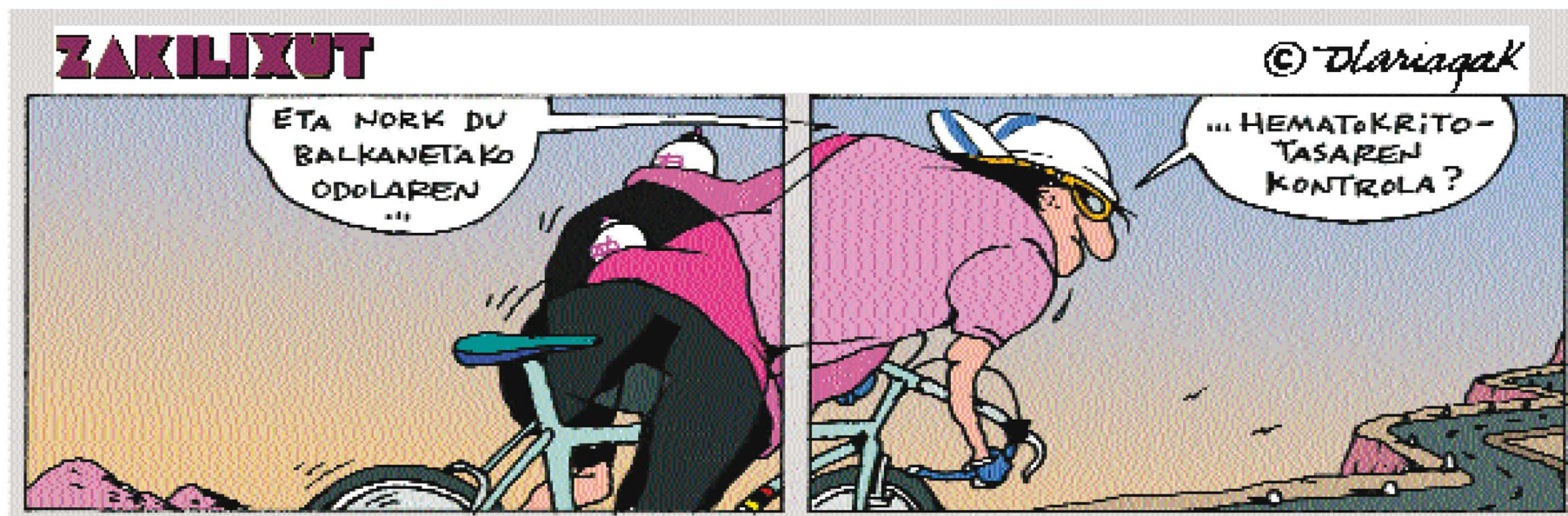
01:00: **Zinema.**

El tio Joe Shannon. Zuzendaria: Joseph C. Hanwright. Aktoreak: Burt Young, Doug McKeon. 1978. 02:40: **Zinema.** **Cita con el destino.** Zuzendaria: Rick King. Aktoreak: Chris Sarandon, Renee Soutendijk. 1989.

04:20: **Lo que faltaba.**

05:50: **Forum.**

06:20: **Amaiera.**

Bizi da, bizi da!

■ Atzo goizean, festa batean, Kilometroak 99ko kantuak aurkeztu zituzten

GOIZEKO 11:00ak baino ez erlojuan eta Niessen Kulturetxeko oholtza estaltzen duen oihala parez pare zabaldu zen... Ohi dutenez, dotore-dotore jantzirik azaldu ziren Golden Apple Quartet-eko kideak eta maisutasunez urratu zuten airea kantuz: «Bizi da, bizi da, bizi gara...». Kilometroak 99ko kantuen aurkezpen ofiziala izan zen... Txaloz, umorez, algaraz eta dantzaz ondo beteriko ekitaldia.

Adiskidetasunak ere tarte berezia izan zuen. Izan ere, kantu hau egiteko prozesuan esku hartu duten lagun guztiak -31 guztira- hantxe elkartu ziren, elkarren ondoan. Golden Apple Quartet-eko kantariak, Iñaki Salvador eta Juanan Diez musikariak, Antton Kazabon letragilea, kantuan esku hartu duten andereño eta ikasleak... Irribarrez igo ziren guztiak oholtza gainera.

Izan ere, aho batez aditzera eman zuten, prozesu pozgarria izan da kantuen sorketa. «Urtarril aldera hasi ginen lanean», ekarri zuen gogora Kilometroak 99ko kultur eta gizarte ekintzetako arduradun Joxe Usabiagak. «Inguru honetako musikari talde bat elkartzen hasi ginen». Argi zuten, gainera, ahal zela, lan guztia bailarako jendeak egitea komeni zela. «Hemen kalitate handia baitugu». Hala, deialdia eginik, bailarako hainbat musikariren proposamenak iristen hasi zitzaizkien, eta horietako doinu batek biziki txunditu zituen; Golden Apple Quartet taldeak igorritakoak.

Doinu hark liluratuta, ez zuten bitan pentsatu, Kilometroak 99k jada soinu banda zuen... Hura hitzez jantzi eta txukuntzea baino ez zen falta. Horretan gustura aritu dira azken hilabeotan, eta

«Gaurtik kantu hau Euskal Herri osoan entzungo da...», iragarri zuten Golden Apple Quartet-eko kideek

atzo jada kantuen bertsio guztiak aurkeztu zituzten CD batean. Doinu ofiziala, saltsa doinu egina, instrumentala eta karaokean kantatzekoa.

Gustura aurkeztu zituen guztiak Orereta Ikastolako zuzendari Xabier Oleagak, eta esker oneko hitzik berezienak Golden Apple Quartet-en esku-hartze paregabeak eskaini zizkion. Izan ere, erdaraz mintzo dira normalean laukote horren kantuek, eta mundu zabalean dira era horretan ezagun. Gogo betez aritu dira oraingoan, ordea, euskaraz.

Kili-kolo, euskara

Euskaraz esan beharreko hitzak Antton Kazabon oiartzuarrak idatzi dizkie. «Itxuraz eta formaz kantu arina izan arren, mezua ez da halakoa», esan zuen atzoko aurkezpenean. Izan ere, Kilometroak 99ko logotipoaren ize-narekin -«Kilokolore»- jolasean ibili da, eta errealitate gazia islatu du: «Euskara oraindik kili-kolo bizi dela». «Bizi» hitza ere behin eta berriz agertzen da, hala ere, kantuan, indarrez, sutsu. «Bizi da, bizi da, bizi gara...».

Orereta Ikastolako haurrek eztarria urratzeraino kantatu zuten lelo hori atzoko aurkezpenean. Dantzan ere egin zuten. «Izan ere, gaurtik kantu hau Euskal Herri osoan entzungo da...», iragarri zuten Golden Apple Quartet-eko kideek. Bizi bedi.

Arantxa Iraola

ERRETERIA

Golden Apple Quartet-eko kideak kantuan. Ohikoak dituzten umore-irtenaldi eta txantxak izan zituzten ahotan eta bertaratu ziren guztien gozamena izan ziren.

kasu!

► 652.000 pezeta zituen kartazala itzuli dio jabeari emakume batek

Emakume batek barruan 652.000 pezeta zituen kartazala aurkitu zuen joan den astean Donostian, eta Udaltzaingora eraman ondoren, bere jabeari itzuli zioten, Donostiako Udaltzaingoa jakinarazi zuenez. Dirua galdu zuen pertsonak kopuru bat utzi zuen emakumearentzat, legeak ezartzen duen kopurua hain zuten ere.

► 'Euskal Herriko betiko errezetak'

Irutxulo aldizkariak *Euskal Herriko betiko errezetak* izenburuko liburuxka kaleratu du Intxaurrendoko Gastronomía Astea dela-eta. Liburuxka patrikan ibiltzekoa da, eta euskal sukaldaritzaren aberastasuna islatu nahi du, egileak azaldu dutenez, haien artean dauden ezberdintasunak agertuz. Liburuak doan banatuko dituzte.

► Berpiztutako 'hildakoa'

Jose de Albuquerque 65 urteko brasildarra lurperatu zutelakoan zegoen bere familia, orain dela 13 egun. Alabaina, herenegun etxera agertu zen, eta ia bihotzekoak jo zituen etxean zeudenak, denek uste baitzuten hila zela, atzo *Extra* egunkariak zabaldu zuenez. Jose de Albuquerque apirilaren 26an desagertu zen, eta salaketa jarri ondoren, pertsona bat aurkitu zuten hilda. Familiak Jose de Albuquerque zela uste zuen, eta lurperatu zuen.

Nafarkaria

• ostirala • 1999ko maiatzaren 28a

Egunkaria

Gehigarri honetan

Araitz • '48 ordu euskaraz' festa ospatuko da asteburuan, euskara bultzatzeko.

Mario Santesteban • «Inportazioak hiltzen ditu artisau ofizioak».

Iruñea eta Baiona lotzeko historiaren

• MIKEL SAIZ

soka luzea

Nafarroako hiriburua Gipuzkoatik pasatu gabe Iparraldearekin batuko lukeen bidea eraikitzeko ahaleginak joan den mendekoak dira. Iruñea eta Baiona arteko biderako zazpi proiektu aurkeztu ditu berriki Atlantikoetako Kontseilu Nagusiak eta Nafarroako Gobernuak eratutako ikertaldeak. Asmoak ontzeko bidea orain hartu duen arren, bi guneok lotzeko saioak historia luzea du. Joan den mendearen erdi aldera, Aldudetik iraganen litzatekeen trenbide baten proiektua egin zen. Ez zen egin, baina gerora soka luzea ekarri zuen egitasmoak.

Araitz-Betelu • Eingo al deu... euskeraz?

48 ordutan euskara hutsean aritu nahi dute Euskara Batzordekoek

**Aurreko arrakasta
ikusirik, hainbat
araiztar berriro 48
ordu euskaraz festa
egiteko irrikan ziren.
Euskaltzetasunak
bultzaturik, edo,
besterik gabe,
juerga gustukoa
izanik, gauza da
aurten berriro
euskararen aldeko
festa egingo dutela,
asteburu honetan.**

Araiztarrek mingaina euskaraz ez dantzatzeko aitzakiarik ez dute izanen asteburuan.

• ARTXIBOKOA

ARAITZ-BETELUKO EUSKARA Batzordekoek badakite, euskararena ez dela asteburu bakar bateko kontua. Baina, hala ere, nonbait, zenbait laguni ahaztu egiten zaie hori, eta oso erraz jotzen dute erdarara. Batik bat tabernetako giroan. Horrenbestez, tabernetako giroa euskalduntzeko zerbait egin beharra zegoela ikusi zuten zenbait herritarrek. Ekintza horrek, alaia behar zuen izan, eta zirikatzailea.

Bat edo bati bururatu zitzaion trikiti-bertso-kalejira-poteo bat horretarako neurri egokia izan zitekeela. Hitz-jo-

ko bat ez ezik, tabernetara festa giroa eramateko sistema ere bada kalejira berezi hori. Alegia, trikitilariak eta bertsolariak plazan aritu beharrean, eta festazaleak tabernan poteatzen, denak batera, tabernaz taberna. Eta, noski, ibilbidea euskaraz egin behar. Bestela, erdaraz ari dena, markatu egiten da. Baina ez da xenofobia kontua, zirikatze modu bat baizik. Betelun hasi, eta Atalluraino, bidean erdaraz aritzen denari pegatina bat jartzen zaio sorbaldan: *Ni banaiz, ¿y tú?*

48 ordu euskaraz

Baina, hala ere, 48 ordu euskaraz ekimenerako bese pegatina bat ere kaleratzen dute Euskara Batzordekoek. Horretan bikote bat ageri da besarkaturik, eta ondoan, hizki larriz, *Eingo al deu...*, eta letra txikiagoaz, azpian: euskeraz?. Txantxetarako parada eskaintzen du bigarren pegatinak, eta, nonbait, iazko emaitzak ikusita, bat edo batek arrakasta ere izan zuen ligatzeko modu berri honi esker. Araitz-Beteluko Euskara Batzordekoek igan-

derako beste ibilbide bat proposatu dute.

Igandean, 10:30etan, Arribeko plazatik abiatu, eta bailara osatzen duten herri guztiak zeharkatuko dituzte. Mendiz mendi egingo dute herrien arteko bidea: aurrena Atallu, eta gero Azkarate eta Uztegi. Eguerdian, Azkue zelaian bazkalduko dute mendizaleek, doan. Arratsaldean, Gaintza, Intza eta Betelu artekoa egingo dute.

→ Urko Aristi

Betelu

**Ireki dute
Errege Bidea**

ALFONTSO XII.A IBILTZEN zen leku beretik ibili ahal dira orain Beteluko burdinola zaharrera joaten direnak. Oso leku maldatsua izaki, egokitze lanek luze jo zuten. Lurra txukundu, alboetan hesiak paratu eta beste hainbat lan egin dituzte azken urtean. Herriaren mapa, burdinola zaharraren historia eta bertan egindako Nafarroako azken txanponari buruzko argibide ugari jarri dituzte, ohol handi batzuetan, bidean zehar barreiaturik. Orain, hauteskunde garaia gertu dela, bidea inauguratzeko aukera aproposa ikusi du alkateak, Jesus Gonzalezek eta asteazkenean egin zen inaugurazioa.

Bestalde, bide horretan ezindu fisikoek ez dutela inolako trabarik topatuko azaldu du Beteluko Udalak, eta hori azaltzeko zenbait afixa argitaratu ditu. Bertan ikusten denez, aulki gurpildunarekin ere primeran paseatu daiteke bainuetxe zaharretik hasi eta burdinolaraino doan bidean.

Plazaola Partzuergoak diruz lagundu du ekimena, bailarak bisitariet eskaintzeko dituen beste alorretako bat dela uste baitu. Bidea bukatutakoa amaieran dagoen burdinola lehengoratzea da asmoa. Oraingoz, konpondu dituzte geratzen ziren horma bakanak, baina gerora begira egitura guztia lehengoratu nahi dute.

→ Urko Aristi

mapa mutuak

PELLO LIZARRALDE

Ipuinak kondatzen dizkietenean haurrak ahoa irekitzen du. Pozgarria izaten da ipuina kondatzen hasi eta noiz edo noiz zeharka begiratzen dion kondalari nagusiarentzat. Helduak ez ditu batere gogoko izaten haur sinesgogorak, gezurra edo amarrua zein den eta non dagoen aurkitzen ahalegintzen diren horiek. Ez da harritzekoa, frakasuaren itzalak bazterak histen dituen hasten baitira galderak.

Horregatik, hotzikarak bizkarrezurra zeharkatzen diola sentitzen duen helduak erabakitzen du ezin duela etsi, ilusiorik gabeko haurrak ez dezakeela aurrera egin behar bezala, lehendik ere badela nahikoa atsekabe, seme-alabak ezin utzi dituela bakarrik galdera ikurrez betetzen joanen den itsaso harrotu horren erdian.

Positiboak

Orduan hasten dira heldu dardaratien ipuin etengabeak, kalaka urduria. «*Gauza positiboak erakutsi behar dizkiegu*». Positiboak. Oso gogokoa dute hitza, ebakitzean infernutik hegan ateratzen lagunduko balie bezala. Komunikazioan omen gakoa, eta sinetsita daude horretarako maila bat jaitsi behar dela, haurren adiskide bihurtu eta ahal den neurrian gozatu. Kolore biziko gaitza motzak, kohete itxurako zapatilak, beisboleko kasketa atzekoz aurrera paratua, eskutik helduta abiatzen dira paseora, kirol sailkapenak eta team guztien posibilitateak hizpide harturik.

Haurrari kezkek gerorako utziko dizkiola pentsatzen du helduak bere artean, gero hori noiz izanen den edo inoiz izanen den jakin gabe. Bene-benetan esan nahi dutena da ez dela bidezkoa, ez dutela samina merezi, inor ez dela ezereen errudun.

Hutsik egin gabe etorriko dira, orde. Haurrari, luze gabe, legea etorriko zaio eta zer egin behar duen esanzen dio, ustegabeen zimurrez beteko zaio bisaia, ulertzen ez duen guztia gainean eroriko zaio, aholkuek ere errazten ez duten kinkan hartu beharko ditu erabakiak.

Zer esan diezaioke une horretan gaitza motzak jantzi dituen guraso Peter Panek, adiskide majo horrek? Orain arte haur izandakoak hutsik ditu eskuak. Ez du haririk, ez du heldulekurik, ez du pausoa nora bota behar duen adieraziko dion ahotsik.

Ohartu orduko beste ahots bat mintzatuko zaio. *Game is over* jakinaraziko dio, joko amaitez dagoela, ipuinaren azken hitzak heldu direla. Istant horretan norbaitek argia itzaltzen du eta, nahi eta ez, lo egin behar da.

Uitzi •

Haurrak antzerkira

Mugaz Gain jaialdiaren bosgarren aldia egingen da hurrengo astean

Euskal Herrian dagoen eskola-antzerki jaialdirik garrantzitsuenetakoa Beran egiten da: Mugaz Gain. Bertan, Berako zein Euskal Herriko bertze zenbait tokitako ikasleek antzerki emanaldiak eskaintzen dizkiete euren adin bereko edo bertsuko ikasleei.

Joan den urtean ere hainbat antzerki talde etorri ziren Berara.

• ARTXIBOKOA

AURTENGOA BORZGARRENA IZANEN DA, eta astelehenetik ortzegunera bitarte iraganen da, Lamixine BAT antzerki taldeak antolatutako. Aurten guztira sei ikastetxetako kideek hartuko dute parte.

Astelehenean, Berako taldeen txanda izanen da. Jesusen Bihotza ikastetxeko 2 eta 3. mailako ikasleek *Otsoaren kanta goxoa* antzezlan eskainiko dute. Ondoren, ikastetxe bereko 6. mailako ikasleek *Baserria* lana aurkeztuko dute. Arratsaldean, bertalde, Ricardo Baroja ikastetxeko 5. eta 6. mailako ikasleek bi antzezlan eskainiko dituztet:

Gazteluko mamuak batetik, eta Gazteon konpromisoak bertetik.

Asteartean, berriz, Donostiako Santo Tomas Lizeoko batxilergoko 1 eta 2. mailakoek *Afroditararen alabak* lana eskainiko dute, eta ikastetxe bereko DBH 3koek *Dorre ilun misteriotsua*.

Asteazkenean, bertze bi lan ikusi ahal izanen dira: *Lurretik ilargira*, Hendaiako Antzerkilariak elkarteko ertainetako ikasle taldearen eskutik, eta *Markesaren alaba* Lesakako Irain eskolako ikasleentzat.

Jaialdiari akabera emanen dion lana *Match de improvisa-*

ción izanen da, Donostiako San Patricio institutuak antzeztua.

Jaialdiaren helburua gazteak antzerkiarekin girotzea da, eta, horretarako, antzezlanak ikusi ostean, aktore eta ikusleentzako solasaldia egiten da. Emanaldi guztiak Berako Kultur Etxean izanen dira, baina soilik ikastetxeetako jendearentzat dago zabalik.

Tanttaka, larunbatean

Horien aitzinetik, Tanttaka antzerki talde profesionalak *Shakespeare osoa (gutxi gora behera)* lana eskainiko du Berako Kultur Etxean, bihar.

Talde horrek Dakota lana eman zuen joan den irailean Beran, eta izugarri arrakastatsua gertatu zen. Oraingo lan honetan sona handiko hiru aktorek egiten dute lan: Joseba Apaolaza, Asier Hormaza eta Niko Lizeagak, Berako Kultur Etxean ikusi ahal izanen da bihar, larunbata, arratseko 22:00etan. Sarrera 1.000 pezeta kostako da, eta 800 aldeztatik erosita, Kattu eta Errekalde ostaluetan. Ekitaldia Bortzirietako Euskara Mankomunitateak antolatuta du.

→ Jon Abril

herri aldizkariak

Edurne Elizondo

Zaborrak kanpora

Baztan, Malerreka eta Bortzirietako zaborrak laster Iruñerriara eramanez dituzte, **Ttipi-ttapako** azken zenbakian Asier Gogortza kazetariak sinatutako artikulua azaltzen duenez: «Duela 10 urte Leitzakoak egin zuten bezala, Baztan, Malerreka eta Bortzirietako Mankomunitateek akordioa sinatu dute Iruñerriko Mankomunitatearekin, eta ahal bezain laster hasiko dira hondakinak Gongorarat eramaten. Horretarako, ordea, lehenbizi beira, papera eta zabor organikoa bereizi beharko da hemen. Nafarroako Gobernuko Ingurugiro Departamentuak behartu ditu erabaki hori hartzeraz, Bagordi eta Beintza-Labaiengo zabortegeien egoera

makurra ikusita. Izan ere, badira urte batzuk labe errausgailuek ez dutela zaborra behar bezala erretzen».

«Eskualdeko beste bi zabortegei ere - Goizueta eta Berakoari - bizi laburra gelditzen zaie. Goizuetakoak gehienez ere 2 edo 3 urte gehiago iraunen ote duen aipatu digu Angel Salaberri zabor biltzaileak. Gaur egun Arano eta Goizuetatik 140 tona zabor eramaten dira urtero. Gero lurrez estaltzen dute dena. Bortzirietako zaborrak, berriz, Intzolako errekaraz eramaten dira 1990. urtetik honat. Han ere tarteka lurra botatzen diote gainetik. Zabortegei honeri hamar bat urteko bizitza eman

diote gehienez, baina arazo franko eman ditu dagoeneko».

Egoera zein den kontuan hartuta, erreka guztiko zaborrak hemendik kanpo eramateko erabaki dute azkenean Baztan, Malerreka eta Bortzirietako Hiri Hondakin Mankomunitateek: «Baina Iruñerriko zabortegeira eramanez aitzinetik, eskualdean nonbait elkartu beharko dira zabor guztiak. Gisa honetako azterketak egiten dituen enpresa baten arabera, Legasa inguruan egin beharko litzateke transferentzia planta hori. Bertizaranako Udalak, ordea, ez du onartzen transferentzia planta Legasako kontzejuan egi-tea, herriitik sobera hurbil dagoela-eta».

ur dai
aren
mintzoa

Xabier Larraburu

Estatistika

Iragan asteetan hainbat inkestaren emaitzak plazaratu dira eta estatistika pilo bat ikusi ahal izan dugu bainan, sines-taidazue, nik ez dut ez eta inkesta bakar batean parte hartu, niri ez dit inork deus ere ez galdetu, aukera hori sekulan ez ditate niri eskaini, redios. Orduan nik ere inkesta bat burutzea erabaki dut eta jaiki bezain laister horretara jarri naiz. Diruz, denboraz eta populaz oso mugatua izan da nire inkesta, beharrik, bainan behintzat hiritar iritziduna eta zientifikoa izateko aukera eman dit. Datu teknikoak hauexek dira: diruz kafe bat, denboraz bost minutu eta populua bi lagun, aitortu dezagun gizonki: ni neu eta, ejem, nire katua. Gaia guztiz generala, galdera bakarra: «Zer iritzi dute nafarrek?», emaitzak ordea aberatsak eta joriak. Goazen bada bada bada ondorio nabarmenenak azpimarratzera. Nafarren erdiak gizonezkoak dira, beste erdiak emeak. Gizonek asko irakurtzen dute, emeek, aldiz, nahiago dute bota diodan pentsua gosaltzea. Nafarren erdiek euskeraz zein gaztelaraz irakurtzen, idazten eta hitzegiten badakite. Beste erdiak, salara joaten dira eguzkipean etzatera. Nafarren erdiak aspertuta daude Eduardo, Aurelio eta Matias-en libeloe-kin; beste erdiek euli baten gorabeherak segitzen dituzte, eta eulia leihoan geldituz gero eraso egiten diote. Nafarren erdiek «eta Ansuategiri buruz zer?» galderari «Bof!» erantzuten diote pixka bat nazkatuen antzera, gainontzekoek sofa batera jotzen dute azkazalak zorroztera. Nafarren erdiei ordenagailu aurrean egotea gustatzen zaie, beste erdiei, aldiz, scanner gainean lo egitea. Hauteskundeetaz galdetzerakoan batzuek EH-ri botoa emango diotela aitortzen duten bitartean, besteek ez dute ja ere aitortzen. Horrela da, gutxi gorabehera, Nafarroako biztanlegoa. Anitza eta mar mar mar. Estatistika honetan zu zeu zarene islatzen ez bada, zatotz hurrengoan nirekin batera kafea hartzera: estatistika pittin bat osatuagoa egingo dugu.

Iruñea eta Baiona lotzeko ahaleginen historia luzea

Nafarroako hiriburua Gipuzkoatik pasatu gabe Iparraldearekin batuko lukeen bidea eraikitzeko lehen ahaleginak joan den mendekoak dira

Iruñea eta Baiona arteko biderako zazpi proiektu aurkeztu ditu berriki Atlantikoetako Kontseilu Nagusiak eta Nafarroako Gobernuak eraturako ikertaldeak. Asmoak ontzeko bidea orain hartu duen arren, bi guneok lotzeko saloak historia luzea du. Joan den mendearen erdialdera, Aldudetik iraganen litzatekeen trenbide baten proiektua egin zen. Ez zen aurrera atera, baina gerora soka luzea ekarri zuen egitasmoak.

ATZERA EGIN BEHAR DA OSO IRUÑEA ETA Baiona lotzeko agintariak egindako lehen ahaleginen berri izateko. Orain guztien ahotan errepidearen aukera besterik ez badabil ere, hasierako asmoa trenbide bat egitea izan zen. XIX. mendearen erdialdean, 1853ko abuztuaren 25ean hain zuzen, Pirinioak zeharkatuz (Urkiaga eta Aldudetik) Paris eta Madril lotuko litzatekeen trenbidearen proiektua egiteko agindu zion Diputazioak Azkona diputatuari. Alta, bazegoen beste aukera bat: Iparraldera Irun Hendaiarekin lotuz sartzea. Orduan hasia zen Espainiako trenbide sarea garatzen, eta bi asmoak garrantzi handia izan zuten. Lehena Gipuzkoatik iraganen zen, eta, bigarrena, noski, Nafarroatik. Baina hasiera batean arazo geografiko soila zirudien arren, laster interes ekonomikoen arteko gatazka eta arazo militarra ere bilakatuko zen. 1850 eta 1855 bitartean, Espai-

«Txostenak dioenez, orain arte dauden errepide azpiegiturak ez dira nahikoa izanen 2010 urtean Pirinioetako pasabide garrantzitsuenetatik -Irun, Dantxarinea eta Arnegi- iraganen diren ibilgailuei bidea emateko (50.000 egunero). Beraz, beste irtenbide bat aurkitu beharrean omen dira»

Iragan mendearen Aldudetik barnako trenbide baten proiektua egin zen.

● MIKEL SAIZ

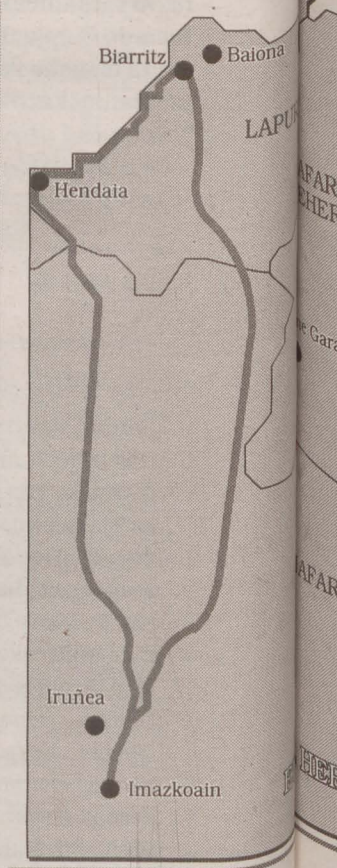
niako Gobernuak dirua ematen zien trenbideak eraikitzen zituzten hiriei, eta horrek hainbat enpresariren arteko tirabirak sortu zituen. Batzuek Irungo proiektuaren alde egiten zuten; besteek, aldiz, Aldudekoa defendatzen zuten, sutuki. Tirabirarik handiena 1853 eta 1856 bitarte gertatu zen eta galdu egin zen Madril-Irungoa atera zelako enkantera; Norteko Trenbide Konpainiak laster hasi zituen eraikuntza lanak. Nafarroako Diputazioak M. Daguenei eskatutako proiektua bertan behera gelditu zen; herrialdeko agintari batzuek ez ezik, txosten militar batek ere ezezko biribila eman ziolako proiektuari. Hori gutxi balitz bezala, ondoko herrialdeak ere Aldudeko proiektuaren kontra zeuden. Afera moldatu nahirik, nafarrek Iruneraino joan eta Nafarroa zeharkatuko zuen bide bat proposatu zuten, baina hori ere ez zen onartu. Merkataritza guztia, Gaztelakoa ez ezik Nafarroakoa eta Aragoikoa ere, Gipuzkoatik iragaitea baitzen kontrakoan nahia.

Aldudeko asmoa 1877an berpiz-

• Trenbidearen proiektua

Trenak Iruñea-Irun bidea (hegoaldeko aukera) edota Iruñea-Baiona (ekialdeko aukera) eginen luke. Imarko-aindik aterako litzateke, eta, lehenagotik dagoen trenbidea baliatuz, Mugerren egonen litzateke lotura. Nolanahi ere, agintariak Pauen egin zuten txostenaren aurkezpenean datu ekonomikorik eman ez arren, garestiegia dela zioten, eta ez dela gauzatuko.

Trenbidearen

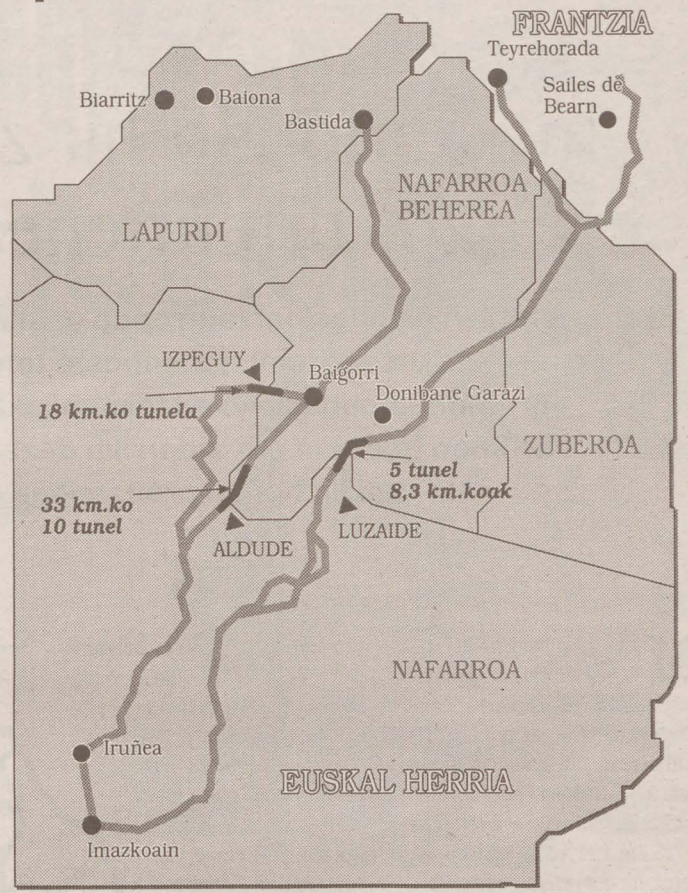
• Bide berriaren hiru aukerak

Lan taldeak bide berri bat egitea ere proposatu du, eta hiru pasabide jarri ditu aukeran. Lehendabizikoa, Izpegiko lepotik pasatzea Baigorri-rantz, orotara 18 kilometro osatuko lituzketen hamasei tunel izanen lituzke proiektuak.

Bigarrenak, berriz, Aldudetik pasatzea proposatzen du, Esnazuko mendatetik Baigorri-ira jaisteko. Guztira 30 kilometro izanen dituen hamar tunel aurreikusten ditu lanak.

Hirugarrenak, azkenik, Luzaidetik Donibane-Garazi-ira jaistea proposatzen du, 8,3 kilometro osatuko lituzketen bost tunel eginda.

3 proiektu berriak ♦

A. PEÑALBA

tu zuten, besteak beste, Nazario Karrikirik eta Alemaniako Krupp enpresak, Daguene-ten proiektua gogoraraziz. Baina orduan ere Norteko Trenbide Konpainiak eta Madrilgo Gobernuaren alde han zeuden nafarrek -Mugiro senadorea eta Javier Los Arcos diputatua, beste batzuen artean- aurka egin zuten, Serafin Olabe militar errepublikanoak salatu zuen bezala.

XX. mendean ere eman zuen zeresana gaiak, eta 1914, 1923, 1929-30, 1934, 1977, eta 1981ean hitzetik hortzera aipatu

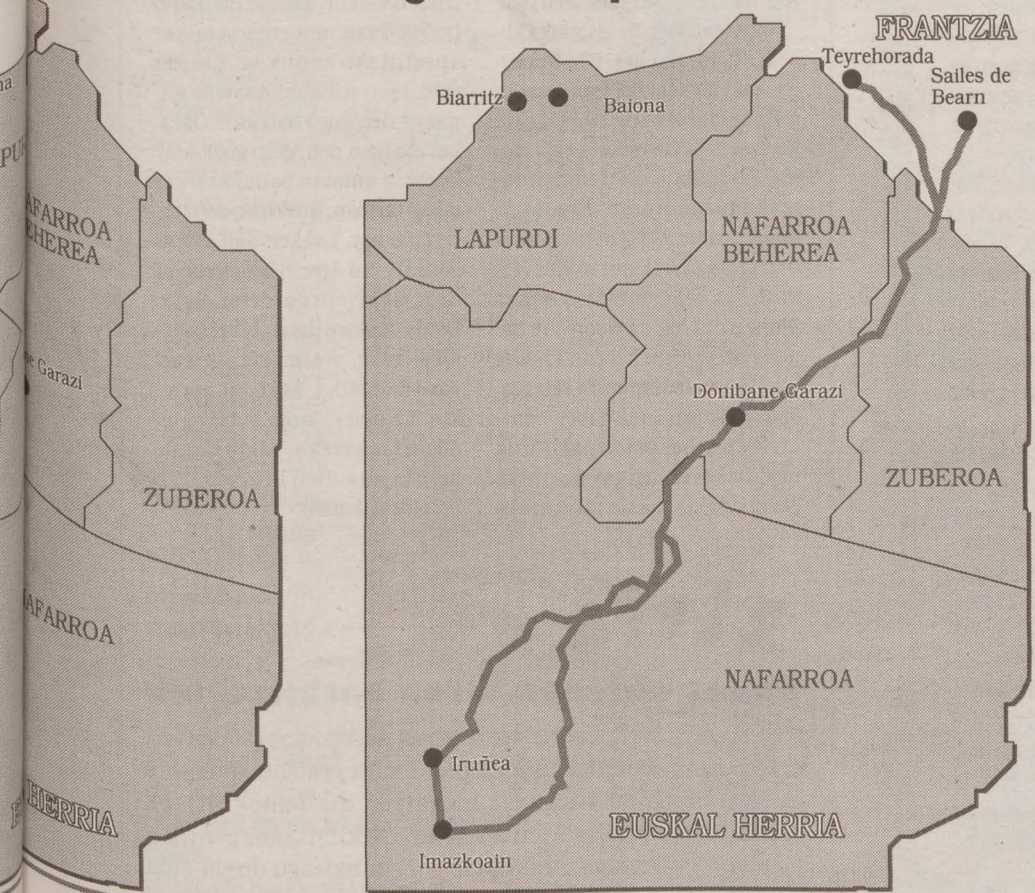
zen. 1914an, adibidez, Antonio Gonzalez Etxartek zuzentzen zuen taldeak trenbide aurreproiektu bat egin zuen Madrilatik Iparralderaino, Aldudetik pasatuz. Bideak 440 kilometro zituen, eta 340 milioi pezetako aurrekontua kalkulatu zen (13,6 milioi libera). Urte askotan Etxarterena bezala beste batzuenak ere eztabaidagai izan arren, proiektuok ez zuten aurrera egin.

Proiektu berriak

XXI. mendearen atarian, berriro ere, mahai gainean da afera, baina orain indarra trenbideak ez baizik mugaz gaindiko autobidearen proposamenak hartu du. Duela gutxi Pauen Pirinio Atlantikoetako Kontseilu Nagusiko agintariak eta Nafarroako Gobernuak kideak aurkeztutako txostenaren arabera, Iruñea eta Baiona Gipuzkoatik iragan gabe lotzeko zazpi proiektu aurkeztu dituzte, hiru aukera sailetan banaturik. Txostenak dioenez, orain arte dauden errepide azpiegiturak ez dira nahikoa izanen 2010 urtean Pirinioetako pasabide garrantzitsuenetik -Irun, Dantxarinea eta Arnegi- iraganen diren ibilgailuei bidea emateko (50.000 egunero). Beraz, beste irtenbide bat aurkitu beharrean omen dira. Hortaz, 42 aukera ikertu ondotik, hiru aukera sail landu ditu taldeak: trenbidea baliatzea, egungo bidea antolatzea edo bide berriak eraikitzea. Dena dela, sei hilabeteko gogoetaldia egingen dutela iragarri dute agintariak eta informazio kanpaina hasi aukeren artean egokiena zein den esateko. Nolanahi ere, hemen inplikaturako herrien eta ekologisten iritzia falta da. Hori heldu den astekoan izanen duzue.

→ Irene Arrizurieta

Dagoen errepidearen aldaketak ♦

A. PEÑALBA

A. PEÑALBA

• Dagoen errepidearen moldaketa

Dagoen bidea antolatzeko bi aukera ikusi ditu ikerketa taldeak. Nafarroako hiriburutik abiatuta, bi proiektuak muga Luzaiden zeharkatuko lukete. Handik Donibane-Garazi-ira jaitsiko lirarteke, Saliesen edo Peyrehoraden bukatzeko.

Klasiko bitxi • arront klasiko

Joxemiel Bidador

Intxaurrondo hil zeneko 20. urteurrenean

Gaur betetzen da Migel Intxaurrondo euskaltzale nafarra hil zeneko 20. urteurrena; honenbeste tenoreurren eta urrenondo ospatzeko aitzakia bilakatu zaigun aurtengo honetan ere aldarrika dezagun ozenki gizon honen oroitzapena

MIGEL INTXAURRONGO ARRIARAN Araiz aldeko Arriben jaio zen 1897.ean -oharkabean eta ospatzeke beraz igaro zitzaigun bere mendeurrena orain dela bi urte-. Iruñean apeztu ostean, Etulainen aritu zen erretore 1926.era arte, bada, urte hartaz geroz eta lau urtetan barrena, Iruñeko apezgaitegiko euskara irakasle jardun zuen. Gerrate Zibilak Madrilen harrapatu zuen eta Gineara bidaldu zuten guda-osteen kapelau. Ginean ibili ostean, Kartagenan eta Puerto Ricoko Humacaon izan zen, berak 1967.eko uztailearen Principe de Viana-ko euskal gehigarrian zioskun bezala: «Zortzi urtetara dijoa onera etorri nintzela, mixiolari bezela. Len mariñela nintzan. Ontzitan ibiltzen nintzan ara ta onera. Guda ontzitan. Kapellau bezela. Eta xahartuxe egin nintzanean, lurrera jo nun. Baño Madrillen ere, alperkeriaz asper-tuta, berriz lantoki berrira etorri nintzan». Azken hiri honetan zendu zen, bada, 1979.eko maiatzaren 28an, orain dela hogeit urte beraz.

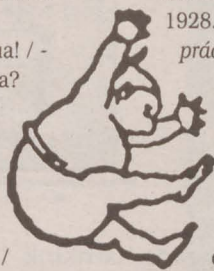
Argitara eman zituen lehenbiziko lan idatziak olerkiak izan ziren; 1924.eko *Euskalerraren Alde* aldizkarian *Sembrando el trigo marzal* izenburuko erdal olerkia agertarazi zuen Etulaindik bidalita, eta 1926.eko *Euskal Es-nalea*-n, berriz, Iruñetik igorritako *Aingeruaren iltzean* euskal olerkia atera zuen: «Amatxo! Amatxo? Amatxo! / Amatxo? Amatxo... nun zira? / Amatxo! Amatxo! Amatxo? / Egan dabil-tzenok..., zoin dira? / Amatxo! Amatxo? Amatxo! / Batek erran dit belarrira... / Amatxo! Amatxo? Amatxo! / Berekin juaiteko Goitira. / -Seme-txo! Semetxo! Semetxo! / Dakus-kizun oiek..., nun dira? / Oi! Zoi-nek dautsu erran semetxo, / Juaiteko aiekin belarrira? / -Amatxo! Amatxo? Ainge-ruak... / Ni eramatera etorri dira; / Ni alako aingeru ederrak / Goi-tian bizitzen baitira. / -Ez juan,

semetxo enia, / Ez juan berekin Goitira! / Nola ni..., biziko ibar-ontan / Berekin zu juaite bazi-ra?

«Banua, amatxo, banua! / -Ez juan, semetxo! Nun zira? / -Amatxo, aingerukin! Amatxo? / Amatxo! Goitira! Goitira! / Amatxo! Amatxo..., nigana, / Il-tzean, zu ere jin Goitira. / Biok emen biziren gare, / Or zu ona izaten bazira!».

1926.ean *La iglesia y el euske-ra: obligación de hablar al pueblo en su lengua nativa y de cultivar-la* izenburuko saiakera eman zuen argitara. Pezeta bakarra ba-lío zuen hau Iruñeko gotzai zego-en Mateo Mujikari eta Nafar Al-dundiari eskeini zien. 1926/27 ikasturteari hasiera emateko apezgaitegi kontzilarrean egin ekitaldian irakurritako hitzaldia dugu hondarrean. 98 orrialdeetan barrena, araztarrak herriari bere hizkuntzan hitz egiteko eta ama hizkuntza bera joratzeko apezek duten bete beharreko eginkizuna zeukan mintzabide. Bukaeran gehigarri zenbait eka-rrí zuen, erabili testuen jatorriz-ko aldaerak; euskaltzain, euskal-tzale edota idazle batzuen aipua; eta euskal apezterientzat ezin egokiago ziratekeen irakurgaien zerrenda. Leon Leon egile haz-pandarrak iruzkin ezin baikorra-go egin zion 1927.eko *Gure Herri-n*: «Ez dakit ene idurikoak direnertz bertzeak, baina orai arte haize hegoa enuen gutienik maite. Zertako? Kaskoa erhaus-ten dautalakotz. Bainan iragan astez geroz buruko min guziak barkatuak diozkat. Erran zaha-rrak diona, emaitzek harroka hausten eta guritzen dutela, egia bada, egun hautan hegoak egin emaitzak nondik nola enituen hautsiko eta gurituko, enizenaz geroz ez harrroka, ez harria, ez eta harrigarria? Asma hegapean zer ekarri dautan? Liburu bat, li-buruño bat, bere hatsa bezain beroa, beroa bezain bihotz alt-chagarria, eta eskuarari buruz

zerbait ari direnentzat zinez sus-tagarria».

Handik bi urtetara, 1928.ean alegia, *Metodo práctico del euskera* on-du zuen, Iruñeko San Zernin karri-kan Jose Ara-mendiak zuen moldetegitik elki zena. Onespen emaila Blas Fagoa-ga bera izan zen, eta ja-so kritikak biziki onak izan ziren eskuarki, guztietan beroeneta-koa Henri Gavelek 1929.eko *Gure Herria*-tik zuzendu ziona: «Ce livre représente un travail des plus méritoires, et nous paraît appelé à rendre d'éminents services pour l'enseignement du basque en Haute-Navarre». Gramatika hau, guztiarekin, zailduegia ze-karren, hitanoaren aldaerekin ere, eta jasotzen zuen euskara eredu gutziz gehien gipuzkera-nafarrera izan arren, hainbat ekialdeko ikutuak bazituen. Ale-ki honi erdal-euskal hiztegi batek ematen dio amaiera. Hiztegin-tzaren arloan ere, Euskaltzain-diari *Palabras vascas que no se encuentran en el diccionario V.E.F. del sr. Azkue* izenburuko zazpi orrialdeko hitz zerrenda la-burra igorri zion, Araitx, Goizue-ta, Larraun, Lesaka eta Baztanen bilduak zirenak. Azken orrian Azkuek berak erantsi zuen: «Hay otra remensa del mismo que contiene 47 palabras», baina oraino ez omen da ageri.

Azkenik, Silbia Baleztena Az-karateren *Jerusalem* erdal saioa euskaratu zuen, baina tamalez ezin izan zuen argitaratu gerra-tea zela eta. Honetan Palestina alde hartaniko Espainiako kon-tsularen emazteak bizitakoak ja-sotzen dira. Batzuetan Bibliaren gertaeren berkokapenak dira, eta besteetan azalpen historikoak zein ohiturazko deskribapenak. Guztiarekin ez zen oso liburu ona, eta idazlearen aurreiritziak zein antisemitismoa nabariak di-ra.

Patziku Perurena

ooo

Pionekoak nere

JUZKUTAN MOTZ omen na-bil atzenaldera, eta kontu zahar etnologi-kotan luze. Baliteke, baina, horietan ere, harritzen naiz, halaholako juzku sinesgai-tzen batek ez aldegitia niri tar-teka.

Bestek iritzia sortzea, bestek pentsatzea, nahi du egungo jen-dajeak; nork berak ez baitu be-tarik, txorakeriotan bururik hausteko. Aski dizu pakea, de-mokrazia, justizia, autoestima, eta antzeko hitz abstraktu astu-nen bizkarketari huts izateare-kin.

Seguru hitz potolo asperrok bizkarrean erabiltze hutsagatik poliki kobratzen duela, eta ko-bratu gabe erabiltzen dituen, barkakizun dut oraindik, bere inozentziagatik bestegatik ez bada ere.

Erretolika apainduan luzatu beharrean, noiznahi ttaka juzku zorrotz eta bihurriantzak ema-teagatik izan dira errezeloz eta begiratu txarrez hartuak mun-duko tiporik onenak. Zentsura-ren historia ere, ez da besterik: ixti atzera! bere buruz gauzak bihurritzen hasten denari. Plok zituen etsairik xitalenak ere, ho-rrexegatik zituen: bere iritzia nonahi zapla botatzen zuela-kotz.

Berriki leitu diot *Juventud, Egoatría* liburua, justu nere oraingo urteak zituela 1917an idatzia, eta barra barra botatzen ditu bere juzkuak zertaznahi. Askotan nere traza hartzen diot:

«Zoragarriago da gizonak Odi-sea, Kijote, Hamlet, edo Supaz-ter Xokoan asmatu izana, eta ez milaka miloi zauritu, sofritu, kartzelatu, edo hilketa egin izana. Aleunka jenderen matan-tzak noiznahi izan dira mun-duan, baina, «Os quiero a todos» behin bakarrik sortu da. Nik mundua bakean balego bezala idazten dut, egungo sorraire ho-nen erdi erdian, izpiritua neure molde arrotz honetara hustuz, deusen itxaropenik gabe».

«Nietzsche, pentsamenturik basatienaren fruitu, funtsean gizon ona da; beste muturreko

du honetan Rousseau, izan ere, beti bertuteaz, bihotz sentibe-raz, eta izpiritu sublimeaz ari arren, gixatxar zital hutsa baita izatez. Gizonaren zinezko gaiz-totasuna, ez da ekintzazko eta itxurazko gaiztakeria ikasi inte-resatu hori, baizik eta gizabere-ak bere muinean gorde duen gaiztotasun geldo eta zakar ho-ri, kasik gaiztakeria ere ez den horixe».

«Ulertzeko da, bere bizitza eredutzat daukan jendea izatea oraindik, eta bere azainak kon-tatzeko kemen puska harroa izatea ere, baina, nik ez dut ino-rentzat eredugarri den bizitza pedagogikoa egin, ez eta apro-pos ereduaurka ibili ere. Esku bete egirik ere ez dut (Arestik be-re meza poetikotan bezala) edo-nori purraka saltzeko».

Badakigu nolako izan behar duen gazte doktore baikor lasai potzoak, hamar dozena soldata-rekin. Baina beste bakan ho-riek, gizatasun bizi bizia dario-ten horiek, ez dute nondik hel-durik. Horientzat ez da eredurik eta hezierarik. Eskeptizismoa eta ezkortasun sana, ez dira inon irakasten, ikasi ordea, no-nahi.

Edukazio moderno guziari, eunukoen baikorkeria besterik ez dario. Igoal dio eskola maisu, fabrikako txaketila, euskal-tzain, bankero, idazle, ekologo, artista, edo beste edozein zozo-logo herrisaltzaile izan, male-ta lodikote beltz bat eskuan zin-tzilik badakar, akabo: botikario berria duzu, mila teoria laikoaz apezututako eunukoa. Eta zer egin, inori «Utikan!» esateko ka-paz ez den gogo batekin? Osea: bat eta bera den, gogo guziokin?

«Nere animan bada, sasi eta lahar tartean, Juvenzio-ren itu-rri ttiki bat. Esanen didazue ur gordina eta arrea dakarrela; ez dela mehe eta gardena. Egia. Baina, isurian dator, harri tarte-an jauzika, murmurio eta apar dariola inoizka. Aski dut horre-kin. Ez diot eskuan eutsi nahi; doala lasterrean, galdu dezala bere burua. Beti liruratu izan nau ihesi doanak».

Ziria

• Motxorrosolo •

Sadar aurrean diren zerbitzariak

ONGIZATE ESTATUAN TEORIKOA DENAK BESTELAKO PLEGUAK ERA-kusten ditu ideia horiek praktikara eramateko tenore-an. Gutxiengo gutxitzea haizatzen du demokratikoki aukeraturiko ordezkarien aurrean. Bizkitartean, gehiengo diruditen gutxiengo eskubideak eskubideago direla alda-rrikatuko dizu. Sadar aurrean diren zerbitzariak.

Mario Santesteban

Uhalgilea

«Inportazioak hiltzen ditu artisau ofizioak»

Mario Santesteban uhalgilea da. Duela hamar urte hasi zen ofizio horretan, baina ganadu azoketan ez bada, ez omen du saltzen. Napar Bideak elkarteak urtero antolatzen dituen Antzinako Merkatu Ibiltarietan ere badabil, baina alferrik, gastuak ordaintzeko adina baino ez omen du ateratzen. Marioren arabera, inportazioak hilen du zaldia jantzeko ofizioa.

Mikel Saiz

soslaia

MURILLO EL FRUTO HERRIAN duen lantegian zintzarrei azken ukitua emateko tximinia moldatzen ari zela harripatu genuen Mario. Lantokiak merkatu txiki bat zirudien, zaldia jantzeko materiala ez ezik, urteen poderioz erabiltzen ez diren hainbat lanabes pilatu baitutu bertan.

■ **Nola hasi zinen uhalgile lanean?**

Orain dela hamar urte hasi nintzen. Tafallako Felipe Pernal uhalgileak erakutsi zidan ofizioa.

■ **Uhalgintzan aritu baino lehen zer egiten zenuen?**

Lehen imitaziozko bitxiak egiten nituen burdin hariarekin, baina ez zen batere saltzen. Uhalgile lana hobe izan zen, zelakoan, ikasi eta lanean hasi nintzen, baina hau, hura bezala, gaizki doa. Dena atzeritik ekartzen da eta ezin dugu deus egin, inportatuak gurearen aldean ez duelako bi maraiko ere balio.

■ **Zer egiten du uhalgile batek?**

Uhalgile batek zaldien uhalak egiten ditu, zaldia jantzen duen guztia: ukuiluko mutur-

gaineoak, aho-uhalak, kabestruak, buztanpekoak edo aztaluhalak eta abar. Egun, zamari zaldirako lan egiten da, lanerako apenas erabiltzen delako aberea. Ardientzako edota zakkurrentzako lepokoak ere egiten ditut, eta orain zintzarriak egiten ikasten ari naiz.

■ **Zaldia jantzeko atzeritik datozen produktuak kon-**

petentzia handia direla aipatu duzu. Nondik datoz?

Indiatik eta Taiwanetik datoz. Zaldi gainean jantzeko zelak mexikarrak Kamerun edo Senegaldik ekartzen dituzte, bitakoon batetik. Larrua da, eskuz josia dago, lana hobekiago edo gaizkiago eginda ere, gauza bera da, eta prezio irri-garrietan. Beraz, ez du balio lanean hastea ere.

Hemen egun erdia ematen duzu aho-uhalak egiten, eta handik gurdi osoa hemengo baten preziora ekartzen dute.

■ **Baina handik ekarritako materialaren kalitatea berdina da?**

Kalitateak merkea denean ez du hainbesteko eraginik. Larrua da, eta eskuz josia dago.

Ez dago ezberdintasun handirik. Zerbait berezia nahi duenarena zuk eginen duzu, baina besterik ez. Horrek nahi duzuna ordaintzen du. Gaur egun, ordea, gehienek zerbait baliagarria eta merkea nahi dute, besterik ez.

■ **Gizakiaren lana gero eta gehiago teknologiak eta makinak ordezkatzeko duen gizarte batean, zer etorkizun duzue?**

Badira lanak non makinak sar daitezkeen, baina beste batzuetan ez. Nirean, belarrien ingurua adibidez nahitaez eskuz egin behar da. Baina egun makina inportaziotik datorren produktuak ordezkatzeko du. Beste herrialde batzuetako eskulan merkearekin egindako lana saltzen da saltoki handietan.

■ **Napar Bideak elkarteak antolatzen dituen Antzinako Merkatuetan zaldia zure produktuak saltzen. Non gehiago?**

Ganadu ferietan batik bat.

■ **Antzinako Merkatuetan antolatzea galtzen ari diren artisautza lanbideak biziarazteko modua izan daiteke?**

Ofizio honetan gero eta gehiago inportaziotik datorrena erosten dut. Haiekin lehiatu nahi badut eta zerbait saldu, nahitaez hori egin behar dut. Ezin dut lehiatu. Saiatzen ari gara artisautza babesten, baina zuk egiten duzunaren antzeko produktua inportatzen da eta zurea urperatzen du. Artisautza feria batean ezin dut deus saldu, kanpotik datorrena askoz merkeagoa delako. Inporta-

Mario Santestebanek 54 urte ditu eta Murillo el Fruto herrikoa da. Hala ere, Zarrakaztelun bizi da duela hamar urte emaztea hango praktikantea delako. Dena dela, egunero joaten da jaioterriera animalientzako jantziak egitera. Hurrengo azoka Tuteran du ekainaren 5ean eta 6an.

Uhalgintzaz gain, zintzarriak egiten hasi da. Horrek dirurik ematen ez badio, makila hartu eta egunero mendira joan dela dio. «Letxu bat jateko ez da buruhauste handiegirik behar. Beti egin dut lan artisautzan. Esku onak ditut eskulangintzarako eta asko gustatzen zait, baina egun deus gutxi egin daiteke», dio etsiturik.

Egiten duena merkaturatzea zaila dela ikusirik, Errumaniatik materiala inportatzen hasi da: zintzarriak, uhalak eta egurra. Dena dela, uhalgintzak ematen dizkion buruhausteak non lasaitu badaki, eta egunero hiru orduz edo txirindulaz ibiltzen da. Badu non aukeratu, batzuetan Bardeetara hurbiltzen da, besteetan Uxueko Zerrara, edo ondoko herrietako xendetan ibiltzen da.

tzen dena erosi edo ez dut bizi-tzerik.

■ **Dena dela, zaldi gainean ibiltzeko ohitura gero eta handiagoa da Euskal Herrian. Nabaritzen duzu zerbait?**

Bai. Asko nabaritzen da, batez ere ganadu azoketan. Joaten naizenean dexente saltzen dut, baina hortik kanpo saltzen dena inportatua da. Ez dizkizut prezioak esanen, baina aldea izugarria da, ezin dut inportatzen den prezioetan lan egin. Horrek hiltzen ditu artisau ofizioak. Nahiz eta berreskuratzen saiatu, inportazioa dagoen bitartean ezinezkoa izan da, eta merkataritza bide horretatik doa, globalizaziora, eta gurdi horretara igo behar dugu.

■ **Orain zintzarriak egiten hasi zara. Nola otu zitzaizun ideia?**

Nire lana animalientzako laruzko edozein gauza egitea da, eta ganadu azoketara eramaten

dut hori guztia. Zintzarriak ere eraman behar ditut, behientzako eta ardientzako lepokoak ere egiten ditudalako. Orain arte, saltzeko erosi egiten nituen, ez zitzaizkidalako ongi ateratzen, baina orain saioak egiten hasi naiz eta behar bezalako zintzarriak egin arte ez dut etsiko. Arazoak ditut zintzarriekin, ez dudalako erakustunik; lehiakide bat naizenez inork ez dit irakatsi nahi.

■ **Beraz, artisautzaren etorkizuna latza da?**

Bai. Uhalgile bezala aritzea laster ezinezkoa izanen da inportazioengatik. Zaldien gorakada egon ez den bitartean beste inork ez zuen muturra sartzen, baina orain saltoki handietara joan eta zaldia jantzeko behar den guztia dute. Inportatua da, gurea baino garestiago saltzen dute, baina jendeak erosi egiten du.

→ Irene Arrizurieta

Nafar Kronika

Mikel Beramendi

Barcinaren plagioa

Gehiegizkoa iruditzen zait Iruñeko UPNk plagiaturiko liburuak sortu duen iskanbila. Ez da hain larria, aizue. Azken finean, gauza jakina eta aitortua da gure zaletasunaren sailkapenean irakurzaletasuna beheko postuetan dagoe-la eta, tira, politikoei afizioa bultzatzeko ahalegina egitea txalotzeko modukoa da, nahiz eta horretarako aurretik argitaraturiko liburuak plagiatu behar.

Egoera hobetzen ari da. Gogoratu, bestela, UPNko alkate harek harro errandakoa: «Nik oporretan zer irakurtzen dudana? Deus ez, ez dut aspertzeko denborarik». Alkate ilustratu haren maila hobetuz, alkatesagaiak Jose Maria Romerak prestatutako liburutik testu batzuk hartu (baimenik gabe, noski) eta liburuxka batean eskainiz mezu argia bezain pozgarria helarazi digu: harrigarria badirudi ere, UPN eta kultura ez dira bateraezinak. Albiste ona, dudarik gabe.

Aferagatik pizturiko polemika gehiegizkoa da, bai. Izan ere, Udalak berak duela urte batzuk argitaraturiko liburuak plagiatzeko oso eredu garria ez bada ere, askoz larriagoa eta mingarriagoa dira UPNkoen azken asteetako beste erabaki batzuk, bi bereziki. Bata, Bianako Kultur Printzea saria demokraziaren aurka eta heriotza zigorraren alde dagoen opusko unibertsitateko irakasle bati eman izana (Javier Ayestaranek saridunak azken urteetan idatzirik utzi dituen *perla* batzuk bildu zituen *Madrilgo egunkari* batean). Eta bigarrena, ustezko demokratek nori eta Del Burgoren aitari sari berezia ematea bizitzan zehar kulturaren alde egin omen duen lana eskertzeko.

Lehenengo erabakia onartezina da demokratek guztientzat eta sari bera jaso dutenak ere ez dut uste oso egoera erosoan utzi dituenik. Bigarrena mingarria da askorentzat, batez ere 36ko gerran demokratek izateagatik afusilatu zituztenen familientzat. Aipatu erabakiek liburu bat plagiatzeko baina askoz larriagoa izateaz gain lotsagabekeria handia erakusten dute.

gure aukerak

KONTZERTUAK

- **Antsoain:** Latzen eta Ost taldeen kontzertua izanen da gaur, 23:00etan, gaztetxean.
- **Aitzoain:** King Mafrundik kontzertua eskainiko du gaur, Arsaia aretoan, 22:00etan.
- **Burlata:** Buitraker, La Polla eta Goa taldeen kontzertua bihar, Askatasunan.
- **Iruñea:** Valeruzek, Olabarrietak eta Tabernerok jazz kontzertua eskainiko dute asteazkenean, 23:00etan, O'Connor's tabernan.
- **Iruñea:** Euskadiko Orkestra Sinfonikoaren kontzertua ostegunean, 20:00etan, Gaiarre antzokian.
- **Iruñea:** Jarabe de Palo taldearen emanaldi gaur, Anaitasunan, 23:00etan.
- **Iruñea:** Paco Ibañez eta Imanolak kontzertua eskainiko dute asteartean, 20:00etan, Gaiarre antzokian.
- **Lizarrak:** Hechos contra el decoro, Dusminguet eta Dr Floating taldeen kontzertua bihar Artabia herrian, doan.

ERAKUSKETAK

- **Iruñea:** Franss Conde H-ren lanak ikus daitezke ekainaren 27a arte Lacava tabernan.
- **Burlata:** Donejakue Bideko argazki erakusketa astelehena arte Kultur Etxean.

ANTZERKIA

- **Burlata:** Mundo Nuevo taldeak *Escenas del camino* Donejakue Bidearen inguruko lana antzertuko du bihar, 20:00etan, Hilarion Eslava musika eskolan.
- **Tiebas:** T'Omblijo Teatroren *La fiesta del abuelo mudo* lana etzi, 19:00etan, elkartean.
- **Zangoza:** TEN Pinpininpau-xak *Así son los animales* lana antzertuko du bihar, 18:30etan, Karmengo Entzutegian.

► **Barañain:** Iturrama institutuko antzerki taldearen *Porru patata* lana ostegunean, 20:00etan, udaletxean.

BESTELAKOAK

► **Iruñea:** Sanferminetan jartzten diren barraketako kartela erabakitzeko lehiaketa antolatu du Barraken Batzordeak. Lanak ondoko baldintzak bete behar ditu: DINA-3n egina izan behar du, *Barrakak gure alternatiba* leloa jarri be-

har zaio, eta irabazleak 50.000 pezeta jasoko ditu. Lanak Eguzki talde ekologistak Iruñeko Kale Berrian duen egoitzara igorri behar dira ekainaren 8a bitartean.

► **Iruñea:** Trinitate festak ospatuko dituzte gaur, bihar eta etzi. Kultur Kontseiluak hainbat ekitaldi antolatu ditu. Besteak beste, Aska taldearekin dantzaldia izanen da gaur 20:00etan, eta bihar Erga-Larrea elkarteak txistor

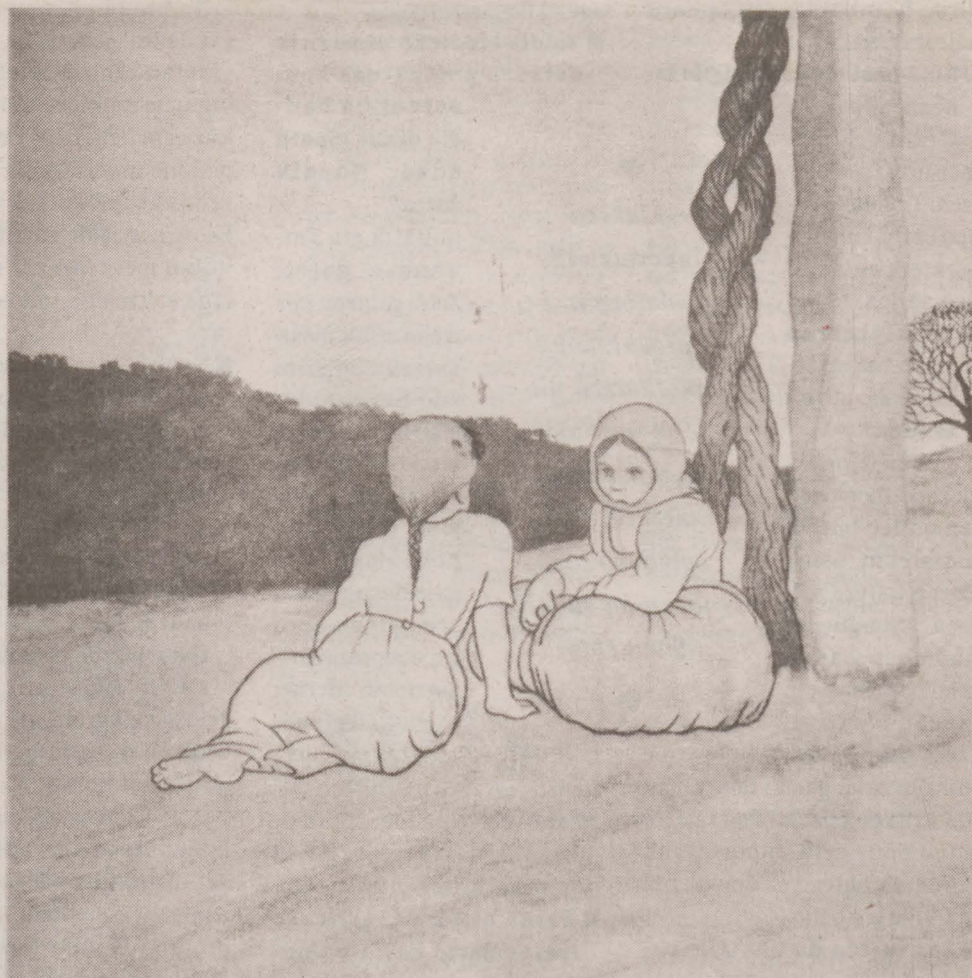
jatea prestatuko du 21:00etan.

► **Iruñea:** Hemingway jaio zeneko mendeurrena dela eta, Allen Josephsek *Ernest Hemingway y los otros* hitzaldia gaur, Iruñeko Kutxan (Armada Etorbidea), 20:00etan.

► **Etzarri-Aranatz:** Ana Karmen Huarte dietetikan adituak anorexia eta bulimia izanen ditu mintzagai ostegunean, 19:30etan, Kultur Etxean.

Arestiren liburutegia

Castelao nos

—¿Qué comerá o rey?
—Comerá..., comerá... sucre.